No. १५०७ क

Title श्यामा रहस्यम्

Author

Extent १४२ पत्र Age सं. १८५०

Subject तन्त्र

	Do. ...	1	60	1	120	60	...
	Saddlers ...	...	...	2	240	240	...
	Stationery ...	...	36	...	...	...	36
	Rakhas ...	...	...	12	756	756	...
	Total ...	4	1,536	18	2,436	1,056	156
Riding stable ...	Head Daroga ...	1	180	1	180	...	...
	Assist. " ...	2	216	2	216	...	...
	Clerk ...	1	180	1	180	...	...
	Farriers ...	2	192	2	240	48	...
	Rough riders ...	1	96	1	132	36	...
	Mochi ...	1	96	...	...	...	96
	Syces ...	45	2,160	45	2,880	720	...
	Bhishties ...	2	96	2	120	24	...
	Sweepers ...	2	72	2	96	24	...
	Grain for 80 ponies...	...	[illegible]	...	1,600	...	...
	Masala ...	...	50	...	[illegible]	...	...
	Total ...	57	4,938	56	5,694	852	96

SHED.	
Officer in charge ...	1
Moharir ...	1
Jamadars ...	2
Fakir ...	1
Camel driver ...	16
Total ...	21
Equipment ...	...
Rasab ...	...
Drugs ...	...
Total ...	...
Total elephant stables.	

District.	Detailed Head.	Particulars.	No. 1953.	Amount 1953.	No. 1954.	Amount 1954.	Increase.	Decrease.
Jammu ...	Contingencies ...	Stationery ...	...	12	...	...	...	12
		Drugs ...	...	300	...	300	...	...
		Uniform for drivers...	...	218	...	210	...	8
		Total ...	...	530	...	510	...	20
		Add for rounding ...	...	...	...	48	48	...
		Net amount ...	...	530	...	558	48	20
	Flour ...	Ratab ...	...	6,320	...	10,356	4,036	...
	Fodder ...	Fodder green and dry	...	6,370	...	6,000	...	370
	Equipment ...	Jhools and ropes ...	...	1,600	...	1,600	...	...
	Purchase of elephant	Purchase of elephants	...	3,000	...	2,000	...	1,000

District.	Detailed
	Transport

5760 [illegible]

Part 1st – 60

Part 2nd $\frac{20}{1}$ to $\frac{20}{84}$

Total No. of F =

60
84

Total [144]

Complete

कृपासारहस्यम्

श्या
मा॰र॰
१

ॐश्रीगणेशाय नमः श्रीकालिकायै न
मः ॐश्रीदेवीदानवदैत्यकोटिनिवहा
न्संहारयंतीं शिवां ब्रह्मानंतमहेशमौलि
मणिभिः संशोभितांघ्रिद्वयीम् नत्वा श्री
गुरुदेवतांघ्रियुगलं सोऽजानाम्नतज्ञावितः
पूर्णानंदगिरिस्तनोति मुनितमो श्यामार
हस्याभिधम् स्वतंत्रे वीरतंत्रे च फेत्कारी
तंत्रमेव च कालिकाकुलसर्वस्वे काली
तंत्रे च यामलम् कुलचूडामणौ चैव कुमा
रीतंत्रमेव च कुलार्णवे तथा कालीकु
लभैरवतंत्रकम् कालिकाकुलसद्भावे
तथा चोत्तरतंत्रकम् गृहीणां च मतं ज्ञात्वा
साधकानां मतं तथा शुद्धबुद्धस्वभावा
र्यैवक्ष्यामि मोक्षकारिणम् तत्रादौ ह्यवि
शाल्पकरी विद्वाणोमि तदुक्तं स्वतंत्रे क्रो
धीशं विन्दुसंयुक्तं त्रिमूर्त्याग्निसमायुतम्
त्रिलिंखेत्परतो देवि हूंकारद्वयमेव हि
मायाद्वयं समालिख्य दक्षिणे कालिके
पि च पूर्ववत्सर्वबीजानि चाद्धरेत्परमेश्व
रि स्वाहांतेयं महाविद्या द्वाविंशत्यक्षरी

परा अनया सह प्रीतिविद्यानाल्पन्याज्ञान
साधने कुमारीतेऽपि अस्मिग्रन्थेन रहस्येन
ज्ञानमेकं सनातनम् अस्तु वाच स्वगोप्य
चकथितं नैव शाक्ताने अतीव मस्त्रियासी
त्निकथयामि तव प्रिये रूपाणि बहुसं
ख्यानि प्रकृते सन्ति भामिनि तेषां मध्ये
धा॰ प्रधानाख्यं कालीरूपं मनोहरम् विशे
षतः कलियुगे नराणां भुक्तिमुक्तिदम्
उ॰ तस्याँ उपासकाश्चैव ब्रह्मा विष्णुशिवाद
यः चंद्रः सूर्यश्च वरुणः कुवेरोऽग्निस्तथा
परः दुर्वासश्च वसिष्ठश्च दत्तात्रेयो बृहस्प
तिः बहुनां किमिहोक्तेन सर्वे देवा उपास उ॰
काः कालिकायाः प्रसादेन भुक्तिमुक्त्योश्च
भागिनः तस्या मंत्रं प्रवक्ष्यामि येनारक्षेज
गत्त्रयम् ककारं वह्निसंयुक्तं शान्तबिंदु
समन्वितम् त्रिगुणं तु ततः कूर्चयुगल
जायुगं ततः दक्षिणे कालिके चेति पूर्व
बीजानि चोद्धरेत् वह्निजायावधिः प्रोक्तः
कालिकाया मनुर्मतः नवासिद्धाद्यपे
क्षास्ति नारिमित्रादिचिंतनम् क्रतोव

घ्या
मा० र०
२
2

अथ हैनं ब्रह्मरंध्रे ब्रह्मस्वरूपिणीमाप्नोति सु
भगां त्रिगुणांमुक्ताक्षभगांत्तकामरेफेंदि
राबिंदुमेलनरूपामेतत्त्रिगुणितामाद्योत
दनुकूर्चद्वयम् कूर्चबीजेन व्योमषष्ठस्व
रबिंदुमेलनरूपेण देवहिरुच्चार्य भुवन
द्वयं भुवनान्तव्योमानलेंदिराशून्यमेलन
रूपातद्वयदक्षिणेकालिकेइत्याभिमुखा
नान्तदनुबीजसप्तकमुच्चार्य हृद्भानुजा
यामुच्चरेत् सत्तुशिवमयो भवेत्सर्वसि
द्धीश्वरो भवेत् गतिस्तस्यास्ति नान्यस्येति
सतु नारीश्वरः सतु सर्वेश्वर इति भैरवतं
त्रेपि नात्र विघ्नविष्णुद्विवीनारिमित्रादि
दूषणम् नवाश्रयासवाङ्मल्पसमयासम
यादिकम् देवैर्देवत्वविषये सिद्धैः खेचर
सिद्धये पन्नगैरात्तसेमर्त्यैर्मुनिभिश्चमुमु
क्षुभिः कामिभिर्यमिभिश्चार्थलिप्सुभिस्से
द्र० वितोपरीं नवित्तव्ययवाङ्मल्पकायक्लेश
करं तपा यएतां चिंतयेन्मंत्री सर्वकामा
र्थसिद्धिदाम् तस्य हस्ते सदेवा सिद्धि सर्वसि सि०
द्धिं संशयः गद्यपद्यमयी वाणी सभायां

तस्यजायते तस्यदर्शनमात्रेणवादिनो
निष्प्रभतांदशाः राजानोपिहिदासत्वंभजं
तेकिंपौरजनैः अग्रेःशैत्यंजलस्तंभंगति
स्तंभंविवस्वतः दिवारात्रिव्यत्ययंचवशी
कर्त्तुंक्षमोभवेत् सर्वस्यैवजनस्यैहवल्ल
भःकीर्त्तिवर्धनः अंतेचभजतेदेवीगण
त्वंकुलेश्वरः चंद्रसूर्यसमोभूत्वावसे
त्कल्पायुतं दिवि नतस्यदुर्लभंकिंचि
द्योवेत्तिदक्षिणामिति अथातःसपर्यावि चौ॰
धिर्लिख्यते ब्राह्मेमुहूर्ते त्थायबद्धपद्मा
सनःसुधीः शिरस्यशुक्लवर्णसहस्रदल
कमलकर्णिकांतस्थचंद्रमंडलांतर्गत
हेमपीठोपरिनिजगुरुंशुक्लवर्णशुक्ला
लंकारभूषितंज्ञानानंदमुदितमानसंव
राभयकरंवामांगे [illegible] वामहस्त
स्थ॰ धृतोत्पलायाःप्रिययादक्षहस्तेनधृतचा सुरक्तया॰
रुकलेवरंशान्तेहिभुजंद्विनयनंदिव्याभि
षेकेनगुरुणासंप्रदायानुगतंकृतंना
मपूर्वकंगुरुंध्यात्वामानसोपचारैराग
ॐ॰ ध्य ऐंह्रींश्रींहसखफ्रेंहसक्षमलवरयूंस

स्त्रौः

प्रया हृत्कमलवपुर्ह्स्त्रौः श्रीअमुकानंदनाथश्री
मा० २ पादुकाममुकीदेव्यम्बाश्रीपादुकांपूज
३ यामिनमइतिदशापाविमस्त्रदंडवत्प्रणा पू०
3 मंभूमौकुर्यात् यत्र श्वेतांबरधरंगौरंश्वे
तामरणभूषितम् इत्यादिगुरुध्यानेन
हैसवविषयेबोद्धव्यम् शाक्तादौतु रक्त
माल्याम्बरधरंसरक्तपद्मवेष्टितम् इति
शारदाटीकाकारः प्रसन्नमनेनश्वेतव
र्णमपिगुरोर्ध्यानंतनरमलि शाक्तविष
येत्वस्माःकवचेलिखिष्यामि ज्ञानार्णवे
पि ब्रह्मरंध्रमहस्रारेकर्पूरधवलोग्रहवि
त्यादि अज्ञानतिमिरांधस्यज्ञानांजनशा
लाकया चक्षुरुन्मीलितंयेनतस्मैश्रीगु
रवेनमः इतिनमस्कृत्यतदाज्ञांगृहीत्वा
मूलाधारस्यत्रिकोणांतर्गतायोस्तुस्वस्व
यंभूलिंगवेष्टिनीप्रसुप्तभुजगाकारां
सार्धत्रिवलयांतडित्कोटिप्रभांनीवारसू
कतन्वींकुलकुंडलिनींहुंकारेणत्रिकोण
मंडलाग्निनाचैतन्यंविधायब्रह्मरंध्रवर्त्म
नाहादशांतंनीत्वातत्रपरशिवेसंयोज्य

कुलगुरून्ध्यायेत् तडंके सहस्रारे महा
पद्मे स्वेतेशिरसि निर्मले पूर्णेन्दुमंडला
कारं शुद्धस्फटिकसन्निभम् गंधानुलेपि
तं शोणनेत्रं वराभयपाणिकम् मंदस्मित
निजगुरुं करुणाक्षावलोकितम् प्रिय
यादक्षहस्तेन धृतवाहुकलेवरम् वाम
हस्तोत्पलधारिण्या रक्तया सुशोभितम्
कुलार्णवे प्रानहस्यायमेवज्ञाब्रलरंध्रे
निजगुरुं स्मृत्वा देवीमयो भूत्वा नन्त्रभाय
टलारुणः तदंतरे प्रणवं वाचं [illegible]र्मया
लक्ष्मीबीजं समुद्धरेत् हसखफ्रें तथानंद
भैरवः सह खफ्रें गुरुना मतथाशक्तिना तथानन्द भैरवी
मश्रीपादुकां स्मरेत् एवमेवमहामंत्र
दशाधा प्रजपेत् कृती कालिकास्तुतो मू
लाधारे स्मरेद्दिव्यं त्रिकोणं तेजसां निधि
म् तस्याग्निशिखामानीयश्च पज [...]र्ध्वव
वस्थिताम् नीलतोयदमध्यस्थं तडिल्लेखा
वभास्वराम् नीवारशूकवत्तन्वी भास्कर
मंडलोपमाम् तस्याशिखायामध्येच य
रमोर्ध्वव्यवस्थिताम् सब्रह्मासशिवः

पुया. र. ५

4

सेंद्रः स एव परमः स्वराट् स एव विष्णुः स
प्राणः स कालोऽग्निः स चंद्रमाः इति कुंडलि
नीं ध्यात्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते सर्वमहा
पातकेभ्यः पूतो भूत्वा सर्वमंत्रसिद्धिं कृत्वा
केवलं भैरवो भवतीति कुलचूडामणौ
मूलादिब्रह्मरंध्रांतं कुलं ध्यात्वा गुरुं स्मरे
त् प्रह्लादानंदनाथाख्यं सनकानंदमेव च
कुमारानंदनाथं च वसिष्ठानंदनाथकम्
क्रोधानंदं सुकानंदं ध्यानानंदमतः परम्
बोधानंदं सुरानंदं ध्यायेत्कुलमुखो परि
महारसरसोल्लासहृदयाघूर्णलोचनाः कु
ललिंगनसंभिन्नघूर्णिताशेषमानसाः कु
लशिष्यैः परिहृताः पूर्णान्तःकरणोद्यताः
वराभययुताः सर्वे कुलतत्त्वार्थवादिनः ए
वं कुलगुरून् नत्वा विसृज्य कुलमातृकाम्
कुलस्थाने समानीय स्नानार्थं तीर्थमाश्रये
त् पूर्णांते गुरुः कुले वत्स सप्त कुलमुखो वहम्
रहस्यमतुलं ते प्राक्षेगोमद्यपशुसंकटे कुल
नाथं परित्यज्य ये शंकाः कुलसेविनः तेषां
दीर्घ[illegible]यागस्य ह्यभिचाराय कल्पते तस्मा

त्सर्वं सप्रयत्नेन कुलीनं गुरुमाश्रयेत् कुली
नः सर्वविद्यानामधिकारी निगीयते दीक्षा
प्रभुः सप्रवात्मा सर्वमंत्रस्य पारगः स्वान्य
त्वष्टौ प्रकाशमानो प्रथमे प्रयाणे प्रति मू॰
प्रयाणेप्यस्तायमानो ऽप्रेतः पद्मामृतसं
चरंतीमानंदरूपामबलां प्रपद्ये इति प्र
हृदेवी न चान्योस्मि ब्रह्मैवाहं न शोकभाक्
सच्चिदानंदरूपेण स्वात्मानमिति चिंतये
त् प्रातःकृत्यं चावश्यकमेव निंदाश्रवणा
त् उक्तं च यामले प्रातःकृत्यमकृत्वा तुया
देवीं भक्तितोर्चयेत् तस्य स्याद्विफला पूजा
शैव हीनाय यथा क्रिया समुद्रमेखले देवि
पर्वतस्तनमंडले विष्णुपत्नि नमस्तुभ्यं
पादस्पर्शं क्षमस्व मे इति भूमिं विधाय नम
स्कृत्य शय्यातः समुत्थायाप्युनद्यादौ गत्वा
कालिकारूपं सर्वं विभाव्य स्वर्णरजतात्मि
को कुलदर्भमनामिकातर्जनीषु धृत्वा व
स्य मूलं स्मरन्मलापकर्षणस्नानं कुर्वाव
स्य ॐ अद्येत्यादिकुलदेवस्य प्रीतये मंत्र
स्नानमहं करिष्ये इति संकल्प्य विधाय यज

श्रूपा॰ २॰ ५

ले त्रिकोणचक्रं विलिख्य सूर्यमंडलादंकु
शमुद्रयातीर्थमावाह्य मूलेन ते आत्मतत्त्वा
य स्वाहा विद्यातत्त्वाय स्वाहा शिवतत्त्वा
य स्वाहा इत्याचमेत् अथवा ह्रीं स्वाहा इ
ति त्रिधाच[म्य] आत्मानं त्रिःप्रोक्ष्य मूलेन
म [मृ]त्तिकयोगलेपनं कृत्वा मूलं पठन् ॐ म
मुद्रयात्रिर्जलमभिषिंच्य अंगुलीभिः श्रु
वणादीनि सप्तच्छिद्राणि संरुध्य त्रि[ः] नि
मज्जेत् तदुक्तं कुमारीतंत्रे रक्तकृष्णानपि
संत्यक्त्वा ततो गत्वा जलांतिकम् मलाप
कर्षणं स्नात्वा मंत्रस्नानं समाचरेत् वि
धया त्रिर्निमज्ज्यैवमाचमेत्पयसा तथा कु
लद्रुममणौ कृष्णरक्तहरिन्नीलाविवि
धामसमूर्तये: नवत्यः कुलजः शिष्यः
पूं सन्नद्धंपरास्त[?]न् दिवं सर्वामथो वी
चपातालेभूतसंभवम् प्रावोत कुलद
र्भेण सदर्भकुलखंडूकः कुलपात्रे सह
ज्यं वौ[?]सतिलं सजलं ततः गृहीत्वा कुल
देवस्य प्रीतये स्नानमाचरेत् कृतसंकल्प
एवासौ कुलचक्रे जलेन्यसेत् कुलस्नाना

त्समानीयकुलमुद्रांक्रमेणच कुलतीर्था
नितत्रैवसमावाह्यशिवात्मकम् तत्रायं
चविद्यापीत्वाविद्याचप्रोक्षणंततोः अंकु
शमुद्रायथाज्ञानार्णवे मुष्टिंबद्ध्वादक्षक
रतर्जन्यंकुशरूपिणी अंकुशाख्यामहा
मुद्रात्रैलोक्याकर्षणक्षमा तीर्थावाहन
मन्त्रोयथा श्रीक्रमसंहितायाम् गंगेच
यमुनेचैवगोदावरिसरस्वति नर्मदेसि
न्धुकावेरिजलेस्मिन्सन्निधिंकुरु अथस
ङ्केतेपि मूलंपठन्मूर्ध्नितोयंमुद्रयांकुश
संज्ञयात्रिस्त्रावारत्रयंदेविश्रावयेत्साध
काग्रणीः आत्मविद्याशिवैस्तत्त्वैस्ततो
यागगृहेविशेत् अंकुशमुद्रायथाज्ञाना
र्णवे दक्षांगुष्ठेपरांगुष्ठंतिस्वामुष्टिहृदये
तत्र सावकाशंचैवमुष्टिःअंकुशमुद्राविबु
द्धयाः अन्यत्रापि नवछिद्राणिसंरुध्य
ततोमज्जेत्त्रिधासुधीः आत्मविद्याशिवै
स्तत्त्वैराचमेत्साधकाग्रणीः वह्निजायांप
ठेदस्माष्टेनपयसाप्रिये अथ ॐमणि
धरिवज्रिणिमहाप्रतिसरेरक्षरक्षहूंफट्

प्रपा. १. ८

इति शिखाबन्धनम् मूलेन तिलकं च कृत्वा
पूर्ववदाचम्य वैदिकीं सन्ध्यां विधाय तान्त्रि-
कीं सन्ध्यां कृत्वा तर्पणं कुर्यात् तत्क्रमं कु-
मारीतन्त्रे प्रणवं पूर्वमुद्धृत्य समन्ते च यथाशि-
ति च वह्निजायेति पदं प्रोक्तं महाप्रतिसरेन-
ष्ठा रक्षद्वयं ततो हुं फट् स्वाहा च तदनन्त-
रम् अनेनैव च मन्त्रेण रक्षां कुर्याद्विचक्षणः
रक्षणमिति शिखाबन्धनरूपेण वस्त्राञ्चले
ग्रन्थिं वा कुर्यादित्यर्थः शारदाटीकायाम्
उक्तेनैव प्रकारेण कृत्वा स्नानं च तान्त्रिकम्
वैदिकीं तान्त्रिकीं सन्ध्यां कृत्वा तर्पणमाचरे-
त् तान्त्रिकीं सन्ध्यां यथा तत्रैव पुनराचम्य
विन्यस्य षडङ्गमिति मन्त्रवित् वामहस्ते ज-
लं गृह्य गालितोदकबिन्दुभिः सप्तधाप्रोक्ष-
णं कृत्वा मूर्ध्नि मन्त्रमनुस्मरेत् अवशिष्टो-
दकं हस्ते दक्षे संगृह्य बुद्धिमान् इडयाकृ-
ष्य देहान्तः क्षालितपापसञ्चयम् कृष्ण-
वर्णं तज्जलं दक्षनासाविरेचयेत् दक्षह-
स्तेन तन्मन्त्री पापरूपं विचिन्त्य च पुरतो
वज्रपाषाणे प्रक्षिपेद् अस्त्रमन्त्रतः अस्मात्रा

ति षडङ्गन्यासं समाचर्य वामहस्ते जलं ततः
गृहीत्वा दक्षिणेनैव संपुटं कारयेत्ततः शि-
ववायुजलपृथ्वीवह्निबीजं त्रिधा पुनः अ-
भिमन्त्र्य मूलेन सप्तधा तत्त्वमुद्रया निक्षिपे-
त्तज्जलं मूलं मूर्ध्नि प्रोक्ष्य निधाय च शरीरान्तः
स्थितं पापं ज्वालयेत्स्वायकाग्निभिः ततो ह-
स्तौ प्रक्षाल्य ॥ अथात्र प्रयोगः पूर्ववदाचम्य
षडङ्गन्यासं कृत्वा वामहस्ते तज्जलं निधाय
दक्षहस्तेनाच्छाद्य हं यं वं लं रं इति त्रिरभिमं-
त्र्य मूलमुच्चरन् गलितोदकबिन्दुभिस्तत्त्व-
मुद्रया मूर्ध्नि सप्तधा प्रोक्षणं कृत्वा शेषजलं
दक्षहस्ते समादाय तेजोरूपं ध्यात्वा इडया
देहान्तः पापं प्रज्वाल्य कृष्णवर्णं पापरूपं
तज्जलं पिङ्गलया विनिःसृत्य कल्पितवज्र-
शिलायां फडिति निक्षिपेत् इति ततो ह-
स्तौ प्रक्षाल्याचम्य जले यन्त्रं ध्यात्वा सव-
ितृदेवतामावाह्य पेशामां पंक्तीं अष्टका-
नेनाश्च भेर वस्त्रप्रतानिति त्रिः सङ्कल्प्य
मर्घ्योदकेन सन्तर्प्य वह्नीं परमगुरूनेव
सं परमाचार्यगुरून् तर्पयेत् इति सन्ध्या

पू. २७

ततोहस्तेर्घपात्रस्याग्रंहृत्तर्पयेद्यथा श्रीमग
कानन्दनाथभैरवस्तृप्यताम् इति त्रिः सकृ
द्वा दिव्यसिद्धमानवौघगुरूंस्तर्पयेत् त
तो देवीं तर्पयेद्यथा जले यन्त्रे विभाव्य त
त्र देवीमावाह्य स्वाहान्तमूलेन महाकाल
सहितां श्रीदक्षिणकालिकामातां तर्प
तामिति सन्तर्प्य पञ्चैकाञ्जलिना परिवा
रान्सन्तर्पयेत् तदशक्तौ सायुधसवाहन
सपरिवारमहाकालसहितश्रीदक्षिण
कालिकामातां तर्प्यतामिति त्रिः सन्तर्प्य
देवीं ततो रक्तचन्दनजपापुष्पादिनार्घ्यं नि
धाय ह्रीं हंसः कुलमालिने भैरवाय प्रका
शशक्तिसहिताय इदमर्घ्यं स्वाहा इति त्रिर
र्घ्यं कुलसूर्याय दत्वा सूर्यमण्डले देवीं विभा
व्य एवं वदर्घ्यं कृत्वा देवीगायत्रीमुच्चार्य
इदमर्घ्यं महाकालसहितायै दक्षिणका
लिकायै स्वाहा इत्यर्घ्यं दत्वा गायत्रीं यथा
शक्ति प्रजप्य देवीहस्ते समर्पयेत् ततः कु
कुलवृक्षमालां कुलसूर्याय दत्वा त्रिरर्घ्यं
परिकल्प्य च देवान्पितॄन्ऋषींश्चैव तर्पयेत्

कुलवारिणा नन्दिकेश्वरसंहितायां च याव
न्न दीयते चार्घ्यं भास्कराय निवेदितम् ताव
च्छिवं शङ्करं वा गणेशं वा महेश्वरीम् इति
अन्यत्रापि तर्पणादौ प्रवृत्ते तत्पत्नीं ब्रह्म
भैरवः आवाहने स्वपितृस्थभैरवानिति की
र्तयेत् तत्र भैरवरूपेण देवीमपि च कालि-
काम् तत्पत्नीं कालिकामातापिताभैरव
तत्पत्नीनाम् एवमेव विधानेन यथाशक्त्यापि
तर्पयेत् मातामहभैरवायेति त्रिधा चार्घ्यं प्र
कल्पयेत् तत्रान्तरेऽपि दिनेशायोत्क्षिपेत्त्रि
स्वारिणा चाञ्जलित्रयम् अष्टोत्तरशताष्ट
सा गायत्रीं प्रजपेत्सुधीः ततोऽर्कं च तत्रैव विम
र्शिन्याम् सूर्यमण्डलवासिन्यै देवतायै नमः
इममञ्जलिमादाय गायत्र्या त्रिरुत्क्षिपेत्
यथाशक्ति जपेद्देवीं गायत्रीं तदनन्तरम् गा
यत्री यथा कुमारीतन्त्रे कालिकायै पदं प्रो-
च्य विद्महे तदनन्तरम् श्मशानवासिनीं ङे-
न्ते धीमहीति ततो वदेत् तन्नो घोरे पदं प्रोक्तं
प्रचोदयात्पठेदिति अस्याः प्रसादमात्रेण म
हापातककोटयः सद्यः प्रलयमायान्ति सा

पुण·
२·
८
8

यकस्मनवामथा रावणस्यवधाद्देवरामच
ह्मविमोचितः निजकर्माकर्षणाद्ब्रह्मणाचै
वविमोचितः मातृवधात्परशुरामोमोचि·
तोस्याः प्रसादतः सुरापानाद्बृहस्पती कुम्भोद
न्नोत्रघस्तथैवच एवमेषामहाविद्यागोप
प्याभुविसुन्दरि महापातकयुक्तोपिप्रजपे
द्दशाध्यायषट् सत्यंसत्यंमहादेवि मुक्तोभव
तितत्क्षणात् अथकुलचूडामणौ उत्थाय
कुलवस्त्रेहे परिधायकुलेनच तिलकंकुल
रूपंचकृत्वाचमत्कुलेश्वरि मोक्षार्थीरक्त
वस्त्रेष्ठ भोगार्थीश्वेतवाससी मारणेकृष्ण
वासस्तुवश्येपीतकंसदादृष्टी उच्चाटनेधूम्र
चमिवृत्तत्वकस्तंभकर्मणि परिधायततो
मंत्रीयागभूमिमथाविशेत ततश्चसाधक
श्रेष्ठोहृदिमंत्रपरामृशन् अवहिर्मानसो
योगीयागभूमिमथाविशेत् जलपात्रंवक
रेकृत्वागत्वाद्वारिमहेश्वरि एतत्स्मरतंमस्था
नेसमाश्रित्यशिवंजपेत् तालयेत्स्वपादे
चवस्त्रमाणेनवर्त्मना कुमारीकल्पपि व
ग्रोदकिंकुफट्स्वाहामंत्रेणमंत्रवित् जल

मानीयसमेतमाचमनं शोधयेत्ततः प्रणवं सं
वेष्टु हुं मलज्ञा बीजं तत्रैव च ततो विष्णुहस्तेन
सर्वपापानि शमयेत्ततिच अशेषान्तविकल्पं
स्पाटपनीयतत्तत्सरम् कूर्चबीजं भवेन्मंत्रं
पादप्रक्षालनं प्रिये यागस्थानानि यथा
तदूर्ध्वं फेत्कारीये एकलिङ्गे श्मशाने वाष्टु
मागारे च तत्पृष्ठे मंत्रज्ञः साधयेद्योगी वि
शांतिभवतारिणीम् पंचक्रोशान्तरे यत्र न
लिङ्गान्तरमीक्षते तदेकलिङ्गमाख्यातं तत्र
सिद्धिरनुत्तमा श्मशानाच्चापि उद्याने पर्वते वापि
निर्जने वा च तत्पृष्ठे देवागारे देवभूमे वि·
ल्वमूले नदीतटे शून्ये निर्जनारामे तथा वा
प्यस्य सन्निधौ एतेषामन्यतं संस्थानमाश्रि
त्य ॐ वज्रोदकि हूं फट् स्वाहा अनेन जलेन स
मानीयमाचमनमभ्युदय उपविश्य ॐ ह्रीं वि
शुद्ध सर्वपापानि शमय अशेषं विकल्पम
पनय हूं अनेन हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य एवं व
दाचम्य सामान्यार्घ्यं कृत्वा गृहदेवताः पूज
येत् तदूर्ध्वं तत्रान्तरे तत्र आचमनं कृत्वा
सामान्यार्घ्यं निवेदयेत् त्रिकोणं वृत्तमभ्यु

प्पा॰ २॰ ९

विंबमण्डलं रचयेत्ततः आधारशक्तिं संपूज्य
तत्राधारं विनिक्षिपेत् अस्त्रेण पात्रं संशोध्य॰
श्रीं हृन्मन्त्रेण पूरयेत् निक्षिपेत्तीर्थमावा
ह्य गन्धादीन्मूलेन ततः दर्शयेद्धेनुमुद्रां वेसा
मान्यार्घ्यमिदं स्मृतम् सामान्यार्घ्येण देवंप्रि
पूजयेद्द्वारदेवताः येनमुद्रा यथा अ सोमा॰
भिमुखं विश्लिष्टकनिष्ठानामिका ९ नः तथा
वतर्जनीमध्या येनमुद्राऽस्मृतप्रदा द्वारदेव
ताः यथा वटुकं सरस्वतीं च गणेशं क्षेत्रपालं च
वटुकं योगिनीं ततः गङ्गां च यमुनां चैव ल
क्ष्मीं वाणीं च पूजयेत् कुमारी कलशेपि गा
दौ जांग्रं गणेशं च वामाग्रं वटुकं तथा क्षमा
ग्रं क्षेत्रपालं च याम्याग्रं योगिनीं तथा ऊर्ध्वं
वामे दक्षिणे च अर्थः श्चैव प्रकीर्तितम् अथ
पूजाप्रभेदी यथा द्वारो श्रीगणेशाय नमः
वामे क्षं क्षेत्रपालाय नमः दक्षिणे वां वटु
काय नमः अधः यां योगिनीभ्यो नमः एवं
गां गङ्गायै नमः यां यमुनायै नमः श्रीं ल॰
क्ष्म्यै नमः ऐं सरस्वत्यै नमः इति पूर्वादिद्वा
रचतुष्टये संपूज्य वामाङ्ग॰ संकोचेन गृह

प्रविश्य नैरृत्यां ब्रह्मणे नमः वास्तुपुरुषा
य नमः इति संपूज्य अक्षततिलसिद्धार्थैर्भू
तान्संत्रासयेत् तत्रमंत्रस्तंत्रे भूमिष्ठा ये स
स्थितान्विघ्नान्विघ्नहेतून्संहराततैः सिद्धा
र्थैस्तिलसम्मिश्रैः प्रोक्षार्घ्यचासने विशेत्
अन्यत्रापि भूतापसर्पणं कुर्यान्मंत्रेणाने
न साधकः स्थितेष्वत्र भूतेष्वनैवेद्यं स
ण्डले तथा विलंपन्ति सदा लुब्धा नतस्य
न्ति देवताः तस्माद्यत्नेन कर्तव्यं भूतानाम
पसर्पणम् कुमारकल्पेपि प्रणवं सर्वमुद्दि
श सर्वविघ्नांस्ततः परम् उत्सारय ततो हुं
फट् स्वाहा च तदनन्तरम् अनेनैव च मंत्रेण
विघ्नानुत्सारयेत्ततः ॐ सर्वविघ्नानुत्सार
य हुं फट् स्वाहा इत्यनेन सिद्धार्थाक्षतति
लैर्नाराचमुद्रया भूतापसर्पणं कृत्वांगुष्ठ
निःसृतजलेन भूमिशोधनं कुर्यात् ॐ रक्ष र
क्ष हुं फट् स्वाहा अनेन भूमिमभिमंत्र्यास
नं संस्थापयेत् तत्रमंत्रः कुमारीकल्पे प्रण
वं सर्वमुद्धृत्य रक्षार ततः परम् हुं फट्
स्वाहेति मंत्रेण भूमिं च परिशोधयेत् ततः

पूपा॰
२॰
१॰
10

पवित्रवज्राद्दोषप्रणवं पूर्वमुच्चरेत् वर्मद्वयं
ततश्चैव फट् स्वाहान्ततदनन्तरम् अनेनैव च
मंत्रेण कुर्यादभ्युक्षणमभिमंत्रणम् अथासना॰
नि यथा मृदुतूलकमासीत स्वास्तेषु को
मलेषु वा विष्टरेषु समासीनः साधयेत्
सिद्धिमुत्तमाम् मृदादिलक्षणमाह अ॰
वीक्षणमासतो गर्भच्युतमाकृष्टं तु यथाः
च्युतोपनयनहीनं मृतं वा च्युतकं विदुः नि
हतं च च्युतकं कर्णहीनोपनयनः पुमान् यो
मृतः पंचमे वर्षे तमेव कोमलं विदुः स
तत्रापि कंबलं लोहितं वापि कृष्णं वा व्याघ्र
चर्माणि सन्यासी ब्रह्मचारी च कृष्णसार
स्य चर्माणि अन्यत्रापि कृष्णसारं हि पंचमि
श्रुतं कंबलं तथा पीतवर्णं च शुक्लं वा आ
सनाय प्रकल्पयेत् अत्र मत्तासनमावपण
कमेव तत्कारणं प्रमवायः श्रूयते तउ
क्तं मुण्डमालातंत्रे व्याघ्राजिने सर्वसि
द्धिः स्यान्मोक्षसिद्धिर्मृगाजिने वस्त्रासनं रोगह
रं वेत्रजं श्रीनिवर्धनम् कौशेयं पुष्टिदं प्रो
क्तं कंबलं सर्वसिद्धिदम् शुक्लं वा यदि कृ

स्यं वा विशेषाद्रक्तकंवलम् मृदुकोमलमा
स्तीर्य संग्राममपतितं च यत् जन्तुमापादितं
वापि मृदुं वानरमासनम् गर्भच्युतवत्सं वापि
नारीणां योनिजं त्वचम् सर्वसिद्धिप्रदं देवि
सर्वभोगसमृद्धिदम् त्वचं वा पीठवनस्थानं ता
कुर्यात्ह्रीरोमृतासनम् श्मशानकाष्ठघटितं
पीठं वाय ज्ञदारुणम् नदीस्थितो विशे[?]ज्ञा
त्वक्छस्म शशाराजिने शृङ्गी यतस्थिताप्रसवा
यः भूमौ त्रिकोणमालिख्य धारशक्त्याप्रपूज
नम् मेरुपृष्ठऋषिः प्रोक्तः सुतलं छन्द ईरि
तम् कूर्मोऽत्र देवता चैवमासनारोपणे प्रिये
विनियोगस्तु कथितः पठेद्धृत्वासनं ततः
पृथ्वि त्वया धृता लोका त्वं देवि विष्णुना धृता
त्वं च धारय मां लोके पवित्रं कुरु चासनम् इति
धृत्वा तु देवेशि कुशं पत्रेष्वेव दापयेत् माया
वीजं समुच्चार्य आधारशक्तिमर्चयेत् कम
लासनमालिख्य तुं. नमोन्तं प्रपूजयेत् कूर्मा
रीकल्पेपि ॐकारान्ते स्थिरे त्विच वज्रे रवित
नःपाम् कुफट्स्वाहेति कुर्यात्तु मण्डलं वशा
वासने वीरासने नोपविशेत्संपूज्यासनमेव

पुपा·
२·
॥
१२

च अथ प्रयोगः आसनोपरि कुशास्तरणं दत्वा
ह्रीं आधारशक्तिकमलासनाय नमः इति संपू
ज्य अः हरे खे वज्ररे खे हूं फट् स्वाहा इति मण्ड
लिकां कृत्वा तदुपरि एवं विधिनासनं संस्था
प्य पद्मस्वस्तिकवीरासनाद्यन्यतमासनेनो
पविश्य कामाख्याभिमुखो विजयां स्वीकुर्यात्
तदुक्तं भावचूडामणौ विना हेतुकमास्वाद्य
नोभयुक्तो महेश्वर न पूजां मम संकुर्यान्न ।
ध्यानं न विचिन्तनम तस्माद्भुक्त्वा चर्वणीया च
पूजयेत्सुरमेश्वरीम् विजयाकल्पेपि संविदा
सर्वयोगमध्येषु संविदेव गरीयसी संवित्प्रयोग
लेनादौ पूजाद्याः साधकोत्तमैः कर्त्तव्या महा
पूजाकरणीयास्तु विन्दितेति अन्यत्रापि आ
नंदेन विनाभ्रंशो न च तत्प्राप्तिर्देवतेरिति त
स्माद्विजयास्वीकारो वश्यं पूजादौ कर्तव्यः
सा तु नश्वरवर्णाद्ब्राह्मणी क्षत्रिया वैश्या शूद्रा
च श्वेतरक्तपीतकृष्णपुष्पभेदात् तासां शुद्धिः
क्रमेण लिख्यते तदुक्तं विजयाकल्पेपि सं
विदे ब्रह्मसंभूते ब्रह्मपुत्रि सदानघे भैरवा
णां च तत्त्वार्थं पवित्रा भव सर्वदा ॐ ब्राह्मण्ये

नमः स्वाहा इति शोधयेत् सिद्धमूलस्य दोषे
द्विविहीनबोधप्रबोधिनि राजप्रजावशंक
रि शत्रुमत्तनिसूदिनि पंचत्रिधायै नमः
स्वाहेति मंत्रेण शोधयेद्वरं ततः अन्ने
स्यन्दी स्वान्ते हानाग्निवह्निरूपिणि श्रोनन्द
स्वाकृतिं प्रीतिं समस्य ज्ञानं प्रपञ्चमे ह्रीं वै
ष्णव्यै नमः स्वाहा शोधयेत्तदनन्तरम् नम
स्वामि नमस्वामियोगमार्गप्रदर्शिनि त्रैलो
क्यविजये मातः समाधिफलदा भव क्लीं पु
ष्ट्यै नमः स्वाहा कथितं मंत्रमुत्तमम् ॐ अ
मृते अमृतोद्भवे अमृतवर्षिणि — पदं ततः
अमृतमाकर्षय यन्त्रसिद्धिं देहि ततः परम्
अमुकं मे रति वृयाहृशमानय ततः परम्
ठि ठ न्तोयं म नुः प्रोक्षयन्तस्स्वर्णावशोधने
उत्तरा तत्रैव मूलमंत्रं मन्त्रवारं तस्योपरि नि
योजयेत् आवाहनादि कुर्यात् अस्य देवतानी
ततः परम् दिव्यस्रोटिकाभिस्तु तालत्र
यत्र तः परम् दिव्यहस्तान्तथापार्श्विद्याते
किञ्चित्विज्ञातयेत् समस्थानर्पयेद्धलरत्ये
मूलं गुरोर्जपन् देवीपद्मे सहस्रारे तथा सं

पूया. २. १२

12

केतमुद्रया त्रिधैव तर्पयेद्ब्रह्मा साधकः सि
द्धिमानसः ऐं वद वद्रूपाह्वाग्वादिनि पदं त
तः मम जिह्वाग्रे स्थिरीभव सर्वेति च पदं ततः
जनवशंकरि स्वाहा मंत्रेण जुकुर्यात्सुवे
संकेतमुद्रया तत्वमुद्रयेत्यर्थः एवं विधिना
विजयां स्वीकृत्यानन्दमयो भूत्वा वामकर्णो
र्ध्वे श्रीअमुकानन्दनाथगुरुपादुकाभ्यो न
मः दक्षकर्णोर्ध्वे गं गणपतये नमः मध्ये
इष्टदेव्यै नमः इति नमस्कृत्य पूर्ववत्स्वात्मा
मार्द्रीकृत्वा तेनोदकेन पूजोपकरणं स
प्रोक्ष्य स्वदक्षिणे गन्धपुष्पादिकं वामे स्वग
न्धिजलं देवताग्रेः पश्चिमे कुलद्रव्याणि अ
मत्रान्नं च वामे धार येत् तदुक्तं कुलमूला
मणे कुलासनं ततः स्थित्वा तदभ्यर्च्य या।
यासत्वम् कुलासनं ततो वद्धा गुरुपूजा
क्रमेणैव आत्मशुद्धिं भूतशुद्धिं देहशुद्ध्या
दि भैरव कृत्वा चार्च्चनं ततो विद्वान्कुर्यात्कु
लविचेष्टितम् दीक्षिताभिः कुलीनाभिर्यु
वतीभिः कुलात्मभिः देवतां गुरुभक्ताभिः
संचिंतयागभूमिषु नानाविधानि पुष्पाणि

गन्धानि विविधानि च कर्पूरजातिपुष्पादिवा-
सितं पटवासितम् तांबूलं च यद्द्रव्यं च धूपदी
पादिकं च यत् सर्वालंकारभूषाभिर्भूषितः
कौलिकेश्वरः मूलमन्त्रमतोयैः प्रोक्षितं
स्थापयेत्ततः सर्वं स दक्षिणे स्थाप्य वामे वा
ऽपि निवेदयेत् पश्चिमे देवतायाश्च कुलद्रव्या
णि धारयेत् पश्चिमेष्टेष्टेरमर्घ्यः कालिकापु
राणेपि मदिरां पृष्ठतो दद्यादन्यत्सर्वं च वामतः
कुमारीकल्पेपि अधिष्ठाने लघुध्यस्य प्राणं वपु
र्वै गृह्णीत शताभिषेकेति पदं शताभीति ततः
परम् षेकेति च पदं श्रों क्रों हुं फट् स्वाहा ततः पं
प्राणं वपुष्य केन स्वराजा हेति पदं ततः शताय पे
मध्यगिन्स्त्रक्रां नगवद्धा यञ्जमिति पुष्पपुष्पेम
हापुष्पे सपुष्पे पुष्पसंभवे पुष्पस्रवयावकी।
णीं हूं फट् स्वाहा ततः परम् विशुद्धपुष्पमातेति
नं लघुवं वदाहरेत अथवा मध्यमिकानतं यप्त
मौ दत्वा तर्जनीमध्यमाभ्यामङ्गुष्ठेन ता तत्र यत्न
तः सं गृह्य योगे नक्षोटिकाभिर्दशदिग्बन्धनं कृत्वा
दिव्यदृष्ट्यादिमन्त्रिकान्विरस्यावलोदिन्वह्नि
प्रकारं विचिन्त्य प्राणायामत्रयं कुर्यात् ।।

तदुक्तं स्वतंत्रे

प्रा० ३ १३

13

पार्ष्णिघातकरास्फोटसमुद्भवितचक्रकैः
तालत्रयमथोद्घात्सशब्दं सप्रदायतः स्तन
वन्हेनैत्ररामेरसैर्वेदादिकैः प्रिये मात्राभिः
प्रणवं जप्त्वा पूरकुंभकरेचकैः प्राणायामत्र
यं [illegible] कृत्वा भूतशुद्धिं ततस्स्मरेत् अन्यत्रापि
मनोजीवात्मनोः शुद्धिः प्राणायामेन जायते
कालीतंत्रेपि प्राणायामत्रयं कुर्यान्मूलेन प्र
णवेन वा ज्ञानार्णवेपि कनिष्ठानामिकांगु
ष्ठैर्यन्नासापुटधारणम् प्राणायामः स विज्ञे
यस्तर्जनीमध्यमे विना मात्राभिः प्रणवं ज्ञा
त्वा पूरकुंभकरेचकैः प्राणायामत्रयं कृत्वा भू
तशुद्धिं ततस्स्मरेत् तत्रायं क्रमः मूलाधारे मनः
संयोज्य दक्षांगुष्ठेन दक्षनासापुटं धृत्वा मूलमं
त्रं प्रणवं वा षोडशवारं जपन् वामेन वायुमापू
र्य कनिष्ठानामिकाभ्यां वामनासापुटं विधृत्य म
न्त्रमेव चतुःषष्टिवारं जपन् वायुं रेचयेत् एवं
क्रमोपक्रमेणावासत्रये कृते एकः प्राणाया
मो भवति एवं वारत्रयं कुर्यादिति अथ मूलाधा
रात्कुण्डलिनीं हंस इति मंत्रेण पृथिव्या सह स्वा
धिष्ठाने समानीय तत्र जलं पृथिवीं लीनां वि

हि

भाव्य तस्माज्जलेन सह मणिपूरे समानीय त
त्रस्थवह्नौ जलं विलीनं विचिन्त्य तस्माद्वह्नि
हृ ना सहानाहते समानीय तत्रस्थाकाशे वा
युं विलीनं विचिन्त्य तस्माद्वाकाशेन सह,
ज्ञाचक्रे समानीय तत्रस्थमनस्याकाशं वि
लीनं कृत्वा मनो नादे विलीनं विभाव्य बिन्दौ
ध्वनिं समर्पयेत् ततः सहस्रदलकमलक
र्णिकान्तस्थचन्द्रमण्डलमध्यगतत्रिको
णान्तर्गतबिन्दुरूपपरमशिवे तं समर्प्य
प्राणायामविधिना यमिति वायुधूम्र बीजं
वर्णं जपन् शरीरं संशोष्य रमिति वह्निबी
जं रक्तवर्णं वह्नेः षष्टिवारं जपन् शरीरं कायस
न्दह्य वमिति बीजं शुक्लवर्णं सहस्रारे विचि
न्त्य द्वात्रिंशद्वारं जपंस्तदुद्भवामृतवृष्ट्याभि
प्लाव्य शरीरमुत्पाद्य ललाटस्थ लमिति पृथि
वीबीजेन पीतवर्णेन शरीरं सुदृढं कुर्यात् सो
ऽहमिति मन्त्रेण कुण्डलिनीममृतलोलीभूता
पञ्चभूतानि जीवात्मानं च व्यत्ययेन स्वस्व
स्थाने नियोजयेत् ततो देवीरूपमात्मानं वि
भाव्य हृदि जीवमात्मं कुर्यात् तद्हस्तेने यथा

प्रा·
१·
१७

आं ह्रीं क्रों हंसः श्रीदक्षिणकालिकायाः प्रा-
णा इह प्राणाः अमुष्या जीव इह स्थितः अमु-
ष्याः सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रघ्रा-
णप्राणादीनि इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वा-
हा इति जीवं न्यसेत् तदनु संहतं तत्र संहार
क्रमयोगेन पञ्चतत्वसमुत्करेत् शोषदा-
हप्लावनं कृत्वा वाय्वग्निसलिलात्मकैः ततो
न्यासं प्रकुर्वीत फेत्कारीतन्त्रेरितम् अत्र
अपि देवीरूपं ततो ध्यायेदात्मानं कमलेक्ष-
णे ततो बीजं प्रविन्यस्य पाशादित्रितयेण च
प्राणमन्त्रेण युक्तेन ततो मुष्याः पदं ततः प्रा-
णा इति वदेत् पश्चादिह प्राणास्ततः परं अमु-
ष्या जीव इह स्थितो मुष्याः पदं ततः सर्वेन्द्रि-
याण्यमुष्याश्च वाङ्मनो नयनानि च श्रो-
त्रघ्राणपदात्प्राणा इहागत्य सुखं चिरम्
तिष्ठन्तु वह्निजायान्तः प्राणमन्त्रोयमीरितः
प्रकारान्तं च ज्ञानार्णवे विपरीतप्राणम-
न्त्रविलिखेन्न्यासपूर्वकं प्राणप्रतिष्ठामन्त्रो-
यं सर्वकर्माणि साधयेत् अस्य मन्त्रान्ते अमु-
ष्या जीव इति वोद्धव्यम् अमुष्या इत्यमुष्या

19

स्थानेसाध्यदेवतानामपदं षष्ठ्यन्तंप्रयोक्त
व्यम् तदुक्तंनारायणीये अमुकपदं यद्रूप
यत्रपदे श्रूयते साध्याभिधानंतद्रूपत
त्रस्थानेनियोजयेत् इति कुमारीकल्पे
पि भूतशुद्धिं विधायेत्यं देवीरूपेणचिन्त
येत् प्रणवंपूर्वमुद्धृत्य अस्त्रमितिचपदंत
तः हुंफट्स्वाहामन्त्रः प्रोक्तः कायवाक्
चित्तशोधने रक्तं हुंफट् ततःस्वाहामन्त्रः
स्यादात्मरक्षणे एवंभूतशुद्धिंकृत्वा ॐ
अंकुंफट्स्वाहा इतिमन्त्रेणकायवाक्चि
त्तानिसंशोध्यरक्तंहुंफट्स्वाहा अनेनहृ
दिहस्तंदत्वा आत्मरक्षांविधायस्ववामेशा
क्तिंसंस्थाप्यप्राणायामादिकंकुर्यात् त
दुक्तंकुमारीकल्पे ततःषोडशवार्षिकीं ना
रीमानीयमन्त्रवित् युवतीमदनोन्मत्तां
स्ववेशांचारुहासिनीम् सदारतेसाभि
लाषांसिन्दूरांकितमस्तकाम् साधकश्च
यसत्पत्नीवामेसंस्थापयेद्बुधः तस्यास्तुभू
तशुद्ध्यादिकृत्वावैमातृकांन्यसेत् प्राणा
यामंततः कृत्वाकारयित्वायथाविधीति

श्या॰
१॰
१५

15

अथ ऋष्यादिन्यासं कुर्यात् यथा अस्य श्री
दक्षिणाकालिकामन्त्रस्य भैरव ऋषिः उ-
ष्णिक् छन्दः श्रीदक्षिणाकालिकादेवता
ह्रीं बीजं हूं शक्तिः क्रीं कीलकम् मम चतु-
र्वर्गसिद्ध्यर्थे विनियोगः इति कृताञ्जलिः
संकल्प्य शुद्धेन कायेन वाचा मनसा वा।
न्यसेत् यथा भैरवऋषये नमः शिरसि
उष्णिक् छन्दसे नमो मुखे श्रीदक्षिणाका-
लिकादेवतायै नमः हृदि ह्रीं बीजाय नमो
गुह्ये हूं शक्तये नमः पादयोः क्रीं कीलका-
य नमः सर्वाङ्गे तदुक्तं कालीतन्त्रे भैरवोऽस्य
ऋषिः प्रोक्त उष्णिक् छन्द उदाहृतम् देव-
ता कालिका प्रोक्ता लज्जाबीजं तु बीजकम्
शक्तिश्च कूर्चबीजं स्यात् निरुद्धं सरस्वती
कवित्वार्थे प्रयोगः स्यादेवमृष्यादिकल्पना
कीलकं वाग्बीजं तु क्रमेण विन्यसेत् प्रिये
ऋषिं न्यसेन्मूर्ध्नि देशे छन्दस्तु मुखपङ्कजे
देवतां हृदये चैव बीजं तु गुह्यदेशके श-
क्तिं तु पादयोश्चैव सर्वाङ्गे कीलकं न्यसेत्
अथ करन्यासाङ्गन्यासौ कुर्याद्यथा ॐ क्रां

ङ्गुष्ठाभ्यां नमः ॐ क्रीं तर्जनीभ्यां स्वाहा ॐ
क्रूं मध्यमाभ्यां वषट् ॐ क्रैं अनामिकाभ्यां
हुम् ॐ क्रौं कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् ॐ क्रः क
रतल अस्त्राय फट् इति करन्यासः अथां
गन्यासः ॐ क्रां हृदयाय नमः हृदि तर्ज
नीमध्यमानामिकाभिर्न्यसेत् ॐ क्रीं शिर
से स्वाहा इति शिरसि तर्जनीमध्यमाभ्यां शि
रसि ॐ क्रूं शिखायै वौषट् इति शिखायां
मुष्टिबद्धाङ्गुष्ठेन ॐ क्रैं कवचाय हुं इति क
वचे हस्तद्वयाङ्गुलीभिः ॐ क्रौं नेत्रत्रयाय
वौषट् इति ॐ क्रः अस्त्राय फट् इति तर्ज
नीमध्यमाभ्यां ऊर्ध्वे तालत्रयं दत्वा दश
दिग्बन्धनं छोटिकाभिः कुर्यात् इत्यङ्गन्यासः
तदुक्तं वीरतन्त्रे दीर्घषट्कस्वजातेन प्रणवा
द्येन कल्पयेत् विशेषो यथा कालीतन्त्रे हृ
दयाय नमः पूर्वं शिरसे वह्निवल्लभा शिखा
यै वषट् प्रोक्तं कवचाय हुं ईरितम् नेत्रत्र
याय वौषट् स्यादस्त्राय फट् प्रकीर्तितम्
तन्त्रेपि प्रणवं वाग्भवबीजं वषड्दीर्घस्व
रभाजितम् कुर्यात् षडङ्गं विमांसमूलावि

श्रया॰
२॰
१८
16

त्रयेण वा अत्रप्रकारः मूलादिखण्डसप्तबी
जेन हृदयं द्वितीयखण्डनामार्णैः शीर्षम्
तृतीयखण्डेन नवबीजेन शिखां अथवाद्येन
खण्डत्रयेण पुनः प्रथमखण्डेन कवचं
द्वितीयखण्डेन नेत्रत्रयम् तृतीयखण्डेन
नास्त्रम् एवं विधिना त्रिः सकृद्वा षडङ्गन्या
सं मूलखण्डत्रयेण द्विरावृत्त्या वा कुर्यात्
तत्र क्रमेण वर्तेत षडङ्गानि न्यसेत् मंत्री त्रिः स
कृद्वा यथाक्रमम् अष्टवर्णान्यासं कुर्याद्य
था अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं लॄं नमः हृदये
न्यसेत् एं ऐं ओं औं अं अः कं खं गं घं ङं नमः
दक्षभुजे चं छं जं झं ञं टं ठं डं ढं णं नमः वाम
भुजे तं थं दं धं नं पं फं बं भं मं नमः दक्षजंघा
याम् यं रं लं वं शं षं सं हं ळं क्षं नमः वामजं
घायाम् ततो मातृकान्यासं कुर्यात् श्रीक
ण्ठादिन्यासं कुर्यात् तत्र क्रमेण ब्रह्मर्षि
र्गायत्री छन्दः आद्यो मातृका पुनः देवता
व्यञ्जनं बीजं शक्तयः स्वरास्तु शक्तयः अव्यक्तं
कीलकं ज्ञेयम् अस्य क्रमेण तु उक्तक
मेण पूर्वोक्तक्रमन्यासादिक्रमेणान्यसेत् अका

रेण समं कादिवर्गश्च श्रेष्ठमं मतम् तेषां तु
विन्दुसंयुक्तैर्लक्ष्यैरादेवैरिह अकारान्त
नष्टो स्वार्थं श्रेष्ठाभ्यां नमस्तथा प्रणव
मातृकामंत्रं मंत्रं सृष्टयन्तो न्यसेत इका
कारश्च वर्गेण दीर्घकारान्तगेन च नजे
त्रोयुगलं देवि न्यसेत् स्वाहान्तगेन तु उका
३८ रेण टवर्गेण ऊकारान्तेन सुन्दरि मध्यमा
युगलं सम्यग्वषडन्तेन विन्यसेत् एका
रादितवर्गेण ऐकारान्तेन हूंमन्त्रः सोमेट
नामिकायुग्मं नियतं तत्र भैरवि ओकार
श्च पवर्गेण औकारान्तेन शोधयेत् वौषड
न्तकनिष्ठाभ्यां विन्यसेत्कार्यसिद्धये अंका
रादियवर्गेण शवर्गेण तु संयुते अः स
न्तेन पाणिभ्यां विन्यसेत् करपृष्ठयोः ॐ न
मः सम्पुटाद्यं करन्यासे नियोजयेत् त
था मातृकावर्णैः षडङ्गं मातृकायास्तु
साधकः कारयेत्ततः स्वराणां क्लीबही
नानां सविन्दूनां क्रमेण तु इमयुग्मान्त
रालेन पञ्चवर्गसविन्दुकम् निक्षिप्याद्यादि
वर्गान्तशोधवर्गान्तरालके हृदयं वशी

पुण॰ र॰ १७ रोदेति शिखा च कवचं ततः नेत्रमस्त्रमथमेतु
नं नमः स्वाहाक्रमेण तु वषट् हुं वौषट् स्त्रव
फडन्तः योजयेत्स्त्रिये षडङ्गोऽयं मातृकायाः
17 सर्वपापहरस्मृताम् षडङ्गं मातृकायास्तु सा
धकः कारयेत्ततः स्वराणां क्लीवहीनानामपि
ति ऋॠलृॡहितानामिति संख्यैः एवं विधि
नां मातृकाषडङ्गं कृत्वा तां ध्यायेत् यथा ध्या
येत्तां भावरूपां सकललिपिमयीं लोचनां
भोजयुग्मां मुक्तालंकारभूषां शशिमुकुट
जटाटोपयुक्तां प्रसन्नाम् विद्यामुद्राक्षसू
त्रं कुम्भान्वरमपि दधतीं शुक्लपद्मोपरीया
वागेदेवीं पंचवक्त्रां कृतभरनमितां चिन्तयेत्
साधकेन्द्रः एवं ध्यात्वा ककारादिक्षकारा
न्तं न्यसेद्यथा ललाटमुखवृत्तादिश्रुतिघ्रा
णेषु गण्डयोः ओष्ठदन्तोत्तमाङ्गस्य दोष्पत्स
न्ध्यग्रकेषु च पार्श्वयोः पृष्ठतो नाभौ हृदये
जठरांसके ककुद्यंसे च तु सर्वहस्तपादयु
गे ततः जठरान्यसयोर्न्यसेन्मातृकान्तां य
थाक्रमात् ततः प्रयोगः अं नमो ललाटे आं
नमो मुखे इं ईं दक्षवामनेत्रयोः उं ऊं दक्षवाम

कर्णयोः ऋं ॠं दक्षवामघ्राणयोः लृं ॡं द
क्षवामगण्डयोः एं ऐं ऊर्ध्वाधरोष्ठयोः ओं औं
ऊर्ध्वाधरदन्तपङ्क्त्योः अं मस्तके अः मुखे कं खं
गं घं ङं दक्षबाहुमूलसन्ध्यग्रेषु चं छं जं झं ञं
वामबाहुमूलादिषु टं ठं डं ढं णं दक्षजङ्घादिषु
तं थं दं धं नं वामजङ्घादिषु पं फं दक्षवामपार्श्व
योः बं पृष्ठे भं नाभौ मं जठरे यं त्वगात्मने न
मः हृदि रं असृगात्मने नमः दक्षांसे लं मांसा
त्मने नमः ककुदि वं मेदात्मने नमः वामांसे
शं अस्थ्यात्मने नमः दक्षिणबाहौ षं मज्जात्म
ने नमः वामबाहौ सं शुक्रात्मने नमो हृदादि
दक्षपादे हं जीवात्मने नमः हृदादिवामपादे
ळं प्राणात्मने नमः पादादिहृदि क्षं परमात्म
ने नमः हृदादिशिरसि इति व्यापकं न्यसेत्
पञ्चाशद्वर्णन्यासः क्रमेणैवं प्रदर्शितः ॐ
आद्यन्तो नमोऽन्तो वा सबिन्दुर्बिन्दुवर्जितः मा
यालक्ष्मीबीजहृद्वीप्सलक्ष्मः श्रीकान्तेद्धृतेः अ
थमातृकान्यासमुद्रायथा ललाटेनामिका
मध्ये विन्यसेन्मुखवृत्तके तर्जनीमध्यमाना
मा वृद्धानामे वनेत्रयोः अङ्गुष्ठं कर्णयोर्न्यसेत्क

पृथा।
१।
१८
18

निष्ठांगुष्ठकौ नखैः मध्यानामिकयोर्गाढयोरङ्गुष्ठम
ध्यमामोष्ठयोर्न्यसेत् अनामांगुष्ठयोर्न्यस्य म
ध्यमामुन्नमांगके मुखेनासां मध्यमां च हस्तया
दृष्टपार्श्वयोः कनिष्ठानामिकामध्यामस्ता हस्त
पृष्ठे तु विन्यसेत् हृदये च तलं सर्वं अंसयोश्च क
कुक्ष्यलेम हस्तर्वं हस्तपादकटिमूलेषु तलमे
वच एतास्तु मातृकामुद्राः क्रमेण परिकीर्त्ति-
ताः अज्ञात्वा विन्यसेद्यस्तु न्यासः स्यात्तस्य निष्फ
लः अथ श्रीकण्ठादिन्यासो यथा विन्यसेन्मातृ
कास्थाने श्रीकण्ठाद्यान्यथाक्रमम् पूर्णोदर्या
दिभिः सार्धं मातृकाङ्गसमाहितान् श्रीकण्ठ
नन्तसूक्ष्माख्यत्रिमूर्तिरमरेश्वरः अर्घीशो भारभू-
तिस्तिथीशः स्थाणुको हरः झिण्टीशो भौ
तिकः सद्योजातश्चानुग्रहेश्वरः अक्रूरश्च महासे मू
नः षोडशास्वरशक्तयः पश्चात्क्रोधीशचण्डीशप
ञ्चान्तकशिवोत्तमाः तथैकरुद्रकूर्मैकनेत्राख्य
चतुराननः अजेशशर्वसोमेशास्तथा लांगलि
दारुकौ अर्धनारीश्वरः उमाकान्तश्चाषाढिदं
डिनौ अत्रिमीनमेषाख्यलोहितश्च शिखी
तथा छगलण्डद्विरण्डेशो समहाकालवालि

न्तो भुजंगेशपिनाकेशखड्गेशाख्येबकेश्वरः
श्वेतभृग्वीशलकुलिशिवाःसंवर्तकस्तथा प
तेरुद्राःस्मृतारक्ताःधृतशूलकपालकाः पू
र्णोदरीस्याद्विरजाशाल्मलीतदनन्तरम् लो
लाक्षीवर्तुलाक्षीचदीर्घघोणासमीरिता
सदीर्घमुखिगोमुख्यौदीर्घजिह्वातथैवच
कुण्डोदर्यूर्ध्वकेशीचतथाविकृतमुख्यपि
ज्वालामुखीततोज्ञेयापश्चादुल्कामुखीततः
श्रीमुखीचविद्यावहेताःस्तुःसर्वशक्तयः
महाकालीसरस्वत्यौसर्वसिद्धिस्तथैवच गौ
रीत्रैलोक्यविद्यास्यान्मन्त्रशक्तिस्ततःपरम् आ
त्मशक्तिर्भूतमातातथालंबोदरीमता द्रावि
णीनागरीभूयःखेचरीचैवमंजरी रूपिणी
वीरिणीपश्चात्काकोदर्यपिपूतना स्याद्भद्रका
लीयोगिन्यौशंखिनीगर्जिनीतथा स्यात्कालरा
त्रिकुब्जिन्यौकपर्दिन्यपिवज्रिणी जयाचसुमु
खीश्वरीरेवतीमाधवीततः वारुणीवायवी
प्रोक्तापश्चाद्रक्षोविदारिणी ततश्चसहजाल
क्ष्मीर्व्यापिनीमायायान्विता पन्नारुद्रांकपीठ
स्थाःसिन्दूरारुणविग्रहाः रक्तोत्पलकपाला

श्या. र. १९

ध्यामलं कृत्वा करांबुजाः अथ प्रयोगः अं श्री
कण्ठ भूर्णी दरी ध्यानं नमो गुरवे हृत्से एवं क्रमे
ण मातृकाख्या नेन समेत अथ षोढा न्यासः
तत्र कं वीरतंत्रे केवला मातृका कृत्वा मातृ
कां तारसंपुटाम् मातृकापुटितं तारं समस्त
त्सायकमलमः मायाबीजपुटितां तु मातृ
कां पुटितं च ततः कामेन पुटितां देवीशक्ति
न संपुटितं समेत क्रीं ठं ब्लूं च पुनर्जे स्वा स्र स्हि
ल्ल्ल्ल च पूर्ववत् मूलेन पुटितां देवीं न्यस्तं
मूलमेव च अनुलोमविलोमेन न्यासमंत्र
यथाविधि मूलेनाष्टोत्तरशत जापकं त्वेनवि
न्यसेत् ॐ अं ॐ एवं मातृकापुटितं श्री अं श्री
एवं मातृकापुटिते एवं कामपुटितां शक्ति
क्रीं ठं ब्लूं सं स्हल्ल्ल्ल पूर्ववन्मंत्रपुटितां म
अनुलोमविलोमतः केवलमंत्रमातृका.
स्थाने न्यसमष्टोत्तरशतेन जापकं कुर्यात्
केवलमातृका ॐ अं अं ॐ अं श्री अं श्रीं
अं श्रीं अं क्लीं अं क्लीं अं क्लीं अं ह्रीं अं ह्रीं
अं ह्रीं अं मंत्रं अं मंत्रं हं मंत्रं हं अमादर्शित
ह्रीं पुटितां शक्तिं ह्रीं ठं ब्लूं स्हस्हल्क्लीं पूर्व।

मंत्रपुटितां स्वस्वपुटितं मंत्रमिमादिलिखितमा
स्ति इति गुरुमतेन दुर्गायाश्चाघोर्द्ध्वप्रकीर्तिता ता
रायाः कालिकायाश्च सत्पुरव्योक्षततोपरा कृ
तेस्मिन्न्यासमवर्येन सर्वपापं प्रणश्यति विघ्नाप
मृत्युहरणे ग्रहरोगादिनाशनम् दुष्टसत्त्वाः
विनश्यन्ति शत्रवो यान्ति मित्रताम् कवित्वल
हरी तस्य ज्ञातार स्यपरम्परा अणिमाद्यष्टसि
द्धिस्तु तस्य हस्ते व्यवस्थिता कायिकं वाचि
कं वापि मानसं वापि दुष्कृतम् सर्वं तस्य विनाश
ं याति न्यासस्य विलनात् अपहृति तयंया
ति यत्किं विद्रुपपातकम् यद्रूपं दृश्यते सोपि
सतद्रूपं च गच्छति येन मान्ति महादेविषोडा
पुटितविग्रहाः अल्पायुः सभवेत्तस्यो देवता
कं पतेभिया अथ तत्त्वन्यासो यथा मूलादि
खण्डान्ते आत्मतत्त्वाय स्वाहा इति पादादिना
भिपर्यन्तं न्यसेत् द्वितीयखण्डान्ते विद्यातत्त्वा
य स्वाहा नाभ्यादिहृदयान्तम् तृतीयखण्डा
न्ते शिवतत्त्वाय स्वाहा हृदयादिशिरःपर्यन्त
तं इत्थं सर्वतंत्रे आत्मविद्याशिवैस्तत्त्वैस्तत्त्वमा
सेसमाचरेत् अथ बीजन्यासं कुर्याद्यथा

पूर्णा.

२. ब्रह्मरंध्रे भ्रुवोर्मध्ये ललाटे नाभिदेशके
२. गुह्ये वक्त्रे च सर्वांगे सप्तबीजा[illegible]मान्न्यसेत ॐ
तत्र प्रयोगः आद्यबीजं ब्रह्मरंध्रे द्वितीयं भ्रु
वि तृतीयं भाले चतुर्थं नाभौ पंचमं गुह्ये
षष्ठं वक्त्रे सप्तमं सर्वांगे न्यसेत् ततो मूलमं
त्रेण नवधा सप्तधा पंचधा वा व्यापकं न्यसेत्
तदुक्तं भैरवतंत्रे पंचधा नवधा वापि मूलेन स
प्तधा तथा स्वतंत्रेपि मूलेन नवधा व्यासं का
रयेद्व्यापकं ततः इति श्रीपूर्णानन्दपरमहंस
विरचिते श्यामारहस्ये न्यासाख्यविवरणं ना
म प्रथमः परिच्छेदः १ ॥ श्रीकालि
कायै नमः ॐ अथान्तर्यजनं वक्ष्ये दृष्टादृष्ट
फलप्रदम् गुरुध्यानं प्रकुर्वीत तथा पूर्वं वि
शुद्धयोः स्नायात्सुविमले तीर्थे पुष्करे हृदया
श्रिते विंदुतीर्थेथवा स्नायात्सुनजेन्मनवि
यते अथवा इडासुषुम्णोः शिवतीर्थकेस्मि
न्स्नानं वर्णेश्वरहः शारीरे ब्रह्मांबुभिः स्रो गं॰
तितयोः सदा यः किं तस्य गांगैरपि पौष्करैर्वा
इदं स्नानं शिवशक्त्योः समावेशो यस्मिन्का
ले प्रजायते सा सन्ध्या कुलनिष्ठानां समाधि

स्थैः प्रतीयते इति मन्त्रोपासनम् प्रथमं
लाधारात्क्रमेण लिङ्गनीलोमस्तर्याग्निरूपिणी
स्वा॰ मु[illegible]ष्मपरविन्दुनिर्भिद्य देहदेवतां तर्पयेत्
वह्निकीलनलसंवहागालितं घस्मरामृतम्
तेनामृतेन तद्दिमेन तर्पयेत्सर्वदेवताम् ब्रह्म
रन्ध्राद्योभागोयद्भ्रान्तपदमुत्तमम् कला
सारेण संहर्षेण तर्पयेत्तेनविचरीम् इमस्थे
र्दनम् आधारे लिङ्गनाभौ हृदयसरसिजे
तालुमूले ललाटे द्विपत्रे षोडशारे द्विदशद
शदले द्वादशारे चतुष्के वासान्ते बालम।
ध्ये डफकठसहिते कण्ठदेशे स्वराणां हंक्षतो।
कोदण्डमध्ये मम सन्तु विलं[illegible]थी मर्मसंपत्तिप्र
सिद्ध्यै इति मातृकावर्णान्कण्ठस्थक्रमेण
ध्यायेत् इमन्तर्मातृकान्यासः अथ षडङ्ग।
मासंकुर्यात् तदुक्तं गौतमीये ईशमानहृ
दयो यत्हृदयः स्याच्छिवात्मकः क्रियते तस्य
रक्षेनहन्मंत्रेण ततः परम् सर्वज्ञादिगुणोपेते
तेसंविद्रूपपरात्मनि क्रियते शुचियाहारः
शिरोमंत्रेण देशिकः हृच्छिरो रूपविद्याया
मनसा भावनाहृत्वा क्रियते निजदेहस्य शि

श्या॰
र॰
२१

21

त्वांमंत्रेणदैशिकः मंत्रात्मकस्यदेहस्यमं।
त्रध्यानेनतेजसा सर्वतोवर्मंमंत्रेणक्रियते
मासमंसंवृतिः यद्ददातिपरंज्ञानंसंविद्रूपंपरा
त्मनि हृदयादिसमंतेजः स्पादेतन्मंत्रसंग
तं अध्यात्मिकात्तिरूपंयत्साधकस्यविना
शयेत अविद्यायाश्चतंत्रयस्यंरयामसमी
रितं इतिषडंगंविधायध्यानंकुर्यात् शा
क्तिहृदयपुटान्तःस्थमलहृदयसंस्थितम
ज्योतिस्तत्वमयंध्यायेत्कुलाकुलनियोजना
त् अथवा शृंगाटहृदयमध्यस्थशाक्तिहृदयपु
टीकृतम् सदा स्वपरमंध्यायेध्यानंतत्कु
लयोगिनाम् अथवा निरालंभपदेस्फूत्स
यत्तेजउपजायते तद्धर्ममभ्यसेत्त्रिसं॰
ध्यानमेतद्धियोगिनां तद्धर्ममित्यन्तःकरण
मित्यर्थः इतिध्यानम् अर्चयन्विषयैःपुष्पै
स्तत्त्वाग्निमयोभवेत् मायासक्तन्मयतापु
ष्टिः सोऽहंभावेनचिन्तयेत विषयपुष्पाणि
यथा अमायमनहंकारमरागममदंतथा
अमोहकामदंभंच अद्वेषक्षोभकौतनः अ
मात्सर्यमलोभंचदशपुष्पंविदुर्बुधाः अ

हिंसापरमंपुष्पंपुष्पमिन्द्रियनिग्रहः दया
पुष्पंज्ञानपुष्पंक्षमापुष्पंचपंचमं ॥ १ ॥ पुष्प
समभिः पुष्पैरर्चयेत्परदेवतां ॥ इतिपूजनं ॥
मालापंचाशिकाप्रोतसूत्रंपंक्तिशिवात्म
कं ग्रथिता कुण्डलीशक्तिश्च लान्ते मेरुसं
स्थितिः एवंविधिना वर्णमालाजपस्फुर
न्तंमेरुंकृत्वा अकारादिलकारान्तंहका
रादिक्षकारपर्यन्तंमूलमन्त्रप्यपरते
नमिजपंसमर्पयेत अन्यादर्शितं अका
रादिहकारान्तंलकारादिक्षकारपर्यन्तं
मूलमन्त्रमित्यादिलिखितमस्ति । अथ ।
होमः आमूलपरिस्फुरन्तविमर्शाऽऽत्मा
नात्मज्ञानात्मपरमात्मस्वरूपंवतरं
अकुण्ठमानन्दमेवखलाग्रहंनाभौविभा
व्यतन्मयेज्ञानाग्नौजुहुयाद्यथा मूला
ग्नौनाभिचैतन्यरूपविमर्शमनसास्रुचा सुषु
म्णावर्त्मनानित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहंस्वा
हा ततोमूलान्ते अनेनप्रथमाकृतिंदया
न धर्माधर्महविर्दीप्ते आत्माग्नौमनसास्रु
वा सुषुम्णावर्त्मनानित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्य

प्रपा॰
२॰
२२

22

हूं स्वाहा अनेन द्वितीयाहुतिं दद्यात् ततो मू
लान्ते प्रकाशाकाशहस्ताभ्यामवलंब्यो॰
न्मनीस्रुवं धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णं वह्नौ
जुहोम्यहं स्वाहा अनेन तृतीयाहुतिं दद्या
त् ततो मूलान्ते तस्मिन्निरन्तरनिरिन्ध[illegible]न
मेधमाने मायापृथ्व्याकारपरिपश्चितिसंवि॰
दग्नौ कस्यांचिद्धुतमरीचिविकासमूर्मौ वि
श्वत्रुहोमिवसंध्यादिशिवावसानम् इत्यन्त
र्यजनं कृत्वा साक्षात्कुलमयो भवेत् ततस्य
पापशत्यादिजीवन्मुक्तो भवेद्ध्रुवम् इति श्री
पूर्णानन्दपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये
न्तर्यजनं नाम द्वितीयः परिच्छेदः २ ॥
श्रीकालिकायै नमः अथ साधको युवती
वेशं कृत्वा युवतीमेव वा कारयित्वा पीठन्या
सं कुर्यात् तदङ्गं कुमारीकल्पे ततः स्त्रीवेश
धारी स्यात् सिन्दूराङ्कितमस्तकः शृङ्गारोज्ज्व
लवेशाढ्यस्ताम्बूलपूरिताननः एवं वेशा॰
दिकं सर्वव— नितामपि कारयेत् पीठन्या
सं ततः पश्चादाधारशक्तिपूर्वकं प्रकृतिक
मठं चैव शीघं ष्ट्वीतद्येवच सुधांबुधिं म॰

णिद्वीपं विचिन्त्य मणिगृहं तथा श्मशानं पा
रिजातं च तन्मूले रत्नवेदिकां तस्योपरि
मणेः पीठं न्यसेत् साधकपुङ्गवः चतुर्दिक्षु
कुणीन्द्रवान् शवांश्च नरमुण्डकान् अथ धर्मा
श्चैव धर्मांश्च पादगांश्च चतुष्टये हृदिशोऽ
तथा पद्मं सूर्यसोमं महेश्वरि वैश्वानरं त
था सत्वं रजश्चैव तमस्तथा आत्मानं चैव
विन्यस्य शक्तिं हृत्पद्मके न्यसेत् इच्छा ज्ञा
ना क्रिया चैव कामदा कामदायिनी रती रति
प्रिया नन्दा कर्णिकायां मनोन्मनी वाग्भवं
प्रथमं प्रोक्तं परायै तदनन्तरं अपरायै विहृ
पायै ह्सौः पदं ततः परं सदाशिवमहाप्रेतप
द्मासनं तथा नमश्चान्ते मन्त्रोऽयं पीठमा
समुद्धाहृतः एवं देहमये पीठे चिन्तयेदिष्टदे
वताम् अथादौ कामकलारूपमात्मानं विभा
व्य मूलाधारात्कुण्डलिनीं परमशिवानन्दध्या
ना चन्द्रामृतेन संप्लाव्य करकच्छपिकया
पुष्पं गृहीत्वा सुषुम्णावर्त्मना हृदयाष्टदलपद्मे
देवीं ध्यायेत् तत्र कुं संस्थाने ततः कामकला
ध्यानादावाह्य कालिकां परामकुर्मीं त्रिमुद्र

पाशाङ्कुशं पत्रमध्ये निर्दिष्टं ध्यायेत् अथ कामक
कलायथा तद्रूपं भावयेत्तामसेऽपि पुष्पवि
ष्टवदाकारं तदधः कवचयुग्मकं सर्वविद्या
मूलाधारिणी सर्ववाग्विभवप्रदं सर्वार्थसाध
कं देवि सर्वरञ्जनकारकं तदधः स्वपत्रार्थं
च चिन्तयेत्तस्योपरि सर्वभूतादिमूर्तं तत्सर्व
देवनमस्कृतं सर्वाह्लादनसंपूर्णं सर्वरञ्ज
नकारकं सर्वार्थसाधकं देवं सर्ववर्णात्म
कं एतत्कामकलाध्यानं गोप्यं साधकस
त्तमैः श्रीक्रमे या सा मधुमती नाम्नी या सा
मोहनकारिणी बाह्याभ्यन्तरभेदेन चिन्त
नीया च तां स्मरेत् त्रैलोक्यमेकरूपेणात्मा
नमेकरूपिणीं स्वप्रकाशप्रकृतिरूपेण देवीं तां
वर्णरूपिणीं चिन्तयेत्तदन्तरे देवी सर्वव्याप
मू ककारिणीं ईकारमूतमन्त्रस्य अवयव वक्तृ
मू त्वं विल्वपत्रस्य देवेशि प्रत्यंगमवक्रकं मध्ये
न विन्दुरूपं स्तनद्वन्द्वं हृदि स्थाने नियोजये
त अकारार्धकलां त्रयं स्यायोनिमध्ये विचिन्त
येत् तथा कामकलारूपं मदनाङ्कुरगोचरम्
त्यं दादिमसंकाशं सिन्दूराभं स्तनद्वय वि
मू

विंदुसंकल्पमात्रेण तत्स्फारदीपशिखां प्रिये
आधारब्रह्मरन्ध्रान्तं तन्मार्गेण भावयेत्
कामो विन्दुरहं देवि तत्र स्थाप्य परमेश्वरि शि
वशक्तिमयं देवि तदधः स्थानकं च द्वयं तद-
धः सपरार्धं तु चिद्रूपा परमाकला सापि कु
ण्डलिनी शक्तिः कामकलास्वरूपिणी सा
यथा वर्त्म गच्छन्ती भित्त्वा ग्रन्थिं च तद्देशं प्र
विश्य परमार्गेण सूक्ष्माकारस्वरूपिणी सा
च त्रिविधा सृष्टा ब्रह्मविष्णुस्वरूपिणी सञ्चि
न्त्य साधकश्रेष्ठस्त्रैलोक्यं वशमानयेत् एत
त्ते कथितं देवि कामकलासनिश्चितं गोप्तव्यं
च प्रयत्नेन यदीच्छेदात्मनो हितं अथ क्रमं मु
द्रा यथा तदुक्तं कालिकापुराणे वामहस्त
स्य तर्जन्यां दक्षिणस्य कनिष्ठया तथा दक्षि
ण तर्जन्यां वामांगुष्ठेन योजयेत् तदुक्तं दक्षि
णांगुष्ठं वामस्य मध्यमादिकाः अंगुलीर्याभ
वेत्पृष्ठे दक्षिणस्य करस्य च वामस्यापि तर्ज
ष्ठेन मध्यमानामिकां तथा अधोमुखे च ते
कुर्याद्दक्षिणस्य करस्य च एवंविधः सर्वसि
द्धिं ददाति पाणिकच्छपः कुर्यात्तु हृदयासने

पृग·
२·
२४
24

निमील्य नयनद्वयं । समं कायशिरोग्रीवं कृत्वा
स्थिरतमो भूयः ध्यानं संभावयेन्मन्त्री सर्वपा
पप्रणाशनं । तदुक्तं स्वतन्त्रे ॐ देव्या ध्यानं प्रव-
क्ष्यामि सर्वदेवोपसेवितं । अञ्जनाद्रिनिभां दे-
वीं करालवदनां शिवां । मुण्डमालावलीकी-
र्णां मुक्तकेशीं स्मिताननां । महाकालहृदम्भो-
जस्थितां पीनपयोधरां । विपरीतरतासक्तां घो-
रदंष्ट्रां करालिनीं । नागयज्ञोपवीताङ्गीं चन्द्रा-
र्धकृतशेखरां । सर्वालंकारसंयुक्तां मुक्ताम-
णिविभूषितां । मृतहस्तसहस्रैस्तु कृतका-
गं॰ ञ्चीं दिगंशुकां । शिवाकोटिसहस्रैस्तु योगिनी-
भिर्विराजितां । रक्तपूर्णमुखाम्भोजां मद्यपानप्र-
मत्तिकां । वह्न्यर्कशशिनेत्रां च रक्तविस्फुरि-
ताननां । विगतासुकिशोराभ्यां कृतकर्णाव-
तंसिनीं । कण्ठावसक्तमुण्डालीगलद्रुधिरच-
र्चितां । श्मशानालयमध्यस्थां ब्रह्मकेशववं-
दितां । सद्यःकृत्तशिरःखड्गवराभीतिकरां-
बुजां । अत्र वामोर्ध्वहस्ते च कृपाणं तदधः शिरः
अभयं दक्षहस्तोर्ध्वे तदधो वरमित्यपि गोडुक्यम
तदुक्तं महाकालकृततन्त्रे ऊर्ध्ववामकपाले

करकमलतले छिन्नमुण्डं ततो थः सव्ये भीतिं
वरं च त्रिजगद्भयहरां दक्षिणकालिकेति जसैत
न्नाम वर्णितं च मन्त्रविभवं भावयन्नेनद्वन्ते।
घामस्तोकरस्याः प्रकटितवदनेस्मितुर्यस्य
वक्रस्य अथ विरूपाक्षकृतध्यानक्रमेण ध्या
येत् यथा भिन्नाञ्जनचयप्रख्यां प्रमीतशव
संस्थितां गलच्छोणितधाराभिः स्मेरानन
सरोरुहां पीनोन्नतकुचद्वन्द्वां पीनोन्नतनि
तम्बिनीं दक्षिणामुक्तकेशां गीर्दिगम्बरां विलो
दिनीं महाकालशिवाविष्टां स्मेराननां परि
स्थितां मुखमाल्यासितां मोदमोदिनीं मदवि
ह्वलां आरक्तमुखेन शोभितां भिविराजि
तां शवहृदयकृतोत्तंसां सिंहासनतिलकोज्ज्वलां मू
पंचाशन्मुण्डघटितमालिनां टंकशोभितां मू
नानामणिविशेषोपचितां नानालंकारभूषितां मू
शिवास्थिकृतकेयूरां शवदक्षिणमण्डितां मू
शवद्वन्द्वस्थलां नृत्यं कुर्वतीं लेलिहानां शवं कश्चित्
शवमांसकृतग्रासां सास्हहासां मुकुन्दु कुः
वक्त्रां मुण्डधरां वामे सव्येऽभयवरप्रदां दन्तु
रां च महारौद्रीं चण्डनादान्तिमीषणाम्। शि।

प्रपा. २. २५

25

वाभिर्घोररूपाभिर्वेष्टितां भयनाशिनीं॥ भीमे
भीमैः स्वभक्तेभ्यः जल्पन्तीं घोरनिःस्वनैः। ऊर्ध्वं
किं भूयः किं भूय इति नितिप्रभाषिणीं॥ अथा
परध्यानमाह भैरवतन्त्रे कालवदनां घो
रां मुक्तकेशीं चतुर्भुजां॥ दक्षिणां कालिकां
दिव्यां मुण्डमालाविभूषितां॥ सद्यःकृत्तशि
रःखड्गवामोर्ध्वकराम्बुजां॥ अभयं वरदं
चैव दक्षिणोर्ध्वाधःपाणिकां॥ महामेघप्रभां
श्यामां तथैव च दिगम्बरीं॥ कण्ठावसक्तमुण्डा
लीगलद्रुधिरचर्चितां॥ कर्णावतंसितानी
तशवयुग्मभयानकां॥ घोरदंष्ट्राकरालां च
पीनोन्नतपयोधरां॥ शवानां करसंघातैः कृ
तकाञ्चीं हसन्मुखीं॥ सृक्किद्वन्द्वगलद्रक्तधा
राविस्फुरिताननां॥ घोररूपां महारौद्रीं श्म
शानालयवासिनीं॥ दन्तुरां दक्षिणां देवीं मु
क्तलंबकचोच्चयां॥ शवरूपमहादेवहृदयो
परिसंस्थितां॥ शिवाभिर्घोररूपाभिश्चतुर्दि
क्षु समन्वितां॥ शवप्रसन्नवदनां स्मेराननस
रोरुहां॥ एतेषामन्यतमेन देवीं ध्यात्वा मा
नसोपचारैः संपूजयेत्॥ तदुक्तं कुमारीकल्पे

पनांते स्नानैः सुभोगैर्गन्धपुष्पैः सदीपकैः
सरयावलिपुष्पैश्च पूजयित्वैवं यथाविधि ता
तोऽवैमानसजपं कुर्यात् होमादिमेवच नमस्कृ
त्य तथा स्तुत्वा वह्नियागं समाचरेत् सजपि
त्वा वहिः पूजां यन्त्रपात्राणि यथा सुप्रसमा
लानि ते ताम्रपात्रे कपाले वा श्मशानकाष्ठ
निर्मिते शनिभौमदिने वापि पारीरे सन्तं सम
वे सर्णिरोपथ लोहे वाप्रसन्ने वक्रमालिखे
त् अथ्यादिह्व वगीलिम सुवर्णादिपात्रे सव
र्णे रजतताम्रशलाकया विल्वकण्टकेन पु
ष्पेन वा मूलमन्त्रेण ध्यायीदेवीं हुं ह्रीं वि
लिख्य ततस्त्रिकोणं विमस्य त्रिकोणेन हि
मिसेन ततोऽवविलिखेन्मन्त्री त्रिकोणत्रय
सुसमं ततो वृत्तं समालिख्य लिखेदष्टदल
ततः वृत्तं विलिख्य विधिवल्लिखेद्भूपुरमेक
कमिति कुमारीकल्पेऽपि प्रादौ त्रिकोणं वि
मस्य त्रिकोणं तद्वहिर्मिसेन वहिस्त्रिकोण
मालिख्य षट्कोणं च वहिर्लिखेत् मध्ये तु
वैन्दवं चक्रं वीजं मायाविभूषितं षट्कोण
वहिर्वृत्तं ततोऽष्टदलकं लिखेत् वहिर्वृत्तेन

श्या. २. २९

मन्त्रचक्रं भूर्जपत्रे केन मन्त्रेण तन्मे त्वं वद किं मात्रा
तिं यत्र मे तेन संशयः पत्रे तु विलिखेन्मन्त्र
कुण्डगोलविलेपिते स्वयंभूकुसुमैर्मिश्रे
ङ्कुमागरुसंविते स्वतन्त्रेऽपि स्वयं विद्यास
देहस्तु चक्रराजं लिखेत्सुधीः स्वर्णलेखन्या वा रा
जतेन ताम्रपाषाणेन वा ऽथवा तद्वत् स्वयंभू
कुसुमं कुण्डगोलोत्थं रोचनागुरुः का
श्मीरमृगनाभीव मद्यं च मलयोद्भवं पय
गन्धः समाख्यातः सर्वदा चण्डिकाप्रियः प
तेन गन्धयोगेन योनिचक्रं समालिखेत् यो
निद्वयं ततः कुर्यात्कोणषट्कं ततः प्रिये
तत्राष्टदलं भूमिवत्तद्वीरैः समन्वितं प
तत्रैकस्थितं चक्रं मन्त्रपुष्पाञ्जलिं क्षिपेत्
अत्र केचिद्वदन्ति षट्कोणाभ्यन्तरमेव तु
त्रिकोणं तत्र सर्वमुक्तं स्वतन्त्रं तद्वदादिवि
दध्यात् वीरतन्त्रके कारिणेन तत्कुलसङ्कु
वासि विरोधात्तु तत्पादाष्टजातिषष्ठ का
लीकपालिनीकुलाकुलकुलानि विरोधिनी
विघ्नचितां तत्संस्पर्शवह्निः षट्कोणकेषु यः
उग्राय प्रभादीसां तत्रैव तास्त्रिकोणके

माङ्गं पुङ्गमिति नावेव तथैवान्तस्त्रिकोणके
नीलं च नांवलाकाच तथापरा त्रिकोणके
इति तस्मात्षट्कोणान्तर्गतमेव त्रिकोण-
युक्तं षट्कोणं शक्तेनात्र शक्त्यात्मकं को-
णषट्कोणमिति श्रीब्रह्मानन्दपरमहंस
गुरूणां परामर्शः तथा च नीलातन्त्रे पंच
शक्तिसमालिख्य अथो वक्ष्ये स्वलदलाग्र
सिद्धेश्वरीमते अथो वक्ष्ये पंचकोणमतो
न्यस्य मलयकं एवंभूतमहाचक्रं स्थापये
त्रिंशद्विस्तरे फेत्कारिणं वहिरष्टदलं कु
र्यात्सुतत्वोगोपशोभितं इति कालिकाश्रु
तौ त्रिकोणं त्रिकोणं नवकोणं पद्ममिति
कालिकाकुलसद्भावेपि त्रिकोणं विन्य
सेदादौ पुरस्तादपि त्रिकोणकं नवकोणं पु
नस्तत्र तन्मध्ये स्थापयेच्छिवम् तत्र भव
न्मतेपि शक्त्यात्मकमेव त्रिकोणं तत्तु शि
वशक्त्यात्मकम् वीरतन्त्रकालीतन्त्रसंतन्त्रा
दिविरोधात् तस्मादत्र षट्कोणं शक्तेन श
क्त्यात्मकमेवोच्यते इति भावः तत्र नवको
णान्तर्गतयुक्तस्त्रिकोणद्वयमपरः प्रकारः

पृ॰ १॰ कथं स्यादिति चेत् तत्रैव षट्कोणवरकं
सृजयित्वा तथापरत्रिकोणं तथैवापरत्रि
२२ कोणं क्रमेण नवकं सृजयेत् कुलसद्भावे
22 कालीकपालिनी कुल्ला कुरुकुल्ला विरोधि
मू॰ नी विप्रचित्ता महोग्रैव बहिः षट्कोणके उग्रः
उग्रा उग्रप्रभा दीप्ता परत्रिकोणके न्यसेत् नी
ला घना बलाका च तथैवा चापरत्रिके मा
त्रा मुद्रा मिता चैव तथापरत्रिकोणके इमा
दि तस्माद्देवत्रिकोणान्तर्गतत्रिकोणद्वय
मिति षट्कोणाभावात् अथ त्रिकोणान्त
र्गतं नवकोणं कथं न स्यादिति चेत् तन्निर्वि
ष्टमेव यतो नवकोणशब्देन शक्त्यात्मकं नव
कोणमुच्यते न तु शिवशक्त्यात्मकं वचना
न्तरदर्शनात् तद्यथा कालीक्रमे त्रिकोणं वि
लिवेदादौ न तस्यापि त्रिकोणकं नवशक्ति
युतं देवि विद्धि चक्रं समालिखेत् अथ तत्र भे
दान्नानाविधमेव यंत्रं कथं न स्यादिति चेत्
सर्वसंविधेयकल्पने नानाविधकल्पनमे
व गौरवं स्यादिति तस्मादेकमेव पंचदशा
कोणं प्रशस्तमिति एवं गौडमिश्रप्रभृतीना

मणिमण्डपमिति अथ स्वर्णादिसिंहासने
ग्रतोपवेश्य स्थाप्य पुष्पाञ्जलिनाच्छाद्य
तत्रपीठन्यासक्रमेणार्चयेद्यथा ॐ आ
धारशक्तये नमः ॐ प्रकृत्यै नमः ॐ कू
र्माय नमः ॐ अनन्ताय नमः ॐ पृथि
व्यै नमः ॐ सुधासमुद्राय नमः ॐ मणि
द्वीपाय नमः ॐ चिन्तामणिगृहाय नमः
ॐ श्मशानाय नमः ॐ पारिजाताय नमः
तन्मूले ॐ रत्नवेदिकायै नमः तस्योपरि
मणिपीठाय नमः दिक्षु नानामुनिगणेभ्यो
नमः नानादेवेभ्यो नमः बहुमांसास्थिमो
दमानशिवाभ्यो नमः चतुर्दिक्षु शवमु
ण्डचिताङ्गारास्थिभ्यो नमः धर्माय नमः
ज्ञानाय नमः वैराग्याय नमः ऐश्वर्याय
नमः अधर्माय नमः अज्ञानाय नमः अ
वैराग्याय नमः अनैश्वर्याय नमः शेषा
य नमः पद्माय नमः सूर्यमण्डलाय नमः
सोममण्डलाय नमः वैश्वानरमण्डलाय
नमः सं सत्त्वाय नमः रं रजसे नमः तं तम
से नमः आं आत्मने नमः अं अन्तरात्मने।

पूपा.
१.
२८
28

नमः ह्रीं ज्ञानात्मनेनमः पंपरमात्मनेन
मः श्रंसूर्यवेश्व इच्छायैनमः क्रियायैनमः
ज्ञानायैनमः कामदायैनमः कामदायि
न्यैनमः रम्यैनमः रतिप्रियायैनमः आन
न्दायैनमः कर्णिकायै मनोन्मन्यैनमः
पंपरायैनमः अपरायैनमः विरूपायैन
मः ह्रौं सदाशिवमहाप्रेतपद्मासनाय
नमः तथैवविधिनापीठपूजांकृत्वा क
लशस्थापनंकुर्यात् तल्लक्षणमाह तंत्रा
न्तरे कलांकलां गृहीत्वावैदेवानांविश्व
कर्मणा निर्मितोयंसुरैर्यस्मात्कलशस्ते
नोच्यते पादपद्मार्चायैस्तु कलास्त्रवतः
तिकलशः कलशमानमाह तदुक्तंतत्रैव
पंचाशदंगुलव्यासमुच्छ्रायोद्वादशांगुलः
कलशानांप्रमाणंतुमुखमष्टांगुलंमतम्
सौवर्णंराजतंवापिमार्तिकं वायथोदितम्
क्षालयेदस्त्रमंत्रेणकुंभंसम्यक्तदेरपवि अ
र्घप्रयोगः स्ववामेषट्कोणान्तर्गतत्रिको
णान्तर्गतत्रिकोणबिंदुवासवृत्तचतुरस्रंकृ
त्वा सामान्यार्घोदकेनाभ्युक्ष्यतत्राधारस्था.

क्लिं स्रोनम इति सम्पूजयेत् ततो नमः स्वाधा
रं प्रक्षाल्य मण्डलोपरि संस्थाप्य सं वह्नि
मण्डलाय दशकलात्मने नमः इति संपू
ज्य फडिति कलशं प्रक्षाल्य कारणेन सं
पूर्य रक्तवस्त्रमाल्यादिना भूषयित्वा देवी
बुद्ध्या संस्थाप्य अं अर्कमण्डलाय द्वादश
कलात्मने नमः इति संपूज्य द्रव्ये ॐ चं
मण्डलाय षोडशकलात्मने नमः इति पू
जयेत् ततः फडिति संरक्ष्य हूं इत्यवगुण्ठ्य
मूलमन्त्रेण संवीक्ष्य नमःसम्पुटेन कृत्वा
मूलेनमन्त्र [illegible] पुष्पेदत्वा शापमोचनं
कुर्यात् ततः कलशान्ते ततः सकारणं दिक्षु।
समानीय घटस्थितं विष्टितं रक्तवस्त्रेण र
क्तमाल्येन भूषितं वामभागे महेशानि म
ण्डलं चतुरस्रकम् तत्र संस्थापयेद्भक्त्या
देवीबुद्ध्या वरानने मण्डले कलशे द्वैव
न्त्वर्कशशिमण्डले स्ववामभागे षट्को
णं तन्मध्ये वृत्तत्र्यस्रकं लिखित्वा तत्र कुंभ
वैसो वर्णराजं तं तथा ताम्रं भूमिमयं वापि
यद्वा लोहविवर्जितं तत्रान्तरे च आधारे।

श्या॰
२॰
२९
29

स्थापयेन्मन्त्री सौवर्णे वाथ राजते । कांस्य-
मये मृण्मये वापि घटे मृण्मयशालिनि । सौ-
वर्णे भोगदं प्रोक्तं राजते मोक्षदं स्मृतं । कां-
स्ये शान्तिकरं चैव मृण्मये पुष्टिदं भवेत् । अ-
थ शापविमोचनं यथा । तदुक्तं कुमारीतन्त्रे
अथ वक्ष्ये शृणु देवेशि यथा पापादिकं मलि-
न दोषो जायते देवि तान्येव मन्त्रं शृणु प्रिये
एकमेव परं ब्रह्म स्थूलसूक्ष्ममयं ध्रुवं । क-
चोद्भवां ब्रह्महत्यां तेन ते नाशयाम्यहं । सूर्य-
मण्डलसंभूते वरुणालयसंभवे । अमावी-
जमये देवि शुक्रशापाद्विमुच्यतां । वेदानां
प्रणवो बीजं ब्रह्मानन्दमयं यदि । तेन स-
त्येन देवेशि ब्रह्महत्या व्यपोहतु । एवं मन्त्र-
त्रयेणैव अभिमन्त्र्य सुराम्भसि । प्रदद्यात्का- भा॰
लिकायै च ततो नैव यु[illegible]ग्भवेत् । इति वा-
रत्रयं देवि चतं कृत्वा पठेत्त्रिधा । ततः ॐ वां वीं
वूं वैं वौं वः ब्रह्मशापविमोचितायै सुरादे-
व्यै नमः । इति वारत्रयं पठेत् । इति ब्रह्मशा-
पमोचनं । ततः ॐ श्रीं क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं क्रः
सुरां कुरु शापं विमोचय अमृतं स्रावय

स्वावधय स्वाहा इति शुक्रशापमोचनं ॥ अथो
त्तरं ततो हंसः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोता
वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् नृषद्वरसदृत
सद्व्योमसदब्जा गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋ।
तं ॥ इति वारत्रयं सुरोपरि पठेत् ततो ध्या।
मध्ये आनन्दभैरवमानन्दभैरवीं च ध्याये
द्यथा । सूर्यकोटिप्रतीकाशं चन्द्रकोटिसु
शीतलं ॥ अष्टादशभुजं देवं पञ्चवक्त्रं त्रिलो
चनं ॥ अमृतार्णवमध्यस्थं सदा प्रेतोपरिस्थि
तं ॥ वृषारूढं नीलकण्ठं सर्वाभरणभूषितं
कपालखट्वाङ्गधरं घण्टाडमरुवादिनं ॥ पा।
शाङ्कुशधरं देवं गदामुसलधारिणं ॥ खड्ग
खेटकपट्टीस [illegible] विचित्रवे
टकं मुण्डवरदाभयपाणिकं ॥ लोहितं देवदे
वेशं भावयेत्साधकोत्तमः । एवं ध्यात्वा हंस
रक्तमलवसं आनन्दभैरवाय वौषट् इमा
नन्दभैरवं ध्यायेत् यथा भावयेत्सुरां दे
वीं चन्द्रकोटियुतप्रभां ॥ हिमकुन्देन्दुधव
लां पञ्चवक्त्रां त्रिलोचनां ॥ अष्टादशभुजैर्युक्तां
सर्वानन्दकरोद्यतां ॥ प्रहसन्तीं विशालाक्षीं

श्या० देवदेवस्य संमुखीम् एवं ध्यात्वा सहस्रकमल
२. वरं श्मशानं देवीवामेषट् श्मशानं दक्षे भैरवीं सम्मुख
३. द्रव्यमध्ये शक्तिचक्रं विलिखेत् ततः त्रिपं
80 क्त्या दक्षिणावर्तेन अं १६ कं १६ थं १६ क्र
मेण विलिख्य तन्मध्ये हूंतं लिखेत् ततः
शिवशक्त्योः समावेशात् द्रव्यमध्येऽमृतं वि
चिंतयेत् मुद्रया चक्रं धृत्वा पठेत् इति द्रव्य
शुद्धिः तदुक्तं सर्वतंत्रे ततस्तावद्धृदये द्रव्यमा
ध्ये रक्तत्रिकोणं विधाय अकथादित्रिपंक्त्या च हल
क्ष मध्यं समन्वितम् पूर्वोक्तयोनिमुद्रया शिव
शक्त्योः समागमम् अमृतं चिंतयेद्द्रव्यमध्
यार्घ्यमृतं जपेत् अष्टधा मूलमंत्रं च जपेद्धु
त्वा थंठ ततः एतत्कारणं देवि सुरसं ज्ञानि
षेवितम् अनपैव तस्य नामस्मरेति भुवनत्र
ये अस्य गंधः केशवस्तेन गंधेन कौलिकः
पूजयेत् परमां देवीं कालिकां दक्षिणां शिवां १
ततः शंखविवीरपात्रस्थापयेत् मध्यभागतः
श्रीविद्योक्तविधानेन ततः पूजां समाचरेत्
उक्तं च मुंडमालातंत्रे रक्तचंदनविल्वादिद्रवा
पाद्यसमंवयुतैः अर्घ्यं दत्वा महेशानि सर्व।

कार्यार्थसिद्धये स्त्रीयाचार्घ्यदानेन योगि
नीनां भवेत्प्रियः महायोगी भवेद्देवि पीठ
प्रक्षालनेन जलैः स्वयम्भूकुसुमं दत्तेन भवेत्ष
ट्कर्मभाजनम् सुशीतलजलैर्वापि क
स्तूरीकुंकुमान्वितैः कुं उं गोलोख्यबीजैः
वा सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् सामान्यार्घ्यं ततः
कृत्वा पयसा साधको नमः तण्डुलैर्मण्डलं कृ
त्वा पात्राणि स्थापयेद्बुध कुमारकल्पे ततो
ऽर्घ्यं कारयेन्मन्त्री तया नार्या स्ववशगा श्रद्धे
द्व्यमर्घ्यपात्रे निक्षिप्य प्रयतः सुधीः कुं उं।
गोलो द्रवं द्रव्यं स्वयम्भूकुसुमं तथा नायमी
विधेतत्र महामन्त्रस्य साधने नार्या तस्या
गलं ह्रद्वा मनेनेत्यर्घ्यः अथ श्रीविद्योक्तक
मेणार्घ्यपात्रस्थापनं यथा आदौ श्रीचक्र। स्वात्म
योर्मध्ये हृंकारेण त्रिकोणषट्कोणवृत्त
चतुरस्रं विलिख्य चतुरस्रे पूर्णगिरिपीठा
य नमः उड्डियानपीठाय नमः कामरूपपी
ठाय नमः जालंधरपीठाय नमः इति संपू
ज्य षट्कोणे षडङ्गं पूजयेत् ततो मूलखण्ड
त्रयेण त्रिकोणाग्रदेशे तत्संपूज्य मध्ये स्रा

पूजा.
१०.
३१
81

यारशक्तीः पूजयेत् त्रिकोणगर्भषट्कोण
मध्यवर्तिनां त्रिकोणं संस्थाप्य नमः इति सामान्या
र्घ्यजलेनाभ्युक्ष्य वह्नेर्दशकलाः पूजयेद्य
था यं धूम्रार्चिषे नमः रं ऊष्मायै नमः लं
ज्वलिन्यै नमः वं ज्वालिन्यै नमः शं विस्फु
लिङ्गिन्यै नमः षं सुश्रियै नमः सं सुरूपा
यै नमः हं कपिलायै नमः ळं हव्यवाहायै
नमः क्षं कव्यवाहायै नमः इति सर्वत्र नमों
तेन संपूज्य वह्निमण्डलाय दशकलात्मने न
मः इति पूजयेत् ततः षट्कोणे षडङ्गं सं
पूज्य मध्ये ब्रह्मकमण्डलुं देवीं संपूज्य कपाला
दिपात्रं कर्तृकेति प्रत्यालय त्रिपादिकोपरि सं
स्थाप्य तत्र सूर्यमण्डलं पूजयेद्यथा कं भं त
पिन्यै नमः खं बं तापिन्यै नमः गं फं धूम्रायै
नमः घं पं मरीच्यै नमः ङं नं ज्वालिन्यै नमः
चं धं रुच्यै नमः छं दं सुषुम्णायै नमः जं थं भो
गदायै नमः झं तं विश्वायै नमः ञं णं बोधिये
नमः टं ढं धारिण्यै नमः ठं डं क्षमायै नमः
इति नमोन्तेन पूजयेत् अं अर्कमण्डलाय
दशकलात्मने नमः इति पूजयेत् ततः

त्रिकोणं तद्बहिः षट्कोणं पात्रमध्ये संलिख्य स
मस्तमूलमन्त्रेण संपूज्य वरुणबीजं मूलमं
त्रं विलोममातृकां च पठन् तदस्य कारणा
मृतेन त्रिकोणं संपूर्य जलेन भागमेकं पूर
येत् ततो हृद्बीजेन रक्तपुष्पबिल्वपत्रना
नागन्धद्रव्याणि तत्र निक्षिप्य तत्र सोममं
डलं पूजयेद्यथा अं अमृतायै नमः आं मान
दायै नमः इं पूषायै नमः ईं तुष्ट्यै नमः उं पु
ष्ट्यै नमः ऊं रत्यै नमः ऋं धृत्यै नमः ॠं शशि
न्यै नमः लृं चन्द्रिकायै नमः लॄं कान्त्यै नमः
एं ज्योत्स्नायै नमः ऐं श्रियै नमः ओं प्रीत्यै न
मः औं अङ्गदायै नमः अं पूर्णायै नमः अः
पूर्णामृतायै नमः इति नमोन्तेन संपूज्य
सोममण्डलाय षोडशकलात्मने नमः इ
ति पूजयेत् ततः पूर्ववत् मन्त्रं कारणे विलिख्य
त्रिकोणरेखायां अं १६ कं १६ थं १६ इति वि
लिखेत् ततो मूलं त्रिखण्डं त्रयेण त्रिकोणं संपू
ज्य षट्कोणे षडङ्गं च पूजयेत् ततो गणेशे
साद्यर्कमण्डलान्तोर्थमावाह्य आनन्दभैरवमा
नन्दभैरवीं च तन्मन्त्रेण संपूज्य पूर्वादिक्रमेण

पुष्पा॰ २॰ ३२
32

पंचरत्नं पूजयेद्यथा ह्लूं गगनरत्नेभ्यो नमः
ह्लूं स्वर्गरत्नेभ्यो नमः ह्लूं पातालरत्नेभ्यो न
मः ह्लूं मर्त्यरत्नेभ्यो नमः मध्ये ह्लूं नागर
त्नेभ्यो नमः इति पूजयेत् ततो द्रव्यमध्ये मां
समीनमुद्राकुण्डगोलादिकं च संशोध्य नि
क्षिपेत् तेषां शुद्धिर्यथा तत्र मांसं त्रिविधम्
तदुक्तं यामले मांसं च त्रिविधं चैव जलेखेच
रम्भूचरम् गोमेषमाखमहिषवराहाजमृ
गोद्भवम् महामांसाष्टकं प्रोक्तं देवताप्रीति
कारकम् अभावे तदनुकल्पं लवणार्द्रकपि ला॰
ण्याकगोधूममाषपंचकम् लशुनं च मदे
शानि मांसप्रीतिविधौ स्मृतम् ॐ प्रतद्विष्णु
स्तवते वीर्येण मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठः
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधिक्षियन्ति भुव
नानि विश्वा इति मांसं शोधयेत् ततो मीन
शुद्धिः मीनं च त्रिविधम् तदुक्तं यामले मत्स्यं
च त्रिविधं ज्ञेयमुत्तमाधममध्यमम् त्रिविधं
चैव देवेशि शालपाठीनरोहितैः पाठीनं कं
टकैर्हीनं तैलाक्तं स्वादुसंयुतम् देव्याः प्रीति
करं चैव मध्यमं तु चतुर्विधम् द्व्यग्राणि तानि स

वीणाचायमामामाकृरुतमाः ॐ त्र्यंबकं यजा
महे सुगंधिं पुष्टिवर्धनम् उर्वारुकमिव बंध
नान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् इति मीनशु
द्धिः अथ मुद्राशोधनम् ॐ ह्रीं पंचमंडलाका
रं चंद्रबिंबनिभं शुभम् चारुरूपमनोहारि
शर्कराद्यैः प्रपूरितम् पूजाकाले देवताया
मुद्राख्या परिकीर्तिता भक्ष्यार्थमादिकं यच्च
सर्वाणीयं प्रदर्शयेत् तेषां संज्ञा कृता मुद्रा
महामुद्राप्रवर्धिनी अथैनतशुद्धिः ॐ तद्वि
ष्णोः परमं पदं सदा पश्यंति सूरयः दिवीव च
क्षुराततम् तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवां
सः समिंधते विष्णोर्यत्परमं पदम् इति मुद्रा
शोधनम् ॐ विष्णुर्योनिं कल्पयतु त्वष्टा रू
पाणि पिंशतु आसिंचतु प्रजापतिर्धाता ग
र्भं दधातु ते गर्भं धेहि सिनीवालि गर्भं धेहि
सरस्वति गर्भं ते अश्विनौ देवावाधत्तां पुष्क
रस्रजौ ॐ ह्रौं क्लिं क्रौं फुं सः अमृते अमृतोद्भ
वे अमृतेश्वरि अमृतवर्षिणि अमृतं स्राव
य स्रावय स्वाहा इति कुंडगोलोद्भवादिशु
द्धिः ततः सर्वं कृ सर्वं मयेनमुद्रयाऽमृ
नि

पृथा॰ १॰ ३३
33

तीकृत्य तालत्रयं दिग्बंधनं च कृत्वा तदुपरि मू-
लमंत्रं यथा जपेत् ऐं ह्रीं श्रीं सौः ब्रह्माण्डं विदं सम्भू-
तमशेषं रसपूरितम् आपूरितं महापात्रं पी-
यूषरसमावह अथ बिंदुं करस्थानंदकरे पर॰
स्यात्मनि स्वच्छंदस्फुरणाम् अत्र निधेह्यकुल-
रूपिणि अकुलस्थामृताकारे सिद्धिज्ञानक-
रे परे अमृतत्वं निधेह्यस्मिन् वस्तुनि क्लिन्न-
रूपिणि तद्रूपेणैकरस्यं च कृत्वा ह्येतत्स्वरू-
पिणि भूत्वा परामृताकारं मयि विस्फुरणं
कुरु अनेन कारणमामंत्र्य तत्र देवीमावा-
ह्य तालत्रयं दिग्बंधनं कृत्वा ऽवगुंठनमुद्रया
ऽवगुंठयेत् मुद्रया अमृतीकृत्य योनिमुद्रां प्रद-
र्श्य ह्रीं नमः इति संस्पृश्य धेनुमुद्रां प्रदर्श्य
षडङ्गेन सकलीकृत्य मत्स्यमुद्रया पात्रमाच्छा-
द्य मूलमंत्रं दशधा जप्त्वा देवीस्वरूपं पात्रं वि-
भावयेत् पात्रं च पूजासमयपर्यंतमचलितं न
कार्यम् अथावगुंठनमुद्रा यथा ज्ञानार्णवे
सव्यहस्तकृता मुष्टिर्दीर्घाधोमुखतर्जनी
अवगुंठनमुद्रेयमभितो भ्रामिता सती इति
मुद्रा तत्र वीक्षा अथ योनिमुद्रा तदुक्तं ज्ञाना-

लिवे मध्यमे कुटिलाकारे तर्जन्युपरि संस्थिते
अनामिके मध्यगते तथैव हि कनिष्ठके सर्व
पवात्र संयोज्याङ्गुष्ठपरिपीडिताः योनि
मुद्रा समाख्याता त्रैलोक्योत्पत्तिमातृका
वामाङ्गुष्ठेन चाङ्गुष्ठं नियोज्य सकलाङ्गुलीः
दक्षिणस्य करस्यैव वामाङ्गुष्ठेन संस्पृशेत्
शंखमुद्रा समाख्याता मंत्रविद्भिः सुपूजिता
देवतांगे षडंगं च सकलीकरणं भवेत् दक्ष
पाणिहृद्देशे वामपाणितलं क्षिपेत् ततो
देव्याज्ञां गृहीत्वा घट श्रीपात्रयोर्मध्ये पात्रा
णि स्थापयेद्यथा घटसमीपे गुरुपात्रं ततः
शक्तिपात्रं वलिपात्रं स्वपात्रं पाद्यपात्रं
अर्घ्यपात्रं आचमनीयपात्रं च क्रमेण स्थाप
येत् सामान्यार्घ्यपात्रं ततो मत्स्यमांसयुत
कारणेन तत्त्वमुद्रया श्रीपात्रात्समुद्धृत्य आ
नंदभैरवं तर्पयामीति तन्मंत्रेण संतर्प्य त
तः अमृतकानंदनाथगुरुपादुकां तर्पयामी
ति त्रिः सकृद्वा संतर्पयेत् ततः श्रीपात्रामृते
न चैवं देवीं सायुधां सवाहनां सपरिवारां हृ
दि संतर्पयेदिति तत्त्वमुद्रा यथा तदुक्तं सा

पृणा. २. ३४ ततं अंगुष्ठानामिकायोगाद्वामहस्तस्य पार्श्वे।
ति तर्पयेत्सायुधां देवीं कालिकां सपरीकराम्
ततः तत्वशुद्धिं कुर्यात् तदुक्तं कालिकाश्रुतौ
34 ॐ प्राणापानव्यानोदानसमाना मे शुध्यन्ताम्
ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा १
ॐ पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशानि मे शुध्यन्ताम्
ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा २
ॐ त्वक्चक्षुर्जिह्वाघ्राणवचांसि मे शुध्यन्ताम्
ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा ३ ॐ
पाणिपादपायूपस्थशब्दानि मे शुध्यन्तां ज्यो
तिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा ४ ॐ प्र
कृत्यहंकारबुद्धिमनःश्रोत्राणि मे शुध्यन्ताम्
ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा ५
ॐ स्पर्शरूपरसगंधाकाशानि मे शुध्यन्तां ज्यो
तिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा ६ ॐ वा
युतेजःसलिलभूम्यात्मानो मे शुध्यन्तां ज्योति
रहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा ७ इति सम
मंत्रात्मकेदिति तत्वशुद्धिः ततो मूलमंत्रेण स्व
पात्राद्धिं दृढीकारं कुर्यात् ततः श्रीपात्रामृते
नात्मानं पूजोपकरणानि चाभ्युक्ष्य ततस्मात्म

र्वैव्रलमयंभवेदिति ततस्त्रकस्यपूर्वदक्षिण
पश्चिमोत्तरे त्रिकोणं कृत्वा विलिख्य ॐ ह्रीं क्रूं मं
डलाय नमः इति मंडले संपूज्य पूर्वे वं वटु
काय नमः इति पाद्यादिभिः संपूज्य अर्घपात्र
स्थसलिलमांसमीनपृष्ठैर्वलिमुपस्कृत्य
वलिपात्रस्य कारणेन वामांगुष्ठानामिका
भ्यामुत्सृजेदनेन एह्येहि देवीपुत्र वटुकना
थ कपिलजटाभारभास्वर त्रिनेत्र सर्वविघ्ना
न्नाशय सर्वोपचारसहितं वलिं गृह्ण गृह्ण
स्वाहा एष वलिर्वटुकाय नमः दक्षिणे यो
योगिनीभ्यो नमः इति योगिनीः समर्च्य त
र्जनीमध्यमानामिकांगुष्ठैर्वलिं दद्यादनेन
ऊर्ध्वं ब्रह्माण्डतो वा दिवि गगनतले निष्कले भूतले
वा पाताले वा वने वा सलिलपवनयोर्यत्र कु
त्र स्थिता वा क्षेत्रे पीठोपपीठादिषु च कृत
पदा धूपदीपादिकेन प्रीता देव्यस्सदा नः
शुभवलिविधिना पान्तु वीरेन्द्रवन्द्याः यां यो
गिनीभ्यः स्वाहा सर्वयोगिनीभ्यः हुं फट् स्वाहा
एष वलिर्योगिनीभ्यो नमः पश्चिमे क्षां क्षे
त्रपालाय नमः इत्यभ्यर्च्य वामपृष्ठिं कृत्वा

पू०
र०
३५
35

ततो नीं सरलां विधाय पुनर्बलिं दद्यादनेन ह्रां
ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः स्थानक्षेत्रपाल धूपदीपादि
सहितं बलिं गृह्ण गृह्ण स्वाहा एष बलिः क्षे
त्रपालाय नमः उत्तरे गां गणेशमभ्यर्च्य दं
डाकाराङ्गुलीर्मध्ययुक्ताः कृत्वा पूर्ववदंज
लिं दद्यादनेन गां गीं गूं गैं गौं गः गणपतये व
रवरद सर्वजनं मे वशमानय बलिं गृह्ण गृ
ह्ण स्वाहा एष बलिर्गणेशाय नमः अथ
वायव्यां मण्डलं कृत्वा पूर्ववत्संपूज्य तत्रा
साधारबलिं संस्थाप्य मूलेनाभिमन्त्र्य तत्र धू
पदीपादिना सर्वान्भूतान्संपूज्य ह्रीं सर्ववि
घ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यः हुं फट् स्वाहा एष बलिः
सर्वभूतेभ्यो नमः इति तत्वमुद्रया उत्सृजेत
एतस्यैव बलिं कुर्यात् ततः शैववस्त्रं उंगं विधा
य कामकलां ध्यात्वा तरुणदिवाकरारुण
कुसुमाञ्जलिं कूर्ममुद्रया गृहीत्वा मूलाधा
रात्कुण्डलिनीं ब्रह्मलयपथा परमशिवपर्यन्तं वि
भाव्य हृदयाष्टदले समानीय मूलेन मूर्तिं क
ल्पयेत् तदुक्तं तन्त्रान्तरे देवीं स्वसुषुम्णामार्गे।
णानीय ब्रह्मरन्ध्रकम वामनासापुटीय

त्वा निर्यातं स्वांजलिस्थितम् पुष्पमारोप्य तत्स
र्वं प्रतिमादौ निधापयेत् वीरतंत्रेऽपि ततः पू
र्वोक्तरूपां तां ध्यायेच्चैव हृदि दक्षिणाम् योगि
नीचक्रसहितां महाकालसमर्चिताम् का
लीतंत्रेऽपि ततो हृदयपद्मात् स्फुरन्तीं परमां
कलाम् यंत्रमध्ये समावाह्य मासजालप्रवि
न्यसेत् कुमारीकल्पेऽपि ततो हृदयपद्मात्
स्फुरन्तीं विद्युदाकृतिं सुषुम्णावर्त्मना नीत्वा
शिरस्थाने महेश्वरीम् ततो वै हृदयात्सन्नेत्र पु
ष्पान्तरमथानयेत् नासया वामया देवि वायु
बीजेन मंत्रवित् देवेशीति च मंत्रेणाविद्यावा
हयेत्सुधीः अथ पूर्वोक्तरूपां ध्यात्वा हृत्पात
रमिवशिवे संयोज्य मिवशिवे संयोजमिति
वायुबीजेन वामनासापुटेन देवीं स्वहृदयात्कु
सुमांजलिमानीय यंत्रमध्ये समावाहयेदत्ते
न देवेशि भक्तिसुलभे परिवारसमन्विते याव
त्त्वां पूजयिष्यामि तावद्देवि इहावह इति यंत्रम
ध्ये देवीं संस्थाप्य आवाहयेद्यथा श्रीमहाका
लसहिते दक्षिणे कालिके इहागच्छ इहागच्छ
इह तिष्ठ इह तिष्ठ इह सन्निहिता भव इह सन्नि

हिता भव इह सन्निरुद्धा भव इह सन्निरुद्धा
भव मम पूजां गृहाण गृहाण स्वाहा । ए
वं जीवन्यासं लीलिहानमुद्रया कुशाविष्टवे
णवा कृत्वा कृ[illegible] अवगुण्ठ्य सकलीकरणं पर
मीकरणं च कृत्वा छोटिकाभिर्दशदिग्बंध
नं विधायाया ऽमृतीकुर्यात् अथावाहनमुद्रा
तदुक्तं दक्षिणामूर्तिसंहितायाम् ऊर्ध्वांजलिं
ततः कुर्यादियमावाहनी भवेत् इयं तु विपरी
तास्यानदावैस्थापनी भवेत् ऊर्ध्वांगुष्ठमुष्टियु
ग्मं तदियं सन्निधापनी अंतरांगुष्ठमुष्टिस्था
तदियं स्यान्निरोधिनी लीलिहानमुद्रायथा
तर्जनीमध्यमानामासमं कुर्यादधोमुखम्
अनामासान्निपहृत्वा ऊर्ध्वं कृत्वा कनिष्ठकाम्
लीलिहाना नाम मुद्रेयं जीवन्यासे प्रकीर्तिता दे
वतां [illegible] षडंगं च सकलीकरणं भवेत् ततो यो
निमुद्रां खड्गांकुशडमरुवराभयपरश्वानी दर्शयित्वा
प्रतिचक्रे रश्मिमुद्रया देवता आवाहयेत् तदुक्तं
स्वतंत्रे देवीं ध्यात्वा समावाह्य योनिमुद्रां प्रद
र्शयेत् खड्गांकुशवराभीतिपरशूनि च दर्शये
त् ततश्च प्रतिचक्रेषु देवीरावाहयेत् सुधीः

अथ योन्यादिमुद्रा यथा कनिष्ठानामिकां बद्धा
अंगुष्ठेनैव दक्षतः शेषांगुलीः प्रसृते संश्ले
षिन्मुद्रिका अंतरांगुष्ठमुष्टिं च कृत्वा वामक
रस्य च मध्यमाभ्यां दक्षिणस्य तथालंब प्रथ
न्नतः मध्यमेनाथ तर्जन्यामंगुष्ठाग्राग्रमास्त
था तद्दक्षिणयोजयेत्पार्ष्णिं वाममुष्टेस्तस्याथ
कः दर्शयेद्दक्षिणे भागे मुंडमुद्रेयमुच्यते वर
दाभयमुद्राश्च वरदाभयवत्कुरु तर्जन्यनामि
के मध्ये कनिष्ठादिक्रमादपि कारयोर्योजये
देकं कनिष्ठामूलदेशतः अंगुष्ठाग्रं तु नि
क्षिप्य महायोनिः प्रकीर्तिता। अथ रश्मिसं
दद्देवता यथा काली प्रभृतौ काली कपालिनी
कुल्ला कुरुकुल्ला विरोधिनी विप्रचित्ता उग्रा
उग्रप्रभा दीप्ता नीला घना बलाका मात्रा मु
द्रा मिता एता दश पंचकोणगताः इति अथ स
र्वासां ध्यानं यथा तदुक्तं नीलतंत्रे सर्वाः श्या
मा असिकरा मुंडमालाविभूषणाः तर्जनीं वा
महस्तेन धारयंत्यः सुविस्मिताः इति पूर्वादि पं
चदशकोणेषु क्रमेण ध्यात्वाऽवाह्य पूर्वाद्यष्ट
दले ब्राह्म्यादिका ध्यात्वाऽवाहयेत् ब्राह्म्यादि

पूमा· १· ३०
37

कापथ्या तद्वत्कुलसद्भावे वह्निमंडलतस्था
पि ब्राह्मी नारायणी तथा माहेश्वरी च चामुं
डा कौमारी चापराजिता वाराही च तथा ए
न्द्री नारसिंही तथैव च अथ ध्यानम् यथा
ब्राह्मीं हंससमारूढां स्वर्णवर्णां चतुर्भुजाम्
चतुर्मुखीं त्रिनेत्रां च ब्रह्मकूर्चं च पंकजम्
दंडं पद्माक्षसूत्रं च दधतीं चारुहासिनीम्
जटाजूटधरां देवीं भावयेत्साधकोत्तमः
नारायणीं महादीप्तां श्यामां गरुडवाहना
म् नानालंकारसंयुक्तां चारुकेशीं चतुर्भु
जाम् घंटां खड्गं कपालं च चक्रं संदधतीं प·
राम् मधुमत्तां मदोल्लासिहृष्टां सर्वांगसु
न्दरीम् माहेश्वरीं वृषारूढां शुक्लां त्रिनय
नान्विताम् टंकं च दधतीं देवीं नानाभर·
णभूषिताम् चामुण्डां साट्टहासां विक
टितदशनां भीमवक्त्रां त्रिनेत्राम् नीला
म्भोजप्रभाभां प्रमुदितवदनां मुण्डमा·
लाविभूषाम् खड्गं मुण्डं कपालं नरश
वघटितं खेटकं धारयन्तीम् प्रेतारू·
ढां प्रमत्तां मधुमद ॥

उदितां भावयेच्चैन्द्ररूपाम् कौमारीं कुंकुमाभां
च त्रिनेत्रां शिखिसंस्थितां चतुर्भुजां शक्तिपा
शांकुशाभयधारिणीम् नानालंकारसंयु
क्तां प्रसन्नां परिचिंतयेत् अपराजितां च पीता
भां मत्तसूत्रवरप्रदाम् कमले मातलुंगं च द
धतीं परिचिंतयेत् वाराहीं धूम्रवर्णां च शूकरव
दनां शुभाम् फलकं खड्गमुसले हलं वै दधु
जैर्धृताम् नारसिंहीं नृसिंहस्य विभ्रतीं सदृशी
वपुः अत्र पूर्वादिक् यत्र रवेरुदयः किमस्य
वा पूज्यपूजकयोरंतः नाद्यः अत्रागमे सर्वदे
वतापूजने पूज्यपूजकयोरंतरेव पूर्वादिक्
न त्वन्या विशेषवचनात् तदुक्तं शारदाटीका
याम् यद्येव भागस्त्वयि यदुदेति प्राचीति तां वेद
विदो वदंति अथापरां पूजकपूज्ययोस्तु सदाग
मज्ञाः प्रवदंति तावत् अत्यन्त देवीसाधकयो
रंतः पूर्वादिदिग्मिहोच्यते इति तन्त्रांतरेपि हो
तुः पूर्वे पूर्वभागमुदिष्टं सव्यभागे दक्षिणभाग
माहुः दक्षे विद्यादुत्तरं भागमग्रे प्रत्यग्विदुः
पश्चिमं भागमुक्तम् अयमस्वमिति सम्य
ग्विदिगित्यर्थः एतेन देवतापृष्ठमेव प्रतीची

पूपा. दिशीति बोद्धव्यम् यत्र पुरंदरमुखोमैत्री पू
२. जयेत्सुंदरीसदा देवीपश्चात्ततःप्राचीप्रती
३८ चीत्रिपुराप्रभुः इतिज्ञानार्णव वचनम् तत्रि
38 पुराविषयेबोद्धव्यम् देवीमात्रविषयकल्प
नेमानाभावात् वचनांतरदर्शनाच्च तदुक्तं
संग्रहे स्वसम्मुखमेवप्राचीदेवीपृष्ठंतुपश्चि
मम् सव्यंचदक्षिणंविद्याद्दक्षिणंसव्यमेवचेति
अथैवंविधिनासर्वदेवता आवाह्यस्वात्मतमू
लेति श्रीमहाकालसंहितोक्तदक्षिणकालिकां
तर्पयामीतित्रिःसंतर्प्यपिता षोडशोपचारद
शोपचारपंचोपचारैर्वामूलदेवींपूजयेत् त
दुक्तंस्वतंत्रे आवाहयेत्त्रिदलेमूलदेवींचत
र्पयेत् तर्पयेत्कालिकांदेवींसायुधांसपरिक
राम् पाद्यादिभिर्मूलदेवींसम्पूज्यतर्पयेत्ततः
अथषोडशोपचारैर्यथा तदुक्तंमंत्ररत्नावल्यां
पाद्यार्घ्याचमनीयस्नानवसनभूषणं गंधपु
ष्पधूपदीपनैवेद्याचमनंतथा तांबूलमर्चनास्तो
त्रंतर्पणंचनमस्क्रिया प्रयोजयेदर्चनायामुप
चारांस्तुषोडश आसनंस्वागतंपाद्यमर्घ्यमाचम
नीयकं मधुपर्काचमनस्नानंतथावसनभूषणे

स्रगंधस्नमनोधूपदीपनैवेद्यचंदनान् प्र
योजयेदर्चनायामुपचारांस्तु षोडश दशोप
चारान्यथा अर्घ्यपाद्यनिवेद्याथतथैवाचम
नीयकम् मधुपर्काचमेचैवगंधप्रसूनके
ततः धूपदीपौचनैवेद्यंदशोपचारकंस्मृत
म् पंचोपचारिका अथपूजायांविशेषोयथा
कालीकल्पे श्रीपदंपूर्वमुच्चार्यपादुकापदमु
च्चरेत् पूजयामिततः पश्चात्पूजयेदंगदेवताः
कल्पोदिताःपूजनीयाःक्रमेणपरमेश्वरि स्वा
हाहोमेतर्पणेचतर्पयामीतिसंस्मरेत् अथ
मूलमंत्रमुच्चार्य एतत्पाद्यंमहाकालसहित
श्रीदक्षिणकालिकायैनमः पादयोःपाद्यंप
वं अर्घ्यंस्वाहा शिरसि आचमनीयं मधुपर्कं
च स्वधामुखे स्नानीयंनमः सर्वांगे इतिस्नात्वा
प्यशुद्धवस्त्रेणगात्रमार्जनंकृत्वा विचित्रपट्टवस्त्र
कस्तूरीकुंकुमचंदनसिंदूरमुकुटकुंडलहार
त्रयादिनानालंकरणानिदत्वापुनराचमनी
यंक्रमेणदद्यात् तदुक्तंतंत्रांतरे पाद्यंचपाद
योर्दद्यान्नमोंतेनचमंत्रवित् शिरोमंत्रेणदेवे
शिअर्घ्यंदद्याच्छिरोपरि आचमनंमधुपर्कंस्वधा

पपा· मंत्रेणैवमुखे स्नानं गंधं हृदा दद्यात्सुच्छालि
२· वौषडिति च नमो निवेदयामीति सर्वदया
३९ न्महेश्वरि स्वधर्मेणेति वमिति वरुणमंत्रेण
39 त्यर्थः तदुक्तं शारदाटीकायाम् मधुपर्कमु
क्लेदयानलमंत्रेण देशिक इति ततो मध्यमा
नामिकाग्रगृहीतं गंधो नमः इति गंधः अंगुष्ठ
तर्जनीभ्यां पुष्पाणि वौषट् इति पुष्पैः संपूज्य
सात्त्वात्स्वयंभुक्तं क्षमे दत्वा धूपपात्रं फडिति सं
पूज्य पुरतः स्थापयित्वा कमतर्जमासंस्पृशन्
श्रीपाद्यास्तेन धूपं निवेदयामीति निवेद्य ज
गद्धनि मंत्रमानः स्वाहा इति घंटां संपूज्य वा
मेन घंटां वादयन् मध्यमानामिकाग्रहे धूपं
धूपामायन् श्रीमूलमंत्रं च पठन् त्रिःस्तोलनेक
नादेवी धूपयेत् ततो दीपं संमुखे संस्थाप्य
देवस्योत्तलगे पूजने क्रनावामसमध्यमयादी
पपात्रं स्पृशन् दीपं निवेदयामीति निवेद्य ए
वं घंटां वादयन् मध्यमानामिकाभ्यां दी
पपात्रं संगृह्य नखादर्शयेत् ततो नैवेद्यं हव
णादिपात्रे संस्थाप्य क्रं त्सवंगुरुव वमिति पेत
सुदया ःमृती हुं मूलं संमयाजमवा ।:।:

वामांगुष्ठेन नैवेद्यपात्रं स्पृशन् नैवेद्यं निवे
दयामीति दत्त्वा हस्तानामिकांगुष्ठाभ्यामुत्सृ
जेत् ततः पुनराचमनीयं दत्त्वा कर्पूरादियुक्तं
ताम्बूलं निवेदयामीति पूर्ववद्दद्यात् सर्वेषा
मर्घ्यपात्रजलेनोत्सर्गः कार्यः ततस्तत्त्वमुद्र
याचार्घ्यस्थेन देवीं त्रिः संतर्प्य पूर्ववद्योनिमु
द्रादिकं दर्शयेत् तदुक्तं तंत्रांतरे मध्यमाना
मिकाभ्यां त्वंगुष्ठाग्रेण पार्वति दद्याच्च वि
मलं गंधं मूलमंत्रेण साधकः अंगुष्ठतर्ज
नीभ्यां तु चक्रे पुष्पं निवेदयेत् यथा गंधं तथा
देवि धूपं दद्याद्धि विचक्षणः मध्यमानामिकाभ्यां
तु मध्यपर्वणि देशिकः अंगुष्ठाग्रेण देवेशि ध
त्वा धूपं निवेदयेत् ततो लनेत्रिधा कृत्वा गाय
त्र्या मूलयोगात् ततः तं स्वात्ममुद्रया देवि नैवेद्यं
तु निवेदयेत् मूलेनाचमनं दत्त्वा ताम्बूलं तेन
मुद्रया तेन तत्त्वेनेत्यर्थः शारदाटीकायाम्
धूपभाजनमंत्रेण प्रोक्ष्याभ्यर्च्यास्त्रदामुना मं
त्रेण पूजितां घंटां वादयेत् त्रिगुणं वदेत् अन्य
त्रापि जगद्ध्वनि ततो मंत्रमातः स्वाहेत्युदीर्य
च अभ्यर्च्य वादयन् घंटां धूपं धूपयेत् ततः ते

पूजा. १. ५.
40

न्त्रांतरेव ततः समर्पयेद्धूपं वं दीपं वा पूजयस्वेने
रिति एवं दीपदाने घण्टावादनमिति टी
काकारः निवेदयेत्पुरोभागे गंधपुष्पं वसू
क्षणम् दीपं दक्षिणतो दद्यात्पुरतो वामत
स्तथा धूपमग्रे वा वामे न तु दक्षिणे वामे
पुरतो वा न पृष्ठतः घृतदीपं दक्षिणे तैल
दीपं वामत इति साम्प्रदायिकम् एवं
सितावर्तिश्च दक्षिणतः रक्ता चेद्वामत
इति टीकाकारः सम्भवे न नियमः वाम
दक्षिणभागे तु देवताया एव न तु साध
कस्य वचनान्तरदर्शनात् धूपदीपौ च
भोज्यं च देवताग्रे निवेदयेत् नैवेद्य
मिति स्विन्नं चेद्देवतावामे आमं चेद्द
क्षिण इति वोढव्यम् अत्र पुष्पादि
नियमो यथा मत्स्यसूक्ते स्वर्गार्थि
श्वेतलोहितं कुसुमैरर्चयेत्कुलेः

विल्वैर्मरुवकाद्यैश्च तुलसीवर्जितैः शुभैः भ
क्ष्यभोज्यैर्विशेषेण क्षत्रभक्ष्येण मिश्रितम् स
र्वं पूज्यं प्रदद्याच्च भक्तियुक्तेन चेतसा शारदा
टीकायाम् सर्वैः पुष्पैस्सदा पूज्या विहिता वि
हितैरपि कर्तव्या सर्वदेवानां भक्तियोगैस्त्रिका
रणम् देवानामिष्टुपललक्षणा देवीनामपि
वोद्धव्यम् तद्युक्तेनैवान्तरे देवी पूज्या सदा का
र्या नवलैः फलैरपि विहितैर्वा निषिद्धै
र्वा भक्तियुक्तेन चेतसा नानोपहारबलिभि
र्नाना पुष्पैर्मनोरमैः अपामार्गदलैर्भंगैस्तु
लसीदलवर्जितैः पूजनीया सदा भक्त्यान्ये
णां शीघ्रफलाप्तये अथ पुष्पदानविधाने यथा
दिवा पत्रं फलं नैवेद्यमथोमत्वविंदुः स्वेदं तस्य
मात्यान्त पुष्पपत्रं तथार्पणम् अथोमत्वं फ
लं नैवेद्यं पुष्पाञ्जलिविधानेन अथ नैवेद्यय
था तद्युक्तं मत्स्यसूक्तेः पायसं कृसरं दध्यक्ष
कं रागुडमिश्रितम् गव्यं मत्स्यं मधुपर्कस्तथा
न्यानि निवेदयेत् शालमत्स्यं च पाठीनं गो
धामांसमनन्तमम् अन्नं च मधुनायुक्तं घृता
दद्याच्च मंत्रवित् कृसरं मिश्रितं तंदुलमि

पूजा· १· ४१ 41

सर्व्वः अन्यत्रापि कंडुपक्वं स्नेहपक्वं घृतपक्वं
तथा पायसम् मनःप्रियं चैव नैवेद्यं कुर्य्याद् देवि पुनः
पुनः कंडुपक्वं पिष्टतण्डुलादि स्नेहपक्वं लड्डु
कादि कुमारीकल्पेपि ताम्बूलं च सकर्पूरं ना
रिकेलं सशर्करम् पायसं सघृतं चैवार्द्रकं
सगुडं तथा सतण्डुलं तिलं चैव दधि चैव सशा
र्करम् जंबीरं पनसं चैवाम्राम्रातकफलं तथा
कदलीं तिन्तिलीं चैव श्रीफलं फलमुत्तमम्
कलंजकफलं चैव तालखर्जूरमेव च अन्यानि
च सुगंधीनि स्वादूनि च फलानि च नराः खगा
स्तथा मेषा महिषाः शशकास्तथा एतेषां चैव
रक्तानि देयानि परमेश्वरि नरबलिदानं च महा
भक्तानां कार्य्यं नान्येन सर्व्वः तदुक्तं यामले राजा न
रबलिं दद्यात् नान्योपि परमेश्वरि नैवेद्यपात्रं च या
मले तैजसं मृच्चपात्रं सौवर्णं राजतं तथा वा
ताम्रं वा प्रस्तरं वापि पर्णपात्रं तथा वा ततः यस्तदा
रुमयं वापि नैवेद्यं कल्पयेत्तु यः सकामो भवेत्मा
हेयं स्वहस्तचरितं यदि येनापि मृत्पात्रेण तत्रि
यावनिवेदयेत् अन्यतोपि तु सुष्ठु मृत्पात्र
स्थितैतरैः नरहतानि महादेवीदत्तं विशिष्यशोतरपि
अर्घ्यपात्रभेदो न कृतः

श्रीतत्त्वचिन्तामणावनुसंधेयः अथ कृतांज
लिः श्रीदक्षिणेश्वावरणेन पूजयामीति आ
ज्ञां गृहीत्वा अग्नीशासुरवायव्यमध्यदिक्षु,
गपूजनम् तेजांतरेच रक्षाहृदयमाग्नेय्या
मैशान्यां च शिरो यजेत् नैर्ऋत्यां च शिखां पू
ज्यां वायव्यां कवचं यजेत् अस्त्रं चैव रतौ ने
त्रं दिक्षु चाप्यमर्चयेत् अपि च वह्न्यादिदि
क्षु पूज्याः स्युस्तत्तदंगेषु वा क्रमात् आसां ध्या
नं यथा तुषारस्फटिकश्यामनीलकृष्णा
णत्विषः वरदाभयधारिण्यः प्रधानतनवः
स्मृताः अथ गुरुपंक्तिं यजेत् तदुक्तं शारदा
टीकायाम् वायव्यादीशपर्यन्तं गुरुपंक्ति
समर्चयेत् तद्दशाकौ गुरुत्रयपूर्षिमंत्रेवा
तदुक्तं तंत्रचूडामणौ मातर्देवि महामा
येवं यमोत्तप्रवर्तिनि इदानीं श्रोतुमिच्छा
मि गुरुक्रममनुत्तमम् श्रीदेव्युवाच गुरु
क्रमं तु वक्ष्यामि त्वविस्तारयोगवान् काला
नामुपनादिना कथितं कथयामि ते अस्मा
त्तु गुरुकुले देवनष्टमार्गो भविष्यति नष्ट
मार्गास्तु त्रिविधेन तत्र कफलयोगावे गुरु

पुपा. ५. ४२ 42

णां शिष्यभूतानां नास्ति चेत्संततिक्रमः तत्र
मंत्रास्य विद्यास्य निष्फला नात्र संशयः विंश
तिपुरुषान्व्यापि नव सप्त त्रयोपि वा भूत्वा
गुरुवंशात्तां शिष्यस्य नष्टसंततिः स्ववंशा
दधिकं ज्ञेयं गुरुवंशं महाशुभम् जनकाद
धिको ज्ञेयो मंत्राणां महेश्वरः तस्मात्सर्व
त्र देवेशं संतोषाद्गुरुतां नयेत् आद्यो स
र्वत्र देवेशः मंत्रदः परमो गुरुः परापरगु
रुस्त्वन्यः परमेष्ठी रहं ततः सर्वतंत्रेषु विद्यास्व
स्वयं प्रकृतिरूपिणी ततः पुरुषरूपा च ततः
स्वगुरुसंततिः तेनैवाहं मंदशास्त्र समस्ता
स्य विशेषतः सर्वमंत्रेषु परतः सर्वसिद्धिप्र
दायकाः दिव्यौघांस्तु समासेन कथया-
मि तवाग्रतः तत्रादौ कालिका देवी तस्याः
श्रीगुरुक्रमम् महादेवी महादेवस्त्रिपु
रश्चापि भैरवः दिव्यौघाद्गुरवः प्रोक्ताः सि-
द्धौघं कथयामि ते ब्रह्मानंदः पूर्णदेवश्च
लचित्तश्चलाचलः कुमारः क्रोधनश्चैव व
रदः स्मरदीपनः मायामायावती चैव मा
नवौघं शृणुष्व मे विमलः कुशलश्चैव भीम

मीनः सुधाकरः मीनो गोरक्षकश्चैव भोजदेवः
प्रज्ञापतिः मूलदेवान्तिदेवौ च विघ्नेश्वरो हुता
शनः समयानंदसंतुष्टौ कालिकागुरवः ।
स्मृताः अन्यविशेषोपष्ठा तदंतंतांतरे दे
वावसंति विनिस्पसिद्धाम्मा विज्ञापिव मा
नवौघामानवेष्वममनूपयगास्सदा आनंद
नाथशाह्नाता गुरवः सर्वसिद्धिदाः स्त्रियोपि
गुरुरूपाश्च अंतांताः परिकीर्तिताः मानवौ
घांतरे देवि सर्वगुरूं परिक्षजयेत भावचूडाम
णौ अथवा सर्वशास्त्रेषु गुरवः पर्वसूचिताः
कुलचूडामणौ देव श्रृणु वत्स समाहितः ये
षु येषु च मंत्रेषु ये ये ऋषिगणाः स्मृताः ते
ते पूज्याः सपर्यादौ संते योगादितो मया अ
ज्ञानात् कुलमार्गावे गुरुस्त्रितयमर्चयेत चा
त्वष्टयं वासंकोचो न च कार्यस्ततः परम्
गुरुः परमगुरुश्चैव कामदा गुरवः स्मृताः
गुरुपूजां विना वत्स यदि पूजां समाचरेत्
न दोषशमने वत्स कुलपूजां समाचरेत्
विघ्नं ण पत्रयनृणाव सगुणं कुलपूजनात्
कुलावलोकनं वत्स कुलवालनमार्जनम्

कृतस्नानं कृताशुद्धिः कृतन्यासविशोधनः पू
टीत्वा प्रभुः कुलीनान्तकुलेवा वटुकेश्वरः त
देहं गुरुमानीय कुलद्रव्यं गुरुं स्मरेत् कुलगु
रुर्यथा तत्र न तथा कुलसाधकः गुरुक्रम
श्च कथितो गोपनीयः प्रयत्नतः नदेयं यत्र
कुत्रापि पीठेगृहे च चतुर्वके पश्चाद्गृहे नचैव वर्णा
नामग्राहं कुलेश्वर वैष्णवे शाक्ते तन्त्रे वा गा
णपे सौरवा पुनः निजं गुरुं प्रणम्याथ त
तो गुरुं च तत्रेष्टयम् पूजयित्वा यजेद्देवं न च सं
कोचमाचरेत् अथ प्रयोगः महादेव्यां वा
श्रीपादुकाभ्यो नमः इति संपूज्य पूर्ववत्तर्प
येत् एवं क्रमेण गुरून् संपूज्य मानवो घो
ते गुरुं पूजयेत् तर्पयेच्च ततो रश्मिमहद
देवताः पूजयेद्यथा वाह्यत्रिकोणस्यांसेषु
वित्रिकोणे ॐ कालीश्रीपादुकां पूजयामि
नमः इति पाद्यादिभिः संपूज्य योगिनीपात्रा
मृतेन तत्त्वमुद्रया त्रिः सकृद्वा तर्पयेत्
एवं दक्षिणे ॐ कपालिनीश्रीपादुकां
वामे ॐ कुल्लां तदन्तस्त्रिकोणे ॐ कुरुकु
ल्लां ॐ विरोधिनीं ॐ विप्रचित्तां तदन्त

स्त्रिकोणे ॐ उग्रां ॐ उग्रप्रभां ॐ दीप्तां ततः त
स्त्रिकोणे ॐ नीलां ॐ घनां ॐ बलाकां ततः द
नत्रिकोणे ॐ मात्रां ॐ मुद्रां ॐ मितां पाद्या
दिभिस्त्रिः सम्पूज्य पूर्ववत्तर्पयेत् देव्या दक्षिणे म
हाकालं पूजयेत् तदुक्तं कुमारीकल्पे देव्या दक्ष
क्षिणे भागे महाकालं समर्चयेत् ततोऽष्टदले
पूर्वादिक्रमेणाष्टौ शक्तीः पूजयेद्यथा पूर्वे ब्रा
ह्मीं ब्राह्मीपादुकां पूजयामि नमः इति पाद्यादि
सि॰ भिः सम्पूज्य त्रिः तर्पयेत् अग्नौ ॐ ईं नारायणीं दक्षि
णे ॐ ऊं माहेश्वरीं नैरृत्ये ॐ ऋं चामुण्डां वा
रुणे ॐ लृं कौमारीं वायव्ये ॐ ऐं अपराजितां
उत्तरे ॐ औं वाराहीं ईशाने ॐ अः नारसिंहीं
पूर्ववत्पूजयेत्तर्पयेच्च तदुक्तं क्रमतो द्वितीय
चतुर्थषष्ठाष्टदशद्वादशचतुर्दशषोडशस्वर
भेदेन प्रथमे यन्त्रमध्ये आवाहनं नैवेद्यजनम्
कुमारीकल्पे ब्राह्म्याद्याः पूजयेत्सत्रेण ब्राह्म्यै भैर
वान्यजेत् लोकपालांस्ततो बाह्ये तदस्त्राणि
च तद्बहिः अत्र प्रयोगः पत्राग्रे पूर्वादिदक्षाव
र्तेन पूजयेद्यथा पं हेरुकवटुकभैरवं पं त्रि
पुरान्तकवटुकभैरवं पं वह्निवेतालवटुक

पूजा. भैरवं ऐं अग्निजिह्वबटुकभैरवं ऐं कालबटुक
१. भैरवं ऐं करालबटुकभैरवं ऐं एकपादबटुक
४४ भैरवं ऐं भ्रामरबटुकभैरवं पूजयेत्तर्पयेच्च
44 ततो वृत्ते इन्द्रादिलोकपालांस्तत्रास्त्रतदस्त्रा
णि च तर्पणानियमे यथा कुलार्णवे त्रिवारं
तर्पयेद्वापि सकृद्वापि यदृच्छयेति सर्वासा
मपि दातव्या बलिः पूजान्ते ध्येवच अनुलेपन
पुष्पं च धूपदीपौ च पानकम् त्रिविधैः पूजाप्र
कर्तव्या सर्वासामपि साधकैः ततो देव्या अस्त्र
पूजयेद्यथा ॐ देवीवामोर्ध्वहस्ते ॐ खड्गं अधो
हस्ते ॐ मुण्डं दक्षोर्ध्वे ॐ अभयं तदधः ॐ वरं पू
जयेत्तर्पयेच्च ततः षडंगन्यासं विधाय पूर्वव
द्देवीं ध्यात्वा गंधपुष्पाक्षतं तद्धूपदीपं दत्वा
पूर्ववद्घंटावादयन् धूपदीपादिकं दर्शयेत्
ततः पानादिद्रव्यं दत्वा पूर्ववच्चषकादिकं निवेद्य
त्रिस्तर्पयेत् ततः पुष्पांजलित्रयेण देवीं सम्पू
ज्य सायुधसवाहनसपरिवारमहाकालस
हितश्रीदक्षिणकालिकां पूजयामि नमः
इति पुष्पांजलित्रयेण त्रिः सम्पूज्य त्रिस्तर्पयेत्
ततो योनिमुद्रादिकं पूर्ववद्दर्शयेत् तदुक्तं।

स्वांते ततःपुनर्मूलदेवींमुद्रांतर्पणपूजनैः
अर्चयित्वाजपंकृत्वाततोविसर्जयेत्सुधीः
कालीतंत्रेपि एवंपूजाक्रमंकृत्वामूलेनैवय
थाविधि नैवेद्यादीन्यथाशक्त्यादद्याद्देव्यैःपु
नःपुनः ततोवैदशधावर्त्तदीपंदत्वाचसाध
कः पुष्पादिकंपुनर्दद्यान्मूलेनैवयथाविधि
कुमारीकल्पेपि ततोनीराजनंकुर्याद्दशवारं
प्रदीपकैरिति अष्टोत्तरेत्रिकोणंमंडलमालि
ख्यतिलरक्तपुष्पंतंडुलान्यानिपक्वौकृसमन्त्र
मंस्थाप्य ॐ ह्रूं ह्रीं श्रीं दक्षिणकालिकायैस्वाहा
एषबलिर्नमः इत्यनेनमंत्रेणसंसाध्यार्पयेत स
मांतेभोजनादौचबलिंदद्यान्महेश्वरि ततः
प्राणायामंकृत्वाकामकलांविभाव्यशिरसि
गुरुंध्यात्वाहृदिदेवींभावयन्मनसाष्टोत्तर
सहस्रंवरहस्यमालयासंतंदत्वाप्रजप्य पुनः
प्राणायामादिकृत्वार्घ्यजलंपुष्पादिकंगृही
त्वा गुह्यातिगुह्यगोप्त्रीत्वंगृहाणास्मत्कृतंज
पम् सिद्धिर्भवतुमेदेवित्वत्प्रसादान्महेश्वरि
इत्यनेन तेजोमयंजपफलंदेव्याहस्तेसमर्प
येत् अथपरहस्यमालायथा तत्रकाली

पुपा॰
१॰
४५

मंत्रे दंतानमालयाचैव राजदंतेनमेरुणा प्र॰
जपेद्दिसर्थेः तस्यद्वादशपटलेपि दंतानमा
लिकाधानतपूर्वोस्याभूमिद्धुलेभा इतिप्रजप
दिसर्थेः अथवर्णमालायथा तदुक्तंविशुद्धे
श्वरमहातंत्रे मालाविधानंपरमंस्रणुपार्व
तितत्त्वतः येनविज्ञातमात्रेणमंत्राःसिद्ध्यं॰
तितत्क्षणात अनुलोमविलोमेनमंत्रवर्णं
विभेदतः मंत्रेणान्तरितान्सर्वान्वर्णान्तरि
तंमनुम कुर्यादर्णमयीमालांसर्वमंत्रप्रदी॰
पिनीम वरमार्णमेरुरूपंलंघनेनैवकारये
त पतमरमारहस्यमयोक्तंतेयशस्विनि त्व
याग्रमतंरकार्यंनान्येषंयस्यकस्यचित म
तांतरमुक्तंयामलेयथा सबिंदुवर्णमुबा
र्थपश्चान्मंत्रंजपेत्सुधीः तमेरुकंकल्पयि
त्वाजपेत्तत्रैवलंघयेत इति अथकरमाला
यथा बृहच्छ्रीक्रमसंहितायाम तर्जन्यग्रे
तथामध्येयोजपेत्सतुपापभाक अनामा
यास्तुपर्वद्वंतर्जनीमूलपर्वणि जपेद्दिसा॰
र्थः हेमपरमेश्वरेपि पर्वद्वयमनामायाः प
रिवर्जनेनकारयेत पर्वत्रयंमध्यमायास्तर्ज

सैकं समाविशेत् शक्तिमालां समाख्याता स
र्वमेत्र प्रदीपिका निमज्जनं करे कुर्यान्नतो·
काम्यं कदाचनेति स्वक्रमे तदुक्तं यामले
बलिपूजादिकं सर्वं निशायां क्रियते सदा त
त्र दृष्यतां यातिकालीविद्याप्रसादतः कु
लवृक्षमूले च रात्रौ पर्यटने चैव रात्रौ च शक्ति
पूजनम् न करोति कथं देव साधकः कौलि·
को भवेत् ततः काम्यबलिं दद्यात् तदुक्तं का
लिकापुराणे व्याघ्रं तु कामतो दद्यादात्मनो
देहशोणितम् नाभेरधस्ताद्रुधिरं हृष्टभाग
स्य च प्रिये स्वगात्ररुधिरं दद्यान्न कदाचिन्न
साधकः नोष्ठस्य चिबुकस्यापि नेन्द्रियाणां न
श्चैव च कण्ठाधो नाभितस्थोर्ध्वं हृद्गात्रस्य च पृ·
ष्ठतः पार्श्वयोश्चापि रुधिरं दुर्गायै विनिवेद
येत् तिलमुद्गप्रमाणं वा देव्यै दद्यात्तु भक्तितः
षण्मासाभ्यन्तरे तत्तत्काममिष्टमवाप्नुयात्
ततो देवीं वक्ष्यमाणस्तवेन स्तुत्वा प्रदक्षिणं वि
धायाष्टप्रणामं कुर्यात् तदुक्तं कालीतन्त्रे त·
तो वै शिरसा पृष्ठेन दत्त्वाष्टाङ्गप्रणामस्य चेति स्त्री
ष्यप्रदक्षिणं यथा प्रसार्य दक्षिणं हस्तं सव्यं न

पू.पा.
१.
४९
46

अशिरः पुनः दक्षिणां दर्शयेत्सार्द्धमनसापि च
दक्षिणाः त्रिधा च वेष्टयेत्सम्यक् कालिकायाः प्रद-
क्षिणाः सर्वप्रदक्षिणा ज्ञेयः सर्वदेवोद्यतः स्थितः
श्रेष्ठो नरः शतेन यस्तु कालिकायाः प्रदक्षिणाम्
सर्वान्कामानवाप्नोति पश्चान्मोक्षमवाप्नुया-
त् अष्टांगप्रणामो यथा दोर्भ्यां पद्भ्यामथ्या-
साभ्यामुरसा शिरसा दृशा मनसा वचसा चे-
ति प्रणामोष्टांग ईरितः अथ शक्तौ पंचांगप्र-
णामं कुर्याद्यथा बाहुभ्यां च सजानुभ्यां शिर-
सा वचसा धिया पंचांगकः प्रणामस्त्रविद्भिः
परिकीर्तितः अथ सामयिकैः सहपानादिकं
कुर्याद्यथा चक्राकारेण पंक्त्याकारेण वाभि-
न्नासनेन साधकैः सह शक्तिपुत्रकैः स्वगुरुक्रमक-
मेण पद्मासनेनोपविश्य सामयिके ललाटे च-
न्दनाक्ततं दत्वा शिवशक्तिबुद्ध्या पुष्पं च दद्यात्
ततो यदि गुरुस्तत्र तिष्ठति तदादौ गुरुं गंधपु-
ष्पादिना पूजयित्वा तस्मात्पात्रं शुद्धिसहितं तस्मै
समर्प्य प्रणमेत् गुरोरभावे तत्पात्रं जले निक्षि-
पेत् ततः शक्तिपात्रं शुद्धिसहितं शक्त्यै दत्वा
सामयिकेभ्योपि ज्येष्ठानुक्रमेण वीरपात्रा-

सरामृतं शुद्धिसद्दिं तत्पात्रं दद्यात् ततः सामयि
कोपि भक्त्या हस्तद्वयेन संगृह्य तदुपरि स्त्रिया
जन्मा पूर्ववदानंदभैरवभैरव्यौ संतर्प्य गुरु
देवतां तर्पयेत् ततः स्वकल्पोक्तविधिना ततः मयिकैः
स्वशुद्धिं कुर्यात् ततस्स्वं सहपात्रवंदनं कु
र्यात् यथा श्रीमद्भैरवशोविरप्रविलसद्बिंदा
मृतं सावितं तेनाथीश्वरयोगिनीमुनिगणैः
सिद्धैः समाराधितम् आनंदार्णवकं परात्
नमिदं साक्षात्त्रिखंडामृतं वंदे श्रीप्रथमं करं
भुजगातं पात्रविशुद्धिप्रदम् इत्यभिवंद्य वाम
हस्तेन पात्रमुत्तोल्य वंदनं कृत्वा गृहीतमि
होमोति गुरुशक्तिसाधकेभ्य आज्ञां गृह्णी
यात् तेचनुग्रहेति ब्रूयुः ततो मूलाधारात्कुं
डलिनीमिष्टदेवतास्वरूपामाजिह्वांतं विभा
व्य गुरुपादुकां स्मृत्वा शिवोहमिति विचिंत्य
हस्ताभ्यां पात्रं धृत्वा मूलमंत्रमुच्चरन् ऊंउत्ति
नीस्त्वेदं देवीं तर्पयेत् तदुक्तं हृदयाकारपद्मसा
म कृत्वा तन्मंत्रमंत्रेश्वरैकरूपदं देवीं कलांचि·
त्र्यंगीपञ्चामात्रवरं पलासवमतं दीपैर्धृतं
कज्जलैः पुष्पादिभिरभिमंत्रितं च निविडंस्समा

पृपा॰
१॰ हंनवासतांयेसंचिंत्यपिवंतिधान्तिखेलंतेयुग
४० क्तिंवसुक्तिंपराम् तेज्ञानेरेव सिंहरत्तिलकं
भालेपाणौच मदिरासम् कृत्वापिवेत्कुहं
ध्यायेत्तथादेवीचचिन्मयीम् इति ततश्चपा
त्रमाधारोपरिसंस्थाप्यवक्तेनक्रमेणापरा
मृतंगृहीत्वापात्रवंदनंकुर्यात्तथा हंसमीन
रसावहंदधितथा दंतवेपथ्यादिभिः किंचि
चंचलरक्तपंकजद्दृशान्तैस्संमावेदितम्
वामेस्थाउनरंविशुद्धिकरणंपाणौनिधायात्म
के वदेपात्रमहंद्वितीयमधुनानंदैकसंवर्धन
म् ततःश्रीवमात्रस्वीकृत्यामपात्रवंदनंकु
र्यात् सर्वाम्नायकलाकलापकलितंकौतू
हलोद्योतनेचदीपं हृत्कुशान्तशीतं वहन्तात्र स्पु॰
लादिभिःसेवितम् ध्यातंदेवगणैःपरंमुनि
गणैर्मोक्तार्थिभिःसर्वदा वंदेपात्रमहंतृतीय
मधुनाविज्ञानमोयत्तमम् मः मीनरसाव पुं॰
हंहरिहरब्रह्मादिभिःपूजितं द्रामेघुनयमि पु॰
कर्मनिरंतंतारासंतिक्राश्रयम् आचार्या
ष्टकसिद्धैभैरवकुलाधीशेनसंशोधितंपाय
संवमकारनवसंहितंपात्रंवंदेतुर्यमनुमः आ

यारेभुजगाधिराजवलयेपात्रंमहीमंडलं
द्रव्यंसप्तसमुद्रवारिपिशितंचाष्टौचदिग्द
न्तिनः सोहंभैरवमर्चयाम्यतिदिनंतारागणैर
क्षतैरादित्यप्रमुखैःसुरासुरगणैराज्ञाकरैः
सेवितम् इतिपंचमंपात्रम् ततोयावद्गृहा
दिकंतरलयतितावत्पानकंकार्यम् अथप्र
माणंयथा तदुक्तंरुद्रयामले साधकेभ्यःप्र
शक्तिभ्योदद्यात्कुर्मोत्स्यचंदनम् सामयिकैः
समंकुर्यादेविपानादिमंडलम् अन्यत्रापि
विस्मयचक्ररूपेणपंक्त्याकारेणवायथा
तदुक्तंकुलसारे नयनाग्निवाणसंख्याकार्या
तत्कुलसाधने हेतुपानंप्रकर्तव्यमिश्रकं
परमेश्वरि कृतेप्याधिकपानंतन्नकर्तव्यंच
साधकैः अथोत्तरतंत्रे अनुज्ञांपरतोल
ब्ध्वाग्रहणमीतिस्वयंवदेत् ज्येष्ठस्यानु
ज्ञातोगुरूणांवाकुलीनकैः गृह्णीयाच्चस्व
यसिद्धोपिदेव्यस्यासनःस्वधीः कुलार्णवे
पि एकासनोपविष्टायेभुंजतेचैकभाजने
एकपात्रेतथाद्वंद्वंतेयांतिनरकेधमे एक
पात्रेइतिसर्वैर्मिलित्वा एकस्मिन्पात्रेनपे

पृषा. २. ४८

48

यं न तु प्रतिवारं द्रव्यपानं न भिन्नं भिन्नं पात्रं का-
र्यम् । अनुष्ठानापतेः सम्प्रदायाविरोधात् स्व-
विना मंत्रेण पात्रपूजा विना मांसेन तर्पणम् ।
विना शाक्तावयमानं न तत्सर्वं निष्फलं भवेत् ।
स्वशक्तिं वीरशक्तिं वा दीक्षितां गुरुसग्रणीः ।
पाययित्वा पिबेद् द्रव्यमिति शास्त्रस्य निश्चयः ।
न पश्याच्च स्पृशेन्मात्रं न विंदुपाते यदयः । श-
क्तियुक्तो वसेद्वापि युग्मयुग्मविधानतः ।
शिवशक्तिधिया सर्वं चक्रमध्ये समर्चयेत् ।
अथ पात्रपरिमाणं यथा तंत्रे कुलसारे
नैकहस्तेन दातव्यं न मुद्रावर्जितं पिबेत् ।
नार्धशेषं करस्थेन न पिबेदेकपाणिना । अ-
ंगुष्ठं वंदनं कृत्वा पिबेत्तदमृतं पुनः । सव्ये-
नोद्धृत्य पात्रं तु मुद्रां कृत्वा पिबेत्सवामतः । विना
सांख्येन योगेन न कुर्याद्गुरुसंगतिम् । सा-
धारं नोद्धरेत्पात्रमाधारेषु विनिक्षिपेत् । पा-
त्रं न चालयेत्स्थानान्न कुर्यात्पानसंकरं । स-
शब्दं न पिबेद्द्रव्यं तथैव वचनं त्यजेत् । न स्थू-
लेन वस्त्रखंडेन पात्रं कुर्यात्सुनोरमम् । न छि-
द्रेन स्पृशेच्चक्रे कुलद्रव्याणि सुन्दरि वहिः

प्रत्यात्मवकारौ कुलद्रव्याणि दापयेत् नि
ष्ठीवनमथो वा गुं वक्रमध्ये विवर्जयेत् च
क्रमध्ये घटे भग्ने पात्रे च पतिते भुवि दीपना
शे च शंखसंस्थे श्रीचक्रं कारयेत्त्वथोः स्वा
पात्रस्थितं देवेन च न दद्याद् भैरवाय च दत्ते च
सिद्धिहानिः स्यात् क्रुद्धा भवति योगिनी परि
त्यक्तं प्रलापं च विनिंद्यां वक्रभाषणम् ऊर्ध्वा
सीनं मद्यं क्रोधं च क्रमध्ये विवर्जयेत् श्र
द्धाशमीरयेत्पात्रं न पात्रं पातयेद् यथः गुरु
शक्तिसमन्तानां च गुरूणां ज्येष्ठकनिष्ठयोः उ
च्छिष्टमत्तयेत्तेषां दद्यात्तस्माच्छिष्टमेव हि
दद्यात्तेभ्यो देवेभ्यः समवेदापदांपदम्
अन्यत्रापि शालतुच्छिष्टं पिबेन्मद्यं वीराः
च्छिष्टं तच्च वर्णम् शक्तिवीरप्रसादेन किं
न सिध्यति सुंदरि पीत्वा पीत्वा पुनः पीत्वा
पीत्वा पतति भूतले उत्थाय च पुनः पीत्वा
पुनर्जन्म न विद्यते ततः शांतिस्तोत्रं पठेत्
तदुक्तं यामले पीत्वा स्नाययिजनैर्देवि शां
तिस्तोत्रं पठेत्ततः न शांतं प्रेतकूष्मांडान
शंतं भूतकानराः साधकानां शिवाशांत

पूपा·
१·
४९
५१

स्वाम्नायपरिपाकिनाम् जयंतिमातरः सर्वा
जयंतियोगिनीगणाः जयंतिसिद्धडाकि
न्योजयंतिगुरुपंक्तयः जयंतिगुरुसद्भावा
जयंतिगुरवस्सदा जयंतिसाधकास्सर्वे
विशुद्धाःकौलिकाश्चये जयंतिसमयाचार
संपन्नाःपूजकानराः नंदंत्वणिमासिद्धा
नंदंतुकुलपालकाः इंद्राद्यादेवतास्संत
र्प्यंतुवास्तुदेवताः चंद्रसूर्यादयोदेवा
स्तुष्यंतुममभक्तितः नक्षत्राणिग्रहायो
गाःकरणाराशयश्चये सर्वेतेसुखिनोयां
तुसर्वेनद्यश्चपक्षिणः पशवस्तुरगाश्चैव
पर्वताःकंदरागुहाः ऋषयोब्राह्मणास्स
र्वेशांतिंकुर्वंतुमेसदा सुतामेविदिताः
संतुमित्रास्तिष्टंतुपूजकाः येयेपापर
ताःसुदुष्टाण्ययेमंदादर्शःस्वजनेदेवा
चारविसर्गेनष्टहृदयाभ्रष्टाश्चयेसाधकाः
दृष्ट्वाचक्रमध्येजातहृदयायेकौलिका
दुष्टकास्तेयांतुविनाशमत्रसमयेप्रीसे
शिवस्याज्ञया ततोयथाविधिशिवशक्ति
संयोगंकृत्वादेवोपदेशात्मानंसमर्पयेच्छ्री

पात्रमुद्रोल्लदेशाउपरिविन्यस्यामयित्वाग्रु
नःसंस्थाप्यसंहारमुद्रयादेवींस्वहृदिसमा
नीयश्रीदक्षिणेकालिकेपूजितासित्वंम
स्वइतिविसर्ज्जयेत्शामोधःस्थलिकांहृत्वाति
मौल्यवासिन्यैनमइतिविन्मंडलेसंपूजये
त देवताग्रेसमा[illegible]योगोदेवताप्रीणनंभ
वेत् संभोगान्तेपरंकृत्वादेवींहृदिसमान
येत् कर्मकृत्सोभवेन्मंत्रीनात्रकार्याविः
वारणा अथात्मसमर्पणमंत्रोयथा ॐइ
तः पूर्वप्राणबुद्धिदेहधर्माधिकारतोजा
ग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासुमनसावाचाकर्म
णापद्भ्यामुदरेणशिश्नायत्कृतंयदुक्तंय
त्स्मृतंतत्सर्वंब्रह्मार्पणंभवतुस्वाहा मांमदीयंश्री
दक्षिणकालिकाचरणेसमर्पणमस्तु
ॐतत्सदितिपठेत् अथकालीतंत्रेव वि
सर्ज्जनपरयामक्तासन्निधापनमुद्रया उ
द्वासयहृदयेदेवींतन्मयोभवतिध्रुवम् ७
रक्षणकालेतत्पूजावेषाप्रकीर्तिता। मे
रवंतंत्रेपि हृदयेचबहिर्देवींसमर्थ्यविधि
वत्सुधीः निर्माल्यंवैष्णवीदेशेनैवेद्यमतये

प्रणा॰
१॰ स्तुतः ततः सदामत्तेस्त्रिग्यमूर्मोमायावीजे
९॰ नकनिष्ठांगुलिनातिलकं कुर्यादनेन यंयं
स्पृशतिपादेन यं यं पश्यति वत्सवा सपूर्वद
सतां यातिय दिशाक्रसमो भवेत् नेतां यत्र
लेपं ब्रह्मरंध्रे युत्वा नैवेद्यं सर्वदेवाय सा
धकाय ब्रदहोशेषं स्वीकृत्य सोहमिति भा
वयन्वाहनतो वैस्वावाचारपराघोणेति स्व
गोयथास्थं विविहरेत् ततः कुलवृदम
णे शुभेस्थाने ब्रह्मरंध्रं यत्र लेपं तत्धारयेत्
नास्तिकेभ्यो न मूर्खेभ्यो न पशुभ्यो न गाढिने
कुलीनाय च दातव्यमथवा जलमध्यतः
ततः सोहमिति ध्यात्वा वैस्वावाचारतत्परः
हरिनाम्ना जातभावोभावो हि लिखितो वेष्टितः
वीरवद्विहरेदेकः सदासंगविवर्जितः या
मलेपि नैवेद्यं त्रिपुरादेव्या वांछितिविवुया
सुधे तस्मादेयं स्वरूपश्रेष्ठं वाल्लिणो वैस्वावे॰
कूर्मे॰ पिच शाक्राय सर्वोगाणेशाय यमाय च व गा॰
रुणायवरुणाणापि वायवे धनदाय च ईशा
नाय महादेवि साधकाय प्रदापयेत् तत्र
त्रिपुरापदस्वपलतणमिति अथ देवी वि

मज्जनानंतरं पानादिकं कार्यमिति तदुक्तं
ज्ञानार्णवे .... वीरभे
कांतकामिनः अमत्रापि पानं तु त्रिविधं
प्रोक्तं दिव्यवीरपशुक्रमैः दिव्यं देव्यग्रतः
पानं वीरं वीरासने स्थितम् तृतीयं तु पशोः
पानं पापकृल्लोकमोहकृत् उदयाकरपद्ध
मांच असंस्कृतं तु यत्पानं संस्कृतं भैरवः स्व
यम् चक्रपूजाविधौ शस्तं सर्वसिद्धिकरं शु
भम् असंस्कृतं पशोः पानं कलहोद्वेगका
रकम् संस्कृतं सिद्धिजनकं प्रायश्चित्तादि
शोधनम् मंत्राणां स्फुरणं तेन महापातक
नाशनम् आयुः श्रीकांतिसौभाग्यं ज्ञानं सं
स्कृतपानतः अष्टैश्वर्यं विवेचरं त्वं पतनं वि
वर्जनात् अस्य श्रीमहाकालभैरवमंत्र
स्य महाकालभैरव ऋषिः अनुष्टुप् छंदः
महाकालो देवता ह्रीं बीजं क्लीं शक्तिः स्वा
कीलकम् अथ मंत्रन्यासः ॐ ह्रीं ह्रीं ह्स्रीं
अंगुष्ठाभ्यां नमः ॐ हूं महाकालाय ह्रीं त
र्जनीभ्यां नमः महादेवाय क्लीं मध्यमाभ्यां
नमः कालिकायै अनामिकाभ्यां नमः ह्रीं

श्या० र० ५८

कनिष्ठिकाभ्यां नमः सर्वं मूलेन करतलपृ
ष्ठाभ्यां नमः एवमेव षडंगन्यासः अथ ध्या
नम् ॐ श्मशानस्थो महारुद्रो महाकालो
दिगंबरः कपालकर्त्तरीवामे शूलं खट्वांगं द
क्षिणे भुजंगभूषितांगोपि भस्मास्थिमाल
मंडितः ज्वलत्पावकमध्यस्थो भस्मशय्या
व्यवस्थितः विपरीतरतस्तत्र कालिकाहृ
दयोपरि एवं ध्यात्वा च वोढ्वा वतो कृत्वा च
परस्परम् अथ मूलमंत्रम् ॐ ह्रीं श्रीं ह्स्रीं
हूं महाकालाय ह्रैं महादेवाय क्रीं कालिका
यै ह्रीं इति श्रीपूर्णानंदपरमहंसविरचिते
श्यामारहस्ये समर्पणीयस्तृतीयः परिच्छेदः ३
अथ कालीकवचम् वीरभद्र उवाच ॐ का
लिकाकवचस्यास्य ऋषिर्भैरव उच्यते छं
दोनुष्टुप् समाख्याता देवी दक्षिणकालिका
शक्तिर्ह्रीं विशवीजानि विनियोगस्तु रक्षणे
शिरसि नयने भाले भ्रूयुग्मकर्णगंडके वदने
रदने जिह्वास्कंधदेशे गले च भुजद्वये म
हापार्श्वे पृष्ठे नाभौ च मेढ्रके कटियुग्मोदरे
पादे सर्वतो मंत्रवर्णकः गुणबीजयुगं मा

यात्वज्ञात्वा गुंश्चंचवाथनम गुणमायात्ववङ्किं
ववलभांतांकमादिह शास्त्रवादेमहाघो
रेकविंत्वशास्त्रसंग्रहे मंगलासर्वकार्येषु
स्तंभनेमोहनेतथा मारणेद्वेतथाका
र्येनिर्विघ्नोमेप्रजायते यदिवास्तुतनिग
देसभायांवादिदुर्गेमे शुद्धंतदितिज्ञानेन्व
सर्वग्रहरवलभे ॐमहाप्रेतासनायान्वशि
वांमेरक्षंतांसदा मरणेसमुत्करजांसुरु
मालासदावतु स्रभयंवरदेशेववाविघ्नोमु
द्रौवरक्षतु शवहृद्यंतथाकर्णेघोरदंष्ट्रा
सदावतु मुक्तकेशिक्रूरमामर्तनमविघ्नवि
नाशकः दक्षिणाकालिकापातुवंधुंसुत
विनाशिनी महाकालःसदापातुवीजम
षितमस्तकः इत्येवंकवचंयस्तुकालिका
याःपठेन्नरः मंत्रवित्सर्पिये ह्रीमान्सप्राप्नो
तिमनोगतिम भूर्जपत्रेस्ववर्णेवारजतेवा
थपत्रके लिखित्वाधारयेयस्तुयंत्रकुत्रापि
मंत्रयुक तस्यदर्शनमात्रेणवादिनोविला
यःसदा सर्वमनोगतंतस्यसिद्ध्यतेवनसं
शयः इतिश्रीकालिकाकवचंसमाप्तम्

पुपा॰
१॰
५२
52

श्रीभैरव उवाच ॐ सर्वं हि कथितं सर्वं कवचं
न प्रकाशितम् इदानीं प्रेमभावेन कथयस्व
ममाग्रतः श्रीभैरव उवाच कालिका कमला
काली कालरात्रिस्वरूपिणी मुण्डमाला देहरू
पा कवरी च प्रियावतु मम गात्राणि विश्वेशि:
कालिका श्यामा मनोहरी शिरो मे पातु वामसुं
उ कंठं पातु वृषध्वजा हृदयं पातु माहेशी
वैष्णवी नाभिमंडले नितंबं पातु रक्ताक्षी
मध्यं पातु रणप्रिया विशालाक्षी पातु गु
ह्यं ऊरुयुग्मं तथाम्बिका जानुयुग्मं मुण्डमा
ला गुल्फयुग्मं ललाटिका कमले शैलयु
गी च कामप्रथमपूजिता पादाग्रतोर्ध्वपा
दास्या करागतोर्ध्वदर्शनी तोर्ध्वरूपा च
तन्मूलं भीमा पातु तदंगुलीः करमूलं क
रालास्या कङ्कालकामा पातु रावतु मस्तिवं यं॰
नटाधारी कराग्रं शिवदा वतु करांशयुग्मं॰
लं पायात्सिद्धिधात्री सदाननाम् कामरूपा
वामपार्श्वं दक्षिणं मां सशोणेश्वरा अट्टहासा
वश्री वो मां सदा रत्नांबिकेश्वरी दक्षबाहु स्थ
लं पातु देवी विंध्यनिवासिनी कण्ठस्थानं

सोमराज्ञी मणिवंधे शिवावतु दक्षहस्ताग्रत
क्लंलंमूलाधारनिवासिनी ष्टंरक्तकोविं
दांकुंधररक्तहस्तिनी लोलजिह्वा दक्षनेत्रे
वामंरक्तमानन्दा दक्षश्रोत्रे सोमराज्ञी ना
मयुग्मभयंकरी ओष्ठ्यांहेमकर्णी दन्ता
न्रक्तनेत्रपुरी गंडेरक्तभोगांगी चिवुकेषु
रुधारिणी मरुदंडेललाटाद्वीनीवीरक्त
कालिका श्रामंनमेपात्तनिस्माजिह्वाग्रम
रूवत्सला चितंरक्तकोशांबीवचनंवा
रुम्प्रषणा वाचंरक्तसोत्कंटप्राणान्व
क्तसंयमी इदन्तुकालिकादेव्याःकवच
सर्वकामदम् प्रातःकालेशुचिर्भूत्वामध्या
न्हेवाशुचिस्मितः सन्ध्यायांवापठेन्मंत्री त
स्यराजावशोभवेत् मंत्रिणंवपुवर्गंचदा
सयेयोवरानने पठेद्वापाठयेद्यापिभक्तिपु
तः पठेन्नरधीः कवितांविपुलांलाभंवाग्मी
भवतिनान्यथा सविरायुःसर्वैश्वर्यश्रीसंजा
तेयःपठेन्सदा नचमायैर्नवमेदीनविका
दीजितेंद्रियः सर्वान्कामानवाप्नोतिकवच
स्यप्रसादतः इतिश्रीकालीकल्पेकालिका

श्या.
१०
२२

कवचममामम ॥ ॐकैलासशिखरारूढं
भैरवं चन्द्रशेखरम् वक्षःस्थलसमासीनं भैरवी
परिपृच्छति श्रीदेव्युवाच देवेशपरमेशानलो
कानुग्रहकारक ॥ कवचं सूचितं पूर्वं कथ्य-
यस्व मयि प्रभो यदि मे महती प्रीतिस्तवास्ति
कुलभैरव । कवचं कालिकादेव्याः कथय
स्वानुकम्पया श्रीभैरव उवाच अप्रकाश्य
मिदं देवि नरलोके विशेषतः लक्षवारं वा
रितापि स्त्रीस्वभावाद्धि पृच्छसि श्रीदेव्युवाच
सेवकाः बहवो नाथ कुलधर्मपरायणाः य
तस्ते समक्षं जीवाशाः शवोपरि चितोपरि ते
षां प्रयोगसिद्ध्यर्थं स्वरक्षार्थं विशेषतः ए
च्छामि वकृपया देव कथयस्व दयानिधे श्रीभै
रव उवाच कथयामि महाप्राज्ञे कालिकाक
वचं परम् गोपनीयं पशोरग्रे स्वयोनिरिव पा
र्वत्याः सर्वविद्यामहाराज्ञी कालिकाकाल
रूपिणी ॐ अस्य श्रीकालिकाकवचस्य
भैरव ऋषिः अनुष्टुप्छन्दः अद्वैतरूपिणी का
लिका देवता ह्रूं बीजं ह्रीं शक्तिः क्रीं कील
कम् ममसर्वकामार्थसाधने विनियोगः सरमंत्र

सिद्धयेविनियोगः सहस्रारेमहापद्मेकर्ष
रथवल्लोगुरुः वामोरुस्थितनन्दशक्तिः सदा
सर्वत्ररक्षतु परमाख्यः गुरुः पातुपरापरगु
रुस्तथा परमेष्ठीगुरुः पातुदिव्यसिद्धसमा
नवाः महादेवीसदापातुमहादेवस्तथाव
तु त्रिपुरोभैरवः पातुदिव्यरूपधरः सदा व
ल्लानंदः सदापातुसर्गदेवः सदावतु चेल
चितस्तथापातुवर्लेश्वलस्यपातुमाम् कु
मारः क्रोधनश्चैववरदः स्मरदीपनः माया
मायावतीचैवसिद्धेश्वराः पातुमांसदा विम
लः कुशलश्चैवभीमसेनः सुधाकरः मीना
गोरक्षकश्चैवभोजदेवः प्रजापतिः मूलदेवो
रतिदेवोविघ्नेश्वरहुताशनो संतोषः परमा
नंदः पातुमांमानवः सदा सर्वेषांनंदनाथां
नाश्चैताः परिकीर्तिताः गणनाथः सदापा
तुभैरवः पातुमांसदा वटुकोनः सदापातुउ
ग्रौमांपरिरक्षतु शिरसः पादपर्यंतंपातुमा
घोरदक्षिणा तथाशिरसिमांकालीहृदिमू
लेचरक्षतु संकर्णिविद्यादेवीसदासर्वत्र
क्षतु क्रींक्रींक्रींवदनेपातुहूंहूंचैवसदावतु

श्या. २. २८

ह्रीं ह्रीं पातु सदा घोरे दक्षिणे कालिके ऽवतु
क्रीं क्रीं क्रीं चण्डिका दिक्पूर्वे हूं हूं दले वामतोऽवतु
षडंगी युवती पातु षडंगे गुह्यदेव माम् यंत्र
राजः सदा पातु ऊर्ध्वाधो देवि रक्षतु चक्ररा
जः सदा पातु देवता परिपातु माम् उग्रा उ
ग्रप्रभा दीप्ता पातु पूर्वे त्रिकोणके नीला च
नावलाका च तथापरत्रिकोणके मात्रामु
द्रा मिता चैव तथा मध्यत्रिकोणके काली
कपालिनी कुल्ला कुरुकुल्ला विरोधिनी ब
हिः षट्कोणगाः पान्तु विप्रचित्ता तथा प्रिये
सर्वाः श्यामाः खड्गधरा वामहस्तेन तर्जनी
ब्राह्मी पूर्वदले पातु नारायणी तथाग्निके
माहेश्वरी दक्षदले चामुण्डा रक्षतु कौ
मारी पश्चिमे पातु वायव्ये चापराजिता वारा
ही चोत्तरे पातु नारसिंही शिवेऽवतु ऐं क्रीं अ
सितांगः पूर्वे भैरवः परिरक्षतु ऐं ह्रीं रुरुश्चा
ग्निकोणे ऐं श्रीं मां चण्डस्तु दक्षिणे ऐं ह्रीं क्रोधो
नैरृत्यान्तु ऐं ह्रीं उन्मत्तकस्तथा पश्चिमे ऐं क्लीं
मां पातु कपाली वायुकोणके ऐं ह्रीं भीषण
नामा चोत्तरेऽवतु भैरवः ऐं ह्रीं संहार ऐशां मा

मातृणां मङ्गला: शिवा: ऐं हेतुवटुक: पूर्वेद
ले पातु सदैव माम् ऐं त्रिपुरान्तकवटुकश्चै
वाग्नेय्यां सर्वदावतु ऐं वह्निवेतालोऽपि
वटुको दक्षिणेऽवतु ऐं अग्निजिह्वो वटुरवा
न्नैर्ऋत्यां पश्चिमे तथा ऐं करालवटुक: पा
तु ऐं कपालवटुकस्तथा ऐं वायव्यां एकपादे
उत्तरे वटुकोऽवतु ऐं भीमवटुक: पातु ऐशां
दिशि मां सदा ऐं ह्रीं श्रीं फट् च स्वाहा चतुःषष्टि
मातर: सदा ऊर्ध्वाधो दशवामाद्या: ष्टदे
शे तु पातु माम् ऐं ह्रीं श्रीं फट् व्याघ्रमुखी
पूर्वे मां परिरक्षतु ऐं कां कां सर्पास्यमुखी अ
ग्निकोणे सदावतु ऐं मां मां मृगमेषमुखी
दक्षिणे मां सदावतु ऐं गं गं गजवाजिमु
खी नैर्ऋत्यां परिरक्षतु ऐं मं मं विडालमु
खी पश्चिमे पातु मां सदा ऐं वं वं क्रोष्टा
स्यमुखी वायुकोणे सदावतु ऐं ह्रूं ह्रूं मु
दीर्घमुखी लम्बोदर महोदरी पातु मामुत्त
रे ऐं ह्रीं ह्रीं शिवकोणके ह्रस्वजंघा ता
लजंघा प्रलम्बोष्ठी सदावतु एता: श्मशा
नगासिमा भीषणा विकृतानना: पातु मां स

कृपा.
२.
८४
55

सर्वदा देव्यास्तापकाश्रीष्टसर्विकाः इंद्रो मां
पूर्वतो रक्षेदाग्नेय्यामग्निदेवता दक्षेवामम
दा पातु नैर्ऋत्यां निर्ऋतिश्च माम् वरुणो मां
पातु नैऽपश्चान्मां वायमेवतु कुबेरश्चोत्त
रे पायादैशान्यां पातु सदाशिवः ऊर्ध्वं ब्रह्मा
सदा पातु अधश्चानंतदेवता पूर्वादिदिक्षु स्थि
तः पातु वज्राद्याश्च स्वायोगणाः कालिका
पातु शिरसि हृदये कालिकेवतु आधारे
कालिका पातु पादयोः कालिकावतु दिक्षु
मां कालिका पातु विदिक्षु कालिकावतु
ऊर्ध्वं मे कालिका पातु अधस्तात्कालिकावतु
चर्मासृङ्मांसमेदोऽस्थिमज्जाशुक्राणि मेवतु
इंद्रियाणि मनश्चैव देहं सिद्धिं च मेवतु आ
काशमादपर्यंतं कालिका मे सदावतु वि
शंतिं कालिका पातु पथि मां पातु कालिका
शयने कालिका पातु सर्वकार्येषु कालिका
प्राणान्मे कालिका पातु दारान्मे पातु कालि
का पुत्रान्मे कालिका पातु धर्मं मे पातु का
लिका यत्र मे संशयाविद्या स्तत्र [illegible]तु शिवा
तया इतीदं कवचं देवि ब्रह्मलोकेपि दुर्लभम्

तव प्रीत्या मया ख्यातं गोपनीयं स्वयोनिवत्
तव नाम्नि श्रुते देवि सर्वयज्ञफलं लभेत् सर्व
पापं त्वयं याति वाञ्छा सर्वत्र सिद्ध्यति नाम्ना
शतगुणं स्तोत्रं ध्यानं तस्माच्छताधिकम्
तस्माच्छताधिकं मंत्रं कवचं तच्छताधिकम्
शुचिः समाहितो भूत्वा भक्तिश्रद्धासमन्वितः
संस्थाप्य वामभागे तु शक्तिं स्वामिपरायणाम्
रक्तवर्णां समासीनां शिवमंत्रपरां शुभाम्
या शक्तिः सा महादेवी हररूपस्तु साधकः
शक्तिशुक्राद्यजे देवीं चक्रे वा मनसापि वा
भोगैस्तु मधुपर्काद्यैस्ताम्बूलाद्यैः स्रग्वास्त्र
तैः उद्दहृत्स्यपरं संपरं स्वस्यायनमहत्तु
सर्वयज्ञफलं तस्य भवेदेव न संशयः स
ग्रामेषु जयेच्छत्रून् गिरिषु भवतीव तस्य मातंगानिव केसरी
व्याधिः कदाचिन्न दुःखं नास्ति कदाचन ग
तिः सर्वत्र तस्य वायुस्तुल्यः सदा भवेत्
दीर्घायुः कामभोगी श्रीगुरुभक्तो भवेत्सदा
महालोकवचमाहात्म्यं पठमानस्य नित्यशः
विनापि योगवर्येण योगिनां समतां व्रजेत
मूर्जे तत्र विसमाप्तिमेवचकं तत्र विनिर्मितम्

श्या.
२.
५८

86

मध्ये त्रिकोणं संलिख्य साध्यसाधकयोर्लि
खेत् ३ठरेन्मूलमंत्रवर्णा[illegible] वर्णैर्नवेष्टयेत्
लक्षुमिश्रेण वंद्रेण चंदनाभ्यां च संहृदी [illegible] प
तं च ञं में हेशानिस्रगास्रस्रक्तलेमम् गो
रोचनाकुंकुमेन तत्राष्टकवं वलिखेत्
श्वेतसूत्रेण संवेष्ट्य लाक्षया परिमं उयेत्
पंचामृतैः पंचगव्यैः स्नापयित्वा शुभेऽहनि
संपूज्य देवतां रूपं गुटिकां सर्वकामदाम्
प्राणप्रतिष्ठां मंत्रेण प्राणं हृ विनियोजयेत्
अंतर्योनिं ततो ध्यात्वा तत्र संस्थापयेत्सुधः
पश्चात् गुटिकां दद्विकं ठलग्नां विलप्रदा
शीर्षवर्षपकरैर्द्विनाभौस्तंभनकारिणी
वहावामभुजे लेखावैरिपक्षक्षयंकरी ज
ठरे रोगदमनी पुत्रदा [illegible]दि स्थिता विद्या सं.
करी ललाटस्थापि शिखायां तु यशःप्रदा स
र्वकामप्रदा देवी सर्वरोगक्षयंकरी दक्षि
णे वा कुमूले पि यदि तिष्ठति सर्वदा तदा
सर्वार्थसिद्धिः स्याद्यद्यन्मनसि वर्तते [illegible] एतस्य
व. कवचस्यै[illegible]पठनाद्धारणान्स्त्रिये सर्वान्का
मानवाप्नोति तत्र वक्ष्ये हाताप्रकाशितम् ॥

रोः पादप्रसादेन सिद्धिं यो लभते यदि तथापि
कवचं देवि त्रिषु लोकेषु दुर्लभम् स च देवो
हरः साक्षान्मम सत्त्वी परमेश्वरी यस्य भक्तिर्गु
रोर्नित्यं वर्त्तते देव वत्प्रिये तदा मंत्रस्य यत्र
स्य सिद्धिर्भवति नान्यथा कवचस्य तथा
सिद्धिर्घुटिकायाश्च सुंदरि अज्ञात्वा कव
चं देवि न ज्ञायते फलदा तु कामम् इह लोके दुः
खी भूत्वा परे च नरकं व्रजेत् संसंसंसंपुनः
संसंससंसंपुनः पुनः न शक्तोऽपि प्रभाव
तः कवचस्यास्य वर्णितुम् यस्मै कस्मै न दा
तव्यं कवचं शंभुदुर्लभम् न देयं परशिष्ये
भ्यः कृपणेभ्यश्च सुंदरि शिष्याय भक्तियु
३ नाय ... वकाय तथैव च गुरुभक्तिविही
नाय परदाररताय च निंदकाय कुशीला
य दांभिकाय च सुंदरि यो ददाति निषिद्धे
भ्यः कवचं मन्त्रवादिनम् चत्वारि तस्य न
श्यन्ति आयुर्विद्या यशो बलम् देयं शिष्याय
शान्ताय गुरुभक्तिरताय च सर्वलक्षणसं
य युक्ताय नित्यं मंत्ररताय च इति श्रीरुद्रयामले
तंत्रे उत्तरतंत्रे कालीप्रस्तावे कालभैरवसंवा

पृष्ठ॰ दक्षिणाकालिकाकवचंसमाप्तम् ॥
२॰ अथत्रिरूपास्तोक्तकवचम् ॐनमामिगुरु
१० मातेऽभयमंत्रशक्तिसमन्वितम् प्रसन्नंज्ञा
57 नविज्ञानहेतुं बुद्धिप्रकाशकम् गजेंद्रव
दनंमौलिरत्नंविघ्नविदारकम् पाशांकु
शवराभीतिलसद्भुजचतुष्टयम् भैरवः
सर्वदापातुऋषिर्मेशिरसोपरि सुविंद
दःसदापातुत्रिष्टुप्छंदविजयात्मकम् गु
णत्रयमयीशक्तिःपरशक्तिस्तुरीयका
ब्रह्मस्वरूपिणीपातुहृदयेममकालिका
बीजस्वरूपिणीपातुंह्रींकारीशक्तिरूपि
णी हूंशक्तिःसर्वदापातुसर्वरक्षास्वरूपि
णी महाकालःसदापातुमहाभीमपराक्र
मः ददातुममकामानिसर्वसिद्धीश्वरो
विभुः आदित्यकारपर्यंताहृदयेममंमा
तृका एवंतुआदिक्षांताचरंतुवाङ्मय
मके अममध्यगतावर्णास्मादिक्षांतान
येवच सर्विंदवःसदापांतुजंघयोरुभ
योर्मम भूतप्रेतपिशाचाद्याविघ्नदेवत
याश्चनः दुष्टभावाःसमस्याश्चवर्णारंतु

मां सदा सर्वरोमकूपेषु मर्मस्थानेषु
संधिषु नाडीधातुविकारेषु रक्षतु मम मा
तृकाः शक्तिराधाररूपा पातु मां मेढ्रमे
द्वयं वतु श्रीमन्मा[illegible] सदा पातु सर्वदेवमयः स्वा
यम्भू कणगतो बलिः पातु सद्गुरुः पातु मां
सदा रत्नद्वीपः सदा पातु रक्षतु कल्पपाद
पः श्मशानपीठकः पातु पातु मां मणिवे
दिका सदाशिवो महाप्रेतासनो मां परिर
क्षतु द्वारदेशो द्वारपालो योगिन्यः पान्तु मां
सदा सिद्धयोष्टौ सदा पान्तु सर्वादिवस्त्रदिग्ग
ताः कालीकपालिनीकुल्लाकुरुकुल्लातथै
वच विरोधिनी विप्रचित्ता नमामि सर्वसिद्धये
पतान्तु सर्वयोगिन्यो बहिः षट्कोणके स्थि
ताः रक्षन्तु मां सदा देव्यो मातरो मन्त्रवत्सलाः
उग्रामुग्रप्रभां दीप्तां नमाम्यहं विमूतये
सर्वसिद्धिं प्रयच्छन्तु पान्तु मां पुत्रवत्सदा
नीलां घनां बलाकां च प्रणमामि समन्तत
कः सर्वविघ्नान्संछिन्नाय रक्षन्तु कल्म
षाणि गात्रतु मात्रामुद्रामितानां च नमामि
वरणां तु जन्म देवीप्रियसखीनां च शरणं

श्या॰
२॰
५८
58

कामसिद्धये पत्राः पंचदशकोणेषु केका
वरदाभयदा तर्जनेन वामहस्तेन वक्त्रं दक्षिण
संयुता मुंडमालाधराशीर्षे नीलांजनच·
योपमा शत्रुहानिप्रदा षट्कोणपातु मां का।
लिकाप्रिया बहिः पद्मदलांतेतु ब्रह्माण्या
द्यष्टसिद्धयः रक्षंतु मे प्रयच्छंतु सिद्धिं देव्यो
दयान्विताः ब्रह्माणी पातु मां पूर्वे सर्वाशाप्र
वरप्रदा वह्नौ नारायणी पातु सर्वकामा
र्थसिद्धिदा माहेश्वरी दक्षिणे पातु सर्वमंगल
कारिणी चामुंडा नैर्ऋते पातु शत्रुशत्रुप्र
मर्दिनी कौमारी पश्चिमे पातु शक्तिहस्ता
विमर्दिनी अपराजिता च वायव्यां पातु मा
जयदा शुभा उत्तरे पातु वाराही वरदा घोर
भाषिणी नारसिंही सदा पातु पश्चात्स्मा
भयनाशिनी एतास्तु परविद्यायाः श्यामाय
श्चाष्टदेवताः ब्रह्मविष्णुशिवादीनां तेजः
पुंजोद्भवां परां सूर्येंदुवह्निपीठे त्वेवं देवी
परमेश्वरीम् नमामि दक्षिणां मातः का
लिके परमेश्वरि भिन्नांजनचयप्रख्यां प्र
वीणशवसंस्थिताम् गलच्छोणितधारा

भिः स्मेराननसरोरुहाम् पीनोन्नतकुच
द्वंद्वां पीनवक्षोनितंबिनीम् दक्षिणाम्बु
क्तकेशालीं दिगंबरविनोदिनीम् महाका
लशिवाविष्टांस्मेराननेंदोपरिस्थिताम्
स्रवखंडस्मितामोदमोदिनीमदविकलाम्
श्रारक्तस्रवखंडाद्राभिर्नेत्रालीभिर्विराजि
ताम् शवहृद्यकृतोत्तंसां सिंदूरतिलको
ज्ज्वलाम् पंचाशन्मुंडघटितमालांलोहि
तलोचनाम् नानामणिविशोभाढ्यांना
नालंकारभूषिताम् शवास्थिकृतकेयू
रशंखकंकणमंडिताम् शववत्ससमा
रटंतां लेलिहानां शवं कचित् शवमांस
कृतग्रासांसाट्टहासांमुहुर्मुहुः खड्गमुं
डधरांवामेसव्येभयवरप्रदाम् दंतुरांच
महारौद्रीं चंडनादातिभीषणाम् शिवा
भिर्घोररूपाभिर्वेष्टितांमयदर्शिनीम्
माभैर्माभैःस्वभक्तेषु जल्पंतीं घोरनिः कृ
कृ स्वनैः एवं किं [illegible]थाकिं [illegible]यद्दामीति
प्रभाषिणी त्वंगतिः शरणंदेविविंबमाना

पुपा॰
२॰
५९ परमेश्वरी पाहिमांकरुणासांद्रेनमस्ते
परमेश्वरि नमस्तेकालिकेदेविनमो
स्तुभक्तवत्सले सर्वितांहरमेदेविप्र
तिभाजनयदेश्विके गद्यपद्यमयीवा
णीतर्कव्याकरणादिकाम् अनधी
तगतांविद्यांदेहिदक्षिणकालिके
जयंदेहिसभामध्ये धनंदेहि
धनागमे देहिमेचिरजीवित्वंकालि
केरुद्रदक्षिणे राज्यंदेहियशोदेहि
नूपुत्रान्दारान्धनंतथा देहांतेदेहिमे
मुक्तिंजगन्मातर्नमोस्तुते मंगला
भैरवीदुर्गाकालिकात्रिदशेश्वरी
उमाहैमवतीकन्याकल्याणीभैरवी
श्वरी कालीब्राह्मीचमाहेशीकौमा
रीमधुसूदनी वाराहीवामलीच
एडीजगुर्वैभुनयःसदा उग्रतारेति
तारेतिशिवेत्येकजटेतिच लोको
त्तरेतिकालीतिगीयंतेकृतिभिःसा

दा यथाकालीतथातारातथा
छिन्नावऊलका एकमूर्तिश्च
त्रैमेदादेवित्वकालिकापरा
एकद्वित्रिविधादेविकोटिधानं
तरूपिणी श्रंग्यगकेनभिर्मदेः
कालिकेतिप्रगीयते शंभुः
पंचमुखेनैवगणात्वक्कंनते
त्वमः वामुखेनतत्कृतं स
र्वतमस्त्ववरदाभव प्रा
णान्तदयशोरत्नपुत्रदारां
स्वरदेमे—

प्रया.
२.
८.
60

सर्वकाले सर्वदेशे पाहि द
क्षिण कालिके यः सम्पूज्य
पठेद्विद्वां दिवा वा सन्ध्ययो
स्तथा अवाप्य महतीं प्रज्ञां
सर्वकामांस्ततो लभेत् ॥

इति श्री विरूपाक्षविर
चिते श्री कालिका
कवचं समा
प्तम् ॥

तथाच भैरवतन्त्रोक्तकवचम् ॥ श्रीभैरवु
वाच कालीपूजाश्रुता नाथ भगवन् विवि
धाः प्रभो इदानीं श्रोतुमिच्छामि कवचं पूर्व
सूचितम् त्वमेव कारणं नाथ त्राहि मां दुःख
संकटात् सर्वदुःखप्रशमनं सर्वपापप्रणाश
नम् सर्वसिद्धिप्रदं पुण्यं कवचं परमाद्भुतम्
यतो वै श्रोतुमिच्छामि वद मे करुणानिधे
श्रीभैरवउवाच रहस्यं शृणु वक्ष्यामि भैरवि
प्राणवल्लभे श्रीजगन्मङ्गलं नाम कवचं
मन्त्रविग्रहम् पठित्वा धारयित्वा च त्रैलोक्यं
मोहयेत्क्षणात् नारायणोपि यद्धृत्वा नारी
भूत्वा महेश्वरम् योगिनं क्षोभमनयद्यद्धृ
त्वा च रघूद्वहः वरदृप्तान् जघानैव रावणादि
निशाचरान् यस्य प्रसादादीशोपि त्रैलोक्य
विजयी प्रभुः धनाधिपः कुबेरोपि सुरेशो
भूच्छचीपतिः एवं च सकला देवाः सर्वसिद्धी
श्वराः प्रिये श्रीजगन्मङ्गलस्यास्य कवचस्य पृदे॰
ऋषिः शिवः छन्दोनुष्टुब् देवता च कालिका द
क्षिणेरिता जगतां मोहने दुष्टविजये भुक्तिमु
क्तिषु योषिदाकर्षणे चैव विनियोगः प्रकीर्त्ति

श्या.
२.

नः ॐ शिरो मे कालिका पातु क्रींकारैकाक्षरी
परा क्रीं क्रीं क्रीं मे ललाटं च कालिका खड्गधा
रिणी हूं हूं पातु नेत्रयुग्मं ह्रीं ह्रीं पातु श्रुती मम
दक्षिणे कालिके पातु घ्राणयुग्मं महेश्वरी
क्रीं क्रीं क्रीं रसनां पातु हूं हूं पातु कपोलकम्
सकलं वदनं पातु ह्रीं ह्रीं स्वाहा स्वरूपिणी
द्वाविंशत्यक्षरी स्कन्धौ महाविद्याखिलप्रदा
खड्गमुण्डधरा काली सर्वांगमभितोऽवतु क्रीं
हूं ह्रीं त्र्यक्षरी पातु चामुण्डा हृदयं मम ऐं हूं
ॐ ऐं स्तनद्वन्द्वं ह्रीं फट् स्वाहा ककुत्स्थलं अष्टा
क्षरी महाविद्या भुजौ पातु सकर्तृका क्रीं
क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं करौ पातु षडक्षरी मम क्रीं
नाभिं मध्यदेशं च दक्षिणे कालिकेऽवतु
क्रीं क्रीं स्वाहा पातु कंठं कालिका सा दशाक्षरी
क्रीं ह्रीं दक्षिणे कालिके हूं हूं पातु कटिद्वयं का
ली दशाक्षरी विद्या स्वाहान्ता चोरुयुग्मकं ॐ
ह्रीं हूं स्वाहा मे पातु जानुनी कालिका सदा का
ली हृन्नामविद्येयं चतुर्वर्गफलप्रदा क्रीं हूं
ह्रीं पातु सा गुल्फं दक्षिणे कालिकेऽवतु क्रीं
हूं ह्रीं स्वाहा पदं पातु चतुर्दशाक्षरी मम ख

हूं मुंडधरा काली वराभयधारिणी विद्याभिः
सकलाभिः सा सर्वांगमभितोवतु कालीक-
पालिनी कुल्ला कुरुकुल्ला विरोधिनी विप्रचि-
त्ता तथोग्रोग्रप्रभा दीप्ता घनत्विषः नीलाघ-
नावलाका च मात्रा मुद्रामिता च मां एताः स-
र्वाः खड्गकरा मुंडमालाविभूषणाः रक्षंतु
स्वायुधैर्दिक्षु ब्राह्मी नारायणी तथा माहे-
श्वरी च चामुंडा कौमारी चापराजिता वाराही
नारसिंही च सर्वाश्चामितभूषणाः रक्षंतु स्वा-
युधैर्दिक्षु मां विदिक्षु यथा तथा इति ते क-
थितं दिव्यं कवचं परमाद्भुतम् श्रीजगन्मं-
गलं नाम महामन्त्रौघविग्रहम् त्रैलोक्या-
कर्षणं ब्रह्मकवचं मन्मुखोदितम् गुरुपू-
जां विधायाथ विधिवत्प्रपठेन्नरः कवचं
त्रिः सकृद्वापि यावज्ज्ञानं च वा पुनः एतच्छ-
तार्धमावृत्य त्रैलोक्यविजयी भवेत् त्रैलोक्यं
क्षोभयत्येव कवचस्य प्रसादतः महाकवि-
र्भवेन्मासात्सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् पुष्पांज-
लिं कालिकायै मूलेनैव पठेत्सकृत् शतव-
र्षसहस्राणां पूजायाः फलमाप्नुयात् भूर्जे

पृ.पा. २.

२०/तू.२

विलिखितं चैतत्स्वर्णस्थं धारयेद्यदि शिखा
यां दक्षिणे वा हस्ते कण्ठे वाथ धारयेद्बुधः त्रैलो
क्यं मोहयेत्क्रोधात्त्रैलोक्यं चूर्णयेत्क्षणात्
पुत्रवान्धनवांश्श्रीमान्नानाविद्यानिधिर्भवेत्
ब्रह्मास्त्रादीनि शस्त्राणि तद्गात्रस्पर्शनात्ततः
नाशमायान्ति सर्वत्र कवचस्यास्य कीर्तनात्
मृतवत्सा च या नारी वन्ध्या वा मृतपुत्रिणी कं
ठे वा वामबाहौ वा कवचस्यास्य धारणात्
बहुपत्या जीववत्सा भवत्येव न संशयः न
देयं परशिष्येभ्यो ह्यभक्तेभ्यो विशेषतः शि
ष्येभ्यो भक्तियुक्तेभ्यो ह्यन्यथा मृत्युमाप्नुया
त् स्पर्धामुद्धूय कमला वाग्देवी मन्दिरे मुखे
पौत्रान्तं स्थैर्यमास्थाय निवसत्येव निश्चितम्
इदं कवचमज्ञात्वा यो जपेत्कालि[illegible]म् कामनु
शतलक्षं प्रजप्तापि तस्य विद्या न सिद्ध्यति स
शस्त्रघातमाप्नोति सोऽचिरान्मृत्युमाप्नुयात्
जपेद्दाद्रोजपेद्दैतैस्समवाराणपञ्चकमात् ३
हृस्मयत्र कृत्वापि गोपनीयं प्रयत्नतः लि
खित्वा स्वर्णपत्रे वै पूजाकाले तु साधकैः
मूर्ध्नि धार्यं प्रयत्नेन विद्यारत्नं प्रपूजयेत् ३

इति श्रीभैरवीतन्त्रे कालीकल्पे कालीकवचं स
माप्तम् ॥ ॥ ॥

अथ कालीसहस्रनाम एतस्मिन्नेव काले
तु भृगुरामस्य पार्वती कार्तवीर्यसुतास्
वै पितरं जघ्नु तत्क्षणात् तच्छ्रुत्वा रेणुका वा
क्यं जमदग्नेर्विनाशनम् चुकोप भृगुरामस्तु
कालान्तकयमोपमम् स्कंदे परशुमादाय
अतीवसुमनोहरम् पितुःशापाग्नितं कृत्वा
वध्याम जगतीतले ततः कैलासमगमद्रामः
परशुनामसह तदृष्ट्वा साधकश्रेष्ठं शिवो वच
नमब्रवीत् आगतोसि किमर्थं त्वं कथयामा
सतत्वतः तस्य तद्वचनं श्रुत्वा रोषात्स्फुरि
तलोचनम् कथयामास तां सर्वां पितुःशा
पार्जितां क्रियाम् तदा मनसि संकाय कालि
कां कालनाशिनीं भृगुरामाय तां विद्यां दद
दौ तस्मिन्सदाशिवः कथयामास कवचं त
त्रिपंतकरं शुभम् यदा नामसहस्रं सः क
थयामास तत्वतः यत्काल्याश्च पुरा प्रोक्तं।
स्वयं नामसहस्रकम् तत्सर्वं भृगुरामायक
थयामास शंकरः आराध्य दक्षिणां कालीमा

पुपा॰
२० मःपरशुनामहं पितुःशोकान्नदादेविनिःक्ष॰
श्रावकोपात्मम् त्रिसप्तकृत्वाःकुपितोनिःक्ष
म॰ त्रान्करोत्महीम् एवंतंपञ्चकेचकेशोणि
20/3 तोदकैस्ततः रक्तैर्मासैस्तदाकालीतर्पया
मासतन्ततः तदाभवत्संतुष्टादेवीदानव
नाशिनी शिवउवाच कथितोयंमहामंत्रः
सर्वमंत्रोत्तमोत्तमः यामाराध्यमयाप्राप्ता।
मैश्वर्यपदमुत्तमम् संयुक्तःपरयाभक्त्या
यथोक्तविधिनाभवान् कुरुतामर्चनंदेव्या
स्त्रैलोक्यविजिगीषया श्रीरामउवाच प्र
सन्नोयदिमेदेवपरमेशपुरातन रहस्यं
परयादेव्याःकृपयाकथयप्रभोः विना
वैंनविनाहोमंविनान्यासंविनाबलिम् वि
नागंधंविनापुष्पंविनानित्योदितांक्रियाम्
प्राणायामंविनाध्यानंविनाभूतविशोधनम्
विनाजपंविनादानंयथाकालीप्रसीदति ।
श्रीशिवउवाच ०० त्वयोक्तमप्राज्ञरघुवं
शसमुद्भव भक्तानामधिभक्तोसित्वमेव
साधयिष्यसि देवीदानवकोटिघ्नीलील
याहयिरप्रियाम् सदास्तोत्रप्रियामुग्रा

कामकौतुकलालसाम् सर्वदानंदहृदयां सा
सदासक्तमानसीम् माध्वीकमत्तसंमोहान्तुः
रागिणीं विह्वलां दीपराम् श्मशानवासिनीं प्र
नगणानन्दमहोत्सवाम् योगप्रभां योगिनी
शीर्षां योगीन्द्रहृदयस्थिताम् तामुग्रकालिकां
नाम प्रसादयितुमर्हसि तस्याः स्तोत्रं महापु
ण्यं स्वयं कालप्रकाशितम् तवतत्कथयि
ष्यामि श्रुत्वा वत्सावधारय गोपनीयं प्रयत्ने
न पठनीयं परात्परम् यस्यैककालपठना
त्सर्वे विघ्नाः समाकुलाः नश्यन्ति दहने दीप
पतंगा इव सर्वतः निघ्नीष्ठेष्ठक्रकेशास्तनः
ग्रशक्तिसमन्वितः मनसा चिंतयेत्कालीं म
हाकालेन लालिताम् पठेन्नामसहस्राख्यं
दा० स्तोत्रं मोक्षस्य साधनम् प्रसन्ना कालिका त
स्य पुत्रत्वेनानुकंपते यथा ब्रह्मामृतै ब्रह्मा
ऊसैमैः पूजितः ११ प्रसीदति तथा तेन सदा
काली प्रसीदति अस्य श्रीदक्षिणकालिका
स्तोत्रस्य महाकालभैरवऋषिः अनुष्टुप्छं
दः श्मशानकालिकादेवता श्रीधर्मार्थका
ममोक्षार्थे जपपाठे विनियोगः ॐ नमः काले

पुण॰
२॰

4

कामभगवस्यै ॐ श्मशानकालिका काली भद्र
काली कपालिनी गुह्यकाली महाकाली कु
रुकुल्ला विरोधिनी कालिका कालरात्रिश्च म
हाकालनितंबिनी कालभैरवनामा च कुल
धर्मप्रकाशिनी कामदा कामिनी काम्या क
मनीयस्वभाविनी कस्तूरीरसलोलाढ्या कुञ्ज
रेश्वरगामिनी ककारवर्णसर्वांगी काकिनी
कामसुन्दरी कामार्ता कामरूपा च कामधेनुः
कलावती कांता कालस्वरूपा च कामाख्या
कामपालिनी कुलीना कुलवंसृवा दुर्गा दुर्ग
तिनाशिनी कौमारी कुलजा कृष्णा कृष्णदे
हा कृशोदरी कृशांगी कुलिशांगी च क्रींकारी
कमला कला करालास्या कराली च कुलकां
तापराजिता उग्रोग्रप्रभा दीप्ता विप्रचित्ता म
हाबला नीला घना महानादा महामुद्रा मिता
मिता ब्राह्मी नारायणी भद्रा सुभद्रा भक्तवत्स
ला माहेश्वरी च चामुण्डा वाराही नारसिंहिका
वज्रांगी वज्रकंकाली नृमुण्डस्रग्विणी शिवा
मालिनी नरमुण्डाली गलद्रक्तविभूषणा
रक्तचंदनसिक्तांगी सिंदूरारुणमस्तका

पूं॰

घोररूपा घोरदंष्ट्रा घोरा घोरतरा तथा महादं
ष्ट्रा महामाया सुदती युगदंतुरा सुलोचना
विरूपाक्षी विशालाक्षी त्रिलोचना शारदें
दुप्रसन्नास्या स्फुरत्स्मेरांबुजेक्षणा अट्टहा
सा प्रसन्नास्या स्मेरवक्त्रा सुभाषिणी प्रसन्न
ना॰ पद्मवदना स्मितास्या प्रियभाषिणी कोटराक्षी
कुलश्रेष्ठा महती बहुभाषिणी सुमतिः कु
मतिश्चण्डा चण्डमुण्डातिवेगिनी प्रचण्डा चण्डि
का चण्डी चर्चिका चण्डवेगिनी सुकेशी मुक्त
केशी च दीर्घकेशी महाकचा प्रेतदेहकर्ण
पूरा प्रेतपाणि सुमेखला प्रेतासना प्रियप्रेता
प्रेतभूमिकृतालया श्मशानवासिनी पुण्या
पुण्यदा कुलमंडिता पुण्यालया पुण्यदेहा
पुण्यश्लोका यशस्विनी पूता पवित्रा परमा
परा पुण्यविभूषणा पुण्यनाम्नी भीतिहरी
वरदा खड्गपालिनी नृमुण्डहस्तसब्बस्वा
च्छिन्नमस्ता सुनासिका दक्षिणा श्यामला श्या ना॰
मा शान्ता पीनोन्नतस्तनी दिगम्बरा घोररवा
ना॰ सृक्कान्ता रक्तवाहिनी घोररावा शिवासंगा
विसंगा मदनातुरा महाप्रसन्ना प्रमदासु

पुण॰
२॰

6

यासिंधुनिवासिनी श्रुतिमन्त्रामहामन्त्रासर्वा
कर्षणकारिणी गीतप्रियावाद्यरताप्रेतान
स्थपरायणा चन्द्रभुजाद्दशभुजाअष्टादशभु
जातथा कात्यायनीजगन्माताजगतीपरमे
श्वरी जगद्बंधुर्जगद्धात्रीजगदानंदकारिणी
जगज्जीवमयीहैमवतीमायामहामयी ना
गयज्ञोपवीतांगीनागिनीनागशायिनी ना
गकन्यादेवकन्यागांधारीकिन्नरेश्वरी मोह
रात्रिर्महारात्रिर्दारुणीभास्वरासुरी विद्याध
रीवसुमतीयक्षिणीयोगिनीजराराक्षसी
डाकिनीवेदमयीवेदविभूषणा श्रुतिःस्मृ
तिर्महाविद्यागुह्यविद्यापुरातनी चिंत्याचिं
त्यस्वधास्वाहानिद्रातंद्राचपार्वती अपर्णा
निश्चलालोलासर्वविद्यातपस्विनी गंगाका
शीशचीसीतासतीसत्यपरायणा नीतिःसु
नीतिःसुरुचिस्तुष्टिःपुष्टिर्धृतिःक्षमा वाणी॰
बुद्धिर्महालक्ष्मीर्लक्ष्मीर्नीलसरस्वती स्रोत
स्वतीसरस्वतीमातंगीविजयाजया नदी॰
सिंधुःसर्वमयीताराश्मशाननिवासिनी शुद्धात
रंगिणीमेधालाकिनीबहुरूपिणी स्थूलासू

स्मासूक्ष्मतराभगवत्स्वरूपिणी परमाणु।
स्वरूपा च चिदानंदस्वरूपिणी सत्यानंदस
यी सत्या सर्वानंदस्वरूपिणी सुनंदा नंदि
नी स्तुत्या स्तवनीयस्वरूपिणी रंकिणी टंकि
नी चित्रा विचित्रा चित्रभूषणा पद्मा पद्माल
या पद्ममुखी पद्मविभूषणा डाकिनी शा
किनी शांता राकिनी रुधिरप्रिया भ्रांतिर्भ
वानी रुद्राणी मृडानी शत्रुमर्दिनी उपेंद्रा
णी महेशानी ज्योत्स्ना चंद्रस्वरूपिणी सूर्या
त्मिका रुद्रपत्नी रौद्री स्त्री प्रकृतिपुमान् श
क्तिः सूक्तिर्मतिमती भक्तिर्मुक्तिः पतिव्रता स
र्वेश्वरी सर्वमाता शर्वाणी हरवल्लभा सर्वज्ञा
सिद्धिदा सिद्धा भव्या भव्या भयापहा कर्त्री ह
र्त्री पालयित्री शर्वरी तामसी दया तमिस्रा
तामसी स्थाणुः स्थिरा धीरा तपस्विनी चार्व
गी चंचला लोलजिह्वा चारुचरित्रिणी त्रपा
त्रपावती लज्जा विलज्जा ह्रीरजोवती सरस्व
ती धर्मनिष्ठा श्रेष्ठा निष्ठुरवादिनी गरिष्ठा
दुष्टसंहर्त्री विशिष्टा श्रेयसी घृणा भीमा भ
यानका भीमनादिनी भीः प्रभावती वागीश्व

पुपा॰
१॰ ह्रीं श्रीं धूम्रनायज्ञकर्त्री यज्ञप्रिया ऋक्सामा
थर्वनिलया रागिनी शोभनस्वरा कालक-
ण्ठी कंबुकण्ठी वेणुवीणापरायणा वंशिनी
वैष्णवी स्वच्छा धरित्री जगदीश्वरी मधुमती
कुण्डलिनी ऋद्धिः सिद्धिः शुचिस्मिता रंभोर्व-
शी रती रामा रोहिणी रेवती मघा शंखिनी
चक्रिणी कृष्णा गदिनी पद्मिनी तथा शूलि-
नी परिघास्त्रा च पाशिनी शार्ङ्गपाणिनी पि-
नाकधारिणी धूम्रा शरभी वनमालिनी रथि-
नी समरप्रीता वेगिनी रणपण्डिता जटिनी
वज्रिणी नीला लावण्याम्बुधिचन्द्रिका बलि- पि॰
प्रिया सदापूज्या पूर्णा दैत्येन्द्रमर्दिनी महिषा-
सुरसंहर्त्री वशिनी रक्तदन्तिका रक्तपा रुधि-
राक्ताङ्गी रक्तखर्पर हस्तिनी रक्तप्रिया
मांसरुचिरासवासक्तमानसा गलच्छोणि-
तमुण्डाली कण्ठमालाविभूषणा शवासना
चितान्तस्था महेशी वृषवाहिनी व्याघ्रत्व-
लिनी॰ ग्वरा चीनचेलिनी सिंहवाहिनी वामदेवी
महादेवी गौरी सर्वज्ञा भाविनी बालिका त-
रुणी वृद्धा वृद्धमाता जरातुरा ॥ ॥

स्वभूर्विलासिनी ब्रह्मवादिनी ब्रह्मणी मही
स्वप्नावती चित्रलेखा लोपामुद्रा सुरेश्वरी अ
मोघारुंधती तीव्रा भोगवत्यनुरागिनी मं
दाकिनी मंदहासा ज्वालामुख्यसुरांतका
मानदा मानिनी मान्या माननीया मदोद्धता
मदिरा मेदुरोन्मादा मेध्या साध्या प्रमोदिनी
सुमेध्यानंतगुणिनी सर्वलोकोत्तमोत्तमा
जयदा जित्वरा जैत्री जयश्रीर्जयशालिनी
सुभदा स्वरदा सत्या सदासंक्षोभकारिणी
शिवाहूती भीतिमती विभूतिर्भीषणानना
कौमारी कुलजा कुंती कुलस्त्री कुलपालिका
कीर्तिर्यशस्विनी भूषा भूष्या भूतपतिप्रिया
सगुणा निर्गुणा दृष्टा निष्टा काष्ठा प्रतिष्ठिता
धनिष्ठा धनदा धान्या वसुधा स्वप्रकाशिनी
उर्वी गुर्वी गुरुश्रेष्ठा निगुणा त्रिगुणात्मिका
राज्ञामाज्ञा महाप्रज्ञा सगुणा निर्गुणात्मिका
महाकुलीना निष्कामा सकामा कामजीविनी
कामदेवकलारामाभिरामा शिवनर्तकी चिं
तामणिः कल्पलता जाग्रती दीनवत्सला का
र्तिकी कृत्तिका कृत्या अयोध्या विषमा समा

श्री॰
२. संमंत्रा मंत्रिणी पूर्णा ह्लादिनी क्लेशनाशिनी
त्रैलोक्यजननी कृष्णा निर्मांसा कालरूपिणी
8 तडाकनिस्वजठरा शुष्कमांसास्थिमालिनी
अवंती मधुरा हृद्या त्रैलोक्यव्यापिनीश्वरी
व्यक्ताव्यक्तानेकमूर्तिः शरभी भीमनादिनी
क्षेमंकरी शंकरी च सर्वसम्मोहकारिणी
ऊर्ध्वतेजस्विनी क्लिन्ना महातेजस्विनी तथा
अद्वैता भोगिनी पूज्या सुरभी सर्वमंगला
सर्वप्रियंकरी भोग्या धरणी पिशिताशना
भयंकरी पापहरा निष्कलंका वशंकरी
आशा तृष्णा चंद्रकला तनरूणा वायुवेगिनी
सहस्रसूर्यसंकाशा चंद्रकोटिसमप्रभा
वह्निमंडलमध्यस्था सर्वसत्त्वप्रतिष्ठिता
सर्वाचारवती सर्वदेवकन्यातिदेवता ८
दक्षकन्या दक्षयज्ञनाशिनी दुर्गतारिणी ९
इज्या पूज्या विभीर्भूतिः सत्कीर्तिर्ब्रह्मरूपिणी
रंभोरुश्चतुरा राका जयंती वरुणा कुहूः
मनस्विनी वेदमाता यशस्या ब्रह्मचारिणी
सिद्धिदा वृद्धिदा वृद्धिः सर्वाद्या सर्वदायिनी
अगाधरूपिणी ध्येया मूलाधारनिवासिनी

आत्माप्रज्ञापूर्णिमनाञ्छन्दस्युद्योतकुलिनी वा त्रि॰
वधूकानिम्ननाभिः समसंस्थाहृद्गता आ
नीविकीर्दण्डनीति पीत्रिदिवसुन्दरी ज्वलि
नी ज्वालिनी शैलतनया विंध्यवासिनी प्रत्य
न्ता विचशोधेधात्रीयाविमलातुला प्रगल्भा
वारुणी छाया वशिनी विस्फुलिङ्गिनी भु
क्ति सिद्धिः सदा प्राप्तिः प्राकाम्या महिमाणि
मा इच्छासिद्धिर्वशित्वा चईशित्वोर्ध्वनिवासि
नी लघिमा चैव गायत्री सावित्री भुवनेश्वरी
मनोहरा चिन्ता दिव्या देवी उदारा मनोरमा पि
ङ्गला कपिला जिह्वा मत्ता रसिका रमा सु
षुम्ना इडा योगवती गान्धारी नरकान्तका पा
वाली रुक्मिणी राधाराध्या भीमा धियका पि
का अमृता तुलसी हंसा कैटभी कपटेश्वरी
उग्रचण्डेश्वरी वीरजननी वीरसुन्दरी उग्रा
नारायणी दक्षा देवकी देवमानिनी निरञ्ज
ना चित्रा देवी क्रोधिनी कुलदीपिका कुल
वागीश्वरी ज्वाला मातृका द्राविणी द्रवा यो
गीश्वरी महामारी भ्रामरी विन्दुरूपिणी ह
नी प्राणेश्वरी गुप्ता बहुला [illegible]मरी प्रभा कु
जा

पुण॰

२॰ उड्डिकान्तानिनीज्येष्ठाभुसूउग्रकटाकृतिः
द्राविणीगोपिनीमायाकामवीजेश्वरीप्रिया
शाकंभरीकोकनदाशुसलाश्रान्तिलोन्नमा
श्रीमायाविक्रमाक्रूरांप्रविद्धालात्रिविक्रमा
दु॰ स्वस्तिहव्यवहाप्रीति[illegible]राधूम्रार्चिरंगदा न
पिनीतापिनीविश्वभोगदाभोगधारिणी
त्रिखण्डबोधिनीवश्यमकलाशक्तिरूपिणी
वीजरूपामहामुद्रावशिनीयोगरूपिणी
अनंगमदनानंगरेखानंगांकुशेश्वरी अ
नंगमालिनीकामेश्वरीसर्वार्थसाधिका
सु॰ सर्वमंत्रमयीमोहम[illegible]रूपानंगरूपिणी व
ज्रेश्वरीवज्रपिणीसर्वदुःखक्षयंकरी षड
योग॰ ग[illegible]युवतीयु[illegible]त्वालांममालिनी
उड्याणयाउडाचारादुर्जयादुर्गरूपिणी दु
रंतादुष्कृतिहरादुर्ध्येयादुरतिक्रमा हं
सेश्वरीत्रिकोणस्थाशाकंभर्यनुकंपिनी
त्रिकोणनिलयानित्यापरमामृतरंजिता
पै॰ महावि[illegible]श्वरीश्वेताभीरुंडाकुलसुंदरी
नवितामक्तिसंयुक्ताभक्तिवश्यासनातनी
भक्तानंदमयीभक्तभवितामय[illegible]
भंजिनी

सर्वसौंदर्यनिलया सर्वसौभाग्यशालिनी स
र्वसंभोगभवना सर्वसौख्यानिरूपिणी कुमा
रीपूजनरता कुमारीप्रीतिदायिका कुमारीभ
क्तिसुखिनी कुमारीरूपधारिणी कुमारीपू
जकप्रीता कुमारीप्रीतिदप्रिया कुमारीसेव
कासंतुष्टा कुमारीसेवकालया आनंदभैरवी
बालभैरवी वटुभैरवी श्मशानभैरवी का
लभैरवी पुरभैरवी महाभैरवपत्नी च पर
मानंदभैरवी सुरानंदभैरवी च उन्मादान
दभैरवी तथा महाकालभैरवी ज्ञानानंदसु
भैरवी महाभयंकरी तीव्रा तीव्रवेगा तरस्वि
नी त्रिपुरा परमेशानी सुंदरी पुरसुंदरी
त्रिपुरेशी पंचदशी पंचमी पुरवासिनी म
हासप्तदशी चैव षोडशी त्रिपुरेश्वरी म
हांकुशस्वरूपा च महाचक्रेश्वरी तथा न
वचक्रेश्वरी चक्रेश्वरी त्रिपुरमालिनी राज
राजेश्वरी धीरा महात्रिपुरसुंदरी सिंदू
रपूररुचिरा श्रीमत्त्रिपुरसुंदरी सर्वांग
सुंदरी रक्ता रक्तवस्त्रोत्तरीयणी जवायाव
कसिंदूररक्तचंदनधारिणी चामरीकारा

पुपा॰ २॰ कुट्मलानिमलश्यामकेशिनी वज्रमौक्ति
करत्नाढ्याकिरीटमुकुटोज्वला रक्तकुंड
लमंडलास्फुरद्गंडमनोरमा कुंजरेश्व
रकुंभोत्थमुक्तारंजितनासिका मुक्ता॰
विद्रुममाणिक्यहाराढ्यस्तनमंडला सू
र्यकांतेंदुकांताढ्यस्पर्शमकंठभूषणा
बीजपूरस्फुरस्मरदंतपंक्तिरनुत्तमा का
मकोदंडकाभुग्नभ्रूकटाक्षप्रवर्षिणी मा
तंगकुंभवक्षोजालसत्कोकनदेक्षणा म
कु॰ नोज्ञशष्कुलीकर्णा हंसगतिविडंबिनी प
द्मरागांगदद्योतद्दोश्चतुष्कप्रकाशिनी ना
नामणिपरिस्फूर्जच्छुद्धकांचनकंकणा
नागेंद्रदंतनिर्माणवलयांचितपाणिनी
अंगुलीयकचित्रांगीविचित्रक्षुद्रघंटिका
पट्टांबरपरीधाना कलमंजीररंजिनी क
र्पूरागुरुकस्तूरीकुंकुमद्रवलेपिता वि
चित्ररत्नपृथिवीकल्पशाखितलस्थिता
रत्नदीपस्फुरद्रत्नसिंहासननिवासिनी
षट्चक्रभेदनकरी परमानंदरूपिणी स
हस्रदलपद्मांतश्चंद्रमंडलवर्तिनी ॐ

ब्रह्मविष्णुशिवक्रीडा नानाभवविलासिनी
हरिविष्णुविरिंचेंद्र ग्रहनायकसेविता श्री
मयोनिर्जगद्योनिर्ब्रह्मयोनिरयोनिजा भ
गरूपा भगस्था त्रिभगिनी भगवासिनी भगा
त्मिका भगाधाररूपिणी भगमालिनी लिं
गाभिधायिनी लिंगप्रिया लिंगनिवासिनी
लिंगस्था लिंगिनी लिंगरूपिणी लिंगसुंदरी
लिंगस्था लिंगिनी लिंगप्रिया लिंगसुंदरी भ्रू॰
चै॰ शिवाशिवी च रुद्राणी शिवे [illegible] शिवनादिनी
मातंगी [illegible] मातीना सैवानंतमालिनी डा मो॰
किनी योगिनी चैव तथोपयोगिनी म[illegible]ता
माहेश्वरी वैष्णवी च भ्रामरी शिवरूपिणी अ
लंबुषा वेगवती क्रोधरूपा सुमेखला गां
धारी गजजिह्वा च दुर्गा चैव शुभंकरी पिंग
नि॰ ला ब्रह्माणी [illegible] च सद्गुणा चैव गांधिनी लिंग
चै॰ स्थितेन लिंगेशी त्रिपुरा भैरवी तथा लिंग
स्था लिंगेश्वरी [illegible] लिंगगीति सुगीती कालिं
गमाला लिंगभवा लिंगलिंगा च पार्वती भ
गवती कौशिकी च प्रेमा चैव प्रियंवदा ग
ध्ररूपा शिवरूपा चक्रेशी चक्ररूपधृक ।

श्रा॰
२॰ लिंगगीतिर्लिंगप्रीतिर्भगगीतिः सदारतिः
लिंगनामसदानन्दा भगनामा सदारतिः लिं
गमालाकण्ठभूषा भगमालाविभूषणा भ
गलिंगामृतप्रीता भगलिंगामृतात्मिका
भगलिंगार्चनप्रीता भगलिंगस्वरूपिणी भ
गलिंगस्वरूपा च भगलिंगसुखावहा स्व
यंभूः कुसुमप्रीता स्वयंभूः कुसुमार्चिता स्व
यंभूः कुसुमप्राणा स्वयंभूः कुसुमोत्थिता
स्वयंभूः कुसुमस्नाता स्वयंभूः कुसुमार्पिता
स्वयंभूः पुष्पघटिता स्वयंभूः पुष्पधारिणी
स्वयंभूः पुष्पतिलका स्वयंभूः पुष्पचर्चिता
स्वयंभूः पुष्पनिरता स्वयंभूः कुसुमग्रहा स्व
यंभूः पुष्पयज्ञांगा स्वयंभूः कुसुमात्मिका
स्वयंभूः पुष्पनिलघ्ना स्वयंभूः कुसुमप्रिया स्व
यंभूः कुसुमाधा[illegible]लालसोन्मत्तमानसा
स्वयंभूः कुसुमानन्दलहरीस्निग्धदेहिनी स्व
यंभूः कुसुमाधारा स्वयंभूः कुसुमालया स्वयं
भूः पुष्पनिलया स्वयंभूः पुष्पवासिनी स्व
यंभूः कुसुमस्निग्धा स्वयंभूः कुसुमोत्सुका
स्वयंभूः पुष्पहारा च स्वयंभूः पुष्पमालिका

स्वयंभूः कुसुममासासा स्वयंभूः कुसुमप्रभा
स्वयंभूः कुसुमज्ञाना स्वयंभूः कुसुमव्रता
स्वयंभूः कुसुमध्याना स्वयंभूः पुष्पभोगिनी
स्वयंभूः कुसुमोल्लासा स्वयंभूः पुष्पवर्षिणी
स्वयंभूः कुसुमानंदा स्वयंभूः पुष्पपोषिणी
स्वयंभूः कुसुमोत्साहा स्वयंभूः पुष्परूपिणी
स्वयंभूः कुसुमोत्साहा स्वयंभूः पुष्पसुन्दरी
स्वयंभूः कुसुमाराध्या स्वयंभूः कुसुमोद्भवा
ग्रा स्वयंभूः कुसुमव्य[illegible] स्वयंभूः पुष्पपूजिता स्व
यंभूः पूजनकव्रता स्वयंभूः होतृमातृका स्वयं
ड्री भूः तर्पिर्कि[illegible] स्वयंभूः भक्तिभाविता स्व
यंभूः पूजनकाग्रस्या स्वयंभूः पूजनकप्रिया स्व
यंभूः वंदारुकर्याता स्वयंभूः नैन्दिका[illegible]का स्व
यंभूः प्रदसर्वस्वा स्वयंभूः प्रदपवित्रिणी स्व
यंभूः प्रदसत्स्मेरा स्वयंभूः प्रददैवेरिणी सर्व
लोकोद्भवप्रीता सर्वकालोद्भवोद्भवा कु
ण्डपुष्पैः सदाप्रीतिर्भग[illegible]पुष्पसदारतिः कु
ण्डगोलोद्भवप्रीता कुण्डगोलोद्भवात्मिका
वा स्वयंभूर्वा शि[illegible] धात्री पावनी लोकपावनी
कीर्तिर्यशस्विनी मेधा विमेधा शुक्रसुन्दरी

पृ॰ १॰ सुखदामोक्षदामोक्षामोक्षदात्मप्रकाशिनी
शुक्लाधाराशुक्लरूपाशुक्लसिन्धुनिवासिनी
12 शुक्लालयाशुक्लभोगाशुक्लपूजासदारतिः
शुक्लपूज्याशुक्लहोमासन्तुष्टाशुक्लवत्सला
शुक्लमूर्तिःशुक्लकरीशुक्लपूजकपुत्रिका शु
क्लस्थाशुक्लिणीशुक्लसंपदाशुक्लसुन्दरी शु
क्लस्नाताशुक्लदेहाशुक्लतुष्टातिशुक्लिणी
महाशुक्लाशुक्लभवाशुक्लवृष्टिविधायिनी
शुक्लाभिधेयाशुक्लार्हाशुक्लकन्दर्पवंदिता
शुक्लानन्दकरीशुक्लासदानन्दविधायिनी शु
क्लोत्सवासदाशुक्लापूर्णाशुक्लमनोरमा शु
क्लपूजकसर्वस्वाशुक्लनिन्दकनाशिनी शु
क्लात्मिकाशुक्लसंपच्छुक्लकर्षणकारिणी
शारदासाधकप्राणासाधकासक्तमानसा
साधकानन्दसन्तोषासाधकाधिविनाशिनी
साधकोत्तमसर्वस्वासाधका[illegible] विघ्ननाशिनी
आत्मविद्याब्रह्मविद्यापरंब्रह्मकुटुम्बिनी त्रि
कूटस्थापंचकूटासर्वकूटशरीरिणी स
र्ववर्णमयीवर्णजपमालाविधायिनी सह
स्रनाम १००० ॥ श्रीशिव उवाच

इतिश्रीकालिकानामसहस्रंशक्तिभाषितम्
गुह्याद्गुह्यतरंसाक्षान्महापातकनाशनम्
पूजाकालेनिशीथेचसन्ध्ययोरुभयोरपि
लभतेगाणपत्यंसयःपठेत्साधकोत्तमः
यःपठेत्साधकोह्यापिशृणोतिश्रावयेदपि
सर्वपापविनिर्मुक्तःसयातिकालिकापदम्
श्रद्धयाश्रद्धयावापियःकश्चिन्मानवःपठेत्
दुर्गाद्दुर्गतरंगत्वादेव्याःपार्श्वचरोभवेत् व
न्ध्यावाकाकवन्ध्यावामृतवत्साचयाङ्गना
श्रुत्वास्तोत्रमिदंपुत्रांल्लभतेचिरजीविनः
यंयंकामयतेकामंपठन्स्तोत्रमनुत्तमम् दे
वीवरप्रसादेनतंतंप्राप्नोतिनित्यशः स्व
क्लैः यंभूःकुसुमैःशु[illegible]सुगन्धिकुसुमान्वितैः
अर्घाघावकस्तूरकचन्दनसंयुतैः म
त्स्यमांसादिभिर्घोरैर्मधुभिःसाज्यपायसैः
भक्तोपनीतैर्मंत्रेणसाधितैःशक्तिभिःसह
पंचोपचारैर्नैवेद्यैर्बलिभिर्वरशोणितैः दी
पैर्धूपैर्महादेवींपूजयित्वामनोरमैः ज
प्त्वामहामन्त्रंस्तोत्रंपठेद्भक्तिसमन्वितः अ
नन्यचेताःस्थिरधीर्मुक्तकेशोदिगंबरः श्म

पृणा: २:

वान्नुत्थिस्मिन्नास्थो वा श्मशानालयमागतः
शून्यालयगतो वापि शर्य्यास्थो वापि वात्मकः
13 सम्भवेत्कालिकापुत्र इति ख्यातिमुपागतः
सर्वविद्यावतंश्रेष्ठोयनेनचयनाधिपः वा
युतल्पवलो लोके दुर्जयः शत्रुमर्दनः स
त्री र्वसंकटमु[illegible]र्यः सर्वसिद्धिसमन्वितः स
युमत्या स्वयंदेवा सेव्यमानोस्मरोपमः
महेशइतियोगेन्द्रः सर्वसत्वपुरस्कृतः ।
कामिनीकामरूपोसौ सर्व[illegible]कर्षकः लकार
जलसूर्येन्दुवायूनां स्तंभको राजवल्लभः
यशस्वी सत्कविर्धीमान् स्वमंत्री कोकिलस्वनः
वरूपश्रीगजास्थानामीस्वरोधार्मिकः कृती
मार्कण्डेयइवाप्याज्जरापलितवर्जितः
नवयौवनयुक्तः स्यादपि वर्षसहस्रवान् न
किंचिद्दुर्लभं लोके यद्यन्मनसि कल्पितम्
ब्रह्महत्यासुरापानस्तेयं गुर्वंगनागमः
सर्वमाशु तरत्येव स्तवस्यास्य प्रसादतः र
जस्वलाभगं पश्यन्नुसा कालीमहामनुं मू
लेवेनानेन संस्तुत्य साधकः किं न साधयेत्
परदाररतो वापि मंत्रं जप्त्वा पठेत्स्तवम् ।

कुबेरश्च विविनाढ्यो जायते मदनोपमः अष्टो
त्तरशतं जप्त्वा यो निर्मम्प्रमस्तवित् सकृत्प
ठनात्तस्य सर्वविघ्नक्षयो भवेत् दिगंबरो
मुक्तकेशः शाव्यस्थो मिथुने रतः जप्त्वा
स्तवं महाकाली विचरो जायते तु चिरात् य
दि योषित्संसर्गी स्वदारे तु प्रयत्नतः सम्ब
ध्यायतो जप्यते नस्युः सर्वसिद्धयः शुक्रो
त्सारणकाले च जपपूजापरायणः श्मशा
ने कालिकां स्तुत्वा वाणीवत्सकविर्भवेत्
आलोक्य यक्षिणीयन्त्रं वा विवस्त्रां परयोषितम्
जप्त्वा स्तवं महाकाली विचरो जायते चिरा
त् स्मरेतश्च मन्त्रं जप्त्वा स्तवं भगवतो शिवाम्
सर्वपापपरिमुक्तो मानवः स्यात्कुकोपमः
कृष्णपक्षे तु संक्रान्तिचतुर्दश्यष्टमीषु च न
वम्यां मङ्गलदिने पठेत्स्तोत्रं स साधकः भौ
मावस्यां निशीथे च चतुष्पथगतो नरः मा
समक्तबलिं दत्त्वा सतुग्यमीनशोणितम्
अष्टोत्तरशतं जप्त्वा पठेन्नामसहस्रकं सु
दर्शनो भवेद्राशुदेवगन्धर्वसेवितम् ये
नकेन प्रकारेण कालीभक्तिपरायणः

पुरा॰
२॰

स्तंभयेद्यदिवैनालोकान्त्राज्ञानमपिमोहयेत्
आकर्षयेद्देवकन्यां वा यद्यपि केशवम् मा
रयेद्यदि विलानेद्दृष्टानुच्चाटयति शात्रवान्
नरमार्जारमहिषच्छागमूषकशोणितैः
सास्थिमांसैः समधुभिः सामृतैर्जयपायसैः
योनिक्षालिततोयेन भगलिङ्गामृतेन च श्र
कैः पूजाजपान्तेच कालीमन्त्रस्य साधकः
सहस्रनामभिर्दिव्यैः स्तौति भक्तिपरायणः
मातैव कालिका तस्य सर्वत्र हितकारिणी
पानिन्दापरद्रोहपरवादपरायच [illegible] वे॰
लायपरतन्त्राय भ्रष्टाचारसाधकायच द
रिभक्तिविहीनायपरदाररतायच पूजा
जपविहीनायपरस्त्रीनिन्दकायच नस्त
वं दर्शयेद्दिव्यमहस्रं शिवहा भवेत् कु
लीनाय महेच्छाय दुर्गाभक्तिपरायच वै
ष्णवाय विशुद्धाय भवभक्ताय मान्त्रिणे अ
द्वैतानन्दरूपाय निवेदितरतायच दया
स्तोत्रं महाकालस्य साधकाय न दातव्या
वल्लविल्वमहेशानामभेदेन महेश्वरी
शिवाभक्ताय दुष्टाय दूषकाय दुरात्मने ॥८

समंत्रान्भावयेन्मंत्रीमहेशोनात्रसंशयः
सशाक्तःशिवभक्तश्चसएववैस्नवोत्तमः
सएज्यस्तौतियःकालीमद्वैतभावमावहन्
देव्यानन्देनमानन्दोदेवीभक्तश्चभक्तिमान्
सएवधन्योयस्यार्थेमहेशोव्यग्रमानसः
कामयित्वायथाकामंस्तवमेनमुदीरयेत्
सर्वरोगपरित्यक्तोजायतेमदनोपमः च
क्रंवास्तवमेनंवाधारयेदङ्गसङ्गतं वि
लिख्यविधिवत्सायुःसएवकालिकातनुः
देव्यानिवेदितंयद्यत्तत्सर्वंभक्षयेन्नरः दि
व्यदेहधरोभूत्वादेव्याःपार्श्वचरोभवेत् नै
वेद्यनिन्दकंदृष्ट्वानृत्यन्तियोगिनीगणाः
रक्तपानोद्यतासर्वामांसास्थिचर्वणोद्यताः
तस्मान्निवेदितंदेव्यैदृष्ट्वाश्रुत्वाचमानवः
ननिन्देन्मनसावाचासर्वव्याधिपराङ्मुखः
आत्मानंकालिकात्मानंभावयन्स्तौतिमान
वः शिवोपमंगुरुंध्यात्वासएवास्तिसदा
शिवः यस्यालयेतिष्ठतिनूनमेनंस्तोत्रं
भवान्यालिखितंविधिज्ञैः गोरोचनाल
क्तककुङ्कुमांककर्पूरसिन्दूरमधुद्रवेण
द्र

श्या॰
र॰
15

न तत्र चौरस्य भयं न दस्योर्मनोरथो नाशानव
ह्निभीतिः उत्पातवाताघोरपि नात्र शंका लक्ष्मीः
मीः स्वयं तत्र वसेदलोला स्तोत्रं पठेन्नेत
दनन्तपुण्यं कालीपदांभोजपरो मनुष्यः
विद्यानवद्या फलमेव सम्यक् प्राप्नोति सं
पूर्णमनोरथोसौ मुक्ताः श्रीचरणारविन्द
विमुखाः स्वर्गासिनो भोगिनो ब्रह्मापि रुद्र
शिवात्मकार्चनसुखं लोकेपि संलेभिरे
श्रीमच्छंकरभक्तिपूर्वकमहाकालीपदध्या
यिनो भुक्तिमुक्तिमती स्वयंस्तानि परामुक्तिः
करस्थायिनी इति श्रीकालीफलसर्वस्व
शिवपरशुरामसंवादे महाकाली श्रीद॰
क्षिणकालीनामसहस्रस्तवराजः समा
प्तम् संपूर्णम् शुभम् ॥

ॐ अथ कालीस्तोत्रम् ॥ श्रीभैरव
उवाच महाकालप्रवक्ष्यामि देव्याः सु
स्तोत्रं रहस्यकम् यत्तुल्यं परमं पुण्यं सर्व
भयविनाशनम् महतीचेतनामा
या महादेवी महेश्वरी ॥ ॥

महाबुद्धिर्महावाणीमहाकालीमहाकला
महाशुद्धामहाबुद्धामहानिद्रामहोद्भवा
महाशुभ्रामहालक्ष्मीर्महाभागामहोदया
महामोहामहातुष्टिर्महापुष्टिर्महाजया
महाधृतिर्महादंष्ट्रामहाद्युतिर्महामतिः
महाकान्तिर्महापद्मामहासिद्धामहातपाः
महाक्षुधामहोत्साहामहाबोधामहाबुधा
महावचनसंहर्त्रीमहाभयविनाशिनी
महानेत्रामहावक्त्रामहाजिह्वामहाभुजा
महामहीमहापाणिर्महाघोषामहानखा
महाशान्तिर्महाक्रान्तिर्महाभ्रान्तिर्महा।
मतिः महास्थानामहामुद्रामहापर्वतवा
सिनी महाब्रह्ममयीमातामहाकायाम
हारवा महासुराश्रीर्महतीपार्वतीचंडि
काशिगा महाकुलामहालोलामहामा
नामहायना महानीलामहाशैलामहा
वादामहाबला महाचित्तामहावित्तामहा
देवर्षिशासिनी महाविद्यामहासाध्या
महामेध्यामहामहाः महाप्सरामहाद
र्पामहादुःखप्रनाशिनी महामोक्षप्रदा।

मोहा महादन्ता महायोगिनी महायुद्धा म-
हावाणी महाशोकविनाशिनी महाका
रा महाधारा महामाया वरेश्वरी महाक्षे
मकरी हेम्ना महैश्वर्यप्रदायिनी महा-
विषघ्नी विषहरा महादुर्गप्रणाशिनी म
हादुर्गा महातत्वा महाकैलासवासिनी
महास्वतन्त्रा सुभगा महैश्वर्यं महामती
महाश्मशाननिलया महाप्रेतकपालिनी
महाशक्तिर्महाभक्तिर्महामङ्गलकारिणी
य इदं कीर्तयेद्भक्त्या विषमस्थो भवेद्यदि
लोहपञ्जरमध्यस्थस्तस्य नश्यन्ति बन्धनं
राजानो दासतां यान्ति भवेत्सर्वजनः प्रियः
सर्वलोकप्रियस्सोपि तस्य नश्यन्त्युपद्रवाः
सङ्ग्रामे विजयश्चैव विग्रहे प्राप्नुयान्निव
निर्विघ्नं सततं देहे न मृत्युः पावके जले
नाकाले मरणं तस्य कदाचिन्न भविष्यति
यं यं कामयते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चयः
बहुना किमिहोक्तेन सर्वसिद्धिप्रदं नृणाम्
इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे भैरवमहाकालसं
वादे प्रणामास्तोत्रं समाप्तं ॥ मू ॥ ॥

अथमहाकालीस्तोत्रम ॐ कर्पूरंमध्य
मान्त्यस्वरपररहितंसेन्दुवामाक्षियु
क्तंवीजंतेमातरेतत्त्रिपुरहरवधूस्त्रिः
कृतंयेजपन्ति तेषांपद्यानिगद्यानि
चमुखकुहरादुल्लसन्तीववाचः स्वछ
न्दंध्वान्तधाराधररुचिरुचिरेसर्वसिद्धिं
गतानाम् ईशानंसेन्दुवामश्रवणपरि
गतंवीजमेतन्महेशिद्वन्द्वंतेमन्दचेता
यदिजपतिजनोवारमेकंकदापि जित्वा
वाचामधीशंधनदमपिचिरंमोहयन्नं
वुजाक्षीवृन्दंचन्द्रार्धचूडेप्रभवतिसमहा
घोरघोरावतंसे २ ईशोवैश्वानरस्थःश
शधरविलसद्वामनेत्रेणयुक्तं वीजं
तेद्वन्द्वमन्यद्विगलितचिकुरेकालिकेयेज
पन्ति द्वेष्टारंतेनिहन्तित्रिभुवनमभितो
वश्यभावंनयन्ति सृक्किद्वन्द्वास्रधाराद्व
यधरवदनेदक्षिणेत्र्यक्षरेति ३ ऊर्ध्वंवामे
कृपाणंकरकमलतलेछिन्नमुण्डंतथा
ति॰ धः सव्येभीतिंवरंचत्रिजगदघहरेदक्षि
णेकालिकेच जप्त्वैतन्नामवर्णंतवमन

श्या॰
२॰

बिम्बं भावयन्तेस्तदं वन्ते धाम्नि सेष्टौ करस्थाः
प्रकटितवरदे नेत्रसिद्धयस्तस्य वकस्य ४ व
र्गीयं वह्निपुक्तं वियुरतिमिलितं तद्व्रयं
कूर्चयुग्मं लज्जाद्वन्द्वं च पश्चात्स्मितमुखि
तदयष्ठद्वयं योजयित्वा मातर्ये त्वां ज
पन्ति स्मरहरमहिले भावयन्तः स्वरूपं
ते लक्ष्मीलास्यलीलाकमलदलदृ।
शः कामरूपा भवन्ति ५ प्रत्येकं वा द्व
यं वा त्रयमपि च परं बीजमत्यन्तगुह्यं त्वा।
न्नाम्ना योजयित्वा सकलमपि सदा भाव
यन्तो जपन्ति तेषां नेत्रारविन्दे विहरति
कमलावक्त्रशुभ्रांशुबिम्बे वाग्देवी देवि।
मुण्डस्रगतिशयलसत्कण्ठि पीनस्तना
ढ्ये ६ गतासूनां बाहुप्रकरकृतकाञ्ची
परिलसन्नितम्बां दिगम्बरां त्रिभुवनविधा
त्रीं त्रिनयनाम् श्मशानस्थां तल्पे शवहृ
दि महाकालसुरतप्रसक्तां त्वां ध्यायन् जन
नि जडचेता अपि कविः ७ शिवाभिर्घोराभिः
शवनिवहमुण्डास्थिनिकरैः परं संकीर्णा
यां प्रकटितचितायां हरवधूं प्रविष्टां सन्तुष्टा

मुपरि स्मरतेनापि युवतीं सहातां ध्यायन्ति
कश्चिदपि न ते तेषां परिभवः ८ वदाम स्ते किं
वा जननि वयमुच्चैर्जडधियो न धाता नापी
शो हरिरपि न ते वेत्ति विभवम् तथापि त्वच्चा
रित्रं मुखरयति चास्माकममिते न देतत्त्वन्त
व्यं न खलु पशुरोषः समुचितः ९ समन्ता
दापीनस्तनजघनदृग्यौवनवतीरतास्तः
कैर्नाकं यदि जपति भक्तस्तवमनुम् श्रि
वामात्वां ध्यायन्नलितविकरस्तस्य वशा-
गाः समस्ताः सिद्धाद्या भुवि चिरतरं जीवति
कविः १० समाभ्रस्तीभूते जगति विपरीते
यदि सदा विविनस्त्वां ध्यायन्नतिशयमहा
कालयुवतीम् नदानस्यस्तोत्राणि न लविह्र
३० रमाँन स्यवितुषः करांभोजेवश्याः हर
वपुमहासिद्धिनिवहाः ११ प्रसूते संसारं ज
ननि जगतीं पालयति च समस्तं क्षित्यादि च
लयसमये संहरति च अतस्त्वं धातापि त्रिभु
वनपतिः श्रीपतिरपि महेशोपि प्रायः सक
लमपि किं स्तोत्रं भवतीम् १२ अनेकैः सव
न्ते भवदधिकगीर्वाणनिवहान्विमूढास्ते मा

प्रपा॰
र॰
18

नः किमपि न विजानन्ति परमम् समाराध्यामाद्यां हरिहरविरिञ्च्यादिविबुधैः प्रपन्नो
ऽस्मि स्वैरं रतिरसमहानन्दनिरताम् १३ ध
रित्री कीलालं शुचिरपि समीरोऽपि गगनं त्व
मेका कल्याणी गिरिशरमणी कालि स
कलम् स्तुतिः का ते मातर्निजकरुणया
मामगतिकं प्रसन्ना त्वं भूया भवमनु न भूया
न्मम जनुः १४ श्मशानस्थः स्वस्थो गलि
तचिकुरो दिक्पटधरः सहस्रं त्वर्काणां नि
वी॰ जगलितवीर्येण कुसुमम् जपंस्त्वत्प्रत्ये
कं मनुमपि तव ध्याननिरतो महाकालि
स्वैरं स भवति धरित्रीपरिवृढः १५ गृहे सं
मार्जन्या निजगलितबीजं हि चिकुरं समू
लं मध्याह्ने वितरति चितायां कुजदिने स
मुच्चार्य प्रेम्णा मनुमपि सकृत्कालि सत
तं गजारूढो याति क्षितिपरिवृढः सत्कवि
वरः १६ सुपुष्पैराकीर्णं कुसुमधनुषो म
न्दिरमहो पुरो ध्यायन्ध्यायञ्जपति यदि भक्तस्तव
मनुं स गन्धर्वश्रेणीपतिरिव कवित्वामृ
तनदीनदीनः पर्यन्ते परमपदलीनः प्रभवति १२

त्रिपञ्चारे पीठे शवशिवहृदि स्मेरवदनां म
हाकालेनोच्चैर्मदनरसलावण्यनिरतां म
समासक्तो नक्तं स्वयमपि रतानन्दनिरतो ज
नो यो ध्यायेत्त्वामयि जननि स स्यात्स्मरहरः १८
सलोमास्थि स्वैरं पललमपि मार्जारमसिते
परं चौष्ट्रं मैषं नरमहिषयोश्छागमपि वा
बलिं ते पूजायामपि वितरतां मर्त्यवसतां त
सतां सिद्धिः सर्वा प्रतिदिनमपूर्वा प्रभवति १९
वशी लक्षं मन्त्रं प्रजपति हविष्याशनरतो
दिवा मातर्युष्मच्चरणकमलध्याननिपुणः
परं नक्तं नग्नो निधुवनविनोदेन च मनुं जनो
लक्षं स स्यात्स्मरहरसमानः क्षितितले २०
इति स्तोत्रं मातस्तव मनुसमुद्धारणजपस्व
५८ रूपाख्यं पादाम्बुजयुगलपूजाविधियुतम्
निशार्धे वा पूजासमयमधि वा यस्तु पठति २१
प्रलापस्तस्यापि प्रसरति कवित्वामृतरसः
कुरङ्गाक्षीवृन्दं तमनुसरति प्रेमतरलं वश
स्तस्य क्षोणीपतिरपि कुबेरप्रतिनिधिः रि
पुः कारागारं कलयति च तं केलिकलया चि
रं जीवन्मुक्तः स भवति सुभक्तः प्रतिजनि २२

पृष्ठा· १·

अथ कालीस्तोत्रम् ॐ ध्यायन्ति दीनार्तिह-
ं दक्षिणमां करे स्थितं त्रस्तं रसं पिबन्ति भ्रू-
भङ्गमात्रेण जनानन्दं जनितं तस्यानुग्रतःपात्र-
करः कपाली। कल्पद्रुमवने रम्ये रत्नसिं-
हासनोपरि। उमया सहितो रुद्रः पप्रच्छ
नन्दिकेश्वरम्। नन्द्युवाच देवदेव जगन्ना-
थ सृष्टिस्थामि परमेश्वर। केन कामकरी
वृद्धिः प्रकाशयति निश्चितम्। श्रीमहादेव
उवाच साधु पृष्टं महाभाग त्वयाद्भुततरं
महत्। कालिकायाः स्तवः स्तोत्रं कीर्तनं नास्ति
हितं मम। निशार्धे वादिने यैवा श्मशा-
ने शान्तनायकः। क्रियते तीर्थसंयुक्तं निसं-
ग्रस्य सहस्रकम्। ॐ अस्य श्रीकालिकादे-
वीस्तवःस्तोत्रकीर्तनस्य श्रीमहादेव ऋ-
षिः शार्दूलच्छन्दः श्रीकालिकादेवी देव-
ता क्रीं बीजं स्वाहा शक्तिः कामप्रार्थ्य प्रसा-
दने विनियोगः। वामे कर्णे शशी च दक्षिण-
रविगण्डस्थले कुण्डलं नासामौक्तिककस्त-
रत्नसुभगे केयूरसन्नाउव श्योमेकु-
ङ्कर कालिमालवपटः स्कन्देव विभ्राजिते

दंष्ट्राकालकरालचर्वितजगत्श्रीकालिकायै
नमः १ चामुण्डेकरचण्डमुण्डनरहन्माला
ट्टहासैर्युताः दुर्दर्शा दशनोज्ज्वलाज्वलनिभ
कालाः कलालैरवाः ऊर्ध्वकेशकृपाणवह
यकराभीमातिमांसनमाम्बचैतन्यास्थिरिपुः
समस्तमसराजश्रीकालिकायैनमः २
हस्तेदक्षिणचालिपात्ररुचिरंब्रह्मकपालं
कृतांवामपाणितलेपुचर्वणीनरादेवारि
दैत्यारिकान् ब्रह्माण्डोदरकूर्मिमध्यचमयुः
पानायमत्तः सदाप्रेतारूढमहासमाहितर
तेः श्रीकालिकायैनमः ३ दिव्याभूषणभू
षितांवरधरांमालागिरसोधरांउन्मनाम
दरूपणानव महामुण्डावलिविभ्रते मल
भूषणभूषितांस्तनरुचींनीलंघनंरञ्जिते
नित्यरक्तवरप्रदाननिरतांश्रीकालिकायै
नमः ४ यइमांपठतेनित्यंदेविश्लोकचतु
ष्टयीम् इष्टिंतान्सर्वदंनित्यंकविर्भवति।
निस्पशाः श्रद्धस्यांवचतुर्दश्यांसंक्रान्तो।
ग्रहणेशुभे भौमवारेरविवारेजीवन्मुक्तो
नसंशयः इतिश्रीकालिकाचतुःश्लोकीसं

श्या०
२०
20

पूर्णं समाप्तम् ॥ इति श्रीपूर्णानन्दपरम
हंसविरचिते श्यामारहस्ये चतुर्थः परिच्छेदः
४ श्रीकालिकायै नमः अथ मन्त्रसिद्ध्यर्थ-
मादौ पुरश्चरणविधिर्लिख्यते तत्र का-
लीतन्त्रे आदौ पुरस्क्रियां कुर्यान्नियमेन य-
थाविधि लक्षमेकं जपेद्दिवा हविष्याशी दि-
वा शुचिः रात्रौ ताम्बूलपूर्णास्यः शय्यायां लक्ष-
मानतः ततः सिद्धमनुर्मन्त्री प्रयोगार्हो न चान्य-
था जीवहीनो यथा देही सर्वकर्मसु न क्षमः
पुरश्चरणहीनोऽपि तथा मन्त्रः प्रकीर्तितः त-
स्मादादौ पुरश्चर्यां कुर्वात् साधकसत्तमः ना-
नाचारं न कर्तव्यं नानाचारमितस्ततः भूतहिं-
सां न कर्तव्यां पशुहिंसा विशेषतः बलिदानं
विना देवि हिंसां सर्वत्र वर्जयेत् अस्मिन् मन्त्रपुर-
स्कारे निन्दां चैव विवर्जयेत् प्रयोगं च ततः
कुर्यात् सर्वं परमदुर्लभं संतेपि दिवा लक्षं शु-
चिर्भूत्वा हविष्याशी जपेन्नरः ततस्तद्दशां-
शेन होमयेद्विधिवत् प्रिये तर्पयेत्तीर्थतोये-
न पयसा सर्पिषापि वा मधुनान्नादिना मि-
श्रितोयेन परमेश्वरीम् देवीं चाभिषिञ्चेत्

त्तोयैः तर्पणस्य दशांशतः तद्दशांशं हविष्या
न्नैः पूजयेद्भक्तितः प्रिये कालीमन्त्रविदे वि
द्वान् दक्षिणां गुरवे नैवेद्यं पापावं कथितं क
ल्पं वीरकल्पं शृणु प्रिये अमन्त्रापि देवता
गृहमन्त्राणामेकं समभावयद्धिया जपेदेक
मनाः प्रातःकालान्मध्यन्दिनावधि यत्सं
ख्यां यामसमाप्य तत्कर्तव्यमहर्निशं यदि
न्यूनाधिकं कुर्यात्तदा दुष्टो भवेन्नरः तेना
नैव संख्यापूर्तेर्निजदृष्टे जपसंख्यादशां
शतः यथोक्तकुण्डे तु कुर्याद्यथाविधिसं
माहितः अथवा प्रत्यहं जप्त्वा तु कुर्यात्तद्द
शांशतः ततो होमदशांशान्तु कुले संपूज्य
देवताम् तर्पणादिकं कार्यमित्यादि कुला
र्णवेऽपि प्रातः शुक्लाम्बरधरः प्रयतः शुचिमा
नसः दिवा पर्वं प्रकर्तव्यं सर्वकामस्य सिद्ध
ये अष्टैवं विधिना लक्षं प्रजप्य तद्दशांशं
तर्पणं तद्दशांशाभिषेकं तद्दशांशं ब्राह्म
णभोजनं कारयेत् एतद्दशांशो होमादि।
सत्वो द्विगुणजपो विप्रेण कार्यः क्षत्रियेण
त्रिगुणजपः वैश्येन चतुर्गुणः इति तदुक्तं कु

पुणा॰
२॰

21

कुलप्रकाशे यद्यदङ्गं विहीयेत तत्संख्योद्वि
गुणं जपम् कुर्वीत त्रिसूत्रतदभ्यन्त संख्यानां
साधको नमः अत्रापि होमकर्मण्यशक्ता
नां विप्राणां द्विगुणो जपः इतरेषां तु वर्णानां
त्रिगुणादिः समीरितः गुरुमन्त्रौ यथैवं मन्
त्राः सिध्यन्ति मन्त्रिणः अथात्र ब्राह्मणभोज
नमप्येवमेव तदुक्तं कुलप्रकाशे एकमङ्गं
विहीयेत मन्त्रान्ते होमवाप्नुयात् अमेषु त
द्विधे विपद्वार्थैः बहुमान्वितैः सम्भोजिते
षु विप्रेषु सर्वे हि सफलं भवेत् सम्यक् सि
द्धे कमन्त्रस्य पञ्चाङ्गोपासनेन हि सर्वमन्त्रा
श्च सिध्यन्ति न संभावात्कलेश्वरि अत्रा
पि सर्वथा भोजयेद्विप्रान् कुलयन्तार्थसि
द्धये विप्राराधनमन्त्रेणाप्यङ्गं साङ्गं भवेदिति
तन्त्रान्तरेपि कृत्वा मन्त्रजपं मन्त्री पुरस्कारार्थ
साधकः दशांशान्तु कुर्याद्धोमं यथोक्तविधि
ना ततः जपाज्जपवत्तर्पणं स्वाहान्तं मन्त्र
मुच्चरन् ततो होमदशांशेन स्वाहान्ते तर्प
येज्जलैः ॐ भगवत्सुर्द्रयेति इति पञ्चाङ्गक
ल्पम् अथ वीरकल्पो यथा तदुक्तं कुलच

ङ्गमण्णे पुरश्चरणकाले तु परयोगाग्रमन्त्र
ने दीक्षितावस्तुपुष्पाद्यैर्भोज्यैः पायसंसम
वैः आरम्भकाले निघृतं सघृतपक्वान्नभोजनम्
नानाविधपिष्टकं च नानारससमन्वितम्
दुग्धं दधि घृतं तक्रं नवनीतं सशर्करम् ना
रिकेलं कपित्थं च नागरङ्गं सुदर्शनम् नि
म्बाकं बीजपूरं च दाडिमीफलमुत्तमम्
नानावमफलं चैव नानागन्धविलेपनम्
वस्त्रं मृगनाभिं च श्रीखण्डं नवपल्लवम्
टङ्कणं लोध्रकं चैव जलं जवनं तथा ना
नाशैलसमुद्भूतं नानालङ्कारभूषितम् श्र
ध्यगेहं समानीय चार्घोदकविशोधितम्
अमृतीकरणं कृत्वा शाकेस्थापितं विनयेन्
शाक्तिविधा तदुक्तं तत्रैव ब्राह्मणी क्षत्रिया
९८ वैश्या शूद्रा चाण्डालभूषणा वेश्या नापितक
मा चर्मकारी योगिनी तथा विशेषैव दुग्ध
पुत्राः सर्वापवकुलाङ्गनाः इति अथ दीक्षि
ता अष्टशाक्तीः क्रमेण संस्थाप्य पूर्ववत्पुटाः
स्थापात्रादिकं स्थापयित्वा अर्घोदकेन ता
अभ्युक्ष्य अमृतमन्त्रेण येनमुद्रया ता अमृती

पूपा.
२.

22

कृत्वाष्टशक्तीरूपभेदं ज्ञात्वा ब्राह्मण्याद्यष्ट
शक्तीनां नामभिर्नामकरणं क्रमेण कृत्वा
आसनादिकं दद्यात् तदुक्तं तत्रैव अष्टक
न्यारूपभेदं विलोक्य सर्वचेष्टितम् ब्राह्म
ण्याद्यष्टशक्तीनां नामभिः कृतसंज्ञकाः
आसनं प्रथमं दत्वा स्वागतं च पुनर्वदेत् अ
र्घ्यं पाद्यं च पानीयं मधुपर्कं जलं ततः स्ना
पयेद्गन्धपुष्पाद्भिः केशसंस्कारमावहेत्
धूपयित्वा ततः केशान्कौशेयं च निवेदयेत्
ततः स्थानान्तरे पीठमास्तीर्य पादुकां शुभाम्
स्थित्वा तत्र समासीनां नानालंकारभूषणैः
भूषयित्वानुलेपेन गन्धमाल्यं निवेदयेत्
ततस्तां तां शक्तिं पूजाप्रकारेण क्रमेण
ध्यात्वा तासां मूर्ध्नि समावाह्य जीवमांसं कृ
त्वा गन्धपुष्पधूपदीपपानद्रव्यान्नमज्जना
दिकं दत्वा तासां सम्यक्करणं क्रमेण स्तोत्रपठे
न तदुक्तं तत्रैव तां तां शक्तिं समावाह्य मूर्ध्नि
तासां समानयेत् भोज्यं मण्डलमध्ये तु स
र्णपात्रे सुशोभने चर्व्यचोष्यलेह्यपेयं भो
ज्यं भक्ष्यं निवेदयेत् अदीक्षिताय दिमे वक्तो

मंत्रं निवेदयेत् मातर्देवि नमस्तेस्तु ब्रह्मरू
पधरेनघे कृपया परमे विघ्नान्मंत्रसिद्धिं
प्रयच्छ मे १ ॐ महेशि वरदे देवि परमान
न्दरूपिणि कृपया परमे विघ्नान्मंत्रसिद्धिं प्र
यच्छ मे २ ॐ कौमारि सर्वविघ्नेशि कुमारक्री
डनेवने कृपया परमे विघ्नान्मंत्रसिद्धिं प्रय
च्छ मे ३ ॐ विश्वरूपधरे देवि विनतास्तनवा
हने कृपया परमे विघ्नान्मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ मे ४
ॐ वाराहि वरदे देवि दंष्ट्रोद्धृतवसुन्धरे कृप
या परमे विघ्नान्मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ मे ५ ॐ शा
क्ररूपधरे देवि सुरसंघसुपूजिते कृपया
परमे विघ्नान्मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ मे ६ ॐ चामु
ण्डे मुण्डमालासृक्चर्चिते विघ्ननाशिनि कृ
पया परमे विघ्नान्मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ मे ७ ॐ
महालक्ष्मि महामाये क्षोभसन्तापनाशिनि
कृपया परमे विघ्नान्मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ मे ८
ॐ सितिमातृमये देवि सितिमातृवहिष्कृते
एकैव कृतये देवि विश्वरूपे नमोस्तु ते एता
त्स्तोत्रं पठेद्यस्तु वामकर्णेषु साधकः विद्
ग्या वा समालोकानस्य विघ्ना विनश्यन्ति कृ

पृ·या·
२·
लीनस्यहारिदेवाः कथितास्तवपुत्रक टी
ताकालेनित्यपूजासमयेनार्चयेद्यदि न
स्यपूजाफलंवत्सनीयतेयद्वशात्तैः य
दिश्रीउपपत्ताः स्युः भोजनेनतन्तुष्टाहृदिः
स्थितः स्तोत्रपठेनावश्यावद्भक्तिः प्रजायते
आरभ्यमुखवासादिंताम्बूलंचनिवेदयेत् त
तोदद्यात्सुनर्माल्यंगन्धंचन्दनपंकिलम् वि
सृज्यप्रदक्षिणीकृत्यवरात्प्रार्थ्यसुखीभवेत्
श्रमायदिनगच्छन्तिनिजकर्मातिजानुजा
श्रप्रजावामातलानीमातावत्स[illegible]पू[illegible]का त्ति·
वयमाजातितोवापिहीनापिपरमाकला
पूज्याकुलेशैः सर्वैर्निर्जह्रंकारवर्जितैः स
र्वभावेयकतरापूजनीया प्रयत्नतः स
स्कृतासंस्कृतावापिजननीवाभविष्यति
सर्वाभावेपराः पूज्यामद्दर्शाभ्यासितायतः
एकैश्चकेशलस्ताःपूजार्हस्तत्रभैरवः स
वर्णवहाराः पूज्याब्रह्मविष्णुशिवादयः ए
काचेद्युवतीनत्रपूजिता[illegible]वंलोकिता स
र्वापवपरादेव्याः पूजिताः कुलभैरवः आ
दावन्तेचमध्येचललनापूजाविशेषतः ॥

23

न पूजयति चेत्कान्तां तदा विघ्नैर्विलुप्यते पू
र्वार्जितफलं नास्ति का कथा परजन्मनि
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन यदीच्छेदात्मनो हितम्
यत्नतः पूजनीयाः स्युः कुलाकुलजनास्ततः
अथैवं क्रमेण मन्त्रजपादौ मध्ये अन्ते शा
क्तीः पूजयेत् ततो रात्रौ पञ्चमेन संस्कृ
रहस्यमालया युक्तं शंकं च शिरसि सिद्धिदे
वी च ध्यात्वा शिवोऽहमिति भावयन् जपं कु
र्यात् तदूर्ध्वं तत्त्वे रात्रौ मांसरसैर्देवीं पू
जयित्वा प्रयत्नतः ततो नग्नां स्त्रियं नशोर
ताङ्कादयुतोऽपि च जपं लक्षं ततो देवि होम
येज्ज्वलितानले योनिकुण्डे स्थिते सर्पिः
मांसमत्स्ययुतं पृथक् दशांशं तर्पयेन्मं
सों मांसमिश्रेण तु साधकः तर्पणस्य दशां
शेन अभिषिञ्च्याज्जगन्मयीम् दशांशं भो
जयेत्साधु कालिकां साधकः प्रिये मद्य
मांसं च मत्स्यं च वर्णां च प्रदापयेत् ततस्त
तोषयेद्गुरुं वस्त्रस्वर्णादिभिः प्रिये एतत्क
र्त्तव्यथा देवि मन्त्राः सिद्ध्यन्ति निश्चितम् वि
ना पीत्वा सुरां भुक्त्वा मांसं गत्वा रजस्वला यो

पृपा॰
२॰ योजपेद्दक्षिणं देवीनमस्तु: स्वेपदेपदे ।
कालीतंत्रेपि तर्पणस्य विधिं वदेयेन का
र्यासिमाप्नुयेत् तर्पयेद्ब्रह्मयोनिं रक्त ।
धाराघृतेस्तथा मत्स्याभिश्च तथा नष्टका
येनकरणेन च आकर्षिता याः कमायाः
कुलद्रालनजेन च मेषमाहिषरक्तेन न
ररक्तेन चैव हि मूषमार्जाररक्तेन पूजये
मरदेवताम् एवं तर्पणमात्रेण सर्वसिद्धी
श्वरो भवेत् कविता जायते तस्य दासा रस
परंपरा बृहस्पतिसमो भूत्वा देववद्भुवि जा
यते न तस्य पापपुण्यानि जीवन्मुक्तो भवे
द्ध्रुवम् उत्तरतंत्रेपि योनिरूपं त्रिकुण्डं वै कु
तावितस्तिमानतः हस्तविस्तारतस्त्वा वा ।
स्त्वा वापि तथाप्ययः नत्र कार्यो हि मंत्रेण
मात्रस्थाप्यनुकृतिक्रिया महाकालाद्यदेवा ।
म॰ यद्यप्य परमाकृतिम् एवं मद्येन मांसेन
भक्तेन रुधिरेण च कुलद्रव्याणा मांसेन तु ।
सरक्तेन विशेषतः आमिषादिभिरथ्येव
श्मशाने तु कुर्यात्सुधीः कुलसद्भावेपि
रात्रौ नग्नो मुक्तकेशो मैथुने वापि संस्थितः

24

प्रकर्तव्यं प्रयत्नेन सर्वकामार्थसिद्धये द्वि
जातीनां च सर्वेषां दिव्यविधिरिहोच्यते स्त्र
ग्धान्नं च तथा प्रोक्तं रात्रौ विष्टं महाफलं ॥ या
वत्कामयते कामं तत्तदाप्नोति नित्यशः ॥ ८
कालिकाश्रुतौ च । अथ देवि कालिकामन्त्र
जपो यः सदा शुद्धात्मा ज्ञानेन वैराग्ययुक्तः
शांभवदीक्षारतः शाक्तो ग्रवादि वा बलिचा
रीरात्रौ नग्नः सर्वदा मैथुनासक्तमानसः
जपपूजादिनियमो योषित्सर्वप्रियंकरः
शुभोदकेन तर्पणं तेनैव पूजनं सर्वदा का
लीरूपमात्मानं विभावयेत् स सर्वयोषिदा
सक्तो भवति । अथ पंचमकारेण सर्वमाप्नोति
विद्यां धनं यशः सर्वैश्वर्यं कवित्वं च नामसः
परमपस्याविद्यते ज्ञानाय मोक्षाय तत्सर्वं
भूतलं यत्किंचिद्दृश्यमानं स्थावरज
ङ्गमं यत्सर्वं कालिकातत्त्वं तत्सर्वमाप्नो
ति वेदेषु स्फुटं पापान्तरति आगमागमनंत
रति सर्वपापं तरति स सर्वं लक्ष्मीमाप्नोति स स
र्वं जानाति स सर्वसंन्यासी भवति स सर्वमंत्र
जापी भवति स सर्वशास्त्रवेत्ता भवति स सर्वं ।

पूणा·
२·
25
ममनः स्तवम् धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णे
वह्नौ जुहोम्यहम् स्वाहान्तोयं महामन्त्रः
शुक्रस्यागे प्रकीर्तितः अथान्यत्र यागोप
था निशायां शक्तिः पूर्वोक्तां स्ववामभागे
समानीय तस्या गात्रे स्वकल्पोक्तस्नानवि
धाय अदीक्षिता चेत्तदा पूर्वोक्ताभिषेकम
न्त्रेण तीर्थादिनाभिषेकं कृत्वा तस्याः क
र्णे भेदत्रयात्मं मूलमन्त्रमुच्चरेत् इति शक्ति
शुद्धिः ततो मकारपञ्चमेन देवीं सम्पूज्य मू
लान्ते धर्माधर्मेत्यादि पठेत् मातृपीठेऽपि
तस्मै दत्त्वा जपं कुर्यात् ततो मूलान्ते प्रका
शेत्यादि पठन् स्तुत्या जपेदिति अथवा मातृ
पीठे सावरणां देवीं सम्पूज्य शिवोऽहमिति
भावयन् उभयोः सङ्गमं कृत्वा पूर्ववज्जपा
दिकं कुर्यादित्येकः प्रकारः इति श्रीपूर्णा
नन्दपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये पञ्च
मः परिच्छेदः ५ ॥ अथ मन्त्रभेदा
निरूप्यन्ते तत्रादौ कालिकामन्त्रो अथाद्य
विद्यां प्रथमां वक्ष्ये वानामष्ठय ७ टितेवायो
जपेद्भुक्तिमुक्तिस्स्यात्सोऽतिनाम्नस्पृहगतिः ॐ

ॐ सं स्वतन्त्रत् श्रम्याद्गुरुं परितोष्यष्टह्ली
यां मंत्रराजं गुरूत्तमपि शिष्याय सकुली
नाय विद्याभक्ताय शुश्रूषवे वह्निंघस्य स्म
यपरिष्कृत्य निशायां निरूवेपकाकीशि।
वोहेलद्ध तदर्थं वाजसादेयम् श्रादौ
प्रणवबीजं च लज्ञामायाच तारकम् म
ध्येमूलमदाजसाज यान्ते संपुटीकृतम्
ॐ ॐ संस्वतन्त्रत् नामप्रकारेण सिद्धिर्भ
वति कालिकामनोरेव तदिति त्रिपुरामः
नोर्वा सर्वस्य तु गीमनोवीरेशोशिवम् ॐ
तत्सदिति सर्वाविद्यास्मिति पूर्वोक्तविद्यात
स्याः प्रथमबीजं हृदयं वात्रयं घवा बीजत्रय पु
टितं नाम वाजपेदित्यर्थः कालीतंत्रेपि का
लीहृदयविद्यां च सिद्धविद्यां महोदयाम्
पुरायेन नस्थाजस्वाप सिद्धिमाप्नुर्दिवौकसः
कामारं रवह्निसंस्थमिन्दिरानादबिन्दुभिः
मंत्रराजमिदं ख्यातं तुर्लभं पापवेतसाम् स
लंभं च सततोभक्ता साधकानां महात्मनाम्
त्रिगुणात्म विशेषेण सर्वशास्त्रप्रबोधिका
श्रनयामहपी विद्यानहिसारस्वतप्रदा श्रा

पृपा.
१.

26

कर्षणं वशीकारमारणोच्चाटनं तथा
शान्तिपुष्ट्यादिकमपि साधयेदनया विना
निग्रहमसनेनापि वर्णितुं नैव शक्यते जि
ह्वाकोटिसहस्रैस्तु वक्त्रकोटिशतैरपि
अनया सदृशी विद्या अनया सदृशो जपः
अनया सदृशं ध्यानं न भूतं न भविष्यति
ध्यानपूजादिकं सर्वं साधयन्नवपुरस्क्रिया
अनिरुद्धसरस्वत्याः समानं सर्वमीरितम्
अत्र विशेषो यथा कुलचूडामणौ ॥ ह
वंबीजं परं शक्तिबीजं न मूर्तिकल्पना
षड्दीर्घभाजं मन्त्रेण कुर्यादङ्गादिकल्प
नाम् अथास्या ध्यानं यथा तदुक्तं तत्रैव
ध्यायेत्कालीं करालास्यां दंष्ट्रानीलविलोचनाम्
स्फुरच्छवकरश्रेणीकृतकांचीदिगंवराम्
वीरासनसमासीनां महाकालोपरिस्थिताम्
स्मृतिमूलसमाकीर्णसृक्किणीं चण्डनादिनीम्
मुण्डमालागलद्रक्तचर्चितापीवरस्तनीम्
मदिरामोदनास्फालकंपितांविलमेदिनीम्
वामे खड्गं तथा मुण्डं धारिणीं दक्षिणे करे
वराभययुतां घोरवदनां लोलजिह्विकाम्

शकुन्तपत्रसंयुक्तबाणकर्णविभूषिताम्
शिवाभिर्घोररूपाभिः सेवितां प्रलयोदिताम् मू
चण्डहासां चण्डनादां चण्डाक्षां नेत्रभैरवैः
गृहीत्वा नरकंकालान्जयशब्दपरायणैः से
वितां विलसिद्धैश्चैव मुनिभिः सेवितां परा मू प
वृतां कालिकां ध्यात्वा पूजयेत्कुलनायकः
विना परशुरावेशाविवरान्तः प्रसर्पिणीं मू य
त्किंचित्कुलसिद्धिस्तु जायते कमलागतिः
सर्वसिद्धिप्रदा देवी हेलया पिहितविन्निता
अतः सा दक्षिणा नाम्नी विश्वलोकेषु गीयते
अथ प्रकारान्तरम् ततः कालीतन्त्रे अथा
तः संप्रवक्ष्यामि मन्त्रकल्पद्रुमं परम् येन ज्ञा
तेन विधिवत्सिद्धयोगो भवन्ति हि यस्य स्म
दि० रणमात्रेण वाक् विज्ञायते नृणाम् यज्ज्ञा
नाद्भ्रमरत्वेच लभेन्मुक्तिं चतुर्विधाम् येज
पन्ति परां देवीं नियमेन तु संस्थिताः देवाः
सर्वे नमस्यन्ति किं पुनर्मानवादयः बृहस्प
तिसमो वाग्मी यथेयं नृपतिर्भवेत् कामत
ल्यश्च नारीणां विप्राणां च यमोपमः तस्य पा
दाब्जरेणूनां ब्रह्मकोटं भूषणम् तस्य भूतिं

पृपा
१. विलोकैकवक्रवैरोपितिरस्कृतः यपंतोप्र
जयेद्देवीं निरतः पितृकानने तस्यचाज्ञा
कराः सर्वाः सिद्धयोऽष्टौ भवन्ति हि तस्यैव
27 जननीयूमापिता तस्य हरोत्तमः संप्र
दायविदां वक्त्रा यपंतो वेत्ति तत्त्वतः अस्या
विज्ञानमात्रेण कुलकोटीः समुद्धरेत न
रन्ति पितरः सर्वे गाथा गायन्ति ते मुदा
अपियमः कुले कश्चित्कुलज्ञानी भवेदिति
सधन्यः स च विज्ञानी स कविः स च पण्डितः
स कुलीनः स च कृती स वशी स च साधकः
स ब्राह्मणः स वेदज्ञः साग्निहोत्री स दीक्षितः
स तीर्थसेवी पीठानां स निवासी स सर्वदः
स सोमपायी स व्रती स यज्वा स परं तपः
स सन्न्यासी च योगी च स मुक्तो ब्रह्मवित्स च
स वैष्णवः स शैवश्च स सौरः स च गाणपः स
र्वविज्ञानवेत्ता च यपंतो वेत्ति तत्त्वतः तस्मा
त्सर्वप्रयत्नेन सर्वावस्थासु सर्वदा एतां
ध्यात्वा जपेन्मंत्री शिवमोक्षमहाफलम्
विचारं तं प्रवक्ष्यामि शृणु नाकौलवयारय मा
याहृदयं कूर्चयुगंमपन्द्रास्थमदनाद यम

मायाविन्दीश्वरयुतं दक्षिणे कालिके पदम्
संहारक्रमयोगेन बीजसप्तकमुद्धरेत् ॥ प-
ञ्चविंशाक्षरो मन्त्रस्त्राणे विष्णुपूजितः ॥ श्री
कारं कामकर्णेन युतं बिन्दुविभूषितम् ॥
चतुर्थं बीजमाख्यातं त्रैलोक्यवशकारणम् ॥
स्वाहान्तो [illegible] त्रयोविंशाक्षरोयं मन्त्रराजकः ॥
स्वाहान्विनैकविंशाख्यस्तथा कामदो मनुः ॥
विंशार्णो महाविद्या स्वाहा प्रणववर्जिता ॥
ध्यानपूजादिकं सर्वं दक्षिणावदुपाचरेत् ॥
अथान्यप्रकारः तदुक्तं कालीतन्त्रे ॐ अ-
थ वक्ष्ये महाविद्यां सिद्धविद्यां महोदयाम्
ईश्वरेण पुरा प्रोक्तां देवीहृदयसंज्ञितां ॥ अ-
स्या ज्ञानप्रभावेण कलयामि जगत्त्रयम्
प्रणवं पूर्वमुद्धृत्य हृल्लेखाबीजमुद्धरेत् ॥ र-
तिबीजं समुद्धृत्य पञ्चमस्वरान्वितम् ॥ ठ-
द्वयेन समायुक्तं विद्याराज्ञी प्रकीर्तिता ॥ अ-
नया सदृशी विद्या कालीतन्त्रेषु दुर्लभा ॥ भै-
रवोऽस्य ऋषिः प्रोक्तो विराट्छन्द उदीरितम्
सिद्धकाली ब्रह्मरूपा देवता परमेश्वरी ॥ र-
तिबीजं बीजमस्या हृल्लेखा शक्तिरुच्यते

शृण॰ ९॰ ६७

28

हृल्लेखया षड्दीर्घेण प्रणवाद्येन कल्पयेत्
अष्टाक्षरं तन्त्रमस्य ध्यानाद्देवी शिवो भवेत्
उद्यद्भानुद्युतिबिम्बसदृशतरसाह्ला
विताङ्गीं त्रिनेत्रां सत्येपाणौ कपालोज्ज्वल
दसृतमद्यां सुरक्तकेशीं पिबन्तीं दिव्या
स्वां बद्धकाञ्चीमणिमयमुकुटालंकृता
दीर्घजिह्वा पापान्तीं लोचनाभारविश्वा
शिविलसत्कुण्डलालोलपादा जपेद्विं
शतिसाहस्रं मन्त्रमेकेन संयुतं होमयेत्
दशांशेन मन्त्रज्ञ पुष्पेण मन्त्रवित् त्रिको
णकुण्डमासाद्य सिद्धविद्या शिवो भवेत्
एतेन च प्रयोगं च दक्षिणा वद्धपाचरेत्
पकारान्तर्थी महाविद्यासमानं सर्वमेव वा
रक्तपुष्पस्य होमेन साक्षाद्वैश्वानरो भवेत्
बिल्वपत्रस्य होमेन वशयेदखिलं जगत् पी
तपुष्पस्य होमेन स्तंभयेद्वायुमप्युत मा
लतीपुष्पहोमेन साक्षाद्वाक्पतिसन्निभः
कृष्णपुष्पस्य होमेन शत्रुं मारयेत् चिरात्
श्वेतसर्षपस्य होमे समस्तव्याधिस्याद्घृतावपि
श्रवणात् स्मरणमात्रेण महापातककोटयः
सद्यः प्रलयमायान्ति साधकः खेचरो भवेत्

अथ प्रकारान्तरमन्त्रः तन्त्रे कंकालतन्त्रे श्म-
शाने कालिकां मंत्रं शृणुष्वावहिता प्रिये
वाग्भिर्मायां ततो लक्ष्मीं कामबीजं ततः परं
कालिके संपुटं देव नवतत्कं बीजमालिखेत्
एकादशाक्षरी देवि शिवचतुर्वर्गप्रदायिनी ऋ
षिर्भैरवोनुष्टुप्छन्दो देवता कालिका परा श्म
शानाद्या च गाऊंज्ञाया बीजशक्तिर्महेश्वरि
कीलकं कामबीजं स्याच्छृणुष्वाजोवलिप्रिये
विमस्य ध्यानं कुर्वीत कालिकायाः समाहितः
अञ्जनाद्रिनिभां देवीं श्मशानालयवासिनीम्
त्रिनेत्रां मुक्तकेशीं च शुष्कमांसातिभीषणाम्
पिङ्गाक्षीं वामहस्तेन मद्यपूर्णां कपालिकाम्
सद्यःकृत्तशिरो दक्षहस्तेन दधतीं शिवाम्
स्मितवक्त्रां सदा चर्ममांसचर्वणतत्पराम्
नानालंकारभूषाङ्गीं महामत्तां सदासवैः
एवं ध्यात्वा यजेद्देवीं श्मशाने तु विशेषतः
गृहे वापि गृहस्थश्च मत्स्यमांसैः सभोजनैः
नग्नो भूत्वा महापूजां कुर्यात्साधो समाहितः
पंचवाहुदले वृत्तं तद्बाह्ये यंत्रतालम च
तुर्द्वारसमायुक्तं मध्ये मूलं समालिखेत् द

स्कं

पुर॰
१॰ लेपूहूभूविलिखेद्वर्गाद्यपूर्वर्गीकम् य
रणोविलिखेद्धां वक्तृष्कं वचतुष्कम्
पूर्वादि उत राशा यामध्ये देवीं प्रपूजयेत्
ताहृत्यस्याः पूजयेन्मात्रॄ देलपद्मामपूर्वतः
भैरवान्नसितांगरुद्यान्परणोपूजयेत्प्रिये
असितांगादिभैरवान् यथा तदुक्तं तन्त्रान्तरे
असितांगः रुरुश्चंडः क्रोधमुन्मत्तभैरवम्
कपालं भीषणं चैव संहारं चाष्टमं जपेत् अ
थास्याः पुरश्चरणं जपनियमो यथा तदुक्तं
स्वतन्त्रे वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं तत्दशांशेन होम
येत् वर्णलक्षं मंत्रं वर्णमालोलक्षं जपमिम
थैः रजस्वलाभिर्विधिना रात्रौ तो हयिरसंयुतास्र
मध्यमांसं च विविधं मत्स्यं चापूर्वविधम्प्रिये
निवेद्य चात्मसात्कृत्वा काली भक्तिपरायणः
तदा भोगं च मोक्षं च लभते नात्र संशयः अ
थमंत्रांतरम् तदुक्तं कालीतंत्रे कामबी
जं समालिख्य कालिकायै पदं लिखेत् न
मोन्तेन च देवेशि समाख्यो मनुरुत्तमः स
र्वाङ्ग. कालिकादेवीस्य मन्त्रं वत्पूर्ववत्
श्रीगुरोः कृपया मंत्री सर्वसिद्धिमवाप्नुयात्

इति श्रीपूर्णानन्दपरमहंसविरचिते श्यामा
रहस्ये मंत्रभेदविवरणं नाम षष्ठः परिच्छेदः ६
अथ विद्यामाहात्म्यम् तत्र कालीतंत्रेपि
एवं समस्तविद्यानां राज्ञी प्रोक्ता न शक्यते
वक्तुं कोटिसहस्रेस्तु जिह्वाकोटिशतैरपि
सर्वसिद्धिप्रदा भूमिरनिरुद्धसरस्वती त
स्या दस्या ज्ञानमात्रात्सिद्धयः संभवन्ति हि
अनिरुद्धसरस्वत्या ज्ञानमात्रेण साधकः
पाण्डित्ये च कवित्वे च वागीशसमतां ब्रजेत्
तस्य पाण्डित्यवैदग्ध्यविचित्रपदकल्पनात्
देवा अपि विलज्जन्ते किं पुनर्मानुषादयः अ
पि चेन्मत्समानानां त्वत्समः पुरुषो भवेत्
अनिरुद्धसरस्वत्याः समो मन्त्रश्च देवता अ
स्या जपो ब्रह्मविद्याज्ञानं मध्यात्माविचिन्तनम्
योगसाधारणं सम्यग्ध्यानमस्या न संशयः
महापदि महापापे महाग्रहनिवारणे म
हाभये महोत्पाते महाशोके महोत्सवे म
हामोहे महादुःखे महाविग्रहसंकटे महा
रण्ये महाश्मशाने महाज्ञाने महारणे हराभा
ने दुरावामे दुर्भिक्षे दुर्निमित्तके समस्तले

पृ०
30

१ शंक्वातैस्मरणादेवनाशयेत अस्यास्ता
नमहाज्ञानंध्यानं[illegible]स्यात्मदर्शनम् तस्मा
दस्याः समाविद्यानास्तितेजेनसंशयः श्म
शानशयनेवीरः कुलस्त्रीभिर्विहारवान्
कुलामृतरसोन्मत्तः कालीतत्वार्थकोविदः
ब्रह्मादिभुवनेतस्य समोस्तिकिमुतापरः
सएव सुकृतीलोके सएव कुलभूषणः
यमाचजननीतस्य येनदेवी समर्चिता व
क्रेसरस्वतीतस्य लक्ष्मीस्तस्य सदागृहे तीर्थी
निदेहेतिष्ठन्ति येनदेवी समर्चिता यनेन
धननाथः स्यात्तेजसा भास्करोपमः बले
नपवनोह्यथ येनदेवी समर्चिता गानेन
तुम्बरुः साक्षाद्दानेकर्णोपमोमतः दत्ता
त्रेयसमोज्ञानीयेनदेवी समर्चिता वह्नि
रिवदुराधर्षोगाङ्गेवमलनाशकः शुचौ
शुचिसमः साक्षादिन्द्रइवसुखप्रदः पि
तृदेवसमः सर्वकाल[illegible]इवदुरासदः स
मुद्रइवगंभीरोनिर्भ्रान्तिरिवदुर्धरः बृह
स्पतिसमोवक्ता धरणीसदृशः क्षमी क
न्दर्पसदृशः कान्त्यायेनदेवीसमर्चिता।

अहो भाग्यमहो लोके कुलज्ञानीपरो मतः
तेषां मध्ये च यः कोपि कालीमायनतत्परः
सज्ज्ञानिस्त्वपरांश्चैव धर्मान्सपरमं तथा म
हेशं च क्वचित्काले सजनस्त्विजन्मये
कालीज्ञानिनमाश्राय नसत्यस्मि कदाच
न नहि कालीसमा शूज्ञा नहि कालीसम
तपः नहि कालीसमं ज्ञानं नहि काली
समं फलम् ये गुणाः परमेशस्य पञ्चवेन
त्वविद्यानतः ते गुणाः सन्ति सर्वज्ञे काली
तत्त्वस्य नाम तथा ज्ञानी कालीहृदयविन्मं
त्रमायनतत्परः देवत्वमाप्नोति भूत्वा लभे
न्मुक्तिं चतुर्विधाम् एतत्ते कथितं सर्वं का
लिकातत्त्वमुत्तमम् अनेन सम्यगास्था
य सर्वकामफलं लभेत् इति श्रीकृष्णानि
न्दपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये सप्त
मः परिच्छेदः ७ अथ कुलीनाचारो लि
ख्यते तत्र कालीतत्त्वे अथातः संप्रव
क्ष्यामि यत्कृते सम्तमश्नुते सर्वभूतहिते
युक्तः सम्यगाचारपालकः अनित्यकर्म
संन्यासी नित्यानुष्ठाननतत्परः मंत्रधारण

मात्रेण सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् । पात्राणां देव
तानां तु सर्वकर्मनिवेदकः । श्रमसमं त्रार्च
ने श्रद्धाश्रमसमं त्रपूजने । कुलस्त्रीवीर
निन्दां च तद्द्रव्यस्यापहारणं । स्त्रीषु रोषप्र
हारं च वर्जयेन्मतिमान्सदा । स्त्रीमयं च ज
गत्सर्वं स्वयं तावत्तथा भवेत् । पेयं चर्वं त
था लेह्यं भक्ष्यं भोज्यं गृहं स्त्रियं विभूः सर्वं च युव
तीरूपं भावयेद्यतमानसः । कुलजां युव
तीं वीक्ष्य नमस्कुर्यात्समाहितः । यदि भा
ग्यवशेनैव कुलदृष्टिस्तु जायते । तदैव मा
नसीं पूजां तत्र तां संप्रकल्पयेत् । बालां वा
यौवनोन्मत्तां वृद्धां वा सुन्दरीं तथा । कुत्सि
तां वा स्त्रियं दृष्ट्वा नमस्कुर्याद्विभावयेत् । ता
सां प्रहारं निन्दां च कौटिल्यमप्रियं तथा । स
र्वथा न च कर्तव्यमन्यथा सिद्धिरोधकृत् ।
स्त्रियो देवाः स्त्रियः प्राणाः स्त्रिय एव हि भूषणम्
स्त्रीसंगिना सदा भाव्यमन्यथा स्वस्त्रियामपि
विपरीतरता सक्ता भाविता हृदयोपरि । न
हस्तावचितं भोज्यं देवताभ्यो निवेदयेत् ।
स्त्रीद्वेषो नैव कर्तव्यो विशेषात्पूजनं मरुत्

जपस्थाने महाशंखं निवेश्योर्ध्वं जपं चरेत्
स्त्रियं गच्छन्स्पृशन्वापि विशेषात्कलनाशु
भाम् गंधतांबूलं मालां च मत्स्यं यथा हृदि
भुक्त्वा ग्रहशेषं भुक्त्वापि कृत्वा भोगं जपं चरेत्
दिक्कालनियमो नात्र स्थित्यादिनियमो न च
जपे न कालनियमो नार्चादिष्व बलिष्वपि
स्वेच्छानियम उक्तोत्र महामंत्रस्य साधने
वस्त्रासनस्थानदेहदेहस्पर्शादिवारिणः
शुद्धिं नैवाचरेदत्र निर्विकल्पमनाः स्मरेत्
स्रगग्निभीतलोहित्यकुहमेर्वेयेत्कलेः
विल्वैर्मरुवकाद्यैश्च तुलसीवर्जितैः शुभैः
नायमौ विद्यते मन्त्रभुक्तिं चिद्धर्मो महान्भवेत्
स्वेच्छाचारोत्र गदितः प्रचरेद्धृष्टमानसः १
स्वाचारपरः श्रीमान्जपपूजापरायणः
पालकः परतन्त्राणां परेतत्त्वे प्रलीयते को
लं तेपि स्थाणुर्देवि प्रवक्ष्यामि कोलीना
चरणं यथा पाने भ्रान्तिर्भवेद्यस्य चरणात्स्वा
द्रतोत्तमाः शुद्धोचाश्रुद्धता भ्रान्तिः पपोश
कावमेथुने सम्यक् पूजयेद्देवीवाणीम
वैकंठ्यं जपेत् रोगीतुः विभवैर्विरौरवनर।

श्या· १·

३२

कंवर्जयेत् पंचमात्परं नास्ति शाक्तानां सुवे
मोक्षयोः भगरूपा तु या देवी रेतः श्रीनाम दा
नघे रेतस्सर्वपीणांतस्या मध्ये सीमिः समं प्रिये
केवलैः पंचमैर्देवि सिद्धो भवति साधकः नै·
ध्यात्वा कुण्डलिनीं शक्तिं रम[illegible]तो विमुंचये
त् श्रमंत्रात्तु यद्दा नारी बलाद्यत्नाच्च लभ्यते
आत्मदेहस्वरूपेण तक्षणीं मंत्रमुच्चरेत् त
तः सा शक्तिरूपा स्याद्भुक्तिमुक्तिप्रदायिनी
रंभा सर्व्वेशीश्रुह्मपा या नारीगणाने भुवि पा
तालेवा स्थिता या चतस्यं नाथस्तु कौलिकः
तत्रापि वर्ज्यया नार्यस्ताः सा शृणु विधिं प्रिये
गुरुरेव शिवः साक्षात्तत्पत्नी तत्स्वरूपिणी
मनसा कर्मणा वाचा [illegible]रुणां तत्र वर्जयेत्
तस्याः पदपदो भक्तो भुक्तिं प्राप्य परां व्रजेत्
स· गुरोः स्नुषा [illegible] पत्नी च तथा च मंत्रपुत्रिका
१· पतस्या म[illegible]णां वर्जं ब्रह्म[illegible] ब्रह्ममानसेन च कौ
लिकस्य च पत्नी च मामा मातादीश्वरी शिवे त
स्या रमणमात्रेण कौलिको नारकी भवेत्
माता पितामरवा हर्षा श्रमाया विहिताः स्त्रियः
स्त्रीयागे चक्रतेभ्यो विहारो मंत्रवित्तमैः

अन्यस्थानेऽभिचारेण देवी शापः प्रजायते
शिवहीनात्तथा शक्तिं दूरे तां परिवर्जयेत्
अभिषेकाद्भवेच्छुद्धिर्मन्त्रस्योच्चारणाच्छ्रुतौ
संध्यमेन देवेशि सर्वपापैः प्रमुच्यते के
वलेनाद्ययोगेन साधको भैरवो भवेत्
द्वितीयेन महेशानि पूजको भैरवो भवेत्
केवलेन तृतीयेन महाभैरवतां व्रजेत्
चतुर्थेन तु तत्त्वेन भूमौ पूजनकनायकः
पञ्चमेन भवेद्योगी सर्वसिद्धिपरायणः
इतीदं कथितं देवि कुलनिन्दापराय च कु
लार्णवेऽपि कुलाचाररहस्यं गत्वाम्नायाय
विशुद्धये कुलाचारेण यद्रूपाद्दत्तपात्रत
भक्तितः तत्र मस्कृतमदृष्टीयाद्यस्थान
रकं व्रजेत् अमत्रापि कृष्णानकालेगमः
यैस्तु तत्कौलादिनाम्नयीः गुरोः कृपाला
पकथास्तोत्रागमविलोकनैः गमयेन्नि ८
शांकालं नवदेवसारहृष्वणम् अमदेवापरोऽपि
वाप्रस्यं हे श्रवणमेतुरुम गुरुशय्यासनेऽपि
वपातुकोपानहौ तथा स्नानोदकं तथाच्छा
यालंघयेन्न कदाचन उत्पादकं ब्रह्मदात्रो

सुगोप्य मतिय न्न तं
न देयं पशु देवि

गु.पा.

33

१० गिरीयात्खलदः पिता तस्मात्समेतसततंतोपि
तुरण्यिकं गुरुं सकुलीनं गुरुं शान्तमनसा
पितनिन्दयेत् कुलस्त्रीवीरनिन्दां च वर्जयेत्
न्मातिमान्सदा शक्तः शाक्ता वह्निः शैवाः स-
भार्या वैष्णवा नमाः नानारूपधराः कौलावि-
११ चरन्ति महीतले लिंगमेव गुरोरालोकितः
शिष्यस्तिष्ठेदा मनंसजेत् गुरुणामदस-
१२ द्यापि पदुकं तन्न लंघयेत् रेतसं मैथुनं मि-
थ्यावादे गुरुमन्दिरे सयाति नरकं घोरं भैर-
वेनेति भाषितं संक्रान्तिनवमीपूर्णो चाष्ट-
मी च चतुर्दशी एकादशी व्यतीपाते कर्म-
लोपं न कारयेत् तद्दिने कृतकर्म जपहो-
मं च निष्फलम् शांभवी कुप्यते तेभ्यो ब्रह्म-
हत्या पदे पदे भावचूडामणौ एकाकी नि-
र्जने देशे श्मशाने पर्वते वने शून्यागारे न-
दीतीरे निःसंगो विचरेत्सदा वीराणां ज-
पकाले तु सर्वपीठेषु सर्वदा रजनं विधि-
नापूर्वकं कर्तव्यं नात्र संशयः श्रीमत्कृतेवेव
कुलालाभ पुरश्चर्याकार्यायाऽत्रैन चान्यथा
वेदहीन द्विजे देवयथा भवति संस्कृतिः

विष्णुभक्तिं विना देवभक्तिर्न प्रभवेद्यथा
शाक्तं ज्ञानं विना मुक्तिर्यथा हास्याय कल्प
ते गुरुं विना यथा मंत्रे नाधिकारः कथंचन
पतिहीना यथा नारी सर्वकर्मविवर्जिता
वि॰ कुलं विना तथा दे[illegible]वीरो वाममसाधकः
नाधिकारीति कौले तु तस्मात्तत्परो भवेत्
अविनीतं कुलं यस्य स कथं कुलपूजकः
तस्माद्यत्नात्तथा कार्यं यथा स्याच्छिन्नबावि
नम् तं त्वदूरामणो विष्णुभक्तो यतो देव
कुलदीक्षापरो भवेत् पुत्रदारधनं तस्य
नाशयामि न संशयः कुलदेवं विना हित्वा
वैष्णवं देशिकं यदि करोति कुलशिष्य
सो भ्रष्टो भवति निश्चितम् हविषा रोगमा
त्रेण वह्निर्दीप्तो यथा भवेत् कुलदेवमुखा
ह्लास्तथा दीप्ता भवाम्यहम् दीक्षणात्तज्ज
नाच्छोमात्तथा दृष्टिविलोकनात् यत्किंचि
ज्ञानमात्रेण पशूनां सम्मतं व्रजेत् साधक
स्य महापापं दत्त्वा तस्य हराम्यहं पशोर्वि
घ्नं समादाय यदि सज्जापरो भवेत् तस्य व
क्त्रं समालोक्य कुलवक्त्रं विलोकयेत् प

श्या.
२.
34
ता०

अपदिष्टं यत्किंचित्क्रियते कुलसाधकैः
तत्तत्कर्म महाकर्म अभिचाराय कल्पते
यदि दैवात्मशो विद्या लभ्यते कुलजैर्नरैः
हिंज्जा कौलिकी प्राप्य पुनर्विद्यासुपाल
भेत् श्रुत्वा त्वासकृतं कर्म आलोक्य कुला
कौलिकं त्वमस्वमातत्सापंरूरदेविकु
पं कुरु एवं प्राप्य पुनर्दीक्षां कुर्यात्साधक
सत्तमः अमत्रकृतेनैव दीक्षां यो कुलपू
जायां पिशाच्यवेयद्विगुरोः लज्जापरं कुल
तं त्रैनिमापितिनिसतिनिर्मिता अथसाहिता
तेन तस्य विद्याहत्यो गुर्वी निर्मोलनालिका
विद्यालोचनान्मोचयेत्तुवैं पार्श्वावलोकनेन
वर्ण्यायिदारिद्रपीडितः वत्रदिशावलोकन
उच्चाटनपराभवेत पलाहयं महादेव यदि
कुर्यात्कथञ्चन तदा कुलगुरुं प्राप्य कारये
दीक्षां ततः ऊपविष्टा यदा देव तदा पुत्री त
कल्पिका श्रुत्वा हीच भवेद्देव तदा माता न सं
शयः सर्वव्यापितत्पत्नींवै मूलयोगेन रक्षणे त
तं कुतेपापवज्ञावैतामणनरकगामि नो
भुवेवैतत्सशापगज्ज पञ्चग्रामे च भैरव ॥

नवक्रमेण नवक्रमं नवक्रमैकदा चन प
वक्तेत्रैशेषिश्रम मन्त्रशापो भविष्यति
शिवागमेच शक्त्युच्छिष्टमुविवार्यं पिवेद्बु
क्केश्वरो यदि ज्ञो रंवनरकं याति कुलमार्ग
च्युतिष्ठति तस्माद्विचार्य यत्नेन शक्त्युच्छि
ष्टं पिवेत्सुधाम् शक्तिः शिवः शिवः शा
क्तिः शक्तिर्ब्रह्मा जनार्दनः शक्तिरिन्द्रो र
विः शक्तिः शक्तिश्चन्द्रो ग्रहाध्रुवम् शक्ति
रूपं जगत्सर्वं यो न जानाति नारकी वीर
तेपि स्नानादि मानं संशौचं मानसः प्र
वरो जपः पूजनं मानसं दिव्यमानसं त
र्पणादिकम् सर्वप्रत्युमः कालो नात्र
मो विद्यते क्वचित् दिवारात्रौ न सन्ध्यायां
ध्यान पूजा महानिशि सर्वथा पूजये दे
वीं मस्नातः कृतभोजनः महानिशिश्चवो
देशं वलिं मन्त्रेणोद्दापयेत् एतेन दिवसेपि
पश्चात्त्वेन पूजनं कार्यमिति सूचितम्
यत्र रात्रावेव महापूजा कर्त्तव्या वीरवन्दि
ते महादिने सर्वथा कार्या शास्त्रनात्मसम्भ
वे ते हविष्याशी दिवालह्वेषेन स्नातयो

पुण॰
२॰

35

जपेत् मंत्रमात्रं दिवाप्रजापशुवद्वीरवन्दिते
इतितन्त्रवचनम् ऊह्यपद्येनान्वयकृत्काप
रश्चरणविषयेवोह्यमिति मंत्रमात्रेति
३॰ मात्रशब्दःस्वरसामान्याधिकारपरंचेति
स्थिमः कालीतन्त्रादिस्वरसात् यतोजपे
नकालनियमइतिपुरेवलिखितमिति
एवंसिद्धमन्त्रस्तान्तेत्रापि सिद्धमंत्रेनदोषः
स्नानाशौचंचनियमोपिच नकल्पना
दिवारात्रौनवमन्त्यादिसाधनम् सदैव
हजपेद्देवीमैथुनेनविशेषतः इतिकिं
च नपश्येत्सतितांनग्नांन्मत्तांप्रकटस्त गु॰
नीम् दिवसेनरमेन्नारीं योनिंनैवदर्श त॰
येत् इतिकुलार्णववचनम् तच्छ्रीवि
द्याविषयेवोह्यम् तत्प्रकरणत्वात्पु
रश्चरणपरंचेति श्रीरुद्रयामलेपि प
शोः संभावनादेवि मंत्रसिद्धिर्नजायते
पशुस्थितिवियोदेविश्रद्धीहितजनस्त
था दीक्षितोपिचकौलीनोनिन्दकःपर
मः पशुः गोलकेनसहालापात्स्पर्श
त्सभाषणादिकात् नसिध्यतिमहेशा

निर्मलमसंवदाम्यहम् वीरहस्मा हृष्यापा
त्रि नंवीरजायाविधवनम महापातकमित्याहुः
कौलिकानांमहेश्वरि इतिश्रीशर्मनरवि
रचितेपञ्चमाररहस्येपञ्चमः परिच्छेदः ५
अथकुलाज्ञादिदूक्ष्यरहविधिः तदुक्तंतंत्रा
नेः आनीयप्रमदांमत्तांदीक्षितांयौव।
नोन्नमाम् सुकान्तांपरकान्तांवाहुला
लज्जाविवर्जिताम् प्राङ्मुखींचापविष्टां
नुनिशायामर्धरात्रके हेतुयुक्तंसतांभू
लमासनपिविधायच मोलो कुल।
लकर्पूरेणनयनयोरांजनंगालयोर्हे
नेनायरपीतचंनहुतिलटेमुखागनाभो
भगे वक्षःकण्ठकपोलमण्डलकुचग्रा
नीभुर्देयानखोः सीमन्तेलिखनंनवेरु
गमिजंदृक्कीतगात्रतनः कुर्वीतांच्छित
रुर्मनोभवगृहेमातकुलीलायितंजया
कुष्पदोष्णुल्फहननंचाम्योमतःका।
मिनोः श्रांकुंक्लींह्लेयुक्तीडावघमाङ्गा
इतिविसमेत वाउःमेघा पलचित्तेर पा
नैमुचकंयणटेत हींक्लींसींक्लींचदेव

पृपा.
२. शिद्वाविलीवीजमुत्तमम् तस्याद्योनोस्यमे
ह्रिंधांमेघुतेकारयेत्स्विये शुभंसंत्रोषयेत्ते
वयोनेःप्रमथ्यनंभवेत् मथ्यमानेषुनस्त
स्याजायतेतत्वमुत्तमम् श्रृङ्गीयान्नस्रय
त्नेनद्वंसंकुण्डोद्भवंशुभम् निःशंकमाहि
तद्वंसंश्रृङ्गीनातेनपूजयेत् मान्त्रिध्यंजाय
तेद्वेमाः सर्वकाममुपालभेत् कुण्डोद्भवा
सतद्वंसंकथितंतुर्लभमया पंचमीयाम
लेपि वर्णचोष्णंनिवेद्याथवस्त्रालंकार
णादिकम् पूजयेद्वतैः श्रुष्ठैस्तस्यामद
नमन्दिरम् भावयेत्काममभावेनतास्तुतन्व
नचोत्सृजेत् शुद्धंमंत्रोषयेनैवमथ्यनंमद
नालयम् मथ्यमानेप्रविष्टस्यजायतेतत्व
मुत्तमम् श्रृङ्गीयानस्रयत्नेनद्वंसंकुण्डोद्भ
वंशुभम् मथ्यनेनागनजहस्तमुद्रयाकुर्यादिति
गोलोद्भवंतथाचेतिश्रृङ्गेनेनमतेनचयत् कु
लजांदीक्षितांमन्त्रांपतिहीनांविचक्षणाम
शक्तिंयोगिणांसुरूपांचयत्नेनवर्याममाचरेत्
स्तन्दकींशोभनांदीनांपीनोन्नतपयोधराम्
ठिरष्टवर्षदेशीयांसर्वकामाभिलाषिणीम

36

पूर्वोक्तक्रमयोगेन कृत्वा सन्ध्यादिकं ततः
तत्र प्रतिष्ठयेत्तेन पूजार्थं साधकोत्तमः ॥ इ
दं गोलोद्भवं ब्रह्मदेवतात्मिकारकम् अ
नेन पूजयेद्योहि सर्वकामफलं लभेत् स्व
यंभूकुथ्यायि छ्याभिपूजार्थं साधकोत्तमः
आनीय प्रमदां दिव्यां प्रमत्तां यौवनोत्तमाम्
दीक्षितां मूलमंत्रेण स्नानां चारुहासिनीम्
सर्वदानन्दहृदयां घृणालज्जाविवर्जिताम्
गुरुभक्तां सुवेशां च देवताभिजनेरताम् ए
वंभूतामनवर्षांतकारयेद्देवि सुन्दरि तस्या
स्तुमदनागारे पूजयेत्परमेश्वरीम् स्वयम
त्योभितो भूत्वा साधकः पंचमंचरेत् स्वेच्छा
रतमतीशक्तिः साक्षाद्देवि महेश्वरि तस्याः
पुष्पं स्वयंभूत्वा इत्याणीयं श्रयेत्ततः वस्त्रा
लंकारपुष्पाणि शक्तिं च पूजयेत्सदा यथा
कालीयथा पुष्पं स्वयं तदापयेत्संकुलं ए
हीत्वा तत्स्वयत्नेन स्वयंभूकुसुममंचरेत् स्व
यंभूपुष्पयोगेन साक्षात्तेन समर्चिता वि
द्यां स्तम्भनवती जलमध्ये विश्वमाकर्षणादिकं दे
वतास्तम्भमहानागारात्तस्मान्न बाधते रा

कुप्र.
१०

ज्ञानखड्गस्त्रियः सर्वा नित्यं वश्या भवन्ति च
तेनवृक्षामलेन प्राणवत्सकुलद्रव्यमाहा
त्म्यं परमं शुभम् यस्मात्कुलद्रव्येन ला
भ्यते वाञ्छितं महत् अमावस्यां तिथौ दे
वी सिन्धुणां मध्यवर्तिनी अमृतं वर्षते मा
तात्रिदिवे पृथिवीतले तस्यां तिथौ कुले
देव यद्दिविशां समसुस्रेन पूर्वमेवाभव
मेव प्रसन्नापुरामेव हि तस्मात्सर्वप्रय
त्नेन कुलद्रव्यं पंककृत् दृष्ट्वा तदमृतं देव्या
गलितं परिगृह्य च साधकः साधयेत्सर्वं
कुलाचारस्य सिद्धये शिवहीनाय दाप्याश
क्तिः सर्वा दोवर्षते ह्ययत् तदेव परमं द्रव्यं
स्वयंभूकुसुमात्मकम् स्वयंभूकुसुमं मद
मैत्रैलोक्ये चापि दुर्लभम् कश्चित्कर्मवश
जेन लभ्यते वा न वा विभोः यदि तल्लभ्यते
देव लाक्षारससमप्रभाम् कस्तूरीकुंकुमा
क्तं च वटीं कृत्वा तु गोपयेत् पंचरात्रं स
मालिख्य स्त्रयेद्यदि साधकः पंचेनात्र
तयोगेन समयुमती सिद्धिमाप्नुयात् स्वमा
दिदोषदुष्टा ये मंत्रा विद्याश्च कीर्तिताः प्र

तुष्टस्तस्य योगेन यथावत्सा पुनरागता ततः
प्रबोधविद्यानां मंत्रादीनां च कारयेत् एवं
प्रबुद्धा भवति ताम ध्याह्नकूदावन एतच्च
यात्रां मध्ये तु स्वयंभूकुसुमं समद्रत श्रीक
मेपि कस्तूरीकुंकुमं तत्र चन्दनागुरुकादि
कान्नानासुगन्धितं कृत्वा एकीकृत्य तस्मा
यकः एतेनात्तनयोगेन पूजयेत्परमेश्वरीं
स्वयंभूकुसुमैः पूजां प्रसह्यः समाचरेत्
तस्य मधुमती सिद्धिरदीनाद्विजायते अ
थद्रती यागविधिः याममात्रे गते रात्रौ
कुलगेहगतो नरः तांबूलपूरितमुखो धू
पामोदसुगन्धितः रक्तचन्दनदिग्धाङ्गो
रक्तमाल्यानुलेपितः रक्तवस्त्रपरीधानो
लालाकृणाठहृस्थितः रक्तमाल्येन संवी
तो रक्तपुष्पविभूषणः पंचीकरणसंके
तैः पूजयेत्कुलनायिकां कुलनाथिकाय
या नटीकापालिकी विप्रा शूद्री नापि
ताङ्गना रजकी रज्जकी चैव स्थविका च।
स्ववासिनी स्फटिका घटिका चैव तथा गोपा
लकस्यका विशेषवैदग्ध्ययुताः सर्वाप्येवकु

पुण.
१.

३८

लाङ्गनाः गुरुभक्ता देवभक्ता कुशला लज्जावि
वर्जिताः संगोपनपराः प्रायशस्तरुणाः सर्व
सिद्धिदाः एवंवयोदितां स्नातां तूलिको
परि संस्थाप्य कन्यामारभेत तदुक्तं तत्रैव
श्रेष्ठतां भावसंपन्नां गुरुभक्तां दृढव्रताम्
सदानुष्ठाननिरतां साधकाभक्तिसंयुताम्
घ. ईर्ष्याकालुष्यरहितां समयाभक्तवत्सलाम्
वाक्यौदार्यदाक्षिण्यगांभीर्यकरुणान्वि
ताम् रूपयौवनसंपन्नां शीलसौभाग्यशा
लिनीम् सदापरिहृष्टितां वयस्तांसके।
तमागताम् अथवा तरुणायातां मदना
नलतापिताम् विलिप्तां रक्तगन्धेन रक्ता
म्बरविभूषिताम् स्रगन्धिवस्त्रकुसुमांस
र्वाभरणशोभिताम् सुरूपपूजितां तन्वी
हंतीं कर्मणि योजयेत एवंभूतां यजेत्तत्र
प्रसूनतूलिकोपरि वा वक्त्रीं विकृतां कृ
वामात्मकां सकलमानसाम् वर्षीयसीं पा
पवतीं क्रूरामन्तःकृपान्विताम् अभक्त
मानसां दीनां वर्जयेत्साधकोत्तमः समा
नीयकुलं सम्यग्गृहीतेन मनन्तरम् स्नान

पुष्ठैश्च तूलादिस्तुलेपेन शोभितम् अलं
कृत्य गात्रशान्तिस्थानं तैश्चामरैर्नतथा निविष्ट
तूलिकामध्ये परिमलस्थानाश्रितम् । व
न्दनागुरुकर्पूरकस्तूरीकुंकुमादिभिः समा
कीर्णं पर्यंके पूजयेत्कलनाथिकाम् । अ
गमाभकरश्माभेषाणयामस्तनः परम्
विधाय मातृकामार्सकुलांगेपि प्रविमसे
त् ततः पूर्वोक्तविधिना यद्यावस्थापना
दिकं विधायपर्यंकमध्ये पूजयेत् । तद्धो
तत्वैव पूजयेद्विपर्यंकमण्डलं मण्डला
ग्रतः कालाग्निरुद्रमाधारशक्तिं कूर्ममन
न्तरम् । वाराहं पृथिवीं कन्दं मणालं केसरा
ण्यपि पद्मं च कर्णिकां चैव मण्डलं च स
मर्चयेत् धर्मं चैव च वैराग्यमैश्वर्यं ज्ञानमे
व च । अनैश्वर्यमवैराग्यमधर्मं चापि पूज
येत् ज्ञानार्कानलमपरमात्मानं तस्यापि पूः
नयेत् गन्धपुष्पादताद्दीनिदत्वा तत्रैव पू
नयेत् तस्योपरि कुलं स्थाप्य पूजानुज्ञा
नमेव च पूजयेत्सूततस्त्वस्यांपञ्चकामा
न्समाहितः क्लीं चैव कामराजं च क्लीं कार

प्रण॰
२॰ पीं ॐ मन्मथः क्लूं मकरकेतनश्च ह्रीं चैव हि म
नोरमः ॐकारादिनमोन्तैश्च क्रमेणैतैर्मनैरन्तःसंपु
तैः अर्चयित्वा चतुर्दिक्षु पूजयेत्कुलनायिकाम्
तस्या मूर्ध्नि त्रिकोणं च पंचमालिख्य साधकः
महाप्रेतासनं चैव मध्ये बालां च पूजयेत्
बालो गणेशं केशाग्रे कलाराध्यं ललाटके
दुर्गां भ्रुवोस्तथा लक्ष्मीं रसनायां सरस्वतीम्
स्तनद्वयं वसन्तं च मदनं चैव पूजयेत् अवि
स्थाकं रक्षेष्टं तु वीजानन्तरोदितम् दक्षि
णांशं समाश्रित्य मस्त्राशिरश्चरणावधि पू
ज्याः कामकलास्तस्याः साधकाङ्कु सर्वा
शः श्रद्धा प्रीती रतिश्चैव धृतिः कीर्तिर्मनोरमा
विमला मदनी घोरा मदनोन्मादिनी तथा मो
हनी दीपनी चैव शोभिनी च वशंकरी रञ्ज
नी चैव मदना कलाः षोडश राजिताः ततश्च
न्द्रकलाः पूज्याः श्राशिरश्चरणावधि पूषा रमा
वसुमना रतिः प्रीतिर्धृतिस्तथा ऋद्धिः सूर्या
मरीचिश्च तथा चैवांशुमालिनी मदिराश
शिनी छाया तथा संपूर्णमण्डला सन्तुष्टिर
मृता चैव पूज्याश्चन्द्रकला इमाः पूजयेन्मद

39

नागारे रक्तचन्दनचर्चिते भगमालां संप्रतं प्रो
च्चविहारानन्तरं तथा ऐं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं ब्लूं क्लि
न्ने ततः परम् शर्वाणीति भगानीति वशमा
नयेत्ततः ह्रीं ह्रूं लं ह्रीं भगमालिन्यै नमः
स्वाहा पूजयित्वा यथातत्त्वं गन्धैः पुष्पैस्तथा
क्षतैः धूपदीपैश्च नैवेद्यैर्विविधैः फलसा
धकः विधाय वह्निं तां चैव तदुच्छिष्टं स्वयं हु
नेत् अर्चयेत्कन्यपुष्पाद्यैः स्वशिरस्तदनन्तरम् म्
मूलमन्त्रं ततः ओं ह्रीं नमः शिवाय तत्परम्
यजेत्तत्पुरुषाघोरसद्योजातेशानानपि नि
वृत्तिश्च प्रतिष्ठा च विद्या च तदनन्तरम् शा
न्तिश्च शान्त्यतीता च षडङ्गं तदनन्तरम् स
मस्तविद्यामुद्राद्यैस्त्रिकोणं चैव पूजयेत्
अत्रापि ब्रह्माण्याद्यं नाम्नि जीवमासो
पिनैव च अष्टदेवं विधिना षोडशोपचारै
रिष्टदेवीं पूजयेत् तदुक्तमुत्तरतन्त्रे अवयु
तेश्वरीं चैव कामा... समयामपि वज्रेश्वरीं
कालिकां च तथा दिव्यसुवासिनीम् महाच
ण्डेश्वरीं तां संपूजयेत्तत्र साधकः तदनुज्ञां
ततो लब्ध्वा दत्वा तां बलमुत्तमम् शिवं च तत्र

पृष्ठ.
२.

निक्षिप्य गजनेत्रणात्ममुद्रया अत्र शांभवेषा
गेव धर्माधर्म हविरित्यादिमंत्रं पठन् मूलं वच मू०
नान्तरदर्शनात् यथा शिवशक्तिसमायुक्ते
योगो यत्र प्रजायते तत्र तत्र इव यथा लयधर्मा
धर्मादिकं मतुम् ततोऽष्टोत्तरसहस्रमष्टो
त्तरशतं वा जपेत् तदुक्तं तन्त्रान्तरे प्रजपेत्
लोभरहितस्त्वष्टोत्तरसहस्रकम् शतमष्टो
त्तरं वापि सुन्दर्याः स्थिरमानसः जपान्ते
तु जपं देव्यै समर्प्य तदनन्तरम् सुन्दर्यं मनो
हरं गुह्ये प्रसज्जयेत् सुविचिरम् गलखुन्दू
सु तस्मात् गृहीत्वा कुण्डगोलजम् अर्घ्ये
स्थापनं मंत्रात् तत्र चन्दनादि प्रयोजयेत् ज्ञा
नाणि वे विशेषो यथा शिवशक्तिसमायो
गो योगपवनसंशयः सीत्कारो मंत्रजाप
स्तु वचनं वन्दनं भवेत् आलिङ्गनं च क^
स्तूरीकर्पूरः चुम्बनं भवेत् नखदन्तादिताम
उत्पत्याणि विविधानि च मथनं तर्पणं वि
द्धि वीर्यपातो विसर्जनम् इति श्रीपूर्णान
न्दपरमहंसविरचिते श्यामारहस्ये नवमः
परिच्छेदः ९ अथ सामरस्यसाधनम् तत्र

ॐ कालीतंत्रे अथोच्यते दक्षिणायाः सामान्य।
साधनं प्रिये कृतेन येन विधिवत्समलाघन्ते महा
पदः शिवाबलिप्रदानतः सर्वसिद्धिमभीप्स
भिः महोत्पाते महारोगे महादोषे महाग्रहे
महापदि महायुद्धे महानिग्रहसंकुले महा
दारिद्र्यशमने महादुःखप्रथघिले महाश
त्रौ महारण्ये महाग्रहस्पये नेतथा घोराभि
चारशमने घोरोपद्रवनाशने क्रूरग्रहादिश
मने क्रूरशत्रुनिवारणे राजादिग्रहशान्त्य।
र्थे राजक्रोधोपशान्तये न ददाति बलिं यस्तु
शिवायाः शिवतामये सपापिष्ठो न लज्जेत
कुलदेव्यर्त्तपूजने कुलीनानामसामांस।
कुलज्ञं परिपूजयेत् कुलज्ञेषु प्रसन्नेषु का
लिका सन्निधिर्भवेत् अहोपुण्यवतां लोको
जानाति कुलदर्शनम् तेषां मध्ये च यः कोपि
कुलदेवीं समर्चयेत् कुलाचारविलीनो यः
पूजयेत्कालिकां नरः सस्वर्गमोक्षभागी
स तं- स्यात्सत्यं न संशयः आयुरारोग्यमैश्वर्यं व
लं पुष्टिर्महद्यशः कवितां भुक्तिमुक्ती च का
लिकापदपूजनात् कुलवृत्तमणोच कुला

५५ ।
२ ।
41

वारकुलाष्टम्यां च तर्दर्पणं विशेषतः योगि
नीपूजनं तत्र प्रधानं कुलपूजनम् यथा वि
ष्णुर्तिथौ विष्णुपूजितो वांछितप्रदः तथा
कुलतिथौ दुर्गा पूजिता वरदायिनी अथ कु
लाकुलादिनिर्णयो यथा तदुक्तं यामले रवि
श्चन्द्रो गुरुः सौरिश्चत्वारश्चाकुला मताः भौ
मशुक्रौ कुलाख्यौ च बुधवारः कुलाकुलः
द्वितीया दशमी षष्ठी कुलाकुलमुदाहृतम्
विषमाश्चाकुलाः सर्वाः शेषाश्च तिथयः कुलाः
वारुणार्द्राभिजिन्मूलं कुलाकुलमुदाहृतम्
कुलानि समधिष्ण्यानि शेषभान्यकुलानि च
तिथिवारे च नक्षत्रे अकुले स्थायिनो जयः कु
लाख्ये यायिनो नित्यं साम्यं चैव कुलाकुलम्
एवं कुलवारादिकं दृष्ट्वा साधकः कर्म कुर्या
दिति अथ शिवाबलिप्रकारः तदुक्तं कुलचू
डामणौ बिल्वमूले कन्दरे वा श्मशाने वापि
साधकः मांसप्रधानं नैवेद्यं सन्ध्याकाले नि
वेदयेत् कालीकालीति वक्तव्यं तत्रोमा शिव
रूपिणी पशुरूपा समायाति परिवारगणैः सह
भुक्त्वा रौति यदैशां मांसं भुक्त्वा ततो लस्य सुस्वरम्

तदैवं मंगलं तस्य नामयथाकुलद्रव्यार्पणम्
नित्यमन्त्रादिदानेन तन्नियतस्तोत्रपाठैश्शिवाम्
नित्यसन्तुष्टां यथासन्ध्यावन्दनं पितृतर्पणम्
तथैव कुलसेवानां नित्यता कुलपूजने
पशुरूपां शिवां देवीं यो नार्चयति निर्जने
शिवाशापेन तस्यात्र सर्वं नश्यति निश्चितम्
जपपूजाविधानानि यत्किंचित्सुकृतानि।
च गृहीत्वा शापमादाय शिवा रोदिति नि
र्जने एकया भुज्यते यत्र शिवया देवभैरव
तत्रैव सर्वशक्तीनां प्रीतिः परमदुर्लभा प
शुशक्तिः पक्षिशक्तिर्नरशक्तिर्यथाक्रमात्
पूजनाद्द्विगुणं कर्म सगुणं साधयेत्ततः तेन
सर्वप्रयत्नेन कर्तव्यं पूजनं महत् राजादि
भयमापन्ने देशान्तरभयादिके शुभाशु
भानि कर्माणि विचिन्त्य बलिमाहरेत् कुला
गारं दक्षिणाग्रे कश्चित्तत्र वसेद्व्रती न कस्य
चित्प्रवक्तव्यं यदीच्छेच्छुभमात्मनः निर्जने
चैव कर्तव्यं नैव जनसन्निधौ किंवापक्ष
पतंगादिदर्शनेनैव कारयेत् पातालमण्ड
ले वापि गह्वरे सुनिर्मितिते नच्छिद्रे सकलेवा

पुण॰
२॰
42

पिकर्तव्यं न च सन्निधौ कुलपुष्पं कुलपूजां
कुलध्यानं कुलजपम् कुलगृहपत्निकापि
कुलमालाकुलाकुलम् कुलचक्रं कुलज्ञा
नं सर्वथा न प्रकाशयेत् प्रकाशात्सिद्धि
हानिः स्यात्प्रकाशान्नियमादिकम् प्रका
शान्मंत्रहानिः स्यात्प्रकाशाद्देवहिंसनम्
प्रकाशान्मरणभीतिः स्यान्न प्रकाशं पका
थं च न स्नानकाले च देवेशि यदि कोप्यत्र
गच्छति दृष्टे चेद्देहसर्वीमुद्रां विस्मृत्यासं
तध्यात्सर्वं प्रकाशाद्यदि गुप्तिः स्यात्तत्प्रका
शात्मरक्षणम् गोपनं यदि शक्तिः स्यात्र
गुप्तिः सा विधीयते कदाचिद्देहहानिस्तु
न वा शक्तिः सुरेश्वरि कुलद्रव्यसमालो
कामत्स्यमांसं वरस्त्रियम् दृष्ट्वा च भैरवीं
देवि प्रणम्य विसृजेन्मनुम् घोरविघ्नविना
शाय कुलाचारसमृद्धये नमामि वरदे देवि
मुण्डमालाविभूषिते रक्तधारासमाकीर्ण
भूतले त्वां नमाम्यहम् सर्वविघ्नहरे देवि
नमस्ते हरवल्लभे एतेषां दर्शनेनैव यदि
नैवं प्रकुर्वते शक्तिमंत्रमुपास्कृत्यतस्यासि

द्धिर्न जायते एतेषां मारणोच्चाटहिंसनं वा
ऽभिचारादिभिः क्रियते यदि पापात्मा मन्त्रकः
स कथं भवेत् प्रयानांशसमुद्गापतनाः कु
लनष्टश्रियः शाकिमन्त्रतश्चाम्यवीमदंर्पाः
श्रूणु भैरव लब्धसिद्धिसमायोगा डाकि
नीहिंसनं यदि अथवा दानवानां च मन्त्रका
नां विशेषतः वटुकानां भैरवाणां तस्य सिद्धि
र्न जायते इति श्रीपूर्णानन्दपरमहंसविर
चिते श्यामारहस्ये दशमः परिच्छेदः १०
अथ पुरश्चरणव्यतिरेकेण पुरश्चरणवि
कारा लिख्यन्ते तदुक्तं वीरतन्त्रे अथातः सं
प्रवक्ष्यामि गुरुसिद्धिपुरःसरम् रहस्यं म
न्त्रसिद्धेस्तु पुरश्चर्यादिकं विना गोपितं
कोटिशास्त्रेषु इदानीं प्रकटीकृतम् एवं
ज्ञात्वा विशेषज्ञो गोपयेत् प्रीतये मम एत
त्प्रकाशनाल्लोके महाहानिः पदे पदे शिव
पृ॰ शिखिवियत्ताएं पंचमान्तस्वराङ्कितय
मिदमपूर्वं बीजमुग्रप्रभायाः त्वणमपि व
मणीनामएउलान्तर्विभाव्य त्वपयति दुरदि
ष्टवादिराजायते सः सजयति त्रयवर्गान्वा

प्रपा.
२.
93

दिग्जात्विवादेवशायतिरमणीनांचित्तचौ
रश्रिराय: कवयतिकविराजैरप्यदृष्टंसक
लमयुमतिरपिसिद्धिर्जायतेतत्स्वरूपं स:
अथसमयाचार: शृणुपुत्रवरारोहेसमया
चारंसमवम् येनहीनानसिद्ध्यन्तिजन्म
कोटिसहस्रश: मानवा:कुलशास्त्राणां
कुलाचार्यानुचारिणाम् उदारचित्त:सर्वत्र
वैष्णवाचारतत्पर: पर्वतेनिर्जनेवापिवि
पिनेशून्यमण्डले चतुष्पथेकुलागारेश्म
शानेवापिसाधक: ध्यानंध्यात्वामंत्रजप्ता
नत्वागच्छेद्यथासुखम् दृष्ट्वाशीर्षमहाका
लीनमस्कुर्याद्दलक्षितम् दृष्टांमकरींतथा
गौसंजंतुकीयमहतिकाम् कुक्कुटंश्वनकं
काकंकृष्णमार्जारमेवच नमोदेविमहा
चण्डमुण्डकेशिवलिप्रिये कुलाचारप्रश
स्तास्येनमस्तेशंकरप्रिये श्मशानंचशवं।
दृष्ट्वाप्रदक्षिणमनुव्रजन् प्रणम्यानेनमं
त्रेणमंत्रीस्वस्थमवाप्नुयात् घोरदंष्ट्रेकठो
रास्तिकिटिशब्दप्रभाषिणि घोरशावक
रालास्येनमस्तेचितिवासिनि रक्तपुष्पंत

यावत्त्वं विलोक्य त्रिपुरां विकाम प्रणमेद्
णुवङ्क्मा विति मंत्रपठेन्नरः वन्धूकपुष्पस
काशे त्रिपुरे भयनाशिनि भाग्योदयसमुत्प
न्ने नमस्ते वरवर्णिनि कुलपुष्पं तथा वस्त्र
शतानं राजपुत्रकम् इत्यष्टरथशास्त्राणि
फलकान्वीरमल्लकान् महिषं कुलदेवं च
महिषघ्नि नमोस्तु ते अथ स्तुतिः कुलयु
वतिपुष्पौ नौ मंत्रवर्णा विलिख्यानि गमस
मयवर्णान्यसद्देशादि दुष्टान् विदितगुरु
कुलान्ता वाङ्मनोभिर्विधियोगमनुघटित
पटीयान्सायं पेक्वा क्रिचेतः कुलपथमनु
सन्ध्याय पुष्पसितार्थाश्च भूमौ तव जननि जनो
यस्त्वर्पयेत्तीर्थतोयैः रुचिरतरसपुष्पैर्गन्ध
माल्यानुलेपैरचितपुव्वति वेशस्तस्य हियाध्या
यते सः परिचरति समस्तैर्भासमर्वैः सम।
स्तैस्त्वपरिमलजालैर्योनिचक्रे सह स्रुप
सविमलकुलजानां लब्धया वर्जितां च स्वयम
परिचिताङ्गत्लोभकृत्योगिनीनाम् पुष्परि
पुकुलचक्रे संस्पृशन्मध्यमाख्यां युवति रु
विरनाद्यः पापहीनः सविशः कुलपतिकुल

पुष्प. २.

६५

नाध्यं योजयित्वा तदनु मनुं पठति विमलंपं
योजयेद्यो हृदि स्थः जनिततवकलानां कोवि
दः कामरूपः कुमतिरहितचित्तः सलिले
लांतिर्यावै विगतभयविवादभ्रान्तजालः
सर्वाशुः स्तवनविमलचित्तो बीजमुद्धृत्य शा
क्तिम् यदि जपति मदन्तर्भावमासाद्य सद्यः
स्मरनगरगतैस्तैः सिद्धवर्गैः प्रपूज्यः शिव
मृगमदसदृशीं शक्तिबीजं कसिद्धं हरिहरव
न्द्यास्य स्वामिभूतं प्रशस्तम् परमगुरुमसं
त्रः सोमकृत्कामिनीनामधिपतिरिव वाचां
श्रीपतिः सार्वभौमः मृगमदकविनाथः
कामबीजं तदग्रे भुवनभयविनाशो सोमि
तीयोजयित्वा जपति यदि समुत्कण्ठाविन
नैवीरसिंहः कुलयुवतिकुलानां सोमकृ
कामभावात् मदकमलदलेर्यः शाक्तिबी
जं नियोज्य विधिहरिहररूपः स्यात्स्थिरं वा
कुबेरः रिपुकुलहरिणानां लोलवनामोज
विभ्रमस्सभजननिकेशान्वगुण्ठता सोस्त्र
नाथः शिवमृगमदमूलं
भजति यदि गुणानां कर्मी मूलं विमलपदम्

निर्यिप्तिरपिनाथोगीःपतिःश्रुद्धवेतायदिम
गतितदेतन्मन्त्रसम्पूर्णीयतित्वम् चरणरणना
वर्ज्जक्वाणजिह्वाविवर्जितन्तु परिमय्यर्चिंरूढा
जतेतत्कुवामाः लिखेनमनुवर्णाणंमोहा
द्रानेकदर्धः मदमदमवयर्मः द्वोमहन्मे
त्रराजः श्रमलशिरस्थियर्मेचादिराजंस्तत
त्रंस्तवनशातनिधुङ्कंवीजमेतत्कवाम्यः
ह्रितयमपिविमानेवक्त्रमीशोमहेशः कि
मिहकमलजन्मास्तोतमीशोनविस्मुः
रुद्रभजतियपदंमंत्रराजंमवाग्मीभवति
जननिजनन्त्रःपादपद्मापद्मोक्ता तृजतिम मो
रमधुमांसंवाहृशीक्वापिकालेनवल्लभुवि
कटाविजायतेकर्मवद्धः विहितगुरुमुखा
३ं हाप्पापमंप्रशोकीनिखिलमपितत्त्वस्त्राप्रा
प्यकस्मादकस्मात् सर्वविश्वपारेमोह
त्रि चार्यो[illegible]पारेपरमपदविलीनःसर्वसोमा
प्यभोगैः श्रनलपुरविभागेकालिकावट
वीजंतदपियदिविदध्यादिक्षुतंदन्तवर्णम्
नयनयुतनकारंमस्तकेनामपूर्णंतदनु
विकटदंष्ट्रासोत्कटंवीजपूर्णम् यदिजपति

पृपा॰
२॰

समस्तगुरुस्तस्यात्तिरूपंवित्तेनगतिकिमिहा।
स्तकेवलत्वेनकिञ्चित् क्रमसहितमपूर्वंसम
वेमेवाद्भवंघमननपरमवा[illegible]तस्यमध्यस्थ
रूपम् भजन्तियद्दिविदात्मानन्दरूपोमनस्वी
तरतिभवमपारंचण्डिकानुग्रहेण इतिते॰
कथितंसर्वरहस्यपरमाद्भुतं यथानुक्रम
तोलोकेसाधकः किंनसाधयेत् इतिश्री
श्रीमानंदपरमहंसविरचितेश्यामारहस्येए
कादशःपटलः ११ अथवामप्रयोगोलिख्य
ते तदुक्तंकालीतंत्रे अथचान्यविधिंवक्ष्ये
येनसर्वत्रसर्वगः साधकःसाधयेत्सिद्धिं दे
वानामपिदुर्लभाम् कुलागारेस्थितायां
दृष्ट्वायोजपतेनरः अयुतैकप्रमाणेनसा
धकःस्थिरमानसः केवलंजपमात्रेणस
र्वविद्यानिधिर्भवेत् संस्कृताःप्राकृताःपा
ठालौकिकावैदिकास्तथा वशमायान्तितेत
सर्वसाधकस्यनचान्यथा अथवामुक्तके
शस्त्रविवस्त्रांसंयुतः प्रजप्यादयुतंप्रा
तःपतेद्देवफलंलभेत् नग्नांवरलतांपश्यन्न
युतंयस्तुसाधकः प्रजपेत्सभवेत्सद्योविद्या

यांवल्लभः स्वयम् तस्य दर्शनमात्रेण वादिनः
कुण्ठतां गताः गद्यपद्यमयी वाणी सभायां तः
स्वजायते तं दृष्ट्वा सुधियः सर्वे प्रणमन्ति सु
दान्विताः तस्य वाक्यपरिचयाज्ज्ञा भवंति वा
ग्मिनः अथवा मुक्तके शास्त्रे विंध्यमतयेन्नरः
प्रजप्यात्सयुतं तस्य पत्रप्रतिनिधिः स्मृतः
धनकामस्तु यो विद्वान् महद्दैश्वर्यकामुकः
बृहस्पतिसमो यस्तु भाविते कामयेन्नरः
श्रेष्ठो नरः शतं जप्त्वा कुलमार्गमनन्यवित् मै
थुनं यः प्रयत्नेन सततं सर्वफलं लभेत् लता
रतेषु जप्तं सर्वं महापातककृन्तये लता यदि
न संसर्गेत दासं जाप्रयत्नतः समुत्सार्य जपे
न्मंत्री धर्मकामार्थसिद्धये ताडनं प्रहारं नि
न्दां च कौटिल्यमप्रियं तथा सर्वथा न च कर्त
व्यमस्याः सिद्धिरोधकृत् स्त्रियो देवाः स्त्रियः
प्राणाः स्त्रिय एव हि भूषणम् स्त्रीसङ्गिना स
दा भाव्यमन्यथा स्वस्त्रियामपि विपरीतरता
सक्ता भाविता हृदयोपरि तद्धस्ताद्विचिंतं पुष्पं
तद्धस्ताद्विचितं पयः तद्धस्तार्चितं भोज्यं देवता
भ्यो निवेदयेत् महाचीनक्रमलताविष्टितः सा

पुपा॰
२॰

यकोत्तमः राज्ञोयदिजपेन्मंत्रस्यैवकल्पलता
भवेत् महाचीनक्रमलतावेष्टनेनचयत्फलं
तस्माधिषोऽशंशोषेनतत्वलांनार्द्धिन्तितेशावः
शवासनाधिकफलंलतागेहप्रवेशनम्
अथविशेषोयथा नतुकंकुलवृक्षमणो रज
स्वलांसमालोकाउन्मूलेष्टिष्टदेवताम् पूज
यित्वामहाराज्ञोप्रसंहस्रजपेन्मनुम् लत
पीठफलंदेवलभतेनात्रसंशयः वेताल
पादुकासिद्धिंविद्यासिद्धिंतथैवच अंजनंति
लकंगुप्तिंसाधयेत्साधकोत्तमः प्रतिदिनम
ष्टोत्तरसहस्रंप्रजपेदित्यर्थः नतुकंतत्रवृक्ष
मणो यत्रजपेचमोहेचमस्थानेकामनी
भिभिः तत्रयंगणनाप्राक्राग्रष्टोत्तरसहस्र
कम् गन्धर्वतत्रापि पृथ्वीमत्तमंत्रीवीरस्स
हस्रंयदिनित्यशः तदावादीस्वसिद्धान्तहन्तः
सिद्धितलेविशेषात् पर्वतेहस्तसारोप्यनिर्भ
यःशान्तमानसः कवितांलभतेसोपिश्रम्
तंवचगाच्छति महाचीनक्रमेदेवीध्यात्वा
तत्रप्रयुत्रस्यच नतुमोङ्कवपुष्पेणसजपेद्भक्ति
भावतः सम्भवेत्कुलदेवस्यकुलद्रुमगानःसदा

त्रलितातोन्महादेवीमूले ध्यात्वा यथाविधि
तत्त्वधाराम यथाराभिमत्तपिये मित्रकानने म
हावीतद्रुमलताविष्टितः साधकोत्तमः रात्रौ
यदि जपेन्मंत्रं स एव कल्पलता भवेत् तिथि
द्रुमेण संख्याभिर्लताभिर्विष्टितो यदि तदा मा
सेन सिद्धिः स्यात्सहस्रं जपमानतः अष्टम्यां
ववतुर्दश्यां द्विगुणं यदि हृष्यते तदा मधुम
तीसिद्धिर्देवानामपि दुर्लभा अथ निशायां
दीप्तितं कुलनायिकां समानीय कामाख्या
मुखी साधकस्यात्मानं तस्य गात्रे विधाय देवी
को स्वादिपीठवाचो पीठं सहजप्य मूलदेवीं प्र
जयेत् तदुक्तं तत्रैव रूपं स्यात्मानं देवीं त
त्रैव साधकं विन्यसेत्ततः प्रथमं साधकस्य
हृदि देवीकूटस्य मस्तके पादयुगं परिमार्ग्यः
विलिख्य यन्त्रं प्रदर्शो कं पूजयेत् कलयाधारिण म
को टदेवी प्रथमं पूजयेत् कुं कुलाके: मध्य
भागं ततो मूलदेवी मावर्तनैः सह लतैकेन त
त्रजस्वात् उद्रुयाततो विशेत् तमीठयो
निश्र ह्यां पूजयित्वा ततो जपेत् निजे हृदे
वतां तत्र जपेल्लक्षं समाहितः उद्रुयानसहय

पुरा.

१. गमिमर्थः कामरूपेततोगत्वाततःकाम
यंनीयजेत जलवालंततोगत्वाकामाख्यं
प्रथमेयतः कामरूपेप्रजापतिमुखेश्वरार्थः
ततोजालन्धरेगत्वापूर्णेश्वरींप्रथमंयजेत
२० तत्रापिलहमाणि जप्त्वामंत्रसमाहितः
जालन्धरेतनयुगेश्वरार्थः ततःपूर्णगिरौ
गत्वायजेच्चण्डींततोजपेत पूर्णगिरौशिव
सीमार्थः जपेदितिमूलदेवींसावरणांसंपू
ज्य प्रजपेदिमर्थः कामरूपान्तरेवत्सकाम
ख्यांप्रथमंयजेत कामरूपान्तरेविन्दुवक्त्रा
न्तरेश्वरार्थः एवंपीठेष्वरीजप्त्वाप्रजपेदिष्टदे
वताम् समपीठसमलंजप्त्वागत्वासमाहि
तः मन्त्रात्मनःश्रेष्ठस्वकालिदेविकुलोत्त
मे एवंकृतेविमर्शंतचेत्सनामगोत्रजन्मने
तवष्टदेवतेनाहंपूजाख्यवरमुत्तमम् ततः
प्रणम्यदेवींश्रीपूजयाहरमात्मनः यद्येवं
नैवमादेवीपुनःश्रेष्ठीक्रमाचरेत स्वतोमितः
कुलाचारपरिचर्यापरायणः अथसर्वेष्टपी
ठपूजनेन्महिषमर्दिनीम् ततःप्रसन्नोभव
तिसंरकुलचरप्रियः ततोजप्त्वामूलमंत्रस

वैसिद्धीश्वरो भवेत् इति श्रीपूर्णानन्दपरमहं १२
सविरचिते श्यामारहस्ये द्वादशः परिच्छेदः
ॐ अथ ग्रन्थगौरवभयान्महाभागादिदेवी
पीठक्रमो न लिखितः किन्तु महिषमर्दिनी
पूजाप्राशस्त्यात्तत्क्रमो लिख्यते । तदुक्तं
कुलचूडामणौ भैरव उवाच मातर्महिष
मर्दिन्याः संकेतं कथयस्व नः कुलाचारस
संसिद्ध्यै भुक्तिमुक्तिप्रसिद्धये श्रीदेव्युवाच
सृष्टिस्थितिविनाशानामादिभूता महेश्वरी
गोप्या सर्वप्रयत्नेन एतां कथयामि ते
त्रैलोक्यबीजभूतान्ते संबोधनपदं ततः
सृष्टिसंहारकौ वर्णौ विद्या महिषमर्दिनी
सर्वार्थः मदनरिपुः शक्तिबीजान्ते महि
षमर्दिनी पदमभिलिख्य वह्निजायास्तु
ठरेन्त ह्रीं महिषमर्दिनि स्वाहा अतिगुह्य
तरा देवी सृष्टिस्थितिविनाशिनी सर्वदेव
मयी सिद्धिबीजभूता सनातनी न कस्मै
चिद्वक्तव्या कथिता सिद्धिदायिनी अस
न्तगुरुभक्ताय शुद्धाय यदि कथ्यते तदा
सर्वाणि दानबीजेनापि च साधनम्

पृ॰ १॰

48

साधारणी प्रोक्ता विद्याह्यलोके सिद्धिगोच
रा पुनस्सर्वसिद्धिता देवी गुह्यसिद्धिविनाशि
नी विशेषतः कलियुगे महासिद्धौघदा
यिनी गुह्यणां कुलनाथानां महाशापप्र
दायिनी तस्मात्सर्वप्रयत्नेन गोपनीयं न
वान्तरी ॥ अथास्याः पूजाक्रमः प्रातः कृत्वा
दिस्नानान्तं विधाय द्वारदेवताः पूजयेत्
तदुक्तं तन्त्रान्तरे कुर्याद्द्वारे विघ्नं महा
लक्ष्मीं सरस्वतीम् ततो दक्षिणशाखायां
विघ्नं देवेशं समभ्यर्चेत् उभयोः पार्श्वयोर्गं
गायमुने पुष्पवारिभिः देहल्यामर्चयेद्
देवं प्रतीहारमितिक्रमात् ततः स्वविधिवि
द्वेष्टारणां मनः स्थापनभूतशुद्ध्यादि प्रा
णायामादिकं च कृत्वा ऋष्यादिन्यासं कुर्या
कील॰ त् तदुक्तं रुद्रयामले नारदोऽस्य ऋषिः प्रो
क्तश्छन्दो गायत्रमीरितम् देवता महिष
घ्नी प्रोक्ता बीजं परात्परा अथाथक्रमः ना
रदऋषिः गायत्रं छन्दः श्रीमहिषमर्दि
नी देवता ह्रीं बीजं स्वाहा शक्तिः महिष
मर्दिनी कीलकम् चतुर्वर्गसिद्ध्यर्थे पा

जपे विनियोगः ततः कराङ्गन्यासं कुर्यात्
यथा ॐ महिषहिंसके हूं फट् अङ्गुष्ठाभ्यां
नमः ॐ महिषशोषिणि हूं फट् तर्जनीभ्यां
स्वाहा ॐ महिष[illegible]घयं हूं फट् मध्यमाभ्यां
वषट् ॐ महिषं हन हन हूं फट् अनामि
काभ्यां हुम् ॐ महिषमर्दिनि हूं फट् कनि
ष्ठाभ्यां वौषट् इति विन्यस्यैवं पञ्चाङ्गेषु
न्यासं कृत्वा ऊर्ध्वतालत्रयं दशदिग्बन्ध
नं कुर्यात् तदुक्तं तत्रैव ॐ महिषमर्दिनि हूं
फट् हृदयाय नमो हृदि ॐ महिषशोषि
णि हूं फट् शिरसीरितम् ॐ महिषवि[illegible]घ
यं हूं फट् शिखायां मन्त्रः प्रकीर्तितः ॐ महिषं
हन हन हूं फट् कवचमीरितम् ॐ महिष
मर्दिनि हूं फट्नदस्त्राख्यं भैरवम् ततः
पूर्ववन्मातृकान्यासव्यापकन्यासौ कृत्वा ऊल
क्तक्रमादिना हृत्पद्मे उपाके वाष्टदलं तदष्टम
व तत्कर्णिकायां [illegible] वीजात्मकं यन्त्रं नि
र्माय पुरतः सिंहासने संस्थाप्य तत्रावाह्य प्रा
णादिपीठदेवताः संपूज्य पूर्ववद्देहस्थादि
कं कृत्वा देवीं ध्यायेत् तदुक्तं तत्रैव ध्याये

श्यापा॰
२॰ कालीमहादंष्ट्राघोरामट्टोन्मुखीम् द
ष्ट्रिणीचक्रखड्गौचबालंशूलंतथैवच वामे
49 शंखंतथाचर्मथतुमस्तर्जनमेवच बिभ्रती
बाहुभिर्देवीमष्टाभिर्महिषमर्दिनीम् पी
ताम्बरपरीधानांपीनोन्नतपयोधराम् ज
टामुकुटशोभाढ्यांपितृभूमिसुखावहां
एवंध्यात्वामानसोपचारैः संपूज्य आवा
हनादिकंकृत्वाषोडशोपचारैः संपूज्य
अंगमंत्रेणांगानिसंपूज्य श्रीगुरुपरमेष्ठिगु
रून्वायव्यादीशानपर्यन्तंसंपूज्य पूर्वादिषट्द
ले ओंदुर्गायैनमः ईश्वरवर्णिन्यैनमः कु
मार्यायैनमः एंकनकप्रभायैनमः एंकृ
त्तिकायैनमः ॐअभयप्रदायैनमः ॐ
कल्याण्यैनमः अंसुरूपायैनमः इतिपू
जयेत् तदुक्तंतन्त्रान्तरे आदौदुर्गांततोव
रवर्णिनीमेकाक्षर्यम् कनकप्रभांचैव
कृत्तिकामभयप्रदाम् कल्याणींचसुरूपां
चयजेत्सर्वादितःसुधीः कुलवृक्षमूलेच
अष्टपत्रेयजेद्देवींदुर्गाद्यादीश्चषड्विकाः दी
पनाद्येनात्रपरिभाषिकाग्रहणं तेन ओंदु

ङ्पेपेठौठांश्च इमद्द्योमितिशारदाटीका।
कारेणोक्तमिति ततोदेव्याः दक्षोर्ध्वदक्षे यं
वक्त्राय रं वक्त्राय लं वामाय वं मूलाय शं
शाखाय षं यमेण सं धनुषे हं तर्जनाय न
मः इमैनेनपूजयेत् तत्रैव आयुधानि प
लाशाग्रेयादिभिः परिपूजयेत् इति ततोद
लवाह्ये पूर्वे वज्राद्यायुधपशक्तीः संपूज्य चतु
रस्रे पूर्वादिक्रमेण लोकपालांस्तद्वहिस्तद
स्त्राणि पूजयेत् तदुक्तं कुलचूडामणौ ब्रह्मा
णाद्यास्ततः पश्चाल्लोकपालांस्ततो बहिः त
दस्त्राणि ततो मंत्री प्रयोगं च समाचरेत् ततः पु
नर्देवीं संपूज्य यथाशक्ति जपं कृत्वा अर्घ्यं ज
लपुष्पाभ्यां गुह्यादिं मंत्रेण देव्या वामकरे ज
पं समर्प्य स्तुतिं कृत्वा प्रदक्षिणां साष्टांगप्रणा
मं विधाय देवीं स्वहृदि विसर्जयेत् अथ पुरश्च
रणप्रयोगो यथा अक्षलक्षं जपेन्मंत्री तद्दशां
शाभिषेकोयतः अथ होमदशांशतर्पणम् त
दशांशाभिषेकं तद्दशांशं ब्राह्मणभोजनमि
त्थम् पुरश्चरणांगत्वात् अथ होमस्थानियमो य
था वशयेत्तिलहोमेन नरान्नरपतीनपि सिद्धा

श्या॰ पैष्टैः कृत्वा नरं श्रीरोगान्मुच्येत तत्क्षणात् पैष्टे
र॰ कृत्वा तं पेष्टघृत्रं घृतैर्भिः शान्तिमाप्नुयात् पला
न्तू॰ शकुसुमैः पुष्टिर्योनिर्धनस्त्रियं व्रजेत् काक
50 पक्षैः कृतो होमो द्वेषं वितनुते नृणाम् मरीच
होमैर्मारणं रिपूणामोति सर्वथा द्वादशाभिचार
भूतादीन्मालाद्देवी विनाशयेत् कुलचूडाम
णौ च प्रयोगो होममममये महं संवक्ष्यमितम्
एतद्विद्यामहाविद्या न देया यस्य कस्यचित्
यदि भाग्यवशाद्देया कुलदेवी कुलोत्तमैः दी
क्षिता कुलजाति सच्छिष्ये सैव नान्यथा अ
थास्याः स्तुतिः तदुक्तं कुलचूडामणौ भैरव उ
वाच ओं मच्छिते वरचण्डिघूर्णित डशाचारे प्र
वण्डा स्वैरस्वैरदा रयतुः त्वमाद्युमकलेशाम्प
न्तु सर्वापदः तेनाहं निरुपद्रवस्त्वत्परं श्रीपा
दपद्माटवीप्रान्तानन्तरशान्तये मम मनो हंस
स्थिरं निन्दतु । हिल्लाचण्डिह्रिरण्यदारणपटु
प्रोद्दामदन्तावलिस्फुरज्जे स्फुरत्कल्पस्वमेफुल्लसोदरस
टारोषनखसिंहस्वरा मातस्त्वपद्मणा[illegible]मोघ
णपटुश्रीपादसंसेविनीसेवन्ती करिवैरिणं
किमरिभिर्भीतिर्भवेत्सेविनः २ चण्डित्वद्विघ

यान्नराह्लरणदंष्ट्रोग्रान्तरे चेद्धृतं तत्तत्त्वं पु।
रुषप्रकृतस्तु गानं तं ब्रह्मादिभिर्गीयते तस्मा
द्देवि समस्तदैवतकथासारैकधामस्फुर।
च्छ्रीमत्पादपयोजतं तु वनपरं मामस्य संभा
वय ३ मत्त्वित्यायदिवास्त्रवत्कुलपथ्याचा
राद्दूरं मास्तु वा कीर्तिः केशवकौशिकाद्वे
न वरीनैवास्तु समस्तद्विधिः मातर्वलहरि
स्मरारिकृतभूरैदे मारिसेवास्पदश्रीमत्पा
दपयोजचिन्तनवियोविनसदावास्तु नः ४
निर्दिष्टोस्मि यदि त्वदीयपदपद्मकृद्र्वीपभाभा
वनानिर्दिष्टस्य तदा समस्तापि विमलं तत्किं वास्व
सिद्ध्यादिना तस्माद्देवि कृपाभवाञ्छितततं तु
श्रीपादपद्मद्वयीसच्चितेन ततं सपदं प्रसरत
प्राणेश्वरि लभ्यतामु ५ आत्मानं परिरभ्य
भूतपतिरप्युन्मादमासादितः स्मारं जीव
नरतत्रोणसचक्रतीनेवाभिविश्वकप्रभुः दे
वाधिक्षुतवल्लवन्दनवनप्राणस्य गर्भास्
नन्मधीस्थलीभवत्पदैककमलामोदेन ना
स्वादितः ६ आक्रमीतरनादिमोहजलधि
व्याहारवर्जोविलवल्लानन्दोकविवशस्ता रसोकमूलं

पृया॰ १॰

न्तोऽस्त्वेव माहेशि अस्माकं सरहृन्दनिर्भरा
मनस्तापापनिभूतन्तमस्त्रीमदुक्तिरसातिदु
र्दिनपरीवाहः सदा सर्पतु ॥७॥ त्वमात्मस्फुर
दंशुजालजरुचावर्ण्डांशुकोटिसवलत्स्वा
न्तर्ध्वान्तविसारिनिर्मलचिदानन्दवपुर्देव
तम् सर्गं त्वं सृजते स्थितिं वितनुते संहृत्य
नन्दयाते प्रोद्भिन्नाञ्जननीलनीरदमहः
श्रितेऽस्मदैवायत्तनः ॥८॥ यां कृत्वा महिषासु
लेऽखिलसनातेन्विथाव सवलम्भजन्त्यन्तः
प्रसरत्तमस्तनपिशाचौद्देसंसमालेभते सा ऽदु
र्गाभवद्दुर्गाद्दुर्गातिदुराल्लवान्तकत्रास्मनीट
प्यदेवत्तवैरिदारणपटुर्जीयाज्जयाप्लुत्यादिनी ९
तस्यान्तेवेटकचामरान्वलवलत्स्यूकाण्यपष्ठा
वीयरस्फुरन्तन्त्यापिलीमुखोच्छलदला
कल्याहितनासापुथो संस्कारान्मरिसृपि
वर्त्तितशिवमादायपरब्राह्मिवज्जुस्पृष्ठाद्दु।
विवत्तिरतारविललसत्कन्त्रासपाशोज्ज्व
ले ॥१०॥ काञ्चित्क्वचिद्विरामकालकलितप्रा
णामसंपादकौ मातृनन्द्विपतिर्थगानन
शिरः स्फुगान्तरालस्थले वसन्तेव सपत्र

मध्यकलितेनारक्तकौमारमिसघेवार्ह
रुणगिरेरणपदाहूणीयमानांस्मरेत ॥
कुर्वीयः क्रमसंख्यकामकारयोश्चक्रं वरं कर्त्ति
कां विंटवाणधनुस्त्रिशूलमभयहस्तं मुद्गरं द
धानां शिवम् श्यामां नीलजनोस्फुरत्कुन्तल
वलत्स्तोरुहद्रूटमवलठीराम्फाललसत्क
गलवदनां ज्वोराङ्गहासोद्भवाम् ॥ २ ॥ एवंवे
नवदेवि मूर्तिमनन्तां ध्यायन्ति दुर्गां विधिभिः पि०
शाक्तैर्येऽपि पूजितां पर पुरक्षोभादिकं कुर्व
म्र० नी राज्यशत्रुजयः सद्यो विविधनाकारामस्ता
कर्षणास्तम्भोच्चाटनमारणादि कृतिं नां तेषां
स्वयं जायते ॥ ३ ॥ स्तोत्रेते वरणेऽरविन्दयुगल
ध्यानानावयानान्मयानां गोष्ठरक्तलोपचार
रचितं कृत्वोपचारं यदि ये पुण्यवन्तिपवन्ति
देविन रसाश्रीमोक्षकामोदयास्तेषां हस्त
गताम्भवन्तिजगतां मातर्नमस्तेऽजय ॥ ४ ॥ इ
ति श्रीपुण्यानन्दपरमहंसविरचिते श्यामार
हस्ये त्रयोदशः परिच्छेदः ॥ १ ॥ अथ नीलदुमः
न्दु कं नीलमणितेजे महानीलदुमं देवमू
चितं न प्रकाशितम् कथयस्व महादेव सर्वं

प्रणा० सिद्धिप्रदं महत् । श्रीभैरव उवाच । सर्वसिद्धिप्र
२ दं देवि सर्वेषामतिदुर्लभम् । सर्वसिद्धिमयं सा
क्षात्सर्वदेवनमस्कृतम् । सर्वपापहरं देवि स
र्वरोगविनाशनम् । ब्रह्मविष्णुशिवादीनां दि
क्पालानां च भामिनि । भैरवाणां च सर्वेषां
गन्धर्वाणां च योगिनाम् । नानासिद्धिप्रदं दे
वि वीरसाधनवर्जितम् । महाबलो महाबा
हुर्महासाहसिकः शुचिः । महासत्त्वो द
यावांश्च सर्वभूतहिते रतः । तेषां कृते महा
देवि कथितं नीलसाधनम् । अष्टम्यां च चतुर्द
श्यां पक्षयोरुभयोरपि । कृष्णपक्षे विशेषेण
३ साधयेद्दनयाहितम् । भौमवारे तमिस्रायां या
मे याते च भामिनि । तदर्धमन्तरे नग्नः स
र्वोपकरणं बलिम् । सामिषान्नं गुडं चैव सुरा
पायसमपिष्टकम् । नानाफलं च नैवेद्यं सुरक
ल्माषसाधितम् । विताड्यानेन मानीय सुहृ
द्भिः शस्त्रपाणिभिः । समानगुणसंवन्यैः सा
धयेद्गीतभीः स्वयम् । पूर्वद्वारे चतुर्दिक्षु देव
ताध्यानतत्परः । भीतश्चेत्साधकस्तत्र चतु
र्दिक्षु साधकः । नो चेत्स्वयं केवलो सौ भैरवः ।

परिकीर्तितः वस्त्रालंकारभूषाद्यैर्भूषितः
पूर्वसंमुखः अस्त्रान्तमूलमन्त्रेण प्रोक्षणे या
गभूमिषु गुरुपादरजो ध्यात्वा गणेशं वटुकं
ततः योगिनीमातृकां चैव वामपादपुरस्स
रः ये चात्र संस्थिता देवा राक्षसाश्च भयानकाः
पिशाचाः सिद्धयक्षाश्च गन्धर्वाप्सरसोगणाः
योगिन्यो मातरो भूता विघ्नदाः खेचरास्त्रियः
सिद्धिदास्ता भवन्त्व[illegible]तथा च मम रक्षकाः
प्रणवमनुनानेन पुष्पाञ्जलित्रयं क्षिपेत्
श्मशानाधिपतिं पश्चाद्रुद्रं कालभैरवं म
हाकालं यजेत्पश्चात्पूर्वादिकं चतुष्टये पा
द्यादिभिस्स्वमन्त्रेण बलिं पश्चान्निवेदयेत् श्म
शानबीजं ततः पश्चाच्छ्मशानाधिपतये णमू
इमं मन्त्रं सामिषान्नबलिं गृह्णपदं ततः ॐ
रु ठं यं ततः सिद्धिं प्रयच्छस्वाहयान्वितं प्रण
वाद्येन मनुना प्रथमो बलिरीरितः माया
न्ते भैरवात्पश्चाद्ध्यानकृत ततः पदं पूर्ववद्ब
लिमुद्दिश्य दक्षिणे बलिमाहरेत् हूमन्ते च
महाकालाय पश्चात्पूर्ववदुद्धरेत् पश्चिमे का
लदेवाय प्रणवाद्येन कल्पयेत् शाकिनीका

२ पृपा. २.

83

लशक्त्यन्ते भैरवेति ततः परं श्मशानाधिप
इमं वपूर्वं वक्ष्ये ततेहरेत् चितामध्येन तोद
याद्बलित्रयमनुत्तमं कालरात्रि महाकालि
प्रस्फुर घोरनिःस्वने गृह्णाणेमं बलिं मातर्
देहि सिद्धिमनुत्तमां कालिकायै बलिं दत्वा
भूतनाथाय दापयेत् शक्त्यन्ते भूतशक्त्यन्ते।
श्मशानाधिप इत्यपि प्राणवाद्येन मनुना।
दापयेद्बलिमुत्तमं हूं मन्त्रे सर्वगणानां ना
थान्ते चाधिपमच श्मशानमस्तके दत्वा स
र्वं वश्यमनुद्धरेत् नामाद्येन बलिं दत्वा पञ्चा
ङ्गेन समन्दिरं अन्ते सम्प्रोक्षणं कृत्वा पीठमंत्र
मसेत्ततः भूर्जे वा वटपत्रे वा तत्र पीठमन्त्रम
सेत् पीठमाश्रीयेत् तस्मिन्नेव वद्धवीरासनः
ततः वीरासनेनैव देवि प्रिरत्नां तत्र प्रकल्पये
त कूर्चयुग्मं हृदयं देवि नमो युगं ततः परं म
कालिके घोरदंष्ट्रे च प्रचण्डे चण्डनायके
दानवान्दारयेत्स्फोट हूमिति छिन्नयं ततः
शवशरीरं महाविघ्नं छेदय छिन्नयं ततः
छिन्नान्तो वह्निमं भ्रान्तो वीरानन्द मन्त्रमितः
श्नेन नमं चिंतलोष्ठं दशादिक्षु विनिक्षिपेत्

तन्मध्ये भैरवः सूक्ष्मो न विघ्नैः परिभूयते यदि
प्रमादाद्देवेशि साधको भयविह्वलः ततस्तै
स्तैः सुहृद्दुर्गैः रक्षितो नाभिभूयते अर्केन्दुसि
तकर्पूरमलनिर्मितवर्तिकं प्रदीपं तत्र संस्था
प्य अखण्डं तत्र प्रयोजयेत् हते तस्मिन्महादीपे वि
घ्नैश्च परिभूयते तत्तत्कल्पविधानेन भूतशु
द्ध्यादिकं चरेत् सोऽद्भावतारकं वापि विसस
सृजयेत्ततः मन्त्रध्यानपरो भूत्वा जपेन्मन्त्रमत
न्द्रीः एकादशी यदि भवेदिक्तसंख्यं ततो जपेत्
स्यात्वी वाष्टसाहस्रमष्टादशीवायुतात्मकं अतः धृ
परं तु मन्त्रस्तोमाय एकसहस्रकं निशायां वा
समारभ्य उदयान्तं समाचरेत् अमत्रापि ततः
पैवोपचारेण पूरतो देवतां यजेत् निर्मील्य
वस्तुषीपश्चात् [illegible] कर्णे [illegible] वस्त्रेणाच्छादयेत्
ततो यं गात्रपर्यन्तं यदि किंचिन्न लक्ष्यते जय
दुर्गामन्त्रजप्तेनैव सर्षपान्क्षिपेत् अथ ज
यदुर्गामन्त्रो यथा तदुक्तं हृन्मनस्पृहृके
तारं दुर्गे प्रणवं ततो दान्तं सलोचनम् द्वि
ठान्तो जयदुर्गायं विद्यावेद्यादशाक्षरी इति
ॐ इति लोति सोमदेवस्योणमवत्यसकारकः

प्रथ०
२.

पितॄणां सर्वदा भावमसीनां पद्मराहमे भूतवे
तपिशाचानां विघ्नोपशान्तिकारकः इतिवि
ख्यातिलानामवत्मर्गोशिकादितः ततः सम
पदं गत्वा पुनस्तेनैव संस्मरेत् देवमस्त्रापि सं
स्कृत्य स्रजयेत्त्वत्सुतनमं यदा वलिं प्रार्थयते
नं कृत्वारमेव वा दिनान्ते प्रदास्या मिश्री
स्र० कृ स्वगृहं व्रजेत् यदि हि वनतो दद्यात् सि छे
ननरकृत्वागात् यदोद्भवो धाम्नो द्भवो नेमर्थः
तदुक्तं तन्त्रान्तरे यवक्षोदमयं वा पिशालि क्षो
दमयं तथा चन्द्रहासेन विधिवत्तस्य मन्त्रेण
छातयेत् चन्द्रहासेनेति अर्धचन्द्राकृति ख
ड्गेनेत्यर्थः नीलतन्त्रेपि जपान्ते जपसंख्या
वा देहि देहीति भाषिते तदापि च वलिं दद्या
न्महिषच्छागलैर्वा तदित्थं वीक्षणं किञ्चि
न्न च वन्य समागमः इत्यादि दुर्गास्तर्पणाङ्ग
नानां दक्षिणां तथा पद्धिकोटपिशाचानां पु
ग्रहाणामनोभिप्सितं तत्सर्वं स्वमन्त्रं दद्यात्तमयं
यत्नेन वर्जयेत् समाप्य सायं नेदं विदृत्तिणां
विप्रकावधि गुरवे गुरुपुत्राय तनयाय वा नि
वेदयेत् सम्पत्तिहेतुकं मन्त्रं स्वनामाख्यं विद्य

तेकचित बटुकमन्त्रवतः पुंसः काकथापिव
पवसः अथश्मशाने विशेषो विलिख्यते न
उंक्तंकुलसद्भावे श्मशानालयमागमस्तु:
क्रकेशोद्दिगंबरः जपेदयुतसंख्यातं सर्व
कामार्थसिद्धये तत्रैव प्रेतमारुह्य प्रजपे
न्मन्त्रवित्तमः अयुतं मैथुने मूंत्वा विभीस्त
त्वपरायणः सयाति परमां सिद्धिं देवैरपि सु
दुर्लभां आकर्षणवशीकारमारणोच्चा
टनादिकं स्तम्भनं मोहनं चैव वदारणंग्रासनं त
था वाग्मित्वं च धनित्वं च बहुपुत्रत्वमेव च
बहुबलमवाप्नोति सर्वाश्रयत्वमेव हि स
याति खेचरत्वं च देवत्वमपि चैव हि न जरा
न च मृत्युस्य न रोगो न च ज्ञानतनं अथवा न
भीतिर्न चरोगित्वं न च वाक्यापातनं संभ सप्व
वेत्सिं पंचत्रिंशति सिद्धियुक् सदेहः पि
तैवी गा[illegible]बिल्वपत्रैः सहस्रशः श्मशाने त्वर्च्य
देवीं तु वाग्मिपसमतां व्रजेत् कालीं तत्रे म
हाकीनकुमलतामज्ञाभिर्विल्वपत्रकैः स
हस्रं देवीमभ्यर्च्य श्मशाने साधकोत्तमः
तदा राज्यमवाप्नोति यदि नात्र पलायते भैरव

पृ० २० उवाच श्मशाने घोषितं मन्त्री संप्रजप्य करतगां
शुभां रक्तचन्दनदिग्धांगीं रक्तवस्त्रैरलंकृतां मू
तावत्तुष्टिमिनं तु प्रोच्यते ततो ध्यायेच्च चण्डिकां मू
55 लमयित्वा लभेद्राज्यं यदि नातु पलायते मेष
माहिषरक्तेन वशीत्वं तस्य जायते यतिनित्वं
जायते तस्य सर्वसिद्धिः प्रजायते वत्सरात्स
भवेज्जीवोयमनेन यन्नदोपमः श्रीज्ञया देवरा
जोसौ रूपेण मदनोपमः पवनेपवनो हि च
सर्वतत्वार्थसाधकः साधितं शोषितं द्रष्टान्ता
स्थिमांसमेदावलि मूषकमेषमहिषमांस स्वं०
लोमसमन्वितं स्वन छिन्नजीर्णितकेशांस
मार्जनागतं निवेदयेत्तु श्मशाने च सर्वसिद्धि
प्रदं भवेत् नारीरक्तैर्युतं कृत्वा पत्राणि शात
श्रुतं मं प्रसेकं प्रजपेन्मन्त्रं ततस्तु होमयेत्तु
व सर्वसिद्धिर्भवेत्तस्य वाग्मी धीरश्च जायते
न तस्य दुर्लभं किंचित्सत्यं मां देवि विद्यते
कुलसद्भावे रेतोयुक्तेन पत्रेण च चिन्तेवं सह
स्त्रशः श्मशाने भ्यर्च्य कालीं तु सर्वसिद्धिं
च विन्दति यन्नवान्वलवान्वाग्मी सर्वयोषि
प्रियः सदा जायते नात्र सन्देहो महाकाल

वचो यथा श्मशाने योषितं बीजेनार्घ्यपुष्पैः
सहस्रशः रक्तचन्दनदिग्धां गौरकपुष्पैरलं
कृतां तावत्पुष्पैर्मन्त्रप्रोक्तैस्ततो ध्यायेत्तु का
लिकां ततो गत्वा लभेद्ग्रामं यद्यपि सो न पलाय
ते श्मशानं तिलयैश्च वशावासनगतः पुनः
सकृच्च जपेन्मन्त्रं सर्वसिद्धिप्रदं भवेत् तर्प
येद्रुधिवास्यतरक्तमांसादिभिस्तथा त्रिभि
र्मन्त्रपुटीर्येव सर्वसिद्धिर्भवेत्ततः तर्पयेत्तुप
योभिश्च रक्तयारापुत्तैरपि रेतोभिश्च तथान
ठन्तरयायेनकेन च मैथुनेस्थितयोषायाः
भगप्रक्षालनेन च मद्यमांसादिपरकेन वाभि
वंतस्य जायते वचसा वमवेज्जीवोपनेन वय
नायिपः अथ शावसाधनं तदुक्तं रुद्रस्त्रीके
मं संहितायां नातः परतरं किंचित्सर्वसिद्धि
दायकं सर्वसिद्धिर्भवेत्सर्वत्रादोरात्रैकलौयु
गे द्वापरे त्वर्धमासेन त्रेतायां वायनेन च कृ
ते च दशभिर्वर्षैः समे सिद्धिर्न संशयः शून्या
गारे नदीतीरे पर्वते निर्जने थवा वृक्षमूले श्म
शाने वा तत्समीपे प्रान्तरे स्थले अष्टम्यां च चतु
र्दश्यां पक्षयोरुभयोरपि भौमवारे तमिस्रायां

श्म·
२·

साधयेत्सिद्धिमुत्तमाम् उपचारांस्ततो याय कु
लामृतं तर्पयेत्तथा गुडार्द्रकरसेनैव स्नापयेद्वा
लिङ्गस्य च गोदुग्धेनैव यान्त्रिधेयमाधीवस्थे
56
नतत्रैव कदलीमधुसंमिश्रशाल्यन्नमारसैः
स्नेह सर्वस्त्रदद्यांत्संप्रोक्तं यत्र तत्त्वचिन्मेव तत्
गृहीत्वा तत्र दातव्यं शिवेनैव च स्पृशेत् अ
न्यत्रापि छिन्नानामत्र कल्पं तत्त्वेन स्नानात्स्नुवि
कल्पितं तत्र कंकडयामले सप्तकमात्रं तु
वर्णैः सीरसमधुपिष्टकैः तेनायां अजितादेवी
पूजितेन सर्वजातिभिः मधुभिः सर्ववर्णैश्च अ
जिताह्वा कलियुगे पूजनीया कलौ देवि केव
लेन सैव स्मृतेरिति मांसमत्स्यं च वस्त्रं च धू
पदीपादिकं तथा तिलाः कुशाः सर्षपाश्च
स्थापनीयाः प्रयत्नतः अथ पूर्वोक्तमन्त्र
स्थाने गत्वा स्मशानमार्गे विधाय पूर्वोक्तमूला
ले हृत्कारान्ते दत्त्वा यागभूमिं प्रोक्ष्य गुरुगणे
शबटुकयोगिनीक्षेत्रदिक्तुसं प्रणम्य पूर्वोक्त
वीरार्घमंत्रमूलो विलिख्य येवात्रस्मादिष्ट
देवतामंत्रेण भूमौ पुष्पाञ्जलित्रयं दत्त्वा प्र
णम्य श्मशानाधिपतिभ्यः शैवबलिं दत्त्वा

ग्रहीं मन्त्रेण शिखाबन्धनं विधाय सद्दर्शन
मन्त्रेण [illegible]मां नाराचं इति हृदि स्थलं दत्वा तं वि
धाय पूर्वोक्तं मन्त्रेण भूतशुद्धिं प्राणायाममन्या
सजालं विधाय जयदुर्गामन्त्रेण दिग्बन्ध
पान्विकीर्य तिलौसीन्यादिना तिलान्विकी
र्य विहितशिवसमीपे गच्छेत् तद्रूपं ज्ञात
रे पूजापूजादिकं सर्वं पूर्वोक्तव्रतमाचरेत्
वीरासनासनो भूमौ मायामोहो न विद्यते
येचाणिमादिमन्त्रेण भूमौ पुष्पाञ्जलीः क्षिपेन्
श्मशानाधिपतीनां च पूर्ववद्बलिमाहरेत्
सद्दर्शनेन वारत्रामुमाम्नायपरिकल्पयेत्
मायास्फुरद्द्वयं भूयः प्रस्फुरद्वितयं पुनः घो
रघोरतरे रूपनक्षतद्वयं रूपपदं ततः चटयुग्म
मर्दनेच प्रचटद्वितयं पुनः कहयुग्मं वम
स्प् द्वन्द्वं बधयुग्मं ततः पुनः घातयद्वितयं वा
फ मं[illegible]ड्नः समुद्राहृतः एकपञ्चाशदक्ष
यमघोरास्त्रमयो मनुः ह्रीं स्फुर स्फुर प्र
स्फुर प्रस्फुर घोरघोरतरतनुरूप चट चट
प्रचट प्रचट कह कह वम वम बन्ध बन्ध घा
तय घातय हुं फट् हालाहलं समुद्धृत्य सह

स्वांस्वरूपकं वर्मात्मानंतमहामंत्रसंदर्शन
मितीरितं भूतशुद्धिं ततः कृत्वा मासजालं
प्रविश्य सेत अथविहितशवोपयस्था नतुकं
भावक्रमतो यष्टिविद्धं शूलविद्धं खड्ग
विद्धं पयोमृतं वज्रविद्धं सर्पदष्टं चण्डालेना
भिभूतकं तरुणं शूरं सुन्दरं रणे नष्टं सम
ज्वलं पलायनविमुखमेतत्सम्मुखेरणावर्जि
तं एतेषामन्यतमं ग्राह्यमिति स्थितः अथनि
षिद्धशवोपयस्था स्वेच्छामतं हि वर्षेच वृद्धं स्त्रि
यं द्विजं तथा अन्त्याभावान्तरं तं कुष्ठसमरा
त्रीयकं तथा एवं वाह्यशवं स्नात्वा सर्वोक्ता
मतं शवं गृहीत्वा मूलमंत्रेण हृज्जप्यस्थाने
समानयेत् प्रणवाद्यस्त्रमंत्रेण शवसम्प्रो
क्षणं चरेत् प्रणवं कूर्चबीजं च मन्त्रनायन
मः स्वाहा फट् पुष्पाञ्जलित्रयं दत्वा प्रणमेत्स्म
शानदेवि के देवी परमानन्दशिवानन्दकु
लेश्वर आनन्दभैरवाकारदेवीपर्यंकश
कर वीरो हं त्वां प्रवक्ष्यामि उत्तिष्ठ चण्डिका
र्चने प्रणम्यानेन मंत्रेण क्षालयेत् मदनन्तर
रूपेन धूपितं कृत्वा गन्धादिना प्रलिप्य च

कुशाग्राभ्यां पुरस्कृत्य तत्र संस्थापयेद्बुधः पे
लालं वा गर्कटरं ज्ञाती विदिश साब्द्धकः तां बु
लेन तन्तुलेद ह्वाशं वं कुर्याद्यथोक्तं वै स्थाप
यित्वा तस्य पृष्ठे चन्दनेन विलेपयेत् वाकु
मूलादिकाग्रान्तं चत्वारि विधाय च मध्ये
पद्मं च तत्र ह्रीं कुलाष्टकसमन्वितं ततः पं
लेयमजिनं जवनान्तरितं यसेत् द्वादशां
गुलमानानि यत्नकाष्ठानि दिक्षु वं संस्था
प्य पूजयेत्तत्र इन्द्रादिदश देवताः तत्रायं क्रमः
ॐ इन्द्राय सुराधिपतये ऐरावतवाहनाय
वज्रहस्ताय शक्तिपरिवाराय नम इति सस
मबलिं दद्याद्यथा । ॐ ऐं इन्द्राय सुराधिप
तये इमं सामिषं बलिं गृह्ण गृह्ण गृह्णाप
य गृह्णापय विघ्ननिवारणं कुरु मम सिद्धिं प्रय
च्छ स्वाहा ए एं इन्द्राय नमः अग्नये तेजोधि
पतये शक्तिहस्ताय मेषारूढाय इत्यादि पूर्व
वत्समस्य बलिं दद्यात् यं यमाय नमः प्रेता
धिपतये दण्डहस्ताय महिषवाहनायेत्यादि
समस्य बलिं दद्यात् नं निर्ऋतये रक्षोधिपत
ये खड्गसिहस्ताये माद्विपूर्ववत्समस्य बलिं द

पूजा° २°

द्यात् वं वरुणाय जलाधिपतये मकरस्थाय
पाशहस्ताय ॐ वायवे प्राणाधिपतये इत्या
दि ॐ कुं कुबेराय यक्षाधिपतये इत्यादि बलिं
दद्यात् हौं ईशानाय भूताधिपतये शूलहस्ता
य वृषवाहनायेत्यादि इन्द्रेशानयोर्मध्ये
ह्रीं ब्रह्मणे लोकाधिपतये हंसवाहनाय।
पद्महस्तायेत्यादि निर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये
श्रं अनन्ताय नागाधिपतये चक्रहस्तायेत्यादि
संपूज्य बलिं दद्यात्। शवाधिष्ठातृदेवेभ्यो ब
लिं च साहयामरू वटुः षष्टियोगिन्यः भूताः
अथ पूजासामग्रीमुत्तरसायके संस्थाप्य
मूलान्ते ह्रीं फट् शवासनाय नमः इत्यासनं
संपूज्य मूलमुच्चरन्नश्वारोहक्रमेण शवोप
रि उपविश्य पादतले कुशान्दत्वा शवके
शान्प्रसार्य चुटिकां बद्ध्वा गुरुं गणपतिं देवीं
नमस्कृत्य पूर्वोक्तप्राणायामषडङ्गन्यासौ
कृत्वा पूर्वोक्तवीरानन्दमन्त्रनादशदिक्षु लो
ष्टानि निक्षिप्य संकल्पं कुर्यात्। तदुक्तं भा
वचूडामणौ उत्थाय संमुखे स्थित्वा पठेद्भक्ति
परायणः ॐ शव मे भव देवेश ममात्मकप

दं ततः सिद्धिंदेहिमहाभागकृत्वाप्रणवंतां
वर ततोमूलमंत्रेणरक्तचन्दनादिनात्रिको
णचक्रंविलिखेत् तदुक्तंभावयद्रामणो
स्तुतिमतिरुद्रयाभाख्यभाख्यलोचनमभि
युक्त पाहिमांदेवदेवेशशर्वाणीनामोयपीय
य इतिपादतलेनस्वत्रिकोणंवक्रमुल्लिखे
त् ततोऽस्यान्तेशवहस्तद्वयंपार्श्वयोःप्रसार्य
तदुपरिकुशान्दत्वातत्रस्वपादौनिधाय पु
नः प्राणायामत्रयंकृत्वाशिरसिगुरुंविभाव्य
हृदिदेवींध्यात्वाओष्ठाधरंसंपुटौविहित
मौलघाविभीर्जपेत् यद्यर्धरात्रपर्यन्तंकिं
चिद्बलस्यते तदापूर्ववद्दर्शितिलविकर
णस्वपदगमनादिकंध्यात्वाजपंकुर्यादि
ति चलाभमनाड्वयंनास्तिभयंजातेवदेत्ततः
प्रस्थाप्ययसिदेवेशिदानंश्वकुजरादिकम्मू
द्धिनान्तेश्चदास्यामिस्वनामकथयस्वमे
रस्तकंसंस्कृतेनैवनिर्भयस्तुपुनर्जपेत्
पुनश्चेन्मधुरंवक्तिवक्तव्यंमधुरंततः ततः
सुसंस्कारयित्वावरंतुप्रार्थयेत्ततः यदिस
न्तनकरोतिवरंदानंप्रयच्छति ततःपुनर्ज

श्या॰ २॰ पेहीमानेकाग्रमानंसयथा नरस्रूपंकाराधि
त्वावंरत्नप्रार्थयेत्ततः यदिसत्यं तिष्ठ नरा
ह्मांज्ञेयम् एकाग्रमानंसयथेस्पतम् नर
रूपंविनातत्रदेवोपिनोपसर्पति यत्नतस्त्व
नवोहृष्टमानवाद्देवयोनयः मानामात्रः
स्वसावापिमातलानीतथैवच आगताद्वि
ंश्रकुरुतेमायथास्थाद्यविग्रहम् उत्तिष्ठ वं
त्सतेकार्यं सर्वंजातंनसंशयः प्रभातसम
येजातमस्त्वमिताकोपातेगृहे प्रायोविमन्त्र
गलोकाराजानोदंडकारिणः कदाचित्केन
चिद्दृष्टस्तदाकिंतेभविष्यति इत्यादिविवि
धैर्वाक्यैर्नेवज्ञातंप्रपरिमज्जेत स्त्रीरूपधारि
णीदेवीनि नरूपधरःपुमान् वरंरहस्येति
वत्सत्वयतेमनसिचिंतितम् साधुनासायु
नावापियोविधेहरदापिनीम् तदावीरपते
स्तस्यकिंनसिध्यतिभूतले फलंजातमि
तिज्ञात्वाशवंतंमोचयेत्ततः शवंप्रक्षाल्य
संस्थाप्यवंधनान्मोचयेत्पदम् पदेवकंमार्ज
मूजं यित्वा [illegible] जलेक्षिपेत् शवंजलेवानिवा
हत्वा निक्षिप्यस्नानमाचरेत् ततस्तुस्वगृहेगत्वाव

लिंदत्त्वादिनांतरे अनयायाचितश्चापि नर
कुंजरस्तु करान् दत्वानीवाद्यपि हेन कर्तव्य
मष्टोपाधयाम् परोक्षिनिस्मसाचम्पपंचविंश
तिंसंख्यकान् पंचपंचविहीनान्वाक्रमाद्धे
वदक्षाधिकाहूतनः स्नात्वाच भुक्त्वाचनिवा
सेदुत्तमस्थिते यदिनस्यात्हिप्रभोजंतदानि
यनतां व्रजेत् गोब्राह्मणानांनिंदां च नकु
र्यात्क्वकदाचन देवगोब्राह्मणं दीक्षापूर्व
हंसस्पर्शो न्तु चिः रस्पृश्याविलान्भोगान्
नेयाति हरेः परम् शावाभावे श्मशाने वा क
नेयावीरसाधना योभावो यस्यैव प्रोक्त
भीवेनीर्व्यययदि दशाहक्रमयोगेन श्रेष्ठो
भवति साधकः नोपदिशेत्तत्रभावं न पृच्छे
त्तत्रसंदिशेत कुलान्मंत्रं गृहीत्वा च यावत्
सिद्धिः प्रजायते इति श्री एणीनंदपरमहं
सविरचिते रणमारहस्ये चतुर्दशः परिच्छे
दः १४ अथ प्रकारांतरे शैवसाधनम् तत्र
कालीतंत्रे शृणु देवि वरारोहे वीरसाध
नमुत्तमम् त्वत्प्रीत्या प्रफलावास्यै प्रकारां
तरमुच्यते चतुष्पथे चत्वरे दिक्षु पुरुषं पशुं द

पुरा० २०

60

घैलिखेत् जीवितंव्रह्मरंध्रे वैदीपान्प्रज्वाल
येत्ततः मध्यतश्चाखिले देवं तत्र महाप्रसन्नेस
वेत् पूर्वोक्तेनवमार्गेण तत्र संस्कारमाचरेत्
महाकालादिदेवेभ्यो वलिंपूर्ववदाचरेत्
कल्पोक्तपूजां सम्पूज्य जपेत्प्रयतमानसः
दंताङ्कमालया चैव राजदंतेन मेरुणा दि
गवासाः प्रजपेन्मंत्रमयुतं सर्वदेवतम् ज
पांते च वलिं दत्वा दक्षिणां विभवावधि स
र्वसिद्धीश्वरो विद्वान्सर्वदेवनमस्कृतः अ
थवा विजने रण्ये अस्थिशय्यासने नरः उ
दयांतं दिवा जप्त्वा सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् व
टमूले शवं नीत्वा तत्र देवीं प्रपूज्य च प्रसा
नत्र मंत्रं जप्त्वा सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् अथ
वा करकांचीसमादाय मुंडमालाविभूषि
तः श्मशाने वामकृत्नस्था सर्वसिद्धीश्वरो
भवेत् अथ प्रकारांतरेण पुरश्चरणं यथा
अथ वामप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते कु
जे वा शनिवारे वा नरमुंडसमाहृतम् पंच
गव्येन मिलितं चंदनाद्यैर्विशोधितः निलि
प्याम्मोहनार्थमानतः काननांतरे तत्र

द्विवेसेरात्रौसहस्रंयदिमानवः एकाकीप्रजपे
न्मंत्रंसभवेत्कल्पपादपः अथवा शवमानीय
तद्धोरेतेनैवपरिवेष्टिते तद्दिनात्तद्दिनंयावत्ता
वदष्टोत्तरंशतनम् सभवेत्सर्वसिद्धीशोनात्रका
र्याविचारणा अथवा अष्टम्याचवचतुर्दश्यांप
क्षयोरुभयोरपि सूर्योदयात्समारभ्ययावत्सू
र्योदयावधि तावज्जप्त्वानिरातंकः सर्वसिद्धीश्व
रोभवेत् अथवा चंद्रसूर्यग्रहेचैवग्रासाद्य
विमुक्तितः यावन्मंत्रमिमंजप्त्वातावद्धोमादि
कंचरेत् सूर्यग्रहणकालाद्विनामःकालोवि
शिष्यते तत्रयत्कृतंकर्मतदनंतफलंभवेत्
तावदितिजपदशांशं होमादिकमित्यर्थः
तत्रांतरेच ग्रहणेचंद्रसूर्ययोश्शुचिः सर्वाभू
षितः नद्यांसमुद्रगामिन्यांनाभिमात्रेजलेस्थि
तः यद्यप्युद्धारकेस्थित्वाशुचौदेशेसमाहितः
तत्रयद्यत्कृतंकर्मतदनंतफलंभवेत् जपां
तेतद्दशांशेनक्रमाद्धोमादिकंचरेत् तदंतेम
हतींमहापूजांकुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् ततोमंत्र
स्यसिद्ध्यर्थंगुरुंसम्यक्प्रतोषयेत् अथवा श
रत्कालेवनवम्यादिनवम्यंतविशेषतः भक्ति

श्या॰ २॰

61

नः पूजयित्वा तु गाङ्गौ तावत्सहस्रकम् जपेदे
काकी विजने केवलमितरालये अष्टम्यादि
नवम्यन्तमुपवासपरो भवेत् स भवेत्सर्वसिद्धी
शो नात्र कार्या विचारणा अथवा सहस्रारगु
रोः पादपद्मं ध्यात्वा प्रपूजयेच्च केवलं देवभाव
नजपात्सिद्धीश्वरो भवेत् गुरवे दक्षिणां दद्या
द्यथाविभवविस्तरे गुरोरनुज्ञामात्रेण तु ष्ट
मन्त्रोपि सिध्यति गुरुं विलङ्घ्य शास्त्रेस्मिन्नाधि
कारः सुरेश्वरि इति श्रीपूर्णानन्दपरमहंसविर॰
चिते श्यामारहस्ये पञ्चदशः परिच्छेदः १५ ।
अथ काम्यहोमार्थं कुण्डनियमो यथा तन्त्रे
सिद्धसारस्वते शान्ते पुष्टौ तथा रोगे कुण्डं च
वर्तुरश्रकं आकर्षणे त्रिकोणं स्यात् उच्चाटे व
र्तुलं तथा मारणे च तथा योज्यं वर्तुलं मन्त्रिभिः
सदा उदीच्यां पौष्टिके कुण्डं वारुण्यां शान्तिका
दिषु उच्चाटे वानिले कुण्डं याम्ये च मारणे भवेत्
ततो होमविधिं वक्ष्ये सर्वसिद्धिप्रदायकम् ल
ताः पुष्पान्वितं कृत्वा पर्णानां श्यानकं सुधीः
तानि सम्पर्क्ष्य विधिवद् संस्कृत्वा साधकोत्तमः
ततोपि होममध्ये तानि संस्कृते ग्रो यथाविधि:

पुष्पाणामयुतं तेन सृजनं जायते शिवे लताप
ष्पान्वितं नारीरक्तपुष्पसमिधैः कुंडे होमेन
भक्तेन मांसेन रुधिरेण च रक्तपुष्पेण साज्ये
न सरक्तेन विशेषतः आमिषादिभिरप्येवं।
श्मशाने जुहुयात्सुधीः महाकालकुंडे धन्मा
साक्षाद्देवीप्रयत्नतः सर्वे भवति वाग्मीशः स
र्वसिद्धिफलं लभेत् विद्याकामेन होतव्यं पद्मै
र्मधुसमन्वितैः धनकामेन होतव्यं तिलाज्य।
मधुसंयुतम् बंधूकपुष्पहोमेन दासवत्कुरु
ते नृपान् सर्पिर्लवणहोमेन समाकर्षति का
मिनीम् बकुले होममात्रेण सौभाग्यं लभते न
रः मल्लिकाजातिपुन्नागकदंबैः पुष्टिमाप्नुया
त् राजवृक्षप्रसूनैश्च होमः संपत्तिदायकः जा
राक्तगरैर्होमान्महतीं कवितां लभेत् वंद
नागरुकाश्मीरकर्पूरैर्होमतः पुनः मंत्री नी
लसरस्वत्याः सर्वाभीष्टफलं लभेत् हुताक्त
मालतीपुष्पहोमात् कुंभकविर्भवेत् अत्र यत्र य
त्र होमसंख्या नोक्ता तत्र अयुतं संख्या बोध्या
अथाकर्षणादिप्रयोगाः तत्रैकं उपचारविशे
षेण राजपत्नीं वशं नयेत् राजानं जपमात्रेण

पृ· २·

62

बलिनामकलेजगत् प्रयोगोबलिमंत्रोयंप्र
योगान्साधयेद्यदि अर्धरात्रेततोनित्यंबलिंद
द्याच्चतच्छृणु पशुमेषमयग्रहारिष्टरोगकृत्यानि
वारणे अष्टरात्रेस्मिंत्रादिनायंत्रंकृत्वारक्त
पुष्पैर्देवींसमभ्यर्च्यवक्ष्यमाणक्रमेणजपंकुर्या
त् तदुक्तम् नागयज्ञोपवीतांचचन्द्रार्धकृत
शेखराम् जटाजूटसमायुक्तांमहाकालस
मीपगाम् एवंसंचिन्त्यदेवींतुरक्तपुष्पैः स
मर्चयेत् कूर्चलज्जायुग्मबीजंद्वयंवातेनश्चे
वच योजयित्वाजपेद्विद्यामयुतंवशमानयेत्
कामबाणसमाविद्धानिर्लज्जाविह्वलाः स्त्रियः
स्वस्वंसंत्यज्यभर्तारमालिंगन्तिसदैवतम् यो
जयित्वेतिदक्षिणेकालिकेइत्यन्तमित्यर्थः
कालीतंत्रेपि रक्तैराकर्षणेपुष्पैः पीतैस्तम्भ
नकर्मणि मारणेकृष्णपुष्पैस्तुपूजयेद्दोद
क्षिणाम् इति आद्येचैकंतुबीजानांतथ्यैवा
तेचपंककम् दक्षिणेकालिकेचेतिमध्येस
योज्यमंत्रवित् स्वाहान्तमंत्रमुच्चार्यमवेदाक
र्षणंमहत् बीजानामितिअक्षरीविद्यायापंक
बीजमाद्यैः पंचांतेयोजनीयमित्यर्थः लोहि

ताननहस्तांतामेकमूलयंत्रांतथा महाका।
लाग्रश्मशानांध्यात्वाचाकर्षणंचरेत् स्थाव
रंजंगमंचैवपातालतलगांस्तथा आकर्ष
यतिमंत्रज्ञः किमन्यत्तुविशेषितः अयुतैकं
जपःप्रोक्तःसदाकर्षणकर्मणि इतिचेत्क्रा
यतेलोकेस्तदाभ्रष्टोभविष्यति तस्मायत्ना
द्गोपितंमंत्रंनप्रकाश्यंकथंचन अथनिग्रहा
द्युपायः तदुक्तंकालीतंत्रे अथात्मंसंप्रवक्ष्या
मिप्रयोगंशत्रुनिग्रहे सर्वांतेवह्निललनांघो
जयित्वापुनर्जपेत् कपिलांछिमुंजांकर्त्री
कपालंमस्थमदक्षिणे एवंध्यात्वातुशत्रूणां।
मारणंसमुपाचरेत् अमुकंमारयमारयस्वा
ह्यसहितमित्यर्थः द्वेषतु अमुकामुकयो
र्द्वेषदस्यस्यातेमंत्रंजपेत् अथध्यानरहस्यम्
तदुक्तंकालीतंत्रे शुक्लेनध्यानयोगेनक।
विताविशवर्तिनी पीतेनध्यानयोगेनस्तंभ
येदखिलंजगत् कृष्णाभाशत्रुमरणेधूम्रा
भांवैरिनिग्रहे अथविशेषोयथा तदुक्तंतं।
त्रांतरे मध्यमायामध्यभागेमालांसंस्था
प्यमंत्रवित् शांत्यादिवश्यपर्यंतंमेषुहृद्येण

प्रक्षालयेत् तर्जन्यंगुष्ठयोगेन ह्येवोच्चाटनयो
र्जपः कनिष्ठांगुष्ठयोगेन मारणे जप ईरितः
इति श्रीपूर्णानंदपरमहंसविरचिते श्यामार
हस्ये षोडशः परिच्छेदः १६ अथ वेतालादि
सिद्धिः तदुक्तं कुलचूडामणौ श्रीभैरव उवाच
वेतालादिमहासिद्धिः कथं भवति चंडिके
तन्मे कथय देवेशि यदि स्नेहोस्ति मां प्रति
श्रीदेव्युवाच निवक्ष्येहं वं काष्ठश्मशाने सा
धको नरः भौमवारे मध्यरात्रे गत्वा कुलयुग
न्वितः स्वनितांचाष्टलक्षं वा जपेन्महिषम
र्दिनीम् तत्सहस्रं हुनेष्ठमितं तैर्वपितत्का।
नने काष्ठमुद्धृत्य तस्मिन्वेदं ऊं ह्रां ह्रीं ह्रूं कंडि
तथा [illegible] दुर्गाष्टमीरात्रौ श्मशाने निःक्षिपेत्ततः
तस्योपरि शवं कृत्वा पूजयित्वा यथाविधि
शवासनगतो वीरो जपेदष्टसहस्रकम् ततो
मांसबलिं दत्त्वा काष्ठमामंत्रयेत्ततः स्फं स्फं
चंड महाभाग योगिनीहृदयप्रिय मम हस्त
स्थितो नाथ ममाज्ञां परिपूरय एवमामंत्र्य
वेतालं यत्र यत्र प्रमुच्यते ततो [illegible]र्णीविधायाया क्ष्मू
षष्ठनरायाति कौलिकम् गच्छ गच्छ महा

भागेपाडुकेवरवर्णिनि मत्पदस्पर्शमात्रेण ग
सुत्वं दशायोजनम् अष्टलोहसमासाद्य पंचा
शद्गुलाकृतम् लेखं कृत्वा तत्र मंत्रं लिखित्वा
पूजयेत्सततम् तत्सहस्रं ततो कृत्वा महाशवे
कलेवरे लेखनित्वा जीवहत्याग्रहदंतपुष्कं त
भावयेत् कृत्वाष्टम्यामर्धरात्रे स्नात्वा नग्ना
मतंद्विजः चितामध्ये समामं अकृनेलिखेत्व
नेततः मधुत्रयसंयुक्तं बिल्वपत्रेण संयुतेनपू
पादादिमूर्धपर्यंतं होमांते बलिमाहरेत ब
ल्यंते परमामायादेवी महिषमर्दिनी आया
ति बलिस्पर्णीत्वावरहस्ताम होन्मुखी गृहाण
वत्सेतिशब्दैवै लेखमुखेनोत्पधारयेत घोरदंष्ट्रे
महाकालिकरवालस्वरूपिणि कार्यार्थंकु
रु कल्याणिविपत्तिच्छेदविस्तरम् एवमात्र
लेखं न्यपडुदिश्यपतितिपेन्नरः छित्वाछित्वापु
नश्छित्वागच्छत्याकृष्यतेपुनः अथवाकृष्ण
मार्जारमेकव्यातेनव्यातयेत् कुजेचतुष्पथे
रात्रौनिखनेनं सवितं ततः नतोमांसंसमारो
प्ययावन्मंत्रं प्रजायते तावत्कुल्काहविष्यान्नं
प्रतिरात्रंजपेद्विभीः अष्टोत्तरसहस्रंतत्पका

श्या.
२.
64

कीटोपवर्जितः ततस्त्रैपत्रमालोक्याश्रित्वा
निश्छिद्रमाप्नुयात् तत्र भुक्त्वा हविष्याशी तत्रदि
नेतटिनीतटे तमानीय म्नुद्गलस्तैगः प्रायघेतं स
त्रगुहारेत तत्स्नातोभिमुखं विवरस्य पदस्थं प्रति
गच्छति तदानींच जपेत्तत्र कालिकाघोरद
क्षिणां प्रभिमंत्रम सहस्रंततः कालीमंत्रं प्रयत्न
तः सिद्धांजनो भवेन्मंत्री नात्र कार्या विचार
णा चंदनागुरुकस्तूरीमिश्रितं वा स्थित्वर्ष
णम् कृत्वा तिलकमादाय सर्वं जयति साधः
कः कुलमीने कुलानं च कुलमध्ये कुलेश्वर
कुलस्थाने समानीय दत्वा देव्यै प्रयत्नतः ग्र
होत्तर सहस्रं तज्जपाद्भूमितलेस्थितः भूमौ
फूत्कारमात्रेण विवरं तत्र जायते शतयोज
न हेरेकाघत्रसाध्यस्थितिर्भवेत् तदैव गम
नं तस्य भूतलांतःप्रसर्पिणः एवं विवरमध्ये
तु गवात्तकुह्वरेपि वा कायसंकोचमास्था
य गास्त्वविकलो नरः दुर्गामंत्रविना वत्स
कालीमंत्रं तथैव च सिद्धयः कुलनागानां
जायंते न कथंचन इति श्री पूर्णानंद परमहं
स विरचिते श्यामारहस्ये समादशः परिच्छेदः

१०

अथ कौलिकानां प्रायश्चित्तं लिख्यते तत्रोक्तं
लिंगागमे ॐ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि प्रायश्चित्तम-
नुत्तमम् नहि शुद्धिविधिः स्यान्नैव भैरवेन प्रकाशि-
तम् गुरुत्यागकरः शिष्यः प्रायश्चित्ती भवेद्ध्रुव-
म् लक्षमेकं तु श्रीपादुकां जप्त्वा तस्मात्पापाद्वि-
मुच्यति मन्त्रत्यागकरः शिष्यस्तत्कालेनैव का-
रयेत् लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं होमं तर्पणतः शु-
चिः एतद्दिव्यवीरगुरुमार्गाद्धेयम् प-
शुगुरुत्यागस्तु कुलशिष्येण कर्तव्य एव त-
त्रोक्तं रुद्रयामले मद्यतो माद्यथ्याभ्यंगः पुष्पा-
त्पुष्पान्तरं व्रजेत् गुणलुब्धस्तथा शिष्यो गुरो-
र्गुर्वन्तरं व्रजेत् विद्यां विहाय महाविद्यादि-
ग्रहणं कार्यमिति सकलाज्ञीवहीनस्य संदि-
ग्धो निद्रितस्तथा मानवं मन्त्रसिद्धान्ति गुरुः
स्याद्धल्पज्ञानकः तदा तं सहसा ज्ञात्वा त्यागं मंत्र
देवं गुरुं त्यजेत् वरं ज्ञोऽपि गुरुः स्याद्योऽज्ञान-
सागरवानेन अल्पज्ञोऽपि गुरुः श्रेष्ठो यो ज्ञा-
नाति कुलाकुलम् कौलिकः पशुगामी च
परशक्तिं रमेद्बलात् गोष्ठीमध्ये तु यत्नेन
स्पर्शनं स्पर्शनं कारयेत् एकपात्रे पिबेद्द्रव्यं वी

पु.प्रा. रोमाहेश्वरो यदि स्यान्नोद्दिष्टमेवस्मात्तु प्रायश्चि
२. त्तीस्तकौलिकः गायत्रीत्रिःसहस्रेणाग्युपवासत्र
65 यंणाच सम्यक् शोधितचित्तस्तु स्ववर्णोगुरवे
देहेन गुरुजेनैव मनोयस्य पातकीनरकाणिव
अनेक पापावद्धो भुञ्जते किल्विषं फलम्
चक्रं ध्यात्वान्तरे देवी पूजयेत्स्ववर्णां विना वत्वा
रितस्यनश्यंति आयुर्विद्यायशोबलम् अ
भिषेक विनाभूतश्चाचार्यत्वं करोति यः यो
ह्रौं निकोटिशतं याति रौरवं नरकं व्रजेत् मातृ
रूपं परित्यज्य स्त्रीरूपं शक्तिमाचरेत् स या
ति नरकं घोरं जन्मकोटिशतैरपि मंत्रमाला
ॐ वपत्रीच मालिनीं च ल्गागना नरमेकौलि
को नित्यमेकः सम्यक्सम्मर्चयेत् तदुक्तं तन्त्रा
न्तरे वालाह्यवस्थया वापि घोरमेनं त्रेमातर
म् दशलक्षं तु मंत्रं ज्ञात्वा स्नानं ते समाचरेत्
पर्वाणपाध्ये देवेशी गुरुमग्निं च शक्तितः अ
दत्वा च बलिं तत्र मूलमष्टशतं जपेत् पंत्रपु
ष्पफलं मत्स्यं पायसादिकमौषधम् अनिवे
द्य न भुंजीत यदा हारायकल्पितम् अनिवेद्य
तु भुंजानः प्रायश्चित्ती भवेन्नरः देव्याश्चाष्टशतं

मंत्रंजप्त्वाहुतोभवेद्ध्रुवम् अनस्थिप्राणिनंहत्वातः
हुत्वाचदशकंजपेत् सर्पमार्जारनकुलश्वान
मूषिकवराहयम् गजाश्वमृगान्सर्वान्हत्वावा
ष्टशतंजपेत् जपेदष्टसहस्रंचक्षत्रविड्वधे
पितुः हत्वाशूद्रस्त्रियंबालंमंत्रंपंचाशतंजपे
त् जपेदष्टसहस्रंच सकृद्विनिपातने श्रीपा
दशसहस्रंचतदिव्यवीरवधेजपेत् वीरस्त्रीग
मनेनापिवृथापानेतथैवच गुरोःस्नुषांमा
तृपुत्रींगत्वापूर्वोक्तमाचरेत् इदंवस्नानकृते
त्रयोदशसहस्रंजपेत् स्नानकृतेतुलक्षंजपा
च्छुद्धिः तदुक्तंब्रह्मयामले कृत्वावीरवधंमंत्री
वृथापानंगुरोःस्नुषाम् वीरपुत्रींमातृपुत्रींवा
गत्वादिग्युतंजपेत् अथकुलार्चनेतदुक्तं
माहेश्वरंसमालोक्यपूजयेद्विधिपूर्वकम् य
थाविभवरूपेणपंचतत्वंनिवेदयेत् तदात
ष्टोभवेद्देवीसर्वान्कामांल्लभेदपि मोदिनी
यस्तुसहस्राणिब्राह्मणेवेदपारगे गवायत्फल
माप्नोतितत्फलंकौलिकार्चनात् अश्वमेधस
हस्राणिवाजपेयशतानिच कृत्वायत्फलमा
प्नोतितत्फलंकौलिकार्चनात् वापीकूपतडा

दिव्यवीरवधे जपेत्

श्या.
१.

गादिकृत्वाय फलमाप्नुयात् तत्फलं लक्षगुणि
तं कौलिकानां समर्चने कपिलाष्टगजान्दत्वा
यत्फलं लभते नरः तत्फलं कोटिगुणितं कौलि
कानां प्रपूजने कौलिकं निंदयेयस्तु कुलशा
स्त्रपरायणः स याति नरकं घोरं सत्यमेव न सं
शयः इति श्रीपूर्णानंदपरमहंसविरचिते श्या
मारहस्ये अष्टादशः परिच्छेदः १८ अथावस
रे भगवत्यास्तारिण्याः पूजाक्रमो लिख्यते त
उक्तं मत्स्यसूक्ते अथ भेदान्प्रवक्ष्यामि तारिण्याः स
समृद्धिदान् येषां विज्ञानमात्रेण जीवन्मुक्त
स्साधकः मायाबीजं समुद्धृत्य ओंकारं वह्नि
नासह मायाविंदीश्वरयुतं द्वितीयं बीजमुत्त
मम् कूर्चबीजं तृतीयं तु फट्कारं तदनन्तरम्
सम्पूर्णः सिद्धमंत्रस्तु रूपिमं पंचकसंयुतः ली
लया वाक्प्रदं चेति तेन नीलासरस्वती तार
कत्वात्सदा तारा सुखमोक्षप्रदायिनी उग्रा
पत्तारिणी यस्मात् उग्रतारेति कीर्तिता विना
ऐकजटा चैषा महामुक्तिकरी सनातनम् तारा
स्वरहिता वर्णा महानीलसरस्वती कुलके
यस्मात्प्रोक्ता केचिदिच्छंति तां त्रिकं श्री

वीजाद्यायर्द्दविद्यानदाख्री:सर्वतोभद्रको प
घैवह्रिमहाविद्यामायायास्मकलेष्टधा वा
ग्भवाद्यायदाविद्यावागीशत्वप्रदायिनी ना
गसारेपि अत्रतंरसम्पुटस्यमाद्यात्तरपदंत
तः पंचमसमायुक्तः पंचरश्मिः प्रकीर्तितः
यवर्गमयगःपश्चाद्कालीतदनंतरम् ऊं
ग्रसंर्पत्ततस्पश्चादसद्देविप्रकाशितम् व
सिष्ठाराधिताचोग्रानवपीत्रफलाप्रतः
अत्रस्तेनापिभुनिनाशापोदतःहृदारुणः
ततःप्रभृतिविद्येयंकस्यचित्फलदाभवेत्
शक्तिवीजंत्रपांतस्थंवीजोपरिनियोजितम्
ततःप्रभृतिविद्यासावधूरिवयशस्विनी फ
लिनीसर्वविद्यानांजपिनीजपकांक्षिणाम्
विघ्नक्षयकरीविद्याममतत्त्वप्रकाशिनीम
मंत्रस्यज्ञानमात्रेणविजयीभुविजायते मू
कोभवतिवाग्मीकोविजयीवकृतेरवि. प कवतिरिव
तत्स्कं यदुक्तंतारागुप्ते अष्टहेनांत्रलिं:
घेतारिणीमामोतिताराघती तेताराःसार्धपं
चमेदभ्यःसार्धपंचाक्षररूपत्रल्लविस्फुरद्देश
रसदाशिवविंदुमोलननूणानिसंतद्यथाप्र

प्रणा॰ यमभुवनमुच्चरेद्योमज्वलनं तुरूपस्ततः कु
२॰ र्वेद्योममखुष्करविंदुमेलनरूपं पद्मा नीला
67
ख्यामरस्वतीं तु मामधीयमान स्तर्कागमपु
राणा वाक्यादिवागर्थेशो भवति नादि
कांस्तांतानाराभवति पतस्या ज्ञानमात्रेण
जीवन्मुक्तो भवति सर्वविज्ञानी भवति सं
सन्यासी सर्ववेदमेधा भवति वितारां हृ
ग्राहिपकजटा भवति पत र्थीशानात्र त्रै
मित्रामित्रविचारणा अथास्याः पूजाविधि
र्लिख्यते पूर्ववन्मातृकन्यासं संपादित
पूर्णं कुर्यात् तत्र विशेषो यथा अंगन्यासः
ह्रां अखिलवाग्रूपिणी हृदयाय नमः ह्रीं
अविंद्रवाग्रूपिणी शिरसे स्वाहा ह्रूं ब्रह्म
वाग्रूपिणी शिखायै वषट् ह्रैं विष्णुवाग्रू
पिणी कवचाय हुं ह्रौं रुद्रवाग्रूपिणी अस्त्रा
य फट् अनेनांगन्यासमाचरेत् तत्कं सिद्ध
मारसेत अखिलवाग्रूपिणीप्रसाद् हृदया
यतनमो भवेत् अविंद्रवाग्रूपिणी सुकाशि
रसे वह्निवल्लभा ब्रह्मवाग्रूपिणी काशि
खायै वौषट्तिस्मपि विष्णुवाग्रूपिणी सुका

कवचायफ्रमाचरेत् रुद्रवाग्रूपिणीनेत्रत्र।
यायवौषडित्यपि सर्ववाग्रूपिणीस्त्रकास्त्र
स्त्रायफडितिस्मरेत् षड्दीर्घसमायथाच
वीजांतेनाभियोजयेत् नेत्रत्रयसमायोगमंता
नेऽयथा स्त्रीं वीजांतेएकजटायैहृदयंप
रिकीर्तितम् तारिण्यैशिरसेस्वाहावज्रोदके
शिखायैतथा ह्रौं उग्रजटायैकवचंमहाप
रिसरातथा पिंगोग्रैकजटातद्वन्नेत्रायप
रिकीर्तिते उपनिषद्दिव एकजटातारिणि
वज्रोदकोग्रजटा महापरिसरा पिंगोग्र
जटा आभिमुद्राभिन षडंगानि ततस्तास्त्रप
वेसूर्ववदर्घ्यं कृत्वा मूलांते उदिदादियम
उलवतिस्मै शिवचेतन्यमर्घ्यंकाष्ठैः स्वाह
इतिश्रीनीलसरस्वत्यैताराघैएकजटायै
वात्रिरर्घं दत्वागायत्रीं जपेत् यथा हे भग
पि. वत्येकजटेविद्महेवत्कयीत नउडुंकमत्स्यप्र
के आदौ जलमप्यष्टायपादयोः त्वालंत
नेनः त्रिराचम्यशिखांवद्ध्वाव्रलंग्रंथिंप्रक
ल्पयेत् अर्घ्यवारिपरिस्कृत्यउद्धारमस्य सं
नेजौले: गणेशवटुकक्षेत्रपालांयोगिनी

पृ॰ २॰

तथा प्रजपित्वा गृहं गत्वा ब्रह्माणं प्रपूजयेत्ततः
नमस्कारमेवं च ॐकारेण ततः सुधीः
विशोध्य वाचं चित्तं च भूमिं सम्यग्विशोधयेत्
विघ्नानुत्सारयित्वा च कुर्याद्दृष्ट्याभिमंत्रणे म
स्त्रासने मंडलं कृत्वा ततस्तमर्चयेत्सुधीः
स्वाहा तारो वज्रोदके हूं फट् जलमधिष्ठितम् ता
रेण ज्ञा विशुद्धं तेन सर्वपापानि चैव हि सम पु॰
यान्ति त्वशेषाणि ते विकल्पपदमुद्धरेत् अप
नयेत्तेन मे फट् च स्वाहापदं विशुद्धये ॐ
मायां वह्निप्रजायां च स्मृता ह्यावमनेमनुः
प्रणवं मणिधरि च वज्रिणि सर्वशोभृतः व
शंकरीति ततो हूं फट् स्वाहेति वर्धयेद्विद्वां म
तां मणिपदं चैव वर्धयेत्तेन वज्रिणि महा
प्रतिसरे रक्षितं यच्च ततो हूं फट् फट् स्वा
हा मनुनानेन रक्षां ग्रंथिं च कारयेत् ॐ अः
सुरे विरं हूं फट् स्वाहा चित्तवाक्कायशोधनं मु
कुंभस्थादाद्यस्त्रवेतारेण क्रमसंमतं रणम्
फटाद्यां प्रोक्षयेच्च बीजेन प्रोक्षयेत्सुधीः
गां कां तां यां विजानीत सकलक्रमेण तु पु॰
णं वरदं त्रयं च वर्मिलं च ततोपि फट् वह्नि

नं प्रोक्षयेत् क्रमेण तु॰

जायावधिमंत्रो भूमिशोधनमिति ततः प्रणवं
नु॰ सर्वविघ्नानुत्सारय वं हूं फट् स्वाहा च मन्त्रता
नेन विघ्नानुत्सारयेत् ततः प्रणवं पवित्रवज्रेस्वा:
हूं मे हूं फट् ततः पुनः स्वाहेत्यनेन मन्त्रेणाकु
याङ्गुष्ठाभिमंत्रणम् स्रः स्रेरेविवज्ररेखे हूं स्वा
हेति च मण्डलम् प्रणवं हूं पुष्पकेतुपदराजाय
ते ततः शान्ताय समस्तगुह्यार्थसम्पुष्टाय तार
का पुष्पपुंगमहापुष्प सुपुष्प पुष्पसंभवे
पुष्पचयावकीर्णे हूं फट् स्वाहेति मन्त्रेणेत पु
स्व॰ रिशुद्धमनेनैव पुष्पदेव्या समाचरेत् प्रणवो
वह्निजायान्तो मन्त्र ष्परिग्रहे प्रणवं सर्ववि
हेम्प्यन्तामिषेक ततः परम् शमयान्ते प्रियहू
फट् स्वाहाकसमसम्मन्त्रियो प्रकारभेदः सर्वहू
ओमत्ते ओं वज्रोदके हूं फडिति जलमानीय म
न्त्रवित् ओं ह्रीं स्वाहेति मंत्रेणानेनैवं पंचयाव
नम् ओं ह्रीं विशुद्धधर्मान्ते मार्गायविति ततः प
रम् सर्वपापानि शमय तत्तोपोषणपदं ततः वि
कल्पानयय स्वाहानेनैवाचमनं प्रिये ओं म
णायरिविवज्रिणिपदस्यान्ते सर्वपदं ततः त
थास्तम्पकादस्यान्ते सर्वपुष्पापदं ततः वंशा

प्रा.
१. करितनो हूं फट् स्वाहा रत्नप्रकीर्तितः पुष्प
केन राजशत्रुसहितेति च पदं ततः ओं पुष्प
स्वपुष्पे पुष्पांते संभवे पुष्पशाहृतः वयावा
कीर्णि हूं फट् स्वाहा मंत्रेण पुष्पाणि विशुद्ध्या न मा च
रेत् ओं रक्ष रक्ष हूं फट् स्वाहा भूमिविशोधन
म् ओं दारय दारय हूं फट् स्वाहेति विघ्नदारण मू
पवित्र वज्रभूमे हूं फट् स्वाहेति भूमिमंत्रणं मू
अनन्तवक्त्रासनं देवं पीठमंत्रेण पूजयेत् ह्रीं
ह्र कामपीठरूपाय हूं पांतो यमीरितः अनन्तव
क्त्रासनो वीर आत्मानं शोधयेत् अथ भूत ततः
शुद्धिं कुर्यात् यथा पूर्ववत् कुंडलिमादिकं पर
शिवे नीत्वा प्राणायामविधिना ह्रीं बीजं रक्तं
नाभौ ध्यात्वा तदुद्भूतेनाग्निना पापात्मकं दे
चिंत्य हं दग्धं विचिन्त्य यं हृदि ध्यात्वा तदुद्भूतेन वा ह्रीं बीजं पीतवर्णं
युना भस्म प्रोत्सार्य हूं श्वेतवर्णं ललाटे ध्यात्वा
तदुद्भवामृतेन तद्देहभस्म नवं विधाय निष्पापं
शरीरं ध्यात्वा कुंडलिमादिकं निजस्थाने नि
योज्यात्मानं देवीमयं भावयेत् तदु क्रं फेत्कारी
ये मायां नाभौ रक्तवर्णं ध्यात्वा तज्जातवह्निना
शुष्कं पापात्मकं देहं दग्धं संचिन्तयेत् ततः क्रीं का

ंहृदिपीतांभंतडुड्डूंतेनवायुना तस्मात्सोत्सा
रितंकृत्वाललाटेचिंतयेत्ततः कुर्वंत्तुषारवर्णं
भंतडुड्डूनामृतेनतत् तदस्थिस्राविंतंकृत्वात
त्मानंविचिंतयेत् सर्वमथाकिनिर्मुक्तंनि
र्मलंदेवतामयमिति अथध्यानंयउक्तंतत्रैव
मूलतमुद्धिंविधायेमंमूर्त्यंविश्वविचिंतयेत् नि
र्लेपंनिर्मलंसूक्ष्मंस्वात्मानंदेवतामयम् अत
रिक्षेततोध्यायेदाकाराद्रक्तपंकजम् सूर्यस्त
स्योपरिध्यायेद्याकाराग्रत्नभाजनम् तस्योप
रिपुनर्ध्यायेद्धूंकारंनीलसन्निभम् ततोहू
कारजांपश्चात्कर्तृकावीजभूषिताम् हुङ्कु
ंविचवरश्मचर्त्तृगोतृत्वमेवच योनिमुद्रेति
विख्यातामुद्राःपंचनमस्कृताः चतुर्भुजांल
लितांकामहाभीमांवरप्रदाम् खड्गकर्तृसमा
युक्तसव्येतरभुजद्वयम् कपालोत्पलसंयुक्त
सव्यपाणियुगान्विताम् पिंगोर्ध्वैकजटाध्या
येमौलावक्षोभ्यभूषिताम् वालार्कमंडला
कारंलोचनत्रयभूषिताम् ज्वलच्चितामध्य
गतांघोरदंष्ट्राकरालिनीम् सावेशस्मेरवद
नांसालंकारविभूषिताम् विश्वव्यापकतोया

पृ॰ तः श्वेतपद्मोपरिस्थिताम् तत्रचूडामणौ च
२॰ सर्वमर्थविनिर्मुक्तमात्मानं देवतामयं स्व
तरिक्षे ततो ध्यायेदाकाराद्रक्तपंकजम् ऊर्ध्व
१० स्तस्योपरि ध्यायेत् ङकारासनप्रभाजनम्? तस्यो
कु॰ परि महादेवीं वन्नीलघनप्रभाम् लंबोदरीं
व्याघ्रचर्मसमावृतनितंबिनीम् पीनोन्नत
पयोभारां रक्तवर्तुललोचनाम् पिंगोग्रक
जटाजूटां नीलनागसमुज्ज्वलाम् नीलोत्प
ललसन्मालावद्धजूटां भयंकरीं प्रेतस्थिप मू॰
ट्टिकायुक्तकपालपंचशोभिताम् ललाटर
क्तनागेन कृतकर्णावतंसकाम् श्वेतसर्पम?
हानागकृतहाररूढोत्पलाम्? दूर्वादलश्या
मनागकृतयज्ञोपवीतिनीम् चतुर्भुजां रक्त
मांसखड्गमुष्टिकमण्डिताम् जटाजूटेन शुभ्रे
जि॰ णोद्धूर्ध्वतीवल्लपारया? एकेन दक्षिणस्योर्ध्व
शोभितां वीरनादिनीम् तदधस्ताद्वारकृम?
कर्तृकालंकृतां परां वामोर्ध्वरक्तनालेषु
विकस्वरमनोहरम् दधतीं नीलपद्मं च तद
धस्तात्कपालकम् जगतां जाड्यसंयुक्तं दध
तीं कंदसन्निभाम् धूम्राभनागसंदोहीकृत

केयूरसङ्गुणाम् स्ववर्णावर्णनागेनकंकणो
ज्ज्वलपाणिकाम् शुभ्रवर्णमहादेवशवहृ वा
मू द्विमलासनाम् निर्धत्रमेभिर्वन्त तत्सकुचित
प प्रदंचलाम् शवपाद तृणारूढ वामपादरं
कुपाले सन्मुखीम् कुदंष्ट्राभिसंशोभिकटिसूत्रं त्रि
लोचनाम् दंष्ट्राकेन नानेकृतनूपुरपद
वाम् सर्पाश्च नागलक्ष्मकं नूपुरं कम्भूषणो:
रमोमकेशग्रथितपाददपद्मप्रलंबितै:
पंचाशद्भिर्महामालाशोभितां परमेश्वरीम्
ज्वलच्छितामध्यगतां हीपिच्छर्मोत्तरांशुकाम्
श्वेतोप्य नागसंवद्धजटाजूटवरप्रदाम् सा
वेशस्मेरवदनां ललजिह्वाकरालिकाम् ए
वं ध्यात्वा पण्डितो हं भावयेच्च महाकविरिति
एवमात्मानं ध्यात्वा हृदि हंसं दत्वा जीवन्या
सं कुर्यात् इति भूतशुद्धि: अथ ध्यानरहस्य
यथा वामपार्श्वे रक्तवर्णो तामाकर्षे पीता
रूपिणीम् मारणे कृष्णवर्णेषु संमोहने श्वेतवर्ण
दपेत्तया चिंतयेत् परमेश्वरीम् मारणे तत्कृ
मि तामसनाविति ततः प्राणायामत्रयं कृत्वा
ऋष्यादिन्यासं कुर्यात् यथा अक्षोभ्य ऋषि:

पूजा. २.

तः श्वेतपद्मोपरिस्थितनाम् तत्र चतुरगामलौ च
सर्वमर्थविनिर्मुक्तमात्मानं देवतामयं अ
तिरिक्ततत्तो ध्यायेदाकाराद्रक्तपंकजम् मूर्ध
न्यस्योपरि ध्यायेत् ङ्काराग्रप्रभाजनम् तस्यो
परि महादेवीं चन्द्रीलञ्छनप्रभाम् लंबोदरीं
व्याघ्रचर्मसमाच्छन्ननितंबिनीम् पीनोन्नत
पयोभारां रक्तवर्तुललोचनाम् पिंगोग्रक
जटाजूटां नीलनागसमुज्ज्वलाम् नीलोत्प
लसन्मालावद्धजूटां भयंकरीं पंचस्थितप
टिकायुक्तकपालपञ्चशोभिताम् ललाटर
क्तनागेन कृतकर्णावतंसकाम् श्वेतसूक्ष्म
हानागकृतहारदामलाम् हरितोत्पलवर्ण
मनागकृतयज्ञोपवीतिनीम् चतुर्भुजां रक्त
मांसखड्गमुष्टिकमण्डिताम् जटाजूटेन शोभ
मानां धूर्धतीत्ताधारया एवं दक्षिणस्योर्ध्व
शोभितां वीरनादिनीम् तदधस्ताद्दक्षिणेन
कर्त्तिकालंकृतां परम् वामोर्ध्वे रक्तनालेषु
विकस्वरमनोहरम् दधतीं नीलपद्मं च तद
धस्तात्कपालकम् जगतां जातसंयुक्तं दध
तीं कुंदसन्निभाम् धूम्राभनागसंदोहीकृत

केयूरसङ्कुलाम् सुवर्णवर्णनागेन कंठशो

ज्ज्वलपाणिकम् शुभ्रवर्णमहादेवशवहृ वा॰

मू॰ द्विमलासना निर्गत्रमेभिर्वतं तत्सकृ वित

प॰ प्रदेवलाम् शवपाद दृघारूढ वामपादेहृ

कुण्डलं सन्मुखीम् कृदं संशोभिकटिसूत्रवि

लोचनाम् ऊर्ध्वकेनना नेहूतनूपुरपद

वाम् सर्याश्विन्नगलद्रक्त नमुण्डरक्तभूषणाः

श्मशानकेशग्रथितपादपद्मप्रलंबिनेः

पंचाशद्भिर्महामालाशोभितांपरमेश्वरीम्

ज्वलच्चितामध्यगतांहीपिच्छमौलंतरांशुकाम्

श्वेतोभ्यनागसंवद्धजटाजूटवरप्रदाम् सा

टेशाभिरवदनांललजिह्वाकरालिकाम् प

ऊंध्यात्वापंडितोहंभावयेच्चमहाकविरिति

एवमात्मानंध्यात्वाहृदिहस्तंदत्त्वाजीवन्या

संकुर्यात् इतिभूतशुद्धिः अथध्यानरहस्य

यथा वशपार्थे रक्तवर्णांतामाकर्षे पीतां

स्तंभिनीम् मारणे धूम्रादने सुसंख्याकृष्णांतम

दमेलया चिंतयेत्परमेशानींमातृकेतकृ

मि॰ तासनाभिति ततः प्राणायामत्रयं कृत्वा

ऋष्यादिन्यासंकुर्यात् यथा अस्तोभ्यऋषिः

पूपा·
२·

बृहतीच्छन्दः उग्रतारा देवता हूं बीजं फट् शक्तिः
ह्रीं कीलकम् मम सर्वार्थसिद्धये विनियो
गः इत्युक्त्वा शिरोमुखहृदयगुह्यपादहृदया
सर्वांगेषु न्यसेत् तदुक्तम् अक्षोभ्यऋषिरे
तस्यास्त्वाद्यायाच कीलकं स्मृतम् हूं च बीजं
च शक्तिश्च भुवनावधूं कीलकम् ततः कर
न्यासं कुर्याद्यथा ह्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः ह्रीं
तर्जनीभ्यां स्वाहा हूं मध्यमाभ्यां वषट् ह्रैं
अनामिकाभ्यां हुम् ह्रौं कनिष्ठाभ्यां वौषट्
ह्रः करतलपृष्ठाभ्यां फट् तदुक्तं फेत्कारि
ण्याम् चिंतयित्वैवमात्मानं करांगन्यास
माचरेत् षड्दीर्घभाजा वर्णेन प्रणवांगं स्व
जयेत्ततः एवमन्यस्मृतेपि अथवा षडंग
न्यासं मंत्रेण करन्यासं कृत्वांगन्यासमात
कान्यासौ कृत्वा षोढान्यासं कुर्यात् यथा
मंत्रार्णान्तरितं कृत्वा षड्वारं मातृकां न्यसेत्
क्रमोत्क्रमाद्वारोहेतारा षोढा प्रकीर्तिता
कृतेस्मिन्न्यासवर्यैस्तु सर्वपापं प्रणश्यति
योगिनीनां भवेत्पूज्यः स देवो न तु मानुषः
यं नमंति महेशानि षोढावेष्टितविग्रहः अ

ह्रीं

स्यापुंसो भवेत्समो देवताकंपतेत्रिधा नास्य
स्यएतो लोकेपि पितृमातृसुतो नरः ब्रह्म
यः सृष्टिस्थितिसंहारक्रमेणासमर्थः सृष्टिरका
रादिहांतः स्थितिर्वकादिढांतः संहृतिः डादि
कांतः विलोमेन डादिकांतः बादिहांतः
कादिहांत इति तदुक्तं तंत्रांतरे मसैसस्गीः
द्वितं सेस दर्थवर्णाः स्थितिवर्त्मना संहृति
र्डाद्य संहारः सृष्टिस्तु युत पुष्पयः स्थितिस्तु
शांतिविन्यासस्तस्मात्कार्यो त्रियामता मा
मः संहारांतो मन्त्रस्कारे वैराग्यान्न सपुविहि
तोयं स्थिस्तेमे यि भृत्स्थीतो वर्णिनामि
तिप्राहुः वैराग्ययुक्तस्य गृहस्थेषु संहारांते
केचिदाहुराचार्याः सहजा नो वनवासिनि
स्थितिंच विद्यार्थिनां सृष्टिं एतेन सृष्टिस्थि
तिसंहृतिः कर्तव्या अथ षोढान्यासं यथा या
मले न प्रकाश्यमिदं क्वापि मंत्रिणः कायक
त्वेण प्रणवं मातृकावर्णपुटितं मातृका
स्थले तेनैव पुटितं वर्णन्यासं देवैव पार्वति
मायाबीजं तथा देवि विन्यस्तं संप्रयत्नतः
वधूबीजं तथा देवि विन्यसेत्तत्समाहितः

पुपा॰

२॰ कूर्चबीजं तथा देवि मायासंनीयमशेषतः अस्त्रं॰

72

चैव तथा मायासंस्थं सकलं तदनंतरम् गुरुवा

क्यं विधिं देवि न प्रकाश्यं कदाचन अथ षट्पत्र

संहकार्यं न गुह्यज्ञानजपसंस्थां अथैवं मायां

कृत्वा प्रणवपुटितं मूलेन व्यापकं न्यासं स

म्यक् च वा कुर्यात् तदुक्तं तंत्रचूडामणौ ओं

कारसंपुटीकृत्य मंत्रं नाव्यापकं न्यसेत् इ

ति ततः कुलकुसुममलिमस्वर्णादिपीठं कु

र्यात् तदुक्तं तंत्रचूडामणौ ततः कुलरसेन

वपीठं निर्माप्य यत्नतः ओं आः सुरेखे वज्ररे

खे हूं फट् स्वाहा इयमेव च यंत्रेणानेन संलिख्य

वसुपत्रं मनोहरम् तन्मध्ये आस्यपुगलं (?)

मध्ये बीजविभूषितमिति गायत्रीं लिखेच्च षट्

कोणं तत्र तत्पद्ममुविवक्षितं यं ततः मायां (?)

पूर्वदले चैव वह्नितयं दक्षिणे लिखेत् अथोत्त

रे पश्चिमे च हूं फट् तारं च मध्यतः इति वीर

तंत्रेपि षट्कोणं विलिख्य स्वयमष्टपत्रं सं

लक्षणमिति अथ प्रकारांतरं महामत्स्य

सूक्ते सयोनि चंदनेनाष्टपत्रमनु लिखेत् ततः

मध्ये मायासनमारुह्य मायां पूर्वदले लिखेत्

याम्यबीजं द्वितयं तत्स्माते पश्चिमे तटम् मध्ये
बीजं लिखेदिति फट्कारिणांच लिखेदष्टदले
पद्मे त्रिकोणोज्वलकर्णिकम् बीजं लिखेत्तत्र
पूर्ववत् तारायुतेन च अग्न्याधारं त्रिकोणं वै रवं
तदष्टवसुदलं तद्भूपुरैकेण भूषितम् तस्मि
न्नेव तारिणीं यजेत् अथ प्रकारान्तरं नीलतन्त्रे
ओमेन्द्रेरसमनार्णकर्णिकमथाष्टदलस्फुरत्के।
सरं वर्णैर्लासितवसुमतीगेहेन संवेष्टितम् ता
राथीश्वरवारिवर्णविलसद्दिक्कोणसंशोभि
तं यंत्रं नीलघनोपमं निगदितं सर्वार्थसिद्धिप्र
दम् अथ कामेकतमं मंत्रं पूर्वतः सिंहासनेस्मि
स्थाप्यतं पूजयेत् यथा तारातन्त्रे तन्मध्ये पूज
येद्व्याघ्रं हृत्तं शवमेव च श्मशानं तत्र संचि
न्तनं च कल्पद्रुमं स्मरेत् तन्मूले मणिपीठं च ना
नामणिविभूषितम् नानालंकारभूषाढ्यं
निदेव समन्वितम् शिवाभिर्विरूपमांसास्थिम
दमानाभिरन्ततः चतुर्दिक्षु शवां मुण्डाञ्चितां
गास्थिभूषिताः एवं वीरतन्त्रेपि ततः पूर्वा
दिदलेपीठशक्तीः प्रपूजयेत् तदुक्तं सिद्धसा
रस्वते लक्ष्मीसरस्वती चैव रतिप्रीतिस्तथैव च

पृपा.
२.

कीर्तिः शांतिश्च पुष्टिश्च तुष्टिर्विमाद्याश्शक्तयः
देवी नीलसरस्वत्याः पीठशक्तय ईरिताः ततो मं
त्रो ह्रीं सदाशिवमहाप्रेतपद्मासनाय नमः
इति संपूज्य अर्घ्यादिपात्रमुक्तविधिना संस्था
प्य विश्वव्यापकममृतवारिधिमाकाशरूप
मं ध्यात्वा तदुपरि एणंकाराभं शुक्लरूपं पद्मं तत
तो हंकारं नीलवर्णं तदुपरि कर्णिकायां हूं बीज
भूषितां विभाव्य तत्र हृदये शुद्धस्फटिकसरोजो
परि देवीं पूर्वोक्तध्यानेन कल्पनेन ध्यायेत् एत
दुक्तं परमहंसश्रीशंकराचार्यस्तोत्रोपदेशेन
तत्र विशेषो यथा आकाशोपरि रक्तं पद्मं तदु
परि एणंकारं शुभ्रं पद्मं तन्मध्ये हृणाकल्प
हूंकारं ध्यापयति योगी योगविद्याविदिति त
त्रोक्तविधिना आवाहनादिकं कृत्वा पाद्यादि
भिरुपचारैः पूजयेद्यथा मूलांते श्री अमुक
देव्यै नमः अर्घ्यादिदाने विशेषमंत्रो यथा
यामले हूं वीं त्वं तगरपुष्पं जपापुष्पाज्ञाभेद
कम् अर्घार्थं गृहाण जगद्धात्रि देहि सिद्धिं सुरेश्वरि
मूलांते अमुकदेव्यै इदमर्घ्यं स्वाहेति अर्घ्यं द
त्वा वनपुष्पं दद्यात् तदुक्तं तत्र चूडामणौ

अर्घ्यं दत्त्वा वज्रपुष्पं स्थापयेन्मंत्रमुच्चरन्
वज्रपुष्पं प्रतीच्छेति संबोधनयदान्वितम्
फेत्कारिणि च श्रीमदेकजटे तुभ्यं स्वाहा वज्रपु
ष्पं प्रतीच्छते जाग्रादिवह्निजायांतमुद्दीपय
न्मंत्रवेत्ता वज्रपुष्पाभावेपि तत्स्मरणं कार्यं
तदुक्तं नीलतंत्रे अभावे वज्रपुष्पस्य स्मरणं
फलभाग्भवेत् अथ कल्पकोटि जपकृ
ते विश्वांते विश्वमोहिनि गृहाण परमेश्वरिते
रम्यमाचमनीयकम् मूलांते इदमाचमनी
यमधुपर्काचमनीयं मूलेन दद्यात् ततः
पंचांगायः स्नानांते नागयज्ञोपवीतिनी
रक्तचंदनदिग्धांगि चंदनं दिव्यतारके मू
लांते पंचांगायै नमः वज्राधिकतनुस्पर्शाः
संतानकुसुमार्चिते वज्रपुष्पं प्रतीच्छेदं म
हादीपनिवेद्ये ततो मूलेन नैवेद्यादिकं
निवेदयामीति दत्त्वा मधु दद्यात् यथा पर पर्कं
मनारायणकल्पकोटिकल्पांतकारिणि
गृहाण कविता सिद्धिं देहि मे मोददायिनि
ततः पुष्पांजलित्रयेण देवीमाराध्यार्घोद
केन देवीं तर्पयामीति ततमुद्राभिः संतर्प्य
पो

दृष्टा येत्

पृपा. २. 74

योनिमुद्रां प्रदर्श्याज्ञां प्रार्थ्य केसरे अग्नीशान
ऋवायव्यमध्यदिक्षु देवं अं गौं वीं ग्रं गं मंत्रेण प्र
ऋं गां मंत्रेण ष्टं गां मर्चयेत् ततः कैयामले षडं
गमर्चयेत् आदेहेव केसरे पुनः ततः वाय
व्यादीशानपर्यंतं गुरुपंक्तिं पूजयेद्यथा भाव.
हूं गुरामणे अथ तारागुरून्त्वहं पादुकां ष्टफ
लप्रदान् ऊर्ध्वकेशो ख्यामे केशो नीलकं
ठो वृषध्वजः दिक्षु गान्विद्धि दानत्वस्मि
द्धौ त्वां स्तुवे ततः वसिष्ठः कूर्मनाथश्च
नीलनाथो महेश्वरः विरूपाक्षः केसरीवी
रकथितं तारिणीकुलम् ततो गुरूपरम
गुरुपरापरगुरुपरमेष्ठिगुरून् संपूज्य देवा
मोऽलैा अलैाम्भ्यः वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट्
स्वाहा इति गुरुमहौघान् संपूजयेत् अ
हौघः शारदेहा नाद्यश्रमा रूपं चंद्रकलावदिति
नेत्रगुरामणेर्विचन्द्रशीनानयथा अहौ
घः सर्वमूर्धमात्रिमूर्तिनागरूपध्यक ३
ति ततः पूर्वादिचतुर्दले गं वैराचन पु
ष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ शांवपां त्रु हूं वज्र
सिध्यादि एवं पद्मनाभं अं अशितांगं अ

ग्न्यादिदले ॐ नं नामक ॐ मं मामक ॐ पं
पांडुर ॐ तं तारक पूर्वादिचक्रद्वारे ॐ पं पद्मा
न्तक ॐ यं यमान्तक ॐ वं विघ्नान्तक ॐ नं नर
कान्तक वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा इमेते
न पूजयेत् एतदुक्तं वीरतन्त्रे वज्रपुष्पं प्रती॰
च्छेति हूं फट् स्वाहेति मन्त्रवित् एतन्मन्त्रेनाम
मात्रभिन्नं चैव न संशयः अनेन मन्त्रनासर्वा
न्धिवासान्समर्चयेत् प्रणवाद्यग्निजायान्तं व
ज्रपुष्पं विनिक्षिपेत् तथा वैरोचनं शंखं पांडु
रं पद्मनामकम् अमिताभं यजेन्मन्त्री दि[illegible]न्न दिपी॰
नग्न्यादिदले नामकं मामकं चैव पांडुरं तारां या॰
सह वन्ह्यादिषु च कोणेषु मन्त्री चैव प्रपूजये पु॰
त् द्वारे पूर्वादितः पश्चात् पद्मान्तकयमान्तकौ
विघ्नान्तकं समभ्यर्च्य पूजयेन्नरकान्तकमिति
नेत्रादेव्यास्त्रवत्तर्दिक्षु संपूज्य योनिमुद्रां
प्रदर्श्य पुनर्देवीं पाद्यादिभिः सम्पूज्य प्राणा॰
यामं कृत्वा रहस्यमालया अष्टोत्तरसहस्र
म् अष्टोत्तरशतं वा जप्त्वा गुह्यातीति मन्त्रेण देव्या
वामहस्ते जपं समर्प्य स्तुत्वा नत्वा प्रणमेत् अ
थ जपरहस्याय यथा नीलतन्त्रे मन्त्रध्यानप्रव॰

प्रण॰
१॰

साम्रिज्यपान्सर्वज्ञदायकम् मंत्रध्यानान्महे
शानिसिध्यते ब्रह्मशापतः मूलेचक्रे वह्निले
खां सूर्यकोटिसमप्रभाम् स्वाधिष्ठाने पीत
वर्णां हितेयं तु विभावयेत् नाभौ जीमूतस
काशं कूर्चवीजं महाप्रभम् अस्त्रवीजं हृदि
ध्यात्वा कालाग्निसदृशप्रभम् मूलादिब्रह्म
रंध्रे तु सर्वां विद्यां विभावयेत् सूर्यकोटिप्रती
काशां योगिभिः दृष्टिपूर्विकाम् अथवा सर्वां
विद्यां जिह्वायां दीपरूपिणीं ध्यात्वा तत्स्वभा
पटले जिह्वामपि दीपरूपां विभाव्य जपेत् त
तुर्कफेत्कारिणाम् जिह्वायां मम ना देवप्र
कोपि सक्कविभवेत् ततो निसहोमं कुर्यात्
तत्तुर्कसोमसूत्रावल्याम् नाजसः सिध्यते
मंत्रो नात्र तत्स्वफलप्रदः नानिष्टालभते का
मां तस्मान्नित्यमर्चयेत् श्रमेणापि पूजया
लभते कामं जपात्सिद्धिर्न संशयः विभूति
स्याग्निकार्येण सर्वसिद्धिं च विंदति नीलतंत्रेपि
निसहोमं प्रवक्ष्यामि सर्वसिद्धिन विंदति सप येनहि॰
र्यां सम्यग्गापायः तु बलिः सर्वं चरेद्विधिम् तन्नो॰
जपं विधानेन चरेत्साधकसत्तमः बलिं वै सप्त

त्रिकंचैवब्राह्मणःसमुपावेशयेत् विधिवद्ग्निः
मानीयकन्याद्भ्योनमस्ततः मूलमंत्रसमु-
च्चार्यंकुंडेवास्थंडिलेपिवा भूमौवासमलंरठ
क्लिंव्याहृतित्रितयेनतत् स्वाहांतेनत्रिधाकृत्वा
चतुरंगहवनंततः ततोदेवींसमावाह्यमूले
नषोडशोपाकृतिम् कृत्वादत्त्वानमस्कृत्यविस-
र्जयेद्दिङ्मंडले अथपूजांतेभोजनान्तेवलिंद दैं
द्यात् तदुक्तंफेत्कारिण्याम् पूजांतेभोजना-
न्तेवावलिंमंत्रेणदापयेत् इतितत्रप्रकारः
त्रि- पुरतः कोणहीनंचतुरस्रंकृत्वाधारशक्त्या-
दिभ्योनमः इतिसंपूज्यतत्रपिष्टकंलड्डुकंपू-
जनादिनावलिमुपस्कृत्यसतिधायानामिका
ङ्गुष्ठाभ्यां पकजटेमहाघह्नाधिपते समोप
नीतंवलिंगृह्णगृह्णगृह्णगृह्णापयगृह्णापय
ममशांतिंकुरुकुरुपरविद्यामाकृष्यत्रुटत्रु-
टछिंदिछिंदिस्त्रींस्वाहा इतिदद्यात् ॥ ३
तिश्रीशर्णानंदपरमहंसविरचितेश्रणमार
हस्येएकोनविंशतिःपरिच्छेदः १९ ॥
अथदेव्याःस्तुतिंकुर्यात् ओंकाररूपेमहा-
रावेसर्ववशंत्रुत्वंकरि भक्तेभ्योवरदेदेवित्रा

प्रणा.
२. हिमांशरणागतम् १ सुरासुरार्चिते देवि सिद्ध
गंधर्वसेविते जाड्यपापहरे देवि त्राहि मां शर
णागतम् २ जटाजूटसमायुक्ते लोलजिह्वा
नुकारिणि द्रुतबुद्धिकरे देवि त्राहि मां शरणा
गतम् ३ सौम्यरूपे क्रोधरूपे चंडरूपे नमोस्तु
ते सृष्टिरूपे नमस्तुभ्यं त्राहि मां शरणागत म्
जडानां जडतां हंति भक्तानां भक्तवत्सले
मूढतां हर मे देवि त्राहि मां शरणागतम् ५
हूं हूंकारमये देवि बलिहोमप्रिये नमः ३
उग्रतारे नमो नित्ये त्राहि मां शरणागतम् ६
बुद्धिं देहि यशो देहि कवित्वं देहि मे सदा मू
ढत्वं हर मे देवि त्राहि मां शरणागतम् ७
इंद्रादिदिविषद्वृंदवंदिते करुणामयि ता
रे ताराधिनाथास्ये त्राहि मां शरणागतम् ८
अष्टम्यां च चतुर्दश्यां नवम्यां यः पठेन्नरः 8
षण्मासैः सिद्धिमाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ९
मोक्षार्थी लभते मोक्षं धनार्थी लभते धनम्
विद्यार्थी लभते विद्यां तर्कव्याकरणादिका १० मू
इदं स्तोत्रं पठेद्यस्तु स सर्वं लभते नरः तस्य
शत्रुक्षयं याति महाप्रज्ञा च जायते ११ पीडा

यां वापि संग्रामे महोमाते तथाभये यद्दप
ठते स्तोत्रं स्तवं वतस्य न संशयः १२ इति ता
राकल्पे महोग्रतारास्तवराजः समाप्त इति
मदम् ॥ अथ ताराष्टकम् ॐ मातर्नील
सरस्वति प्रणमतां सौभाग्यसंपत्प्रदे प्रत्या
लीढपदस्थिते शवहृदि स्मेराननांभोरुहे
फुल्लेंदीवरलोचने त्रिनयने कर्त्रीकपालो
त्पलेविद्रं वादधती त्वरास्वप्रियां त्वामी·
श्वरीमाश्रये १ वाचामीश्वरि भक्तकल्पल
तिके सर्वार्थसिद्धीश्वरि सद्यः प्राकृतपद्य·
जातवचने सार्वज्ञसिद्धिप्रदे नीलस्निग्ध
विलोचनत्रययुते कारुण्यवारांनिधे सौ
भाग्यामृतवर्द्धनेन कृपया सिंचत्वमस्मा
दृशाम् २ खर्वे गर्वसमूहपूरिततनो सर्वा
गलेशोज्वले व्याघ्रत्वक्परिवीतसुंदरक
टिव्याधूतघंटांकिते सद्यः[illegible]गलद्रुजाप कृत्त·
पं· रिमिलन्मुंडद्वयीमूर्द्वजग्रंथिश्रेणिनृमुंड
दामललिते भीमे भयं नाशय ३ मायानं
गविकारवह्निकमलाविन्दूर्ध्ववर्णात्मिके
हुंफट्कारमयि त्वमेव शरणं मंत्रात्मिके

पृथा॰
२॰

माहेशाः मूर्त्तिस्तेजननि त्रियामवहितास्त्व
लातिस्तस्मापराध्वेदानां न हि गोचरं का
थमपि शास्मानतामाश्रये ४ मातस्त्वत्पदसे
वयाहृतकृतिनो गच्छंति सांप्रतं तं तस्य श्री
परमेश्वरी त्रिनयनैर्नामास्मृतास्यात्मनः सं
सारांबुधिलंघनाय कुतनूर्देवेन्द्रभावान्मु
रान्मातस्त्वत्पदसेवनेन हि विमुक्तो न्विं किं मंद
धीः सेवते ५ मातस्त्वत्पदपंकजं हृदयगं ये मु
द्रांकं कोटीरिणस्ते देवासुरसंगमे विजयिनो
निःशंकमंकं गताः देवत्वं त्रिभुवनेन मे सम
इति स्पर्धावंतः परैः बाहुल्यान्नियतं यथा
शुचिरिंविनाशं व्रजंति स्वयम् त्वन्नामस्म
रणात्पलायनपरान्द्रष्टुं न शक्ता न ते भूतप्रे
तपिशाचराक्षसगणा यक्षाश्च नागाधिपाः
दैत्या दानवपुंगवाश्च खचरा व्याघ्रादिका
जंतवो डाकिन्यः कुपितांतकाश्च मनुजा मा
तः क्षणं भूतले ७ लक्ष्मीः सिद्धिगणाश्च
पादुकमुखाः सिद्धिस्तथा चारिणां स्तंभ
श्चापि रणांगने गजघटास्तंभस्तथा मोह
नम् मातस्त्वत्पदसेवया खलु नृणां सि॰

र्द्धंति ते गुणाः कीर्तिं कांतिर्मनोभवस्य भव
तित्वत्रैपि वाचस्पतिः ८ उग्रताराष्टकमिदं
भक्तिमान्यः पठेन्नरः प्रातर्मध्याह्नकाले वा
सायं च नियतः शुचिः लभते कवितां दिव्यां
सर्वशास्त्रार्थविद्भवेत् लक्ष्मीमनश्वरां प्रा
प्य भुक्त्वा भोगान्यथेप्सितान् कीर्तिं कांतिं च
नैजं च सर्वेषां प्रियतां तथा विख्यातिं चैव लो
के प्राप्यान्ते मुक्तिमाप्नुयात् इति श्रीताराष्ट
कं समाप्तम् ॥ इति नीलतंत्रेपि अथ योगि
नीतंत्रोक्तकवचम् यथा ॐ पुराकैलास
शिखरे तारां पपृच्छ शंकरः गूढभावेन देवे
शि कथयस्व महामातरम् । केनोपायेन सहः
साशरीरस्य दृढं भवेत् कथं वा सिद्धिमतुलां
तव मे त्वं विदांप्रिये तारोवाच श्रीलिंगश्रवतेर
वाक्यं निःसृतं नवक्त्रं मकरात् इदं रहस्यं परमं
कथयामि तवाधिप्रभो १ श्रूयतां परमं गुह्यं क
वचं मन्त्रवाचकम् मधुकैटभयोर्युद्धे कथि
तं पद्मजन्मनि ४ तत्प्रभावान्महादेवः पालयवि
ष्णुर्न गच्छति भजस्व कथितं पूर्वं नवस्मरासि
मायया ५ उग्रतारस्तु तानां कवचं योगिनी

प्रया·
२·

मेतन्नकस्मैचित्सर्वकृतंमन्त्रप्रकाशंपकथंचन १
णापथंकुरुमेदेवयदिस्नेहोस्तिमांप्रति श्रूय·
तांसावधानेनकथितंमयासमग्रहं संसंसंसंपु
नः संसंसंसंसंपुनःपुनः कवचेनविनादेव
योर्ममर्वघातित्वणात नमस्यातिमहोग्राग्रा
याशिमस्त्रहनिष्ठितम् ब्रह्माविष्णुशिवादी
नांबीजंरत्नतुभालकाम् तहस्यंशक्तिबीजं
तुलिंगरत्नतुयन्तुतः मणिपूरंसदापातुवा·
युबीजमशेषतः अनाहतंतुवर्णबीजंपातुमे·
सर्वंसर्वतः ब्रह्मादिःसर्वदापातुविशुद्धकं
ठभूषणम् शेषस्तुपातुमेनित्यमाज्ञाख्या
नेद्विपत्रकम् शीर्षंपातुसदातारा जटपातु
सदाननम् नीलसरस्वतीपातुहृदयंमेसदा
पुनः मूलाधारंसदापातुमहानीलसरस्वती
श्वेतोभ्यःपातुसर्वांगंश्वेतीपातुभालकाम्
उग्रताराद्देवतामेगह्वरंपातुसर्वदा चरणौ
मेसदापातुमायाबीजमशेषतः स्तनद्वयं·
सदापातुकुचौविद्युद्विद्यातकम् रसनांमेस
दापातुलक्ष्मीर्देवीचशाश्वती रसनाग्रंसदा
पातुसरस्वतीप्रयत्नतः रतिःपातुसदाबीजं

प्रीतिर्मे वदनं सदा कीर्तिः कीर्तिं सदा पातु शां
तिः शान्तिं सदावतु पुष्टिर्मे पातु पुष्टिं च तुष्टि
स्तुष्टिं सदावतु वैरोचनाख्यो तु शंखं शंखो
पूर्वं तथैव च पांतु रोमसदा गंडं पातु नित्यं च
सर्वदाः पद्मनाभः सदा पातु नाभिं मे दश
पत्रिका असितांगः पातु लिंगं मामकं पातु
कालिकम् मामके मे तथा हृल्लोग्रीवकं पातु
पांतुरः तारो मे पातु हृदयं हेपग्रांतकोम
म पार्श्वं हेहं सदा पातु ममांतकनरांतको
वरालो मे पातु निमं विज्ञांतकसमाह्वयः
नारो मे पातु सततं मंत्रांगं परमेश्वरी इदं तु
कवचं देवि कथितं मन्त्रबोधमुत्तमम् प्रमादा
द्यदि देवेशा यत्र कुत्र प्रकाशते योगिनीभ्य
स्तदा दांते स्वयं च वधकारिणी यदि भाग्य
वशाल्लब्धं केन चित्साधकेन तु तदा तस्य म
हासिद्धिर्वपुषा जायते ध्रुवम् निषिद्धेभ्यो
न दातव्यं न प्रकाश्यं कदाचन यदि द्यान्नि
५ षिद्धेभ्यस्तदा हं व कारिणी दद्याच्छिष्याय
शांताय मंत्रं तंत्रयुताय च गुरुभक्तियुताय
व तदा सिद्धिरनुत्तमा रहस्यं कथितं सर्वमेतं

पृष्ठा॰ १॰ नंतफलदायकम् गोपितं त्वया देवि न प्रका
श्यं कदाचन इति श्रीयोगिनीतंत्रे कौलिककवचं
79 समाप्तम् ॥ अथ दीक्षाविधिः तत्रोक्तं महोग्र
ताराकल्पे कल्पेहृष्टतारां वै घोरां शृणु ति.
त्वं॰ नराधमाः मंत्रं तस्य सहस्रेषु निष्कृतिर्नैव जा
यते गुरोर्मुखान्महाविद्यां गृह्णीयात्साधका
शिनीम् कुलचूडामणौ कुलनाथपरिसज्ज
येशाक्ताः परमेश्विनः तेषां दीक्षाश्च या ग
म्यन्भिमत्यापकल्पते कुलीनः सर्वमंत्रा
णामधिकारीति गीयते तस्मात्सर्वप्रयत्ने
न कुलीनं गुरुमाश्रयेत दीक्षाप्रभुः सप्ता
त्मा सर्वमंत्रेषु नायकः महाष्टम्यां विशेषेण
सर्वकामार्थसिद्धये नात्र कालविशुद्ध्यादि
र्न तत्त्वविचारणा मत्स्यसूक्तेऽपि गोष्ठे देव
स्थले मूले श्मशाने वा नदीतटे मंत्रस्य ग्रह
णं कृत्वा पूजयेत्सिद्धिसतिथिः पर्वसिद्धिः भाषतः॰
लभेन्मंत्री नात्र यथा तीर्थवानुयान् कुलस्य
तस्य वाष्टम्यां शुभलग्ने शुभेक्षणे सर्वमात्
पदेषु कैमित्रनारासंयुते अथवा कृष्णा
यां रेवसां चा विशेषतः जानीयाच्छ्रीमंत्रका

लंमंत्रस्यग्रहणंप्रति शीतलंतत्रापि रोहिण्यांश्रव
णार्द्राचयनिष्ठाचोत्तरात्रयम् ॥ पुष्यःशतभि
षक्चैवदीक्षानक्षत्रमुच्यते पुष्येचैवविशेषेण
कार्तिकेवाविशेषतः अष्टोत्तरंशतंहोमं
विल्वपत्रेणकारयेत् अथवाष्टादशंकुर्या
दष्टविंशतिमेववा पायसंसकृसंदद्यान्मोद
कंवितुशर्करम् बलिंदद्याच्चछागंचगोधा
मांसमनुत्तमम् रंभाफलंशालमत्स्यंतुकु·
र्याच्चप्रयत्नतः घवक्षीरंतन्नैदद्याद्वाल्पञ्च
मधुनाप्लुतम् नारिकेलंततोदद्यात्सायसंत
दनंतरम् शर्करासंयुतंदद्यात्स्वर्णमरणा
दिकम् गोभूहिरण्यवस्त्राद्यैस्तोषयेद्गुरुमा· र्यं
त्मनः सर्वस्वंदक्षिणांदद्यान्नद[?]गादद्याद्वित्त
यथ्याद्ददातिमंत्रश्चप्रसन्नवरदोमतम् अ·
न्यच्च सर्वस्वंदक्षिणांदद्यात्क्रोशंदद्यात्तपस्वि
नीःभूमिंवित्तकर्त्रींदद्यात्सर्वेभ्योज्ञानपायिनीम्
गुरुंसंतोष्यमात्रेणसिद्धिर्भवतिशाश्वती
अन्यथानैवसिद्धिःस्यादभिचारायकल्पयेत्
विशेष्यभाजनंदद्यात्कुमानपुरस्सरम्
अत्रविरोधिसामान्यमस्यापिकर्तव्यमितिशे

पुषा॰ २॰ यः श्रेष्ठेवं दीक्षां विद्याय पुरश्चरणं कुर्यात् त
दुक्तं गायत्रीतन्त्रे एवं कृत्वा हविष्याशी जपेल्ल
क्षमनन्यधीः ततः प्रयोगं सर्वं वश्यादिकं
च कारयेत् वीरतन्त्रेऽपि स्वेच्छाचारपरो मन्त्री
पुरश्चरणसिद्धये रुद्रस्य मालामादाय लक्ष
मेकं जपेत्सदा फेत्कारिण्याम् तत्रोऽपि यथा॰
दिक्शूद्रास्याद्भावनावशान्नरः लभते सि॰
द्धिं वाणीं मन्त्रस्य लक्षजापतः रुद्रयामले॰
ऽपि नरराजास्थिमुण्डैर्वा श्वाच्च शूलाग्रपातितैः
विरच्य विधिवन्मालां लक्षमेकं जपेदिति
तारापदीपे च स्फाटिकी विद्रुमी चैव वैहेमी रा
जतमौक्तिकीम् महार्णवे मन्त्रीमालामथ
वाम्रणिमंत्रीपुनः यत्नात्तजीवपुत्राद्वहं रुद्रा
क्षं च प्रकल्पयेत् मत्स्यसूक्तेऽपि महार्णवे
यश्चाक्षैस्तु स्फाटिक्या मालया जपेत् इत्य
नेन महार्णवे स्वप्रायान्यसूचितम् अथ॰
सिद्धविद्यानां युगसेवापरिश्रमो नास्ति त
दुक्तं तन्त्रचूडामणौ सिद्धमन्त्रतया नात्र यु
गसेवापरिश्रमः किन्तु भावनारहितानां वी
तकमशक्तानां च न तु तेषां जपः प्रोक्तः एक

दीयंते ऽत्र च भावनारहितानां वत्स त्राणां लक्ष
चेतसाम् वत्स ऽ ऐणां जपः प्रोक्तः सिद्धये नाम्य
थामवेत् श्रुति श्रयेति कर्त्तव्यमाह तत्र चूडाम
णौ न क्तं भोजी हविष्यान्नं जपे हविर्यादिवायु भोजी
वि: ...: कृत्वा सिद्धिमाप्नोति जपे च मनसा
सिद्धिरम् जपकाले तु सततं मार्यायत्ने ना
वर्जयेत् वर्जयेद्धि स्त्रु कर्मेच वर्जयेद्वलक्षी
दलम् वर्जयेन्मालती पुष्पं वर्जयेदम्पश्च जन
म हस्तप्रवालं न शोभमांचांतितन्नदाचरेत
देवीनां च तथा पुष्पं दृष्ट्वा कर्यात्रनिधापयेत्
एकीभावं न कर्त्तव्यं यदीच्छेदात्मनो हितम्
नैवेद्यादि फले स्ते प्यै वर्ज्जनीदेश भावना र
विनोनाविधेर्यैर्धैः पाद्ये मोदकादिभिः
एवं क्रमेणयुञ्जीत दपि हीनं तथैव च अथ
यथोक्तस्यानमासाद्य कुलकां शिरसि
कृत्वा जपादिकं कुर्यात् तदुक्तं मत्स्यसूक्ते
न जानाति वयोमूढः कुलकां तारिणीं य
जेत यावज्जीवं तु जप्त्वं न सिद्ध्यति कदा
चन महामंत्रपरिम्य जपश्च जयेयसु तारि
णीम एवं त्वं जायते तस्य श्रघवावर्ते लो

पुपा. २.

भवेत् अस्य पारसिद्धिस्त्वाग्रे चेयेघट्टितारि
णीम् कल्पकोटिशतेनापि मन्त्राः सिद्ध्यन्ति ने
व च अथैवं जपं कृत्वा तत् दशांशं होमं तर्प
णाभिषेकं ब्राह्मणभोजनं गुरुदक्षिणां दद्
यात् तदुक्तं लक्षमेकं जपेद्विद्यां हविष्या
शी जितेन्द्रियः उक्तस्थानेषु विधिवत् तदा
सनं संस्थितः पूर्वोक्तं पूजनं कुर्याद्धि प्राय
यतत्परः अनन्तरं दशांशेन क्रमाद्धोमा
दिकं चरेत् रात्रौ बलिः प्रदेयः सर्वसिद्धिम
भीप्सुभिः सिद्धसारस्वतेपि एवं जपं तथा कृ
त्वा दशांशं मसितोमलैः प्राज्यसाक्तैर्जुहुया
न्तं त्रीन् तद्दशांशं च तर्पणम् कालागुरुद्रवो
पेतैर्विमलैर्गन्धवारिभिः तद्दशांशं ब्रा
ह्मणानां भोजनं समुपाचरेत् इत्येवं सिद्धि
मन्त्रः सत्काम्यकर्म प्रसादयेत् अथ तर्प
णान्तरमभिषेको वोदुम्बः पंचांगमूलपु
रश्चरणश्रुतेः संप्रदायागमतेष्व अथवा
यन्मतेत्रैकालिकं निसं तन्मतमर्गक्रम
तर्पणान्तरं ब्राह्मणभोजनमुक्तम तद्यथा
प्रजात्रैकालिकीनिसं जपतर्पणमेव च

होमो वा लक्षणं भक्तिश्च संपद्यागेति पुरश्क्रियेति
अथ क्रमो न दर्शितः किंतु पंचांगमेव तत्पुरण
नं तर्पणं होमदर्शनादिभिरेवः अथ मत्स्यमांसको
पि अतीत विल्वपत्रं चैव दशांशांशक्रिया ततः
केवलतिलमात्रेणापि संप्रदायविदः अ
प्युक्तं तत्रैव नदत्वाद्दक्षिणां सम्यग् ज्ञा
त्वा क्रमपूजनम् यो स्मिंस्तत्र प्रवर्तेत तं तं पी
डयति भैरवम् इति श्रीशरणानन्दपरमहंस
विरचिते श्यामारहस्ये विंशतितमः परिच्छे
दः २० अथ रहस्यमालासंस्कारो यथा प
केकमणिमादाय ब्रह्मग्रंथिं विनिर्दिशेत्
अनुलोमविलोमाभ्यां मातृकांतरितां मसे
त् तेन सर्वगुणोपेता जायते सर्वसिद्धिभा
क् अत्र प्रकारः मूलमुद्दिश्य मासांतं विधाय स्व
र्णादिपात्रे मालां संस्थाप्यानुलोमेन मातृ
कावर्णान् संपुटितेन वीजानि विन्यस्य ततः सा
वरणां देवीं संपूज्य हृदयसमीपे मालां समा
नीय मध्यमामध्यपर्वणि संस्थाप्यांगुष्ठाग्रे
णवीजमावर्तयन् मूलमष्टोत्तरशतं ज
पेदित्येकः प्रकारः अपरप्रकारस्तु संस्कृत

यपा॰
२.

82

श्रीतत्त्वचिंतामणावनुसंधेयम् अथ यंत्रदे
वेणास्नाविधिर्लिख्यते तदुक्तं यामले श्रीदे
व्यादीविनायकस्पकरणृह्वित्ततः परम् ध्यान
पूजाजपश्रेष्ठतिसर्वमंत्रेषु संक्रमः अथ सर्व
जपार्थं सर्वमंत्राणां विमासंचलिपिर्विना
कृतं तन्निष्फलं विद्यात्तस्मात् दौ लिपिं संस्मृत
गौतमीये भूतशुद्धिं लिपिन्यासं विनाथ स्तु
प्रपूजयेत् विपरीतफलं दद्यात् दम्भकर्तृपूज
नं यथा इति अथ शांतिकादेर्यत्राणां यंत्रलि
ख्यते तदुक्तं फेत्कारिणाम् योनिपुरमलि
खेद्भूर्जेलाक्षारसेन मंत्रवित् तन्मध्ये सा
ध्यं सयुक्तमूलमंत्रं लिखेत्ततः क्लींवह्निना
न्वीर्थवर्णं षट्कोणे विलिखेत्ततः अष्टप
त्रेषु अष्टवर्णान्सलघुहिमर्भूपुरत्रयम् अष्टवं
भूपुरे च विलिखेत्साधकोत्तमः वेष्टितं पी
तवस्त्रेण यन्त्रं ततः परिवेष्टयेत् वश्यायात्स्या
सवस्त्रेण शिंबूनां कंठभूषणम् स्त्रीणां
वामभुजे वद्धम संधार्य दक्षिणे करे एक वी
राकृत्ये पि स्वर्णपटे भूर्जे वापि गेध्येवाथ्य
थं संभृतम् विलिखेद्धूमलेखे मार्गयाम्बु

कसमन्वितम् दूर्वाकांडेन सलिलेनकुश
मूलेन वाथवा क्लीवभिन्नानिति
अक्षदूषितानित्यर्थः तदुक्तं सत्रागणेमथ
गायत्रेत्र तत्क्लं नपुंसकमिति अष्टवर्णा
निति वाग्भवं भुवनेशीप्रणवं वाग्भवं भु
वनेशी सर्वमंत्र वह्निललनात्मिकमित्यर्थः
अत्रकालिकाविद्याक्रमरहस्योक्तानुष्ठानंकार्यम्
तदुक्तं फेत्कारिण्याम् कालिकामंत्रतंत्रोक्तं
प्रयोगं समुपाचरेत् अत्रोक्तं सम्यक्तत्रैवप्र
योगं समुपाचरेत् इति श्रीपूर्णानन्दपरमहं
सविरचिते श्यामारहस्ये एकविंशतितमः
परिच्छेदः २१ अथ मंत्रभेदा निरूप्यन्ते तदु
क्तं मत्स्यसूक्ते अथातः संप्रवक्ष्यामि तारां
भवनतारिणीम् स्मरणात्सर्वसिद्धीनाम
यमाशुविनाशयेत् प्रणवं पूर्वमुद्धृत्य लज्जा
बीजमुद्धरेत् गगनं शेषसंयुक्तं विंदु
नादविभूषितम् कूर्चबीजं तथोद्धृत्य नमः
स्तारायै समुद्धरेत् सकलं उस्तरं ताराप
तारायेति तथा मनुम् तारयुग्मं वह्निजाया
मंत्रोयं स्मरपादपः गद्यपद्यमयी वाणीक

पृपा०
२०

ष्टयामभिधायिनी चतुर्लक्षजपेनास्याः सि
द्धयोष्टौभवंतिहि ध्यानपूजादिकं सर्वं पूर्वव
कु त्समुपाचरेत् नत्वा क्रमाद्भिन्नाशंचवद्दृषा ली०
श्रृणुतत्त्वतः यस्याः स्मरणमात्रेण भयमाशु
83 विनाशयेत् प्रणवपूर्वमुत्कृष्टतारे हे तारि
णितथा तथा स्वाहेति मंत्रोयं दशाक्षरः तु
रीरितः ध्यानं वक्ष्ये शृणु प्राज्ञ मनस्तापनि
वारणम् यस्यास्तोयेषु सर्वत्र वाधा न भव
ति स्मृतेः श्यामवर्णां त्रिनयनां त्रिभुजां वनंप
कजे दधानं वरकृतवर्णाभिर्वरूरूपाभिरावृ
ताम् शक्तिभिः स्मरवदनां स्मेरमौक्तिकभू
षणाम् रत्नपादुकयोर्न्यस्तपादां भुजंग
गां स्मरेत् वर्णलक्षं जपेन्मंत्रं नियमेन य
थाविधि दशांशं जुहुयान्मंत्री घृताक्तैरक्त
पुष्पकैः इति सिद्धा महाविद्या दद्यात्सर्वम
नोरथान विद्यांतरं प्रवक्ष्यामि शृणुष्व सावधा
हितानघे वाग्भवं कुलदेवी च ओंकारं वा
ग्भवं तथा हलेखो वा स्तवर्मांते वह्निजा
या वीर्यमंत्रः अष्टादशं मंत्रः प्रोक्तो वदमानु
त्तमः पंचांगान्यस्य मंत्रस्य पंचबीजेनक

ल्पयेत् अंगशेषांस्तैरेभिस्सकृतकृत्यो भवेन्न
रः ध्यानपूजादिकं सर्वं पूर्ववत्समुपाचरेत्
कालिकास्ति हि विद्या च महाकाली महापरा त
स्याः स्त्रैव महाविद्याविज्ञेया साधकोत्तमैः
कुलकान्तारिणि प्रोक्ता पूर्वं ग्रन्थे मया पुनः स
र्ववेदमयी सर्वा सर्वाम्नायनमस्कृता रहा
कौ च संप्रोक्ता ततः परम साधके प्रणवं पूर्व
मुद्धृत्य पश्चाद्युगं ततश्चैव च महापश्चात्पदं स्त्र
यास्तमावतिपदं ततः मायास्वाहेति मंत्रोऽय
प्रोक्तः सप्तदशाक्षरः एतानुपूर्वोपदिष्टांश्च म
र्थांश्चैव तत्वतः जपमस्याश्वरेयश्च सस्या
द्गुतकवि भवेत् बीजमंत्राः स्वतंत्रास्सत्ता
रिणां सर्वसिद्धिदाः एते भेदा महोग्रायाः पु
रुषार्थप्रवर्तकाः आद्यः श्रीकीर्तिकविताविद्या
द्यास्ते भाग्यदायिकाः अनेन निरामयवत्सजी
प॰ वन्मुक्तिप्रदायकः अथ सम्पद्विग्रहे शि
वबीजं महेशानि शक्तिबीजं ततः परम्
मन्विंदुसमायुक्तं वेदाद्यन्तस्थः क्रमात् मा
त्री॰ या वर्मबीजं नंदसबीजमुद्दीरितम् पूर्वपाप
चान्तरी विद्या कथिता भुवि दुर्लभा आज्ञा

पुपा.
१.

सिद्धिमवाप्नोति त्रैलोक्यं वशमानयेत् व
शमायांति सहस्रावेदविद्याश्चतुर्दश हंस
तारामहाविद्यातवस्नेहात्प्रकीर्तिता कवि
तामावहेंस्सार्थता र्थीधनमाप्नुयात् मो
क्षार्थी लभते मोक्षं नात्र कार्या विचारणा
उग्रतारामहाविद्या कथ्यते मम पौरुषम्
पंचाद्रीशीवयाविद्या हंसाख्या च महोदया
केवलं तत्त्वरूपत्वेन तत्त्वस्नेहात्प्रकाशितम्
श्रूनयोर्न्नपट्जातीम्भगात्रीवदावरेत्
वीजं खंडमहाविद्या चितारा त्रात्रथकर
थकं कैवल्यकविता सिद्धिदायिनी तल
भूतिदा षट्दीर्घयामायया च षडंगं सम्भुपा
चरेत् ह्रजाहूर्ववत्तुदिष्टाप्रयोगाश्चपितत्स
माः एकवीराकल्पेपि शिवशक्तिस्ततो
मायाफट्कारान्तं तत्र दीरितः सार्थं त्रयात्म
रोमंत्रोत्तानदीपकविवदः तारो माया से
वशक्तिः फट्कारान्तो पुरस्मृतः एतयोः क
ल्पमुदितं महोग्राकल्पमुत्तमम् अथसि
द्धसारस्वते वाङ्मायाकमलावीजमीपा
भगुनिविवितः नीलसरस्वतिपंद्विविधात्

84

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्रिष्ठवाट्ठ.मनोः कादिशान्तहंयपपक्षात्का
लीमन्त्रिवल्लभाः वत्तुस्त्रिंशद्वर्णैश्चक्रोन्नौः
लसारस्वतो मन्त्रः षट्कोशकोसौ विज्ञेयः
षड्विंशैस्त्रैर्युतः कृतः ऋषिः छन्दो देवतानां
विभागं पृथगुणाविति गंगाप्रवाहनामक्ष
षिर्मित्स्यच्छन्दपीजनार्दनः श्रुतिट्ट सानीकवि
देवता ता रुद्रो नीलसरस्वती सर्ववागैश्वर्यमयी
समस्ताभीष्टदायिनी पंचबीजं कीलकं स्त्रे
यं हं सौ शक्तिः समीरिता नीलो वर्णश्च वि
ज्ञेयस्त्वैरनाकविताफलम् मुद्राप्रीतिमः
वंशीद्रमुद्राखेमुद्राप्रकीर्तिता ह्लेलेख्याव
उगानिकुर्यात्सर्वत्र मृगेशमुद्रकया नीलांशुकां
मणिमयंगो वकारे वेदीर्णां मुद्रां चपत्र मथ
शर्णमयीं ध्यानाम् उपचारैस्तुभिर्वदन्तः
वितापवाहं नीलांभजामिह्यदयेन सरस्व
तीनाम् लक्षमेकं जपेद्धियांद्दशांशमसि
तोत्पलैः नेत्रपंचमहाविद्याबीजान्यांपाः
रिकल्पयेत् ध्यानपूजाप्रस्त्वयां संवेनी
लसमं भवेत् इति श्रीशर्णानंदपरमहंस
विचिते शपामारहस्ये द्वाविंशतितमः पटि

पृष्ठा
१.

श्लोकः २२ समाप्तश्चेदं ग्रन्थमारब्धस्यांते
१९५० इति शुभम् ॥ श्रीनगरे लिखितम्

85

साहिबौपपद श्रीस्वामि
कुलोत्पन्न पंडितकेशव
कौलेन संशोधितम् =

5